Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តខោ ពស្ស ភកចតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ឰដ្ឋកតិកោយ

បេដកោបទេសបិឡ្ឋ

១៝ អរិយសច្ចប្បកាសតបឆយក្ខុមិ

តខោ សម្មាសម្ពុទ្ធាត់ បរេមព្ទុងស្សឹត់

សិលិឌ៌ក្យាហបិរមិប្បត្តាត់៝

១៝ ត្ងេច ហេព្ទ ត្ងេច បច្ចយា សាចកាស្ស សម្មាឌិដ្ឋិយា ក្ខប្បាគោឃ – បរតោ ច ឈោសោ សច្ចាត្ងុសត្តិ, អដ្ឋាព្ទា ឈោតិសោ យតសិកាទោ៝ តព្ទ កពោយា បរតោ ឈោសោ? ឃា បរតោ ទេសតា ឍ្លុចាគោ អត្ងសាសតិ សច្ចកឆា សច្ចាត្ងុលិយោ៝ ចព្ទារិ សច្ចាតិ – ត្ងក្ខិ សម្ងុគយា តិទោឆោ យក្កោ៝ ឍ្លមេសំ ចព្ទុត្តំ សច្ចាត់ ឃា ទេសតា សគ្គស្សតា ចិចរហា ចិកឌតា ក្ខត្ងាតិកិរិឃា [ក្ខត្ងាតិកិរិឃា (ក៝)] បកាសតា – អយំ ត្ងច្ចតិ សច្ចាត្ងុលិយោ ឈោសោតិ៝

១៝ តព្ទ កពោយា អដ្ឋព្ទ ឈោតិសោ យតសិកាទោ?

អដ្ឋព្ទ ឈោតិសោ យតសិកាទោ តាយ ឈោ ឃឆាទេសិតេ ឆមេ្ម ឌាហិគ្គ អារម្មណំ អតកិតិហរិត្វា ឈោតិសោ យតសិកាទោ – អយំ ត្ងច្ចតិ ឈោតិសោ យតសិកាទោ៝

ពំអាកាទោ ឈោតិសោ ឌ្ងាទោ ចិឆិ ក្ខបិយោ៝ ឃឆា ប្ងរិសោ ស្ងេក្ខ កដ្ឋេ ចិកពេស្អហេ ស្ងក្កាឃ ក្ខត្ងារាហិយា ឆលេ អកិមត្ថយាត់ កឌ្ឍា ឌោពិស្ស អសិកយាឃ ៝ ពំ កិស្ស ហេព្ទ៝ ឈោតិសោ អក្ខិស្ស អសិកយាឃ៝ ៧ចមេចស្ស ឃមិឌំ ត្ងក្ខសម្ងុឃតិទោឆយក្កាត់ អចិបរិតឆម្មទេសត់ យតសិកទោតិ – អយំ ត្ងច្ចតិ ឈោតិសោ យតសិកាទោ៝

ឃឆា ពិស្សា ក្ខបយា ប្ងុឌ្ឋ អស្សុតា ច អស្សុតប្ងុឌ្ឋា ច បជិកគ្គិ៝ ឈោ ហិ កោចិ កាមេស្ង អចិតរាគោតិ...បេ... ត្ងេច ក្ខបយា អឈោតិសោ កាតព្ទា បទ្ធិមេស្ង ត្ងត្តិ៝ តព្ទ ឈោ ច បរតោ ឈោសោ ឈោ ច អដ្ឋព្ទ ឈោតិសោ យតសិកាទោ – ឍ្លមេ ទេ្វ បច្ចយា៝

បរតោ ឃោសេន យា ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ សុតមយី បញ្ញា។ យា អជ្ឈត្តំ យោនិសោ មនសិការេន ឧប្បជ្ជតិ បញ្ញា – អយំ វុច្ចតិ ចិន្តាមយី បញ្ញាតិ។ ឥមា ទ្វេ បញ្ញា វេទិតព្ពា។ បុរិមកា ច ទ្វេ បច្ចយា។ ឥមេ ទ្វេ ហេតូ ទ្វេ បច្ចយា សាវកស្ស សម្មាទិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយ។

២. តត្ថ បរតោ ឃោសស្ស សច្ចានុសន្ធិស្ស ទេសិតស្ស អត្ថំ អវិជានន្តោ អត្ថប្បដិសំវេទី ភវិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ ន ច អត្ថប្បដិសំវេទី យោនិសោ មនសិករិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ បរតោ ឃោសស្ស សច្ចានុសន្ធិស្ស ទេសិតស្ស អត្ថំ វិជានន្តោ អត្ថប្បដិសំវេទី ភវិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។ អត្ថប្បដិសំវេទី ច យោនិសោ មនសិករិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។ ឯស ហេតុ ឯតំ អារម្មណំ ឯសោ ឧបាយោ សាវកស្ស និយ្យានស្ស, នត្ថញ្ញា។ សោយំ ន ច សុត្តស្ស អត្ថវិជាននាយ សហ យុត្តោ នាបិ ឃោសានុយោគេន បរតោ ឃោសស្ស អត្ថំ អវិជានន្តេន សក្កា ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញាណទស្សនំ អធិគន្តុំ, តស្មា ចិន្តាយិតុកាមេន សុតមយេន អត្ថោ បរិយេសិតព្ពោ។ តត្ថ បរិយេសនាយ អយំ អនុបុព្ពី ភវតិ សោឡស ហារា, បញ្ច នយា, អដ្ឋារស មូលបទានិ។

តត្ថាយំ ឧទ្ទានគាថា

សោឡសហារា នេត្តី, បញ្ចនយា សាសនស្ស បរិយេដ្ឋី;

អដ្ឋារសមូលបទា, កច្ចាយនគោត្តនិទ្ទិដ្ឋា។

៣. តត្ថ កតមេ សោឡសហារា?

ទេសនា វិចយោ យុត្តិ បទដ្ឋានំ លក្ខណំ ចតុព្យូហោ អាវដ្ដោ វិភត្តិ បរិវត្តនោ វេវចនោ បញ្ញត្តិ ឱតរណោ សោធនោ អធិដ្ឋានោ បរិក្ខារោ សមារោបនោ – ឥមេ សោឡស ហារា។

តត្ថុទ្ទានគាថា

ទេសនា វិចយោ យុត្តិ, បទដ្ឋានោ ច លក្ខណោ [បទដ្ឋានំ លក្ខណំ (បី.)];

ចតុព្យូហោ ច អាវដ្ដោ, វិភត្តិ បរិវត្តនោ។

វេវចនោ ច បញ្ញត្តិ, ឱតរណោ ច សោធនោ;

អធិដ្ឋានោ បរិក្ខារោ, សមារោបនោ សោឡសមេ – [សោឡស ហារា (បី៎ ក៎)];

៦៎ តត្ថ កតមេ បញ្ច នយា?

នន្ទិយាវដ្ដោ តិបុក្ខលោ សីហវិក្កីឡិតោ ទិសាលោចនោ អង្កុសោតិ៎

តត្ថ ឧទ្ទានគាថា

បឋមោ នន្ទិយាវដ្ដោ, ទុតិយោ ច តិបុក្ខលោ;

សីហវិក្កីឡិតោ នយោ, តតិយោ ហោតិ សោ នយោ៎

ទិសាលោចនមាហំសុ, ចតុត្ថោ នយលញ្ជកោ;

បញ្ចមោ អង្កុសោ នាម [បញ្ចមំ អង្កុសំ អាហុ (បី៎ ក៎)], សព្ពេ បញ្ច នយា គតា៎

៩៎ តត្ថ កតមានិ អដ្ឋារស មូលបទានិ?

អវិជ្ជា តណ្ហា លោភោ ទោសោ មោហោ សុភសញ្ញា សុខសញ្ញា និច្ចសញ្ញា អត្តសញ្ញា សមថោ វិបស្សនា អលោភោ អទោសោ អមោហោ អសុភសញ្ញា ទុក្ខសញ្ញា អនិច្ចសញ្ញា អនត្តសញ្ញា, ឥមានិ អដ្ឋារស មូលបទានិ៎ តត្ថ នវ បទានិ អកុសលានិ យត្ថ សព្ពំ អកុសលំ សមោសរតិ៎ នវ បទានិ កុសលានិ យត្ថ សព្ពំ កុសលំ សមោសរតិ៎

កតមានិ នវ បទានិ អកុសលានិ យត្ថ សព្ពំ អកុសលំ សមោសរតិ?

អវិជ្ជា យាវ អត្តសញ្ញា, ឥមានិ នវ បទានិ អកុសលានិ, យត្ថ សព្ពំ អកុសលំ សមោសរតិ៎

កតមានិ នវ បទានិ កុសលានិ យត្ថ សព្ពំ កុសលំ សមោសរតិ?

សមថោ យាវ អរហត្តមគ្គា, ឥមានិ នវ បទានិ កុសលានិ យត្ថ សព្ពំ កុសលំ សមោសរតិ។ ឥមានិ អដ្ឋារស មូលបទានិ។

តត្ថ ឥមា ឧទ្ទានគាថា

តណ្ហា ច អវិជ្ជា លោភោ, ទោសោ តថេវ មោហោ ច;

ចត្តារោ ច វិបល្លាសា, កិលេសភូមិ នវ បទានិ។

យេ ច សតិបដ្ឋានា សមថោ, វិបស្សនា កុសលមូលំ;

ឯតំ សត្តំ កុសលំ, ឥន្ទ្រិយភូមិ នវបទានិ។

សត្តំ កុសលំ នវហិ បទេហិ យុជ្ជតិ, នវហិ ចេវ អកុសលំ;

ឯកេក នវ មូលបទានិ, ឧភយតោ អដ្ឋារស មូលបទានិ។

ឥមេសំ អដ្ឋារសន្នំ មូលបទានំ យានិ នវ បទានិ អកុសលានិ, អយំ ទុក្ខសមុទយោ; យានិ នវ បទានិ កុសលានិ, អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា។ ឥតិ សមុទយស្ស ទុក្ខំ ផលំ, ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ និរោធោ ផលំ។ ឥមានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ភគវតា ពារាណសិយំ ទេសិតានិ។

៥។ តត្ថ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស អបរិយាណានិ អក្ខរានិ បទានិ ព្យញ្ជនានិ អាការានិ និរុត្តិយោ និទ្ទេសា ទេសិតា ឯតស្សេវត្ថស្ស សង្កាសនាយ បកាសនាយ វិវរណាយ វិភជនាយ ឧត្តានីកម្មតាយ បញ្ញាបនតាយាតិ យា ឯវំ សព្ពេសំ សច្ចានំ។ ឥតិ ឯកមេកំ សច្ចំ អបរិយាណេហិ អក្ខរបទព្យញ្ជនអាការនិរុត្តិនិទ្ទេសេហិ បរិយេសិតព្ពំ, តស្មា ព្យញ្ជនំ អត្ថបុព្ពង្គមេន បន អត្ថេ ច ព្យញ្ជនបុព្ពង្គមេន។

យោ ហិ កោចិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំ វទេយ្យ “អហំ ឥទំ ទុក្ខំ បច្ចក្ខាយ អញ្ញំ ទុក្ខំ បញ្ញបេស្សាមី”តិ តស្ស តំ វាចាវត្ថុកមេវស្ស បុដ្ឋោ ច ន សម្បាយេស្សតិ។ ឯវំ សច្ចានិ។ យញ្ច រត្តិំ ភគវតា អភិសម្ពុទ្ធោ, យញ្ច រត្តិំ អនុបាទាយ បរិនិព្ពុតោ, ឯត្ថន្តរេ យំ កិញ្ចិ ភគវតា ភាសិតំ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថា ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ, សព្ពំ តំ ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ។ ន កិញ្ចិ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ ធម្មទេសនាយ ធម្មចក្កតោ ពហិទ្ធា, តស្ស សព្ពំ សុត្តំ អរិយធម្មេសុ បរិយេសិតព្ពំ។ តត្ថ បរិក្ខារតាយ

ອາເລີກສການິ ຈຕ຺ຕາຣິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ວາຈຣານິ ຎາຍານິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ທຸກ຺ຂໍ? ຊາຕິ ຊຣາ ພ຺ຍາຘິ ມຣຓໍ ສໍຂິຕ຺ເຕນ ປຎ຺ຈຸປາທານກ຺ຂນ຺ຘາ ທຸກ຺ຂາ. ຕຕ຺ຖາຍໍ ລກ຺ຂຓນິທ຺ເທໂສ, ປາຕຸຠາວລກ຺ຂຓາ ຊາຕິ, ປຣິປາກລກ຺ຂຓາ ຊຣາ, ທຸກ຺ຂທຸກ຺ຂຕາລກ຺ຂໂຓ ພ຺ຍາຘິ, ຈຸຕິລກ຺ຂຓໍ ມຣຓໍ, ປິຍວິປ຺ປໂຍຄາທິປຣິທາຫປຣິຕາປນລກ຺ຂໂຓ ໂສໂກ, ລາລປ຺ປນລກ຺ຂໂຓ ປຣິເທໂວ, ກາຍສມ຺ປີຬນລກ຺ຂຓໍ ທຸກ຺ຂໍ, ຈິຕ຺ຕສມ຺ປີຬນລກ຺ຂຓໍ ໂທມນສ຺ສໍ, ກິເລສປຣິທຫນລກ຺ຂໂຓ ອຸປາຍາໂສ, ອມນາປສໂມທານລກ຺ຂໂຓ ອປ຺ປິຍສມ຺ປໂຍໂຄ, ມນາປວິນາຠາວລກ຺ຂໂຓ ປິຍວິປ຺ປໂຍໂຄ, ອນິຉ຺ຉາວິຈິຕ຺ຕນລກ຺ຂໂຓ ອລາໂຠ, ອປຣິຎ຺ຎາລກ຺ຂຓາ ປຎ຺ຈຸປາທານກ຺ຂນ຺ຘາ, ປຣິປາກຈຸຕິລກ຺ຂຓໍ ຊຣາມຣຓໍ, ປາຕຸຠາວຈຸຕິລກ຺ຂຓໍ ຈຸໂຕປປຕ຺ຕິ, ປຏິສນ຺ຘິນິພ຺ພຕ຺ຕນລກ຺ຂໂຓ ສມຸທໂຍ, ສມຸທຍປຣິທຫນລກ຺ຂໂຓ ນິໂຣໂຘ, ອນຸສຍສມຸຈ຺ເຉທລກ຺ຂໂຓ ມຄ຺ໂຄ. ພ຺ຍາຘິລກ຺ຂຓໍ ທຸກ຺ຂໍ, ສຎ຺ຎານລກ຺ຂໂຓ ສມຸທໂຍ, ນິຍ຺ຍານິກລກ຺ຂໂຓ ມຄ຺ໂຄ, ສນ຺ຕິລກ຺ຂໂຓ ນິໂຣໂຘ. ອປ຺ປຏິສນ຺ຘິກນິໂຣຘລກ຺ຂຓາ ອນຸປາທິເສສາ ນິພ຺ພານຘາຕຸ, ທຸກ຺ຂຎ຺ຈ ສມຸທໂຍ ຈ, ທຸກ຺ຂຎ຺ຈ ນິໂຣໂຘ ຈ, ທຸກ຺ຂຎ຺ຈ ມຄ຺ໂຄ ຈ, ສມຸທໂຍ ຈ ທຸກ຺ຂຎ຺ຈ, ສມຸທໂຍ ຈ ນິໂຣໂຘ ຈ, ສມຸທໂຍ ຈ ມຄ຺ໂຄ ຈ, ນິໂຣໂຘ ຈ ສມຸທໂຍ ຈ, ນິໂຣໂຘ ຈ ທຸກ຺ຂຎ຺ຈ, ນິໂຣໂຘ ຈ ມຄ຺ໂຄ ຈ, ມຄ຺ໂຄ ຈ ນິໂຣໂຘ ຈ, ມຄ຺ໂຄ ຈ ສມຸທໂຍ ຈ, ມຄ຺ໂຄ ຈ ທຸກ຺ຂຎ຺ຈ.

ປ. ຕຕິຍານິ ສຸຕ຺ຕານິ.

“ຍເມກຣຕ຺ຕິໍ [ຊາຕກ ໑ ວີສຕິນິປາເຕ ອໂຍຆຣຊາຕເກ] ປຖມໍ, ຄພ຺ເຠ ວສຕິ ມາຓໂວ;

ອພ຺ຠຸຏ຺ຐິໂຕວ ໂສ ຍາຕິ, ສ ຄຉ຺ຉໍ ນ ນິວຕ຺ຕຕີ”ຕິ.

ອຓ຺ຑິຍາ, ອາຄນ຺ທ, ຊາຕຸປປຕ຺ຕິໂຍ ໂອກ຺ກນ຺ຕິເກ ສຸຕ຺ຕໍ – ອຍໍ ຊາຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ຊຣາ?

ອຈຣິຕ຺ວາ [ຘ. ປ. ໑໕໕] ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ, ອລທ຺ຘາ ໂຍພ຺ພເນ ຘນໍ;

ຊິຓ຺ຓໂກຎ຺ຈາວ ຌາຍນ຺ຕິ, ຂີຓມຉ຺ເຉວ ປລ຺ລເລ.

ປຎ຺ຈ ປຸພ຺ພນິມິຕ຺ຕານິ ເທເວສຸ – ອຍໍ ຊຣາ.

តត្ថ កតមោ ព្យាធិ?

សាមំ តេន កុតោ រាជ, តុវម្បិ ជរាយត្តិ វេទេសិ;

ឆត្តិម កម្មស្ស ផលោ, លោកោ ន ហិ កម្មំ បនស្សតិ។

តេមា គិលិតា – អយំ ព្យាធិ។

តត្ថ កតមំ មរណំ?

យថាបិ [ទីឃនិកាយេ អថោលិខិតគាថា] កុម្ភការស្ស, កតំ មត្តិកភាជនំ;

ខុទ្ទកញ្ច មហន្តញ្ច, យំ បក្កំ យញ្ច អាមកំ;

សព្ពំ ភេទនបរិយន្តំ, ឯវំ មច្ចាន ជីវិតំ។

មមាយិតេ បស្សថ ផន្ទមានេ [ហញ្ញមានេ (ពី) បស្ស សុ. និ. ៨៧៩], មច្ឆេ អប្បោទកេ ខីណសោតេ;

ឯតម្បិ ទិស្វា អមមោ ចរេយ្យ, ភវេសុ អាសត្តិមកុព្ពមានោ។

ឧទកប្បនសុត្តំ – ឥទំ មរណំ។

តត្ថ កតមោ សោកោ?

ឥធ សោចតិ បេច្ច សោចតិ, បាបការី ឧភយត្ថ សោចតិ;

សោ សោចតិ សោ វិហញ្ញតិ, ទិស្វា កម្មកិលិដ្ឋមត្តនោ [កម្មកិលិដ្ឋំ អត្តនោ (ពី។) បស្ស ធ។ ប។ ១៥]។

តីហិ ឧទ្ទិតាតិ – អយំ សោកោ។

តត្ថ កតមោ បរិទេវោ?

កាមេសុ [សុ. និ. ៧៨០] គិទ្ធា បសុតា បមូឡ្ហា, អវទានិយា តេ វិសមេ និវិដ្ឋា;

ទុក្ខូបនីតា បរិទេវយន្តិ, កិំសូ ភវិស្សាម ឥតោ ចុតាសេ។

តិស្សោ វិបត្តិយោ – អយំ បរិទេវោ។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខំ?

សតំ អាសិ អយោសង្កូ [អយោសង្កុ (បី. ក.) បស្ស ថេរគា. ១១៨៧], សព្វេ បច្ចត្តវេទនា;

ជលិតា ជាតវេទាវ, អច្ចិសង្ឃសមាកុលា។

មហា វត សោ បរិឡាហោ [បរិទាហោ (បី. ក.) បស្ស សំ. និ. ៥.១១១៣] សំយុត្តកេ សុត្តំ សច្ចសំយុត្តេសុ – ឥទំ ទុក្ខំ។

តត្ថ កតមំ ទោមនស្សំ?

សង្កប្បេហិ បរេរតោ [បរេរតោ (ក.) បស្ស សុ. និ. ៨២៣] សោ, កបណោ វិយ ឈាយតិ;

សុត្វា បរេសំ និគ្ឃោសំ, មង្កុ ហោតិ តថាវិធោ។

ទ្វេមេ តបនីយា ធម្មា – ឥទំ ទោមនស្សំ។

តត្ថ កតមោ ឧបាយាសោ?

កម្មារានំ យថា ឧក្កា, អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ;

ឯវំ ឌយ្ហតិ មេ ហទយំ, សុត្វា និដ្ឋត្តមយ្ហំ។

តេជោ អគ្គិ – អយំ ឧបាយាសោ។

តត្ថ កតមោ អប្បិយសម្បយោគោ?

អយសាវ [ធ។ ប។ ២៤០] មលំ សមុដ្ឋិតំ, តតុដ្ឋាយ តមេវ ខាទតិ;

ឯវំ អតិធោនចារិនំ, សានិ កម្មានិ នយន្តិ ទុគ្គតិំ។

ទ្វេមេ តថាគតំ អព្ភាចិក្ខន្តិ, ឯកុត្តរិកេ សុត្តំ ទុកេសុ – អយំ អប្បិយសម្បយោគោ។

តត្ថ កតមោ បិយវិប្បយោគោ?

សុបិនេន យថាបិ សង្គតំ, បដិពុទ្ធោ បុរិសោ ន បស្សតិ;

ឯវម្បិ បិយាយិតំ [មមាយិតំ (សី។ ក។) បស្ស សុ។ និ។ ៨១៣] ជនំ, បេតំ កាលង្កតំ [កាលកតំ (សី។)] ន បស្សតិ។

តេ ទេវា វចនស្មុំ ចិនិត្វា តីហិ វាចាហិ អនុសាសន្តិ។ អយំ បិយវិប្បយោគោ។

យម្បិច្ឆំ ន លភតិ, តិស្សោ មារធីតរោ;

តស្ស ចេ កាមយានស្ស [កាមយមានស្ស (ក។) បស្ស សុ។ និ។ ៧៧៣], ឆន្ទជាតស្ស ជន្តុនោ;

តេ កាមា បរិហាយន្តិ, សល្លវិទ្ធោវ រុប្បតិ។

សំខិត្តេន បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា។

ចក្ខុ សោតញ្ច ឃានញ្ច, ជិវ្ហា កាយោ តតោ មនោ;

ឯតេ លោកាមិសា ឃោរា, យត្ថ សត្តា បុថុជ្ជនា.

បត្ថិយេ កិល្លេ ច ពន្ធា – ឥទំ ទុក្ខំ.

តត្ថ កតមា ជរា ច មរណញ្ច?

អប្បំ វត ជីវិតំ ឥទំ, ឱរំ វស្សសតាបិ មីយតេ [មីយតិ (សុ. និ. ៨១០)];

អថ ចាបិ អតិច្ច ជីវិត, អថ ខោ សោ ជរសាបិ មីយតេ.

សំយុត្តកេ បនេតរហិសំយុត្តកេ សុត្តំ អយ្យិកា យេ កាលង្កតា – អយំ ជរា ច មរណញ្ច.

តត្ថ កតមា ចុតិ ច ឧបបត្តិ ច?

“សព្វេ សត្តា មរិស្សន្តិ, មរណន្តំ ហិ ជីវិតំ;

យថាកម្មំ គមិស្សន្តិ, អត្តកម្មផលូបគា”តិ [បុញ្ញបាបផលូបគាតិ (សំ. និ. ១.១៣៣)]. –

អយំ ចុតិ ច ឧបបត្តិ ច.

ទ្វយេហិ សុត្តេហិ ឧកាសនិសេហិ ច អញ្ញេហិ ភចចិន្ធំ សុត្តំ តំ អនុបចិន្តេហិ លក្ខណេតា ទុក្ខំ ញាត្វា សាធារណញ្ច អសាធារណញ្ច ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ តិដ្ឋិសិតព្វំ កាចាហិ កាចា អនុយិតិតព្វា, ញ្ញាករណេហិ ចា ញ្ញាករណំ – ឥទំ ទុក្ខំ.

៥. តត្ថ កតមោ ទុក្ខសមុទយោ?

កាមេសុ សត្តា កាមសង្គសត្តា [កាមបសង្គសត្តា (ពី.) បស្ស ឧទា. ៧១], សំយោជនេ វជ្ជមបស្សមានា;

ន ហិ ជាតុ សំយោជនសង្គសត្តា, ឱឃំ តរេយ្យុំ វិបុលំ មហន្តំ.

ចត្តារោ អាហារា ហុត្តំ – អយំ ទុក្ខសមុទយោ។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខនិរោធោ?

យមិ្ហ យាយា ចរតិ ន យាតោ,

យោ ឋិតលោលិកា អយយោ និរោធោ,

បត្តណ្ណកោរោធោ [បត្តត្តកោរោធោ (បី.) បស្ស ដីកា ១៩] អភិភិណ្ឌតត្តោ;

សោ ព្រាហ្មណោ សោ សមណោ ស ភិក្ខុ។

ឆន្ទយា ចិមុត្តិយោ, រាគចិរាគា ច ចេតោចិមុត្តិ; អចិជ្ជាចិរាគា ច បញ្ញាចិមុត្តិ – អយំ និរោធោ។

តត្ថ កតមោ មគ្គោ?

ឧបេក្ខា មគ្គោ ភត្តញ្ញោ, ពស្សភស្ស ចិសុទ្ធិយោ;

អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, មារសេនប្បមទ្ទនោ។

សត្តិមេ, ភិក្ខវេ, ពោជ្ឈង្គា – អយំ មគ្គោ។

តត្ថ កតមានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ?

“យេ ធម្មា [មហាវ. ៩០] ហេតុប្បភវា, តេសំ ហេតុំ តថាគតោ អាហ;

តេសញ្ច យោ និរោធោ, ឯវំវាទី មហាសមណោ”តិ។

ហេតុប្បភវា ធម្មា ទុក្ខ, ហេតុសមុទយោ, យំ ភគវតោ វចនំ. អយំ ធម្មោ យោ និរោធោ, យោ ហិ កោចិ សំយោជនិយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ វិហរន្តិ. កិលេសា តណ្ហា បវឌ្ឍតិ, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទានំ…បេ… ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ. តត្ថ យំ សំយោជនំ – អយំ សមុទយោ. យេ សំយោជនិយា ធម្មា យេ ច សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ – ឥទំ ទុក្ខំ. យា សំយោជនិយេសុ ធម្មេសុ អាទីនវានុបស្សនា – អយំ មគ្គោ. បរិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ ព្យាធីហិ មរណេហិ សោកេហិ បរិទេវេហិ ឧបាយាសេហិ – ឥទំ និព្ពានំ. ឥមានិ ចត្តារិ សច្ចានិ.

តត្ថ កតមា អនុបាទិសេសា និព្ពានធាតុ?

អត្ថង្គតស្ស ន បមាណមត្ថិ, តំ ហិ វា នត្ថិ យេន នំ បញ្ញាបេយ្យ;

សព្ពសង្ខាតំ សមូហតត្តា ឆិន្ន, សិតា វានសន្តស្ស [វានសតស្ស (បី. ក.)] សន្តោ.

និយុត្តកោ កោធិកនិយុត្តិ. [uncertain]

ឥមានិ អសាធារណានិ សុត្តានិ. យហិំ យហិំ សច្ចានិ និទ្ទិដ្ឋានិ, តហិំ តហិំ សច្ចលក្ខណតោ ជោតារេត្វា [ជោហារេត្វា (បី. ក.)] អបរិមាណេហិ ព្យញ្ជនេហិ សោ អត្ថោ បរិយេសិតព្ពោ. តត្ថ អត្ថានុបរិវត្តិ ព្យញ្ជនេន បុន ព្យញ្ជនានុបរិវត្តិ អត្ថេន តស្ស ឯកមេកស្ស អបរិមាណានិ ព្យញ្ជនានិ ឥមេហិ សុត្តេហិ យថានិក្ខិត្តេហិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ និទ្ទិសិតព្ពានិ. បច្ចានិការេន អនុបទិដ្ឋាហិ គាថាហិ គាថា អនុមិនិតព្ពា, ព្យាករណេន ព្យាករណំ. ឥមានិ អសាធារណានិ សុត្តានិ.

តេនំ ឥមា ឧទ្ទានគាថា

យមេករត្តិំ បឋមំ, អដ្ឋ ជាតូបបត្តិយោ;

បច្ចា បុណ្ណនិមិត្តានិ, ថីនមិទ្ធញ្ច បល្លលំ.

សាមំ តេន កុតោ រាគ, តយោ ទេវា កិលិនកា;

យថាបិ កុម្ភការស្ស, យថា នជិទកប្បតំ.

ឥធ សោចតិ បេច្ច សោចតិ, តីហិ ទុច្ចរិតានិ ច;

កាយស្ស ភិន្នា បស្សតា, យាច តិស្សោ វិបត្តិយោ.

សតំ អាសិ [សតយាយុ (សី.), សតធាតុ (បី.)] អយោសង្កុ, បរិព្វអាហោ យហត្តរោ;

សង្កេប្យហិ បទេទេតា សោ, តត្ថ តបតិយេហិ ច.

កម្មានិ យថា ទក្កា, តយោ អគ្គិ បកាសិតា;

អយតោ បលយុប្បត្តិ, អគ្គាក្លាតិ តថាគតេ.

តិវិធំ ធេចាត្យាសត្តិ, ស្វិនេត សង្កេយា យថា;

តិស្សោ ធេច យាទសិតា, សល្លវិទ្ធោច ទុប្យតិ.

ចក្ខុ សោតញ្ញា ឃាតញ្ញា, បញ្ញាក្ខន្ធា បកាសិតា;

អប្បំ ចត ជីវិតំ ឥធំ, អយ្យិកា ទេ យហល្លិកា.

សន្តា សត្តា បរិស្សត្តិ, វុបបត្តិ ទុតិចយំ;

កាយស្ស សត្តា បស្សតា, អាសេចហិ ចតូហិ ច.

ឃបិត្រា យាឃា ចសតិ, ទេ្វយា ធេតោចិយុត្តិយោ;

ឲសេច បក្កោ តត្ថេញ្ញោ, ទេវិញ្ញា ច ស្វធេសិតោ.

អត្តន្តតស្ស ត បយាឍយត្វិ, កោធិកោ បរិតិព្ភតោ;

ឃេ ឆព្វា ហេព្យកចា, និឃោដតាត្របឃ្សិតោ៉

ត្លយា ឌឃ តេនិ ក្ខ្លាតកាឆា៉

១០៉ តត្ថិយាតិ ឃាឆារណាតិ ឃុត្តាតិ ឃេឃុ ឃុតេ្តឃុ ឃាឆារណាតិ ឃច្ឆ្ជាតិ ឌេឃិតាតិ អត្ថុលោយយ្បិ បឌិលោយយ្បិ ចោឃិឃ្យកយ្បិ៉ តត្ត អឃំ អាឌិ៉

អចិន្ទ្ធាឃ តិចុតោ លោកោ, [អឌិតាតិ កកចា]

ចិចិន្ឆ្ឋា បយាឌា តព្យកាឃតិ;

ឌព្យាកិលេបតំ [ឌព្យាត្ថុលេបតំ (៣៉) បឃ្ស ឃុ៉ តិ៉ ១០១៤៍] ត្វាឃិ, ទ្សក្លឃឃ្ស ឃហត្តឃំ៉

តត្ត ឃា អចិន្ទ្ធា ច ចិចិន្ឆ្ឋា ច, អឃំ ឃឃុឌឃោ៉ ឃំ ឃហត្តឃំ, ត្លឌំ ទ្សក្លិ៉ ត្លយាតិ ឌេ្ច ឃច្ឆ្ជាតិ – ទ្សក្លត្តា ឃឃុឌឃោ ច៉ “និឃោដតំ និឃោដតិឃា ច ឆព្វា”តិ និឃុត្តកេ ចិត្តនិឃុត្តកេឃុ ត្យាកលោ៉ តត្ត ឃំ និឃោដតំ, អឃំ ឃឃុឌឃោ៉ ឃេ និឃោដតិឃា ឆព្វា, ត្លឌំ ទ្សក្លិ៉ ត្លយាតិ ឌេ្ច ឃច្ឆ្ជាតិ – ទ្សក្លត្តា ឃឃុឌឃោ ច៉

តត្ត កតមំ ទ្សក្លត្តា តិទោឆោ ច?

ក្ខ្ទិត្តកចតណ្យាឃ្ស, តោត្តិទ្ទិត្តឃ្ស [ឃត្តចិត្តឃ្ស (ឃុ៉ តិ៉ លិ៍៍១)] កិក្លុតោ;

ចិក្លិណោ ឌាតិនិឃារោ, តត្តិ ឌាតិ បុតត្តុចោ៉

ឃំ ចិត្តិ, ត្លឌំ ទ្សក្លិ៉ ឃោ កចតណ្យាឃ ក្ខបឆ្ឋទោ, អឃំ ទ្សក្លតិទោឆោ៉ ចិក្លិណោ ឌាតិនិឃារោ, តត្តិ ឌាតិ បុតត្តុចោតិ តិទ្ទេឃោ៉ ត្លយាតិ ឌេ្ច ឃច្ឆ្ជាតិ – ទ្សក្លត្តា តិទោឆោ ច៉ ឌេ្ឋយា, កិក្លុចេ, ចិយុត្តិឃោ; រាកចិរាកា ច ចេតោចិយុត្តិ, អចិន្ទ្ធាចិរាកា ច បញ្ញាចិយុត្តិ៉ ឃំ ចិត្តិ, ត្លឌំ ទ្សក្លិ៉ ឃា ចិយុត្តិ, អឃំ តិទោឆោ៉ ត្លយាតិ ឌេ្ច ឃច្ឆ្ជាតិ – ទ្សក្លត្តា តិទោឆោ ច៉

តត្ត កតមំ ទ្សក្លត្តា ឃក្កោ ច?

កុម្ភូបមំ [ធ. ប. ៤០] កាយមិមំ វិទិត្វា, នគរូបមំ ចិត្តមិទំ ឋបេត្វា;

យោធេថ មារំ បញ្ញាវុធេន, ជិតញ្ច រក្ខេ អនិវេសនោ សិយា។

តត្ថ យញ្ច កុម្ភូបមោ កាយោ យញ្ច នគរូបមំ ចិត្តំ, ឥទំ ទុក្ខំ។ យំ បញ្ញាវុធេន យោធេថាតិ អយំ មគ្គោ ទ្វេ សច្ចានិ។ យំ, ក៏ក្លូចេច, ត ព្យាក្រាំ, តំ បដហិតត្តា។ យា ឯចយោដតា, អយំ មគ្គោ។ យេ តេ ធម្មា អនត្តនិយា បហាតព្វា, រូបំ យាវ វិញ្ញាណំ, ឥទំ ទុក្ខញ្ច មគ្គោ ច។

តត្ថ កតមំ ទុក្ខញ្ច សមុទយោ ច និរោធោ ច?

យេ កេចិ សោកា បរិទេវិតា វា, ទុក្ខា ច [ទុក្ខញ្ច (បី. ក.) បស្ស ស្កា. ល៍០] លោកស្មិមនេករូបា;

បិយំ បដិច្ចប្បភវន្តិ ឯតេ, បិយេ អសន្តេ ន ភវន្តិ ឯតេ។

យេ សោកបរិទេវា, យំ ច អនេករូបំ ទុក្ខំ, យំ បេមតោ ភវតិ, ឥទំ ទុក្ខំ។ យំ បេមំ, អយំ សមុទយោ។ យោ តត្ថ ឆន្ទរាគវិនយោ បិយស្ស អកិរិយា, អយំ និរោធោ។ ឥមានិ ទ្វេ សច្ចានិ តិល្លុវកា បរិញ្ញាដកា បវេច្ចតិ “សព្ពកតំ បទិកត”ន្តិ។ យេ ធម្មា វិបស្សនា, ឥទំ ទុក្ខំ។ យា ឯតេ ទ្វេ អន្តេ អនុបាគម្ម មជ្ឈិមា បដិបទា អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា យាវ ជាតិបច្ចយា ជរាមរណំ, ឥមេហិ ទុក្ខញ្ច សមុទយោ ច។ វិញ្ញាណំ នាមរូបំ សឡាយតនំ ផស្សោ វេទនា ភវោ ជាតិ ជរាមរណំ, ឥទំ ទុក្ខំ។ អវិជ្ជា សង្ខារា តណ្ហា ឧបាទានំ, អយំ សមុទយោ។ ឥតិ ឥទំ សព្ពកតំ បិទំសេយ្យាតិ [បិទំបិមតិ (បី. ក.)] យញ្ច បដិច្ចសមុប្បាទេ ទុក្ខំ, ឥទំ ឯសោ សមុទយោ និទ្ទិដ្ឋោ។ អវិជ្ជានិរោធា សង្ខារនិរោធោ ច យាវ ច ជរាមរណនិរោធោតិ អយំ និរោធោ។ ឥមានិ ទ្វេ សច្ចានិ ទុក្ខញ្ច សមុទយោ ច និរោធោ ច។

១៣. តត្ថ កតមំ ទុក្ខញ្ច សមុទយោ ច មគ្គោ ច?

“យោ ទុក្ខមទ្ទក្ខិ [សំ. និ. ១.១៥៦] យតោនិទានំ, កាមេសុ សោ ជន្តុ កថំ នមេយ្យ;

កាមា ហិ លោកេ សង្គោតិ ញត្វា, តេសំ សតីមា វិនយាយ សិក្ខេ”តិ។

ເຍາ ທຸກ຺ຂມທ຺ທກ຺ຂິ, ຎາຓໍ ທຸກ຺ຂ. ຍເຕາ ຠວຕິ, ອຍໍ ສມຸທເຍາ. ສຕິງ຺ຄ ຍເຕາ ຠວຕິ ຍາວ ຕສ຺ສ ວິຠວາຍ ສິກ຺ຂາ, ອຍໍ ມເຄ຺ຄາ. ອິມານິ ຕີຓິ ສຈ຺ຈານິ.

ເອກາງ຺ຄຸຕ຺ຕເຣສຸ ເກາປິລເກາປຍສຸຕ຺ຕໍ.

ຕຕ຺ຖ ຍາວ ຣູປສຎ຺ຎຕາ ຍຕ຺ຖາ ສຎ຺ຎອາຍຕນໍ ຍສາ ວລໍ ປຕິຏ຺ຐາເປຕິ ຍຕ຺ຖາ ຕິຕ຺ຖ ຍສາ ຈ ລຠຕິ ສມຸປສຕິຎ຺ຎຕໍ ຣູປອາຍິ ປີຕິປິເຍາຄ຺ຄ ວຕຸກ຺ຂິຍໍ ຈ ອຕ຺ຕຠາວເຕາ ຈ ວຕ຺ຖ, ຎາຓໍ ທຸກ຺ຂ. ຍາວ ອາສາຍິກໍ ຫາເຣຕາ [ສາເປກ຺ຂາ (ສີ. ປີ.) ປສ຺ສ ອຄ຺ຄຸຕ຺ຕຣິກາເຍ] ເຫາຕິ, ອຍໍ ສມຸທເຍາ. ຣູປສຎ຺ຎຕາ ອາສາປິກຫຣໍ [ອາສາປິກສາປິຕາ (ປີ.)] ວລປຕິຏ຺ຐາຄຕໍ ວິວິຎ຺ຎຕາ ເກາວເຣສລຖາ, ອຍໍ ມເຄ຺ຄາ. ອເວເສສາ ສມຸຍ ອຕ຺ຖິ ເຫຕຸ ອຕ຺ຖິ ປຈ຺ຈຍາ ອຕ຺ຖິ ນິສ຺ສຍາ ສາວເສສເຫາທິຕາ ອເນກປຸຊາ ຈ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕປຈ຺ຈຍາ ສມຸທາ ວິວິຎ຺ຎຕາ ຈ ເຫຕຸ, ອິມານິ ຕີຓິ ສຈ຺ຈານິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ທຸກ຺ຂຎ຺ຈ ມເຄ຺ຄາ ຈ ນິເຣາເຘາ ຈ?

ສຕິ ກາຍຄຕາ ອຸປຏ຺ຐິຕາ, ຉສຸ ຜສ຺ສາຍຕເນສຸ ສໍວຸເຕາ [ສໍວເຣາ (ປີ. ກ.) ປສ຺ສ ອຸທາ. ໒໓];

ສຕຕໍ ຠິກ຺ຂຸ ສມາຫິເຕາ, ຊຎ຺ຎາ [ຊາເນຍ຺ຍ (ປີ. ກ.)] ນິພ຺ພານມຕ຺ຕເນາ.

ຕຕ຺ຖ ຍາ ຈ ກາຍຄຕາ ສຕິ ຍຕ຺ຖ ສຕ຺ຕເຣາຕໍ ທຸກ຺ຂ ຍາ ຈ ກາຍຄຕາ ສຕິ ເຍາ ຈ ສໍວເຣາ ເຍາ ຈ ສມາທິ ຍຕ຺ຖ ຍາ ສຕິ, ອຍໍ ປຎ຺ຎາກ຺ຂນ຺ເທາ ສໍວເຣາ ສີລກ຺ຂນ຺ເທາ ສມາທິກ຺ຂນ຺ເທາ, ອຍໍ ມເຄ຺ຄາ. ຍຸວ຺ວິວິທາຣິຕາ ຕາວຕ຺ຕໍ ນິຍ຺ຍາຕໍ ອຍໍ ນິເຣາເຘາ, ອິມານິ ຕີຓິ ສຈ຺ຈານິ. ສີເລ ປຕິຏ຺ຐາຍ ເທ຺ວ ຘມ຺ມາ ຠາເວຕພ຺ພາ ສມເຖາ ຈ ວິປສ຺ສນາ ຈ. ຕຕ຺ຖ ຍໍ ວິຕ຺ຕສມຂາຕາ ຊາຍາ, ອິທໍ ທຸກ຺ຂ ເຍາ ຈ ສມເຖາ ຍາ ຈ ວິປສ຺ສນາ, ອຍໍ ມເຄ຺ຄາ. ຣາຄວິຣາຄາ ຈ ເຈເຕາວິມຸຕ຺ຕິ, ອວິຊ຺ຊາວິຣາຄາ ຈ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິ, ອຍໍ ນິເຣາເຘາ. ອິມານິ ຕີຓິ ສຈ຺ຈານິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ສມຸທເຍາ ຈ ນິເຣາເຘາ ຈ?

ອາສາ ຈ ປິຫາ ອຠິນນ຺ທນາ ຈ, ອເນກຘາຕູສຸ ສຣາ ປຕິຏ຺ຐິຕາ;

ອຎ຺ຎາຓມູລປ຺ປຠວາ ປຊປ຺ປິຕາ, ສພ຺ພາ ມຍາ ພ຺ຍນ຺ຕິກຕາ ສມູລິກາ.

ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᨾᩪᩃᨸ᩠ᨸᨽᩅᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᨠᩮᩉᩥ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᨳᩣ ᩅ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲᩣ ᩈᨾᩪᩃᩥᨠᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ᪨ ᨻᩕᩪᨿᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ᪨ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᩋᨶᨶᩩᨻᩮᩣᨵᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩔ ᩈᩦᩃᩔ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᩋᨶᨶᩩᨻᩮᩣᨵᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩣ, ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ, ᩋᨿᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨧ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ?

ᨿᩣᨶᩥ [ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪐᪓᪑] ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩥ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ, [ᩋᨩᩥᨲᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ]

ᩈᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᨱᩴ;

ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩴ ᩈᩴᩅᩁᩴ ᨻᩕᩪᨾᩥ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᨲᩮ ᨸᩥᨵᩦᨿᩁᩮ᪨

ᨿᩣᨶᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩣ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᩣ ᨧ ᩈᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᩁᨱᩴ ᨸᩥᨵᩣᨶᨭ᩠ᨮ, ᩋᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨻᩕᩪᨿᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ᪨ ᩈᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩉᩮᨲᩩᩅᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᩦᩉᩥ ᨿᩣᩅᩮᩉᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᨠᩣᨿᨣᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩴ ᩈᨴᩮᩣᩈᩴ ᩈᨠᩈᩣᩅᩴ ᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᨲᩣ ᩈᨴᩮᩣᩈᨲᩣ ᩈᨠᩈᩣᩅᨲᩣ, ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩈᨦ᩠ᨣᩴ ᩋᨴᩮᩣᩈᩴ ᩋᨠᩈᩣᩅᩴ, ᨿᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨣᨲᩣ ᩋᨴᩮᩣᩈᨲᩣ ᩋᨠᩈᩣᩅᨲᩣ, ᩋᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨻᩕᩪᨿᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ?

“ᨶᩥᩔᩥᨲᩔ ᨧᩃᩥᨲᩴ, ᩋᨶᩥᩔᩥᨲᩔ ᨧᩃᩥᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨧᩃᩥᨲᩮ ᩋᩈᨲᩥ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥ, ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩈᨲᩥ ᨶᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᨲᩥᨿᩣ ᩋᩈᨲᩥ [ᩋᩈᨲᩥᨿᩣ (ᨸᩦ᪨) ᨸᩔ ᩏᨴᩤ᪨ ᪗᪓] ᩋᩣᨣᨲᩥᨣᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨣᨲᩥᨣᨲᩥᨿᩣ ᩋᩈᨲᩥ ᨧᩩᨲᩪᨸᨸᩣᨲᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨧᩩᨲᩪᨸᨸᩣᨲᩮ ᩋᩈᨲᩥ ᨶᩮᩅᩥᨵ ᨶ ᩉᩩᩁᩴ ᨶ ᩏᨽᨿᨾᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ᪨ ᩑᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮ ᨶᩥᩔᨿᩣ, ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩥᩔᨿᩮᩣ, ᨿᩣ ᨧ ᩋᨶᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨿᩣ ᩋᩣᨣᨲᩥᨣᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩩᨲᩪᨸᨸᩣᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᩮᩣ ᩑᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ᪨ ᨻᩕᩪᨿᩣᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᨿᨣᨲᩣ ᩈᨲᩥ᪨᪨᪨ᨸᩮ᪨᪨᪨ ᨿᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩴ, ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩮᩣᨶᩣᨸᩥ ᨶᩥᩔᨿᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨿᩣᨧ ᩈᩩᨸᨶᩥᩔᨿᩣᨸᨿᩮᩣᨣᩣ ᩈᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᨿᨣᨲᩣᩈᨲᩥᩔ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩦᩃᩴᩅᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩴ, ᩋᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨿᩣ ᨧ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ᪨ ᨻᩕᩪᨿᩣᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ᪨ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ᪨

᪑᪗᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨧ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ?

សឃំ ពេតត សេដ្ឋត, តេត អត្ថតា អកិតិដ្ឋាតពេតា ចិតិណ្ហពេដ្ឋា;

ចិកចដ្ឋា ដាត្វា លេកស្មិំ, តាច ឍិលបុតត្ថុ ចោ ស កិត្យ៓

ឃំ សេដ្ឋត, អឃំ ឃេក្កា៓ ឃំ ឍិលបុតត្ថុចោ, អឃំ តិទេវឆា៓ ឮយាតិ ឆេ្វ សដ្ឋាតិ៓ បដ្ឋា ចិយុត្តាឃតតាតិ សត្វា ចា ឆយ្វំ ឆេឆសសិ អញ្ញាតទោ ចា ចិញ្ញា ស[ត្រាហូ]ចាទីតិ ចិត្វាទេត កាតញ្ញា៓ តស្ស អត្វប្បជិស៊ចេជិស្ស ឋិយោឌ្ឍ ឌាឃតិ, បយុឌិតស្ស ឋីតិ ឌាឃតិ, ឃាច តិដ្ឋិតុទេត្តា ចិទេជ្ជតិ, អឃំ ឃេក្កា៓ ឃា ចិយុត្តិ, អឃំ តិទេវឆា៓ ឲច៌ បដ្ឋា ចិយុត្តាឃតតាតិ ចិត្វាទេត៓ ឮយាតិ ឆេ្វ សដ្ឋាតិ តិទេវឆា ច ឃេក្កា ច៓

ឮយាតិ សាឆាទលាតិ ស្សុត្តាតិ៓ ឮយេហិ សាឆាទលេហិ ស្សុត្តហិ ឃឆាតិក្លិទត្តហិ បជិទេចឆេតា ច លក្ខលេតា ច ឌ្ឍតាទេត្វា អញ្ញាតិ ស្សុត្តាតិ តិដ្ឋិសិតញ្ញាតិ អបទិហាឃទេត្តត៓ កាឆាហិ កាឆា អតុយិតិតញ្ញា, ឮ្យាពទលេហិ ឮ្យាពទល៌៓ ឮយេ ច សាឆាទលា ឆស បទិចឆ្លកា ឲទេកា ច ចតុទេក្កា តិទេដ្ឋសោ សាឆាទលា៓ អឃដ្ឋា បកិណ្ហកតិទេដ្ឋសោ៓ ឲក៌ បដ្ឋា ៧ ច សទេចកទេឆសោ សញ្ញា៓ ឮយេ ឆេ្វ បទិចឌ្ឍតា បុទិយកា ច ឆស៓ ឮយេ ឆ្វាឆស បទិចឆ្លកា សដ្ឋាតិ៓ ឲត្តាចតា សញ្ញា ស្សុត្តា តត្វិ, ត៌ ឮ្យាពទល៌ ចា កាឆា ចិឃ៓ ឮយេហិ ឆ្វាឆសហិ បទិចឆ្លទេកហិ ត ឌ្ឍតាទិត្យ អប្បយទេត្តត បទិឃេសិត្វា តិដ្ឋិសិតញ្ញា៓

តត្វាឃំ សេដ្ឋទេបិ៓ សញ្ញា ទុក្ខ សត្តហិ បទេឆហិ សទេយាសទល៌ ពឆ្លតិ៓ ពតទេទហិ សត្តហិ? អប្បិឃសប្បទេឃាទេកា ច បិឃចិប្បទេឃាទេកា ច, ឮយេហិ ឌ្វិហិ បទេឆហិ សញ្ញា ទុក្ខ តិដ្ឋិសិតញ្ញា៓ តស្ស ឆេ្វ តិស្សឃា – កាទេឃា ច ចិត្តដ្ឋា៓ ៓ តេត ទុដ្ឋតិ "កាឃិក៌ ទុក្ខ ទេចតសិកដ្ឋា"តិ, តត្វិ ត៌ ទុក្ខ ត កាឃិក៌ ចា ត ទេចតសិក៌, សញ្ញា ទុក្ខ ឌ្វិហិ ទុទេក្ខហិ តិដ្ឋិសិតញ្ញា កាឃិទេកត ច ទេចតសិទេកត ច៓ តីហិ ទុក្ខតាហិ សង្កហិត៌ ទុក្ខទុក្ខតាឃ សង្ខារទុក្ខតាឃ ចិបទិណាមទុក្ខតាឃ៓ ឮតិ ត៌ សញ្ញា ទុក្ខ តីហិ ទុក្ខតាហិ សង្កហិត៌៓ ឮតិ ឮឆដ្ឋា ទុក្ខ តិចិធំ៓ ទុចិធំ ទុក្ខ កាឃិកដ្ឋា ទេចតសិកដ្ឋា៓ ទុចិធំ អប្បិឃសប្បទេឃាទេកា ច បិឃចិប្បទេឃាទេកា ច៓ ឮតំ សត្តចិធំ ទុក្ខ៓

តត្វ តិចិទេឆា សយុទេឃា អចតុទេត្វា អបដ្ឋាទេយា៓ ពតទេយា តិចិទេឆា? តណ្ហា ច ឌិដ្ឋិ ច កយ្វំ៓ តត្វ តណ្ហា ច កចសយុទេឃា កយ្វំ៓ តឆា [តត្វ (ឋី៓)] តិដ្ឋាត្តស្ស ហិតបណិតតា [ហិតបណិតតាឃ (ឋី៓)], អឃំ សយុទេឃា៓ ឮតិ ឃាបិ កចកាតិស្ស ហិតតា ច បណិតតា ច, ឃាបិ តីហិ ទុក្ខតាហិ សង្កហិតា, ទេឃាបិ ឌ្វិហិ ឮ្វលេហិ សយុឆាតិទេតា អចិឌ្ឍាឃ តិច្ចតស្ស កចតណ្ហាស៊ឃុត្តស្ស សចិញ្ញាណទេកា កាទេឃា, ទេសាបិ តីហិ ទុក្ខតាហិ សង្កហិទេតា៓

តឆា ចិបល្លាសទេតា ឌិដ្ឋិកចកាត្តញ្ញា៓ សា សត្តចិឆា តិដ្ឋិសិតញ្ញា៓ ឲទេកា ចិបល្លាសេសា តីណិ តិដ្ឋិសីឃតិ, ចត្តាទិ ចិបល្លាសចត្វតិ៓ តត្វ ពតទេយា ឲទេកា ចិបល្លាសេសា? ទេឃា ចិបទិតក្កាទេហា បជិទេក្ខទេបត, ឌ្ឍតទល៌ ឃឆា "អតិទេដ្ឋ តិដ្ឋ"យិតិ ចិបទិត៌ ពណ្ហាតិ៓ ឲច៌ ចត្តាទេទា

វិបល្លាសា។ អយមេកោ វិបល្លាសីយតិ សញ្ញា ចិត្តំ ទិដ្ឋិ។ កតមានិ ចត្តារិ វិបល្លាសវត្ថូនិ ? កាយោ វេទនា ចិត្តំ ធម្មា។ ឥទំ វិបល្លាសគតស្ស អកុសលញ្ច បវឌ្ឍេតិ។ តត្ថ សញ្ញាវិបល្លាសោ ទោសំ អកុសលមូលំ បវឌ្ឍេតិ។ ចិត្តវិបល្លាសោ លោភំ អកុសលមូលំ បវឌ្ឍេតិ។ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ មោហំ អកុសលមូលំ បវឌ្ឍេតិ។ តត្ថ ទោសស្ស អកុសលមូលស្ស តីណិ មិច្ឆត្តានិ ផលំ – មិច្ឆាវាចា មិច្ឆាកម្មន្តោ មិច្ឆាអាជីវោ; លោភស្ស អកុសលមូលស្ស តីណិ មិច្ឆត្តានិ ផលំ – មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ; មោហស្ស អកុសលមូលស្ស ទ្វេ មិច្ឆត្តានិ ផលំ – មិច្ឆាទិដ្ឋិ ច មិច្ឆាសតិ ច។ ឥទំ អកុសលំ សហេតុ សប្បច្ចយំ វិបល្លាសា ច បច្ចយោ, អកុសលមូលានិ សហេតុ ឯតេយេវ បដិបក្ខេន អនត្តា អនិស្សិកា ទ្វីហិ បច្ចយេហិ និទ្ទិសិតព្វា។ និរោធេ ច មគ្គេ ច វិបល្លាសប្បហាយ បរតោ [បរិតោ (បី។)] បដិបក្ខេន ចតស្សោ។

តតិយា ឧទ្ទានគាថា

អវិជ្ជាយ និវុតោ លោកោ, ចិត្តំ សំយោជយិ;

សា បដ្ឋិត្តកចតុក្កា, ទ្វេយា វេទ វិមុត្តិយោ។

កុសលំ កាយមិមំ, សំ ត ចុម្មាកំ តំ បជហ [ជហា (បី។ ក។)];

យេ កេចិ សោកបរិទេវា, តិណ្ណុទោ ច សមំកតំ។

ទុក្ខំ ទិដ្ឋិ ច ខន្ធប្បត្តិ, យញ្ញ កោបិលកោបម៌;

សតិ កាយគតា យាហុ, សមថោ ច វិបស្សនា។

អាសា បិហា ច អភិនន្ទនា ច, ចតុរូបនិស្សិតា;

យានិ សោតានិ លោកស្មិំ, ឆព្វំ និមិយានានាភាវោ។

សំ និស្សិតស្ស ចលិតំ, អនុបដ្ឋិតកាយគតាសតិ;

សមំ កេតន សមុន្ន, វិមុត្តាយតនេហិ ច។

េបងេកាបេងេវ យហាកក្ខាឃេតត ការិេព បឈយក្មុិ អទិឃវក្ខប្យការវតា តាពំ ឌឹចពា កកចពា យាឌិេវត វយុក្ខេតត

ពឆាកេពតាពិ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២។ សាសនបដ្ឋានទុតិយភូមិ

១២។ តត្ថ កតមំ សាសនបដ្ឋានំ? សំកិលេសភាគិយំ សុត្តំ, វាសនាភាគិយំ សុត្តំ, និព្ពេធភាគិយំ សុត្តំ, អសេក្ខភាគិយំ សុត្តំ, សំកិលេសភាគិយញ្ច វាសនាភាគិយញ្ច, សំកិលេសភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច, សំកិលេសភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច អសេក្ខភាគិយញ្ច, វាសនាភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច។ អាណត្តិ, ផលំ, ឧបាយោ, អាណត្តិ ច ផលញ្ច, ផលញ្ច ឧបាយោ ច, អាណត្តិ ច ផលញ្ច ឧបាយោ ច។ អស្សាទោ, អាទីនវោ, និស្សរណំ, អស្សាទោ ច អាទីនវោ ច, អស្សាទោ ច និស្សរណញ្ច, អាទីនវោ ច និស្សរណញ្ច, អស្សាទោ ច អាទីនវោ ច និស្សរណញ្ច។ លោកិកំ, លោកុត្តរំ, លោកិកញ្ច លោកុត្តរញ្ច។ កម្មំ, វិបាកោ, កម្មញ្ច វិបាកោ ច។ និទ្ទិដ្ឋំ, អនិទ្ទិដ្ឋំ, និទ្ទិដ្ឋញ្ច អនិទ្ទិដ្ឋញ្ច។ ញាណំ, ញេយ្យំ, ញាណញ្ច ញេយ្យញ្ច។ ទស្សនំ, ភាវនា, ទស្សនញ្ច ភាវនា ច។ វិបាកកម្មំ, ន វិបាកកម្មំ, នេវវិបាកនវិបាកកម្មំ។ សកវចនំ, បរវចនំ, សកវចនញ្ច បរវចនញ្ច។ សត្តាធិដ្ឋានំ, ធម្មាធិដ្ឋានំ, សត្តាធិដ្ឋានញ្ច ធម្មាធិដ្ឋានញ្ច។ ថវោ, សកវចនាធិដ្ឋានំ, បរវចនាធិដ្ឋានំ, សកវចនាធិដ្ឋានញ្ច បរវចនាធិដ្ឋានញ្ច។ កិរិយំ, ផលំ, កិរិយញ្ច ផលញ្ច។ អនុញ្ញាតំ, បដិក្ខិត្តំ, អនុញ្ញាតញ្ច បដិក្ខិត្តញ្ច។ ឥមានិ ២៨ បដិក្ខិត្តានិ។

១៣។ តត្ថ កតមំ សំកិលេសភាគិយំ សុត្តំ?

កាមន្ធា ជាលសញ្ឆន្នា, តណ្ហាឆទនឆាទិតា;

បមត្តពន្ធុនា ពទ្ធា, មច្ឆាវ កុមិនាមុខេ;

ជរាមរណមន្វេន្តិ, វច្ឆោ ខីរបកោវ [ខីរូបកោវ (ក។) បស្ស ឧទា។ ៦៣] មាតរំ។

បញ្ចិមេ, ភិក្ខវេ, នីវរណា។

តត្ថ កតមំ វាសនាភាគិយំ សុត្តំ?

មនោបុព្វង្គមា ធម្មា, មនោសេដ្ឋា មនោមយា;

មនសា ចេ បសន្នេន, ភាសតិ វា ករោតិ វា;

តតោ នំ សុខមន្វេតិ, ឆាយាវ អនបាយិនី។

សំយុត្តកេ សុត្តំ។

មហានាមស្ស សក្កស្ស ញាតឹ ភគវា សក្យានំ កបិលវត្ថុម្ហិ នគរេ នយចិត្តារេន សទ្ធាសីលបរិភាវិតំ សុត្តំ ភាវញ្ញោន បរិភាវិតំ តំ នាម បច្ឆិមេ កាលេ។

តត្ថ កតមំ និព្ពេធភាគិយំ សុត្តំ?

ឧទ្ធំ អធោ [ឧទា. ៦១] សព្វធិ វិប្បមុត្តោ, អយំ អហស្មីតិ អនានុបស្សី;

ឯវំ វិមុត្តោ ឧទតារិ ឱឃំ, អតិណ្ណបុព្វំ អបុនព្ភវាយ។

សីលានិ នុ ខោ ភវត្តិ កិមត្ថិយានិ អានន្ទោ បុច្ឆតិ សត្ថារំ។

តត្ថ កតមំ អសេក្ខភាគិយំ សុត្តំ?

“យស្ស សេលូបមំ ចិត្តំ, ឋិតំ នានុបកម្បតិ;

វិរត្តំ រជនីយេសុ, កោបនេយ្យេ [កោបនីយេ (ក.) បស្ស ឧទា. ៣៤] ន កុប្បតិ;

យស្សេវំ ភាវិតំ ចិត្តំ, កុតោ តំ ទុក្ខមេស្សតី”តិ។

សារិបុត្តោ នាម ភគវា ឆេរញ្ញតេរា សោ យំ អាសជ្ជ អប្បដិវិស្សជ្ជ វារិកំ បក្កមតិ, សារិបុត្តស្ស ញាណករំ កាតព្វំ។ យស្ស ត្វន ភគវា កាយគតា សតិ អភាវិតា អស្ស អពហុលីកតា ចិត្តេរន កាតព្វំ។

១៥. តត្ថ កតមំ សំកិលេសភាគិយញ្ច វាសនាភាគិយញ្ច?

ឆន្នមតិវស្សតិ [ឧទា. ៤៥], វិវដំ នាតិវស្សតិ;

តស្មា លទ្ធំ ចិវេរេន, ខុវំ តំ ភាតិវស្សតិ។

លទ្ធយតិវស្សតីតិ សំកិលេសោ។ ចិវំ ភាតិវស្សតីតិ វាសនា។ តយោ តយបាយតោតិ ចិត្តារេភ។ តត្ថ យោ ច តយោ យោ ច តយបាយតោ, អយំ សំកិលេសោ។ យោ ច ទាតិ យោ ច ទាតិបាយតោ, អយំ វាសនា។

តត្ថ កតមំ សំកិលេសភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច សុត្តំ?

ន តំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា, យទាយសំ ទារុជបព្ពជញ្ច [ទារុជំ បព្ពជញ្ច (ពី.) ធ. ប. ៣៤៥; សំ. និ. ១.១៣១];

សារត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ, បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា។

ន តំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា, យទា បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា, អយំ សំកិលេសោ។ ឯតម្បិ ឆេត្វា បរិព្ពជន្តិ ធីរា អនបេក្ខិនោ កាមសុខំ បហាយាតិ, អយំ និព្ពេធោ។ យំ ចេតយិតំ បកប្បិតំ យា ច តាយនុបស្ស អចក្ខន្តិ ហោតិ។ បុព្ពេហិ ចតូហិ បទេហិ សំកិលេសោ, បច្ឆិមកេហិ ចតូហិ និព្ពេធោ។

តត្ថ កតមំ សំកិលេសភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច អសេក្ខភាគិយញ្ច សុត្តំ?

អយំ លោកោ សន្តាបជាតោ, ផស្សបរេតោ រោគំ [រោគ (ពី.) បស្ស ឧទា. ៣០] វទតិ អត្តតោ;

យេន យេន ហិ មញ្ញតិ, តតោ តំ ហោតិ អញ្ញថា។

អញ្ញថាភាវី ភវសត្តោ លោកោ, ភវបរេតោ ភវមេវាភិនន្ទតិ;

យទភិនន្ទតិ តំ ភយំ, យស្ស ភាយតិ តំ ទុក្ខំ;

ភវវិប្បហានាយ ខោ បនិទំ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ។

យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ភវេន ភវស្ស វិប្បមោក្ខមាហំសុ, សព្ពេតេ "អវិប្បមុត្តា ភវស្មា"តិ វទាមិ។ យេ វា បន កេចិ

សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វិភវេន ភវស្ស និស្សរណមាហំសុ, សព្ពេតេ “អនិស្សដា ភវស្មា”តិ វទាមិ. ឧបធិំ ហិ បដិច្ច ទុក្ខមិទំ សម្ភោតិ, សព្ពុបាទានក្ខយា នត្ថិ ទុក្ខស្ស សម្ភវោ, លោកមិមំ បស្ស, បុថូ អវិជ្ជាយ បរេតា ភូតា ភូតរតា ភវា អបរិមុត្តា. យេ ហិ កេចិ ភវា សព្ពធិ សព្ពត្ថតាយ សព្ពេតេ ភវា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មាតិ.

“ឯវមេតំ យថាភូតំ, សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ;

ភវតណ្ហា បហីយតិ, វិភវំ នាភិនន្ទតិ;

សព្ពសោ តណ្ហានំ ខយា, អសេសវិរាគនិរោធោ និព្ពានំ.

“តស្ស និព្ពុតស្ស ភិក្ខុនោ, អនុបាទា បុនព្ភវោ ន ហោតិ;

អភិភូតោ មារោ វិជិតសង្គាមោ, ឧបច្ចគា សព្ពភវានិ តាទី”តិ.

អយំ លោកោ សន្តាបជាតោ យាវ ទុក្ខន្តិ យំ តណ្ហា សំកិលេសោ.

យំ បុនគ្គហណំ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ភវេន ភវស្ស វិប្បមោក្ខមាហំសុ, សព្ពេតេ “អវិប្បមុត្តា ភវស្មា”តិ វទាមិ. យេ វា បន កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វិភវេន ភវស្ស និស្សរណមាហំសុ “អនិស្សដា ភវស្មា”តិ វទាមិ. អយំ ទិដ្ឋិសំកិលេសោ, តំ ទិដ្ឋិសំកិលេសោ ច តណ្ហាសំកិលេសោ ច, ឧភយមេតំ សំកិលេសោ. យំ បុនគ្គហណំ ភវវិប្បហានាយ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ, យាវ សព្ពសោ ឧបាទានក្ខយា សម្ភវោ, ឥទំ និព្ពេធភាគិយំ. តស្ស និព្ពុតស្ស ភិក្ខុនោ យាវ ឧបច្ចគា សព្ពភវានិ តាទីតិ ឥទំ អសេក្ខភាគិយំ. ចត្តារោ បុគ្គលា អនុសោតគាមី សំកិលេសោ ឋិតត្តោ ច បដិសោតគាមី ច និព្ពេធោ. ថលេ តិដ្ឋតីតិ អសេក្ខភូមិ.

១៩. តត្ថ កតមំ វាសនាភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច សុត្តំ?

“ទទតោ [ឧទា. ៧៥; ទី. និ. ២.១៩៨] បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ, សំយមតោ វេរំ ន ចីយតិ;

កុសលោ ច ជហាតិ បាបកំ, រាគទោសមោហក្ខយា សនិព្ពុតោ”តិ.

“ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ, សំយមតោ វេរំ ន ចីយតី”តិ វាសនា. “កុសលោ ច ជហាតិ បាបកំ, រាគទោសមោហក្ខយា សនិព្ពុតោ”តិ

ភិន្ទោធា៓

សោតាត្ថាកោតាស្ម ឆន្ទស្ម ចធសា បរិចិទោតាស្ម យតសាត្វុបក្លិទោតាស្ម ឌិដ្ឋិយា ស្មប្បដិចិទ្ធស្ម បញ្ញាតិសំសា បដិកជ្លា៓ ព្លោឆកច្ចស្ស ខាហុស្សតា ឆន្ទា ហោន្តិ ឆាតា អបយដ្ឋា ចធសា បរិចិតា យតសាត្វុបក្លិតា ឌិដ្ឋិយា ស្មប្បដិចិទ្ធា, សោ យុញ្ញោន្តោ ឈដោន្តោ ចាឃយន្តោ ឌិដ្ឋេច ឆន្ទោ ចិសោសំ បប្បោតិ៓ ភោ ចេ ឌិដ្ឋេច ឆន្ទោ ចិសោសំ បប្បោតិ, កិលិតោ បប្បោតិ៓ ភោ ចេ កិលិតោ បប្បោតិ, យទហកាលសយឃោ បប្បោតិ៓ ភោ ចេ យទហកាលសយឃោ បប្បោតិ, ឆេចក្ខតោ បិបុណាតិ៓ ភោ ចេ ឆេចក្ខតោ បិបុណាតិ, តោត ឆន្ទោរោកត តាឃ ឆន្ទោតត្ថិយា បច្ចេកចេខិដ្ឋិ បិបុណាតិ៓

តត្ថាយំ ឌិដ្ឋេច ឆន្ទោ បិបុណាតិ, អយំ ភិន្ទោធា៓ យំ សយ្យទោឃ បច្ចេកចេខិដ្ឋិ បិបុណាតិ, អយំ ចាសភា៓ ព្លយាតិ សោត្យអស ស្មត្តាតិ សទ្ទាសាសតំ អតិក្កាល្យត្តា តិដ្ឋត្តិ៓ ព្លោយហិ សោត្យអសហិ ស្មោត្តហិ ភចចិធា ស្មត្តោន្តា ចិកោត្តា កចតិ៓ សោ ច បញ្ញាចតោ ភោ ទ្យប្បញ្ញាស្ស, យុត្តស្ស ភោ អយុត្តស្ស, អកយ្យស្ស ចិហាទិស្ស បកតិយា លោកោ សំកិលេសោ ធទតិ៓ សោ សំកិលេសោ តិចិធា – តណ្យាសំកិលេសោ ឌិដ្ឋិសំកិលេសោ ទុច្ចរិតសំកិលេសោ៓ តតោ សំកិលេសតោ ដ្ឋេហន្តោ សំកិលេសោ ឆន្ទស្ម បតិដ្ឋហតិ, លោកិយេស្ម បតិដ្ឋហតីតិ៓ តត្ថាក្យសលោ ឌិដ្ឋតោ សចេ តំ សីលច្ចា ឌិដ្ឋិច្ចា បទាយសតិ, តស្ស សោ តណ្យាសំកិលេសោ ហោតិ៓ សចេ បតស្ស ឲចំ ហោតិ "ព្លយិភាហំ សីលេត ចា ចតោត ចា ព្រាហ្មចរិយេត ចា ទេទោ ចា កចិស្សំ [កចិស្សាមិ (បី៓)] ទេចញ្ញតោទោ ចា"តិ យស្ស ហោតិ មិច្ឆាឌិដ្ឋិ, ឲតស្ស មិច្ឆាឌិដ្ឋិសំកិលេសោ កចតិ៓ សចេ បត សីលេ បតិដ្ឋិតោ អបទាយដ្ឋស្ស ហិ សីលចតំ ហោតិ, តស្ស តំ សីលចតោ ឃោតិសោ កហិតំ អចិប្បដិសាទំ ជតេតិ យាច ចិម្មត្តិញាណទស្សតំ, តច្ចា តស្ស ឌិដ្ឋេច ឆន្ទោ កាលង្គតស្ស ចា តយិទ្ធឃេច ចា បត អបទាបទិយាឃេត ចា, អញ្ញោស្ម លទ្ធស្ម ឲចំ ស្មតំ "ស្មចរិតំ ចាសតាឃ សំចត្តតី"តិ ចាសតាកាកិយំ ស្មត្តំ ទុច្ចតិ៓ តត្ថ សីលេស្ម ឌិតស្ស ចិភិចទណំ ចិត្តំ, តំ តតោ សក្កាយឌិដ្ឋិប្បហាតាឃ កកចា ឆន្ទំ ទេសេតិ៓ សោ អច្ចត្តតិដ្ឋំ ភិន្នាតំ បិបុណាតិ; យឌិ ចា សាសតត្តទេ, អច្ចត្តំ ភិន្នាតំ បិបុណាតិ, យឌិ ចា ឲកាសតេ ល អភិញ្ញោ៓ តត្ថ ទ្វេ បុក្កលា អរិយឆន្ទោ បិបុណន្តិ សទ្ធាត្វសារី ច ឆន្ទាត្វសារី ច៓ តត្ថ ឆន្ទាត្វសារី ដ្ឋឈ្ឈិតញ្ញា, សទ្ធាត្វសារី ភោឃ្យោ៓ តត្ថ ដ្ឋឈ្ឈិតញ្ញា ទ្វិចិធា – កោចិ តិក្ខិន្ទ្រិយោ កោចិ មុទិន្ទ្រិយោ៓ តត្ថ ភោឃ្យោបិ ទ្វិចិធា – កោចិ តិក្ខិន្ទ្រិយោ កោចិ មុទិន្ទ្រិយោ៓ តត្ថ ឃោ ច ដ្ឋឈ្ឈិតញ្ញា មុទិន្ទ្រិយោ, ឃោ ច ភោឃ្យោ តិក្ខិន្ទ្រិយោ, ព្លោយ បុក្កលា អសមិន្ទ្រិយា ហោន្តិ៓ តត្ថ ព្លោយ បុក្កលា សមិន្ទ្រិយា បរិហាយន្តិ ច ដ្ឋឈ្ឈិតញ្ញតោ, ចិបញ្ចិតញ្ញា ភោឃ្យតោ, ព្លោយ យញ្ញ្យា ក្វមិកតា ចិបញ្ចិតញ្ញា ហោតិ៓ ព្លោយ តយោ បុក្កលា៓

១លិ៓ តត្ថ ចត្តា បត បញ្ចាយា ដ្ឋឈ្ឈិតញ្ញា ចិបញ្ចិតញ្ញា ភោឃ្យោ ច, តត្ថ ដ្ឋឈ្ឈិតញ្ញា បុក្កលោ ព្លន្ទ្រិយាតិ បដិលភិត្វា ឌស្សតក្វមិយំ ឋិតោ សោតាបត្តិផលច្ចា បិបុណាតិ, ឲកពីជី ហោតិ បឋមោ សោតាបន្នោ៓ តត្ថ ចិបញ្ចិតញ្ញា បុក្កលោ ព្លន្ទ្រិយាតិ បដិលភិត្វា ឌស្សតក្វមិយំ ឋិតោ សោតាបត្តិផលច្ចា បិបុណាតិ, កោលំកោលោ ច ហោតិ ទុតិយោ សោតាបន្នោ ៓ តត្ថ ភោឃ្យោ បុក្កលោ ព្លន្ទ្រិយាតិ បដិលភិត្វា ឌស្សតក្វមិយំ ឋិតោ សោតាបត្តិផលច្ចា បិបុណាតិ, សត្តក្ខត្តុបរមោ ច ហោតិ , អយំ តតិយោ សោតាបន្នោ៓ ព្លោយ តយោ បុក្កលា ព្លន្ទ្រិយចេមត្តតាឃ សោតាបត្តិផលេ ឋិតា៓

ឧគ្ឃដិតញ្ញូ ឯកពីជី ហោតិ, វិបញ្ចិតញ្ញូ កោលំកោលោ ហោតិ, នេយ្យោ សត្តក្ខត្តុបរមោ ហោតិ។ ឥទំ និព្ពេធភាគិយំ សុត្តំ។ សចេ បន តទុត្តរិ ភាវយតិ, អច្ចន្តនិដ្ឋំ និព្ពានំ បាបុណាតិ។ តត្ថ ឧគ្ឃដិតញ្ញូ បុគ្គលោ យោ តិក្ខិន្ទ្រិយោ, តេ ទ្វេ បុគ្គលា ហោន្តិ – អនាគាមិផលំ បាបុណិត្វា អន្តរាបរិនិព្ពាយី ច ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយី ច។ តត្ថ វិបញ្ចិតញ្ញូ បុគ្គលោ យោ តិក្ខិន្ទ្រិយោ, តេ ទ្វេ បុគ្គលា ហោន្តិ – អនាគាមិផលំ បាបុណន្តិ អសង្ខារបរិនិព្ពាយី ច សសង្ខារបរិនិព្ពាយី ច។ តត្ថ នេយ្យោ អនាគាមិផលំ បាបុណន្តោ ឧទ្ធំសោតោ អកនិដ្ឋគាមី ហោតិ, ឧគ្ឃដិតញ្ញូ ច វិបញ្ចិតញ្ញូ ច, ឥន្ទ្រិយនានត្តេន ឧគ្ឃដិតញ្ញូ បុគ្គលោ តិក្ខិន្ទ្រិយោ អន្តរាបរិនិព្ពាយី ហោតិ, ឧគ្ឃដិតញ្ញូ មុទិន្ទ្រិយោ ឧទ្ធំសោតោ អកនិដ្ឋគាមី ហោតិ។ ឧគ្ឃដិតញ្ញូ ច វិបញ្ចិតញ្ញូ ច ឥន្ទ្រិយនានត្តេន ឧគ្ឃដិតញ្ញូ បុគ្គលោ តិក្ខិន្ទ្រិយោ សសង្ខារបរិនិព្ពាយី ហោតិ, តិក្ខិន្ទ្រិយោ អន្តរាបរិនិព្ពាយី ហោតិ, ឧគ្ឃដិតញ្ញូ មុទិន្ទ្រិយោ ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយី ហោតិ។ វិបញ្ចិតញ្ញូ តិក្ខិន្ទ្រិយោ អសង្ខារបរិនិព្ពាយី ហោតិ, វិបញ្ចិតញ្ញូ មុទិន្ទ្រិយោ សសង្ខារបរិនិព្ពាយី ហោតិ, នេយ្យោ ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយី ហោតិ, វិបញ្ចិតញ្ញូ តិក្ខិន្ទ្រិយោ អសង្ខារបរិនិព្ពាយី ហោតិ។ វិបញ្ចិតញ្ញូ មុទិន្ទ្រិយោ សសង្ខារបរិនិព្ពាយី ហោតិ, នេយ្យោ ឧទ្ធំសោតោ អកនិដ្ឋគាមី ហោតិ។ ឥតិ បញ្ច អនាគាមិនោ, ឆដ្ឋោ សកទាគាមី, តយោ ច សោតាបន្នាតិ ឥមេ នវ សេក្ខា។

តត្ថ ឧគ្ឃដិតញ្ញូ បុគ្គលោ តិក្ខិន្ទ្រិយោ អរហត្តំ បាបុណន្តោ ទ្វេ បុគ្គលា ហោន្តិ ឧភតោភាគវិមុត្តោ បញ្ញាវិមុត្តោ ច។ តត្ថ ឧគ្ឃដិតញ្ញូ បុគ្គលោ មុទិន្ទ្រិយោ អរហត្តំ បាបុណន្តោ ទ្វេ បុគ្គលា ហោន្តិ, ឋិតកប្បី [ឋិតកប្បិ (បី. ក.) បស្ស បុ. ប. ១៧] ច បដិវេធនាភព្ពោ បុគ្គលោ ច តិក្ខិន្ទ្រិយោ យោ អរហត្តំ បាបុណន្តោ ទ្វេ បុគ្គលា ហោន្តិ ចេតនាភព្ពោ ច រក្ខណាភព្ពោ ច។ តត្ថ វិបញ្ចិតញ្ញូ មុទិន្ទ្រិយោ អរហត្តំ បាបុណន្តោ ទ្វេ បុគ្គលា ហោន្តិ, សចេ ចេតេតិ ន បរិនិព្ពាយី, នោ ចេ ចេតេតិ បរិនិព្ពាយីតិ។ សចេ អនុរក្ខតិ ន បរិនិព្ពាយី, នោ ចេ អនុរក្ខតិ បរិនិព្ពាយីតិ។ តត្ថ នេយ្យោ បុគ្គលោ ភាវនានុយោគមនុយុត្តោ បរិហានធម្មោ ហោតិ កម្មនិយតោ វា សមសីសី វា, ឥមេ នវ អរហន្តោ។ ឥទំ ចតុព្ពិធំ សុត្តំ សំកិលេសភាគិយំ អសេក្ខភាគិយំ។ ឥមេសុ បុគ្គលេសុ តថាគតស្ស ទសវិធំ ញាណំ បវត្តតិ។

១៥. កតមំ ទសវិធំ? ឥធ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ អប្បវត្តិតេ ធម្មចក្កេ មហេសក្ខា ទេវបុត្តា យាវតាយ អភិយាតា [អតិយាតា (បី. ក.)] ហោន្តិ “ទេសេតុ សុគតោ ធម្ម”ន្តិ។ សោ អនុត្តរេន ពុទ្ធចក្ខុនា វោលោកេន្តោ អទ្ទសាសិ សត្តានំ តយោ រាសីនំ សម្មត្តនិយតោ មិច្ឆត្តនិយតោ អនិយតោ។ តត្ថ សម្មត្តនិយតោ រាសិ មិច្ឆាសតិ អាបជ្ជេយ្យាតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ, អសត្ថុកោ បរិនិព្ពាយេយ្យាតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ, សមាបត្តិំ អាបជ្ជេយ្យាតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។ តត្ថ មិច្ឆត្តនិយតោ រាសិ អរិយសមាបត្តិំ បដិបជ្ជិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ, អនរិយមិច្ឆាបដិបត្តិំ បដិបជ្ជិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។ តត្ថ អនិយតោ រាសិ សម្មាបដិបជ្ជមានំ សម្មត្តនិយតរាសិំ គមិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ, មិច្ឆាបដិបជ្ជមានោ សម្មត្តនិយតរាសិំ គមិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ សម្មាបដិបជ្ជមានំ សម្មត្តនិយតរាសិំ គមិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ, មិច្ឆាបដិបជ្ជមានំ មិច្ឆត្តនិយតរាសិំ គមិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។ ឥមេ តយោ អនុត្តរេន ពុទ្ធចក្ខុនា វោលោកេន្តស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស មេ សតោ ឥមេ ធម្មា អនភិសម្ពុទ្ធាតិ ឧត្តវតោ យំ កោចិ សហធម្មេន បដិចោទិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ, វីតរាគស្ស តេ បដិជានតោ អខីណាសវតាយ សហធម្មេន កោចិ បដិចោទិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ យោ បន ឥមស្ស អនិយតស្ស រាសិស្ស ធម្មទេសនា, សា ន និយ្យាតិ តក្ករស្ស សម្មាទុក្ខក្ខយាយាតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ, តថា ឧបចិតោ យំ បន ឥមេ អនិយតរាសិ សាវកោ បុព្ពេនាបរំ វិសេសំ ន សច្ឆិករិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។

១៥. ឃំ ហោ ឫតិ តាតប្យការស្ស តាតាតិរុត្តិយោ ទេចតាកឃក្លាត៌ ឥរេយតិ ឆរេមុ ចចត្តារេតត ចត្តា ការេណតោ អញ្ញា បរិទ៌ កយិស្សតីតិ តេត៌ ផាត៌ ចិន្ជូតិ. ឆមុបដិសម្ភិទា. ឃតោ បតិយា តិរុត្តិតោ សត្ត សត្ត តិរុត្តិយោ តាកិសម្ភុតេឃ្យាតិ តេត៌ ផាត៌ ចិន្ជូតិ. តិរុត្តិបដិសម្ភិទា. តិរុត្តិ ហោ បត អកិសមក្ករតាត៌ សាចកាត៌ ពយត្តយចិញ្ញាបយេតិ តេត៌ ផាត៌ ចិន្ជូតិ. អត្ថបដិសម្ភិទា. យតេហសក្លា ទេចបុត្តា ក្ខបសក្កយិត្វា បញោ្ហបុច្ឆិស្សុ. កាឃិពេត ចា ឃាតសិពេត ចា បរិបីឡព្ពតស្ស ហត្ថកុលីតិ ចា បរិទេ ចា ឈេញោ ឥត្ថស្ស [ឥត្តស្ស (បី. ក.)] សោ អទេត្ថា ត បរិកាឌ៌ឃតីតិ តេត៌ ផាត៌ ចិន្ជូតិ. បដិកាតបដិសម្ភិទា. ឃមិត្រា តោន៌ តោហាតិ ពយិត្រអសត្ថ កចតីតិ តេត៌ ផាត៌ ចិន្ជូតិ. ឃំ ហិ តាន៌ តោន៌ ត កចតិ, ពយិត្រតាន៌ តោន៌ កចិស្សតីតិ តេត៌ ផាត៌ ចិន្ជូតិ. ឲចំ សមុទឃស្ស តិទេរាឆាឃ ឥស អកុសលកមុបឆា. យាទេរា ចា ព្ពុទេក្ក ចា ព្រហ្មា ចា ពឆាគតោ ចា ចក្កចត្តិ ចា សោ ចត កាយ យាត្យការេយា កចិស្សតីតិ តេត៌ ផាត៌ ចិន្ជូតិ, បុរិសោ អស្ស រាឌា ចក្កចត្តិ សក្កោ ទេចាតមិទេក្ក កចិស្សតីតិ ផាតរេយត៌ ចិន្ជូតិ. ព្ពុតិស្ស ឲចន្ទបំ ពាល៌ ឲចន្ទបំ ពាលា៌, ព្ពុទ៌ ចុច្ចតិ ផាតាដ្ឋាតពាលា៌ បផមំ ពឆាគតពាល៌ ត៌ តិទ្ធិសិពញ្ញា. តីហិ រាសីហិ ចត្យហិ ទេសារទេ្ជហិ ចត្យហិ បដិសម្ភិទាហិ បដិច្ចសមុប្បាទស្ស បចត្តិឃំ តិចត្តិឃំ កាកិឃញ្ចា. កុសល៌ កុសលចិបាពេកស្ស ច ក្ខបបជ្ជតិ ឃញ្ចា ព្ពុត្តិបុរិសាត៌. ព្ពុទ៌ បផមំ ពាល៌ ពឆាគតោ ឲចំ ដាតាតិ.

តោឃន៌ បត សមុត្តតិឃតោ រាសិ, តាឃំ សព្ពត្តកាមិតី បដិបទា, តិព្ពាតកាមិតីយេចាឃំ បដិបទា. ពត្ថ សិឃា មិច្ឆត្តតិឃតោ រាសិ, ឲសាបិ ត សព្ពត្តកាមិតី បដិបទា. សក្កាឃសមុទឃកាមិតីយេចាឃំ បដិបទា តោហាត្យ, អឃំ ពត្ថ ពត្ថ បដិបត្តិឃា ជិតោ កច្ឆតិ តិព្ពាត៌, កច្ឆតិ អបាឃំ, កច្ឆតិ ទេចមនុស្សស្ស. ឃំ ឃំ ចា បដិបទ៌ បដិបទេជ្យ សព្ពត្ថ កទេច្ឆយ្យ, អឃំ សព្ពត្តកាមិតី បដិបទា. ឃំ ឲត្ថ ពាលា៌ ឃឆាក្វត៌, ព្ពុទ៌ ចុច្ចតិ សព្ពត្តកាមិតី បដិបទាពាលា៌ ទុតិឃំ ពឆាគតពាល៌.

សា ហោ បតាឃំ សព្ពត្តកាមិតី បដិបទា តាតាផិមុត្តា ពេជិ ការេយស្ស ពេជិ ទុក្ករការិឃំ ពេជិ អត្តកិលមឆាតុយោគមនុយុត្តា ពេជិ ន៌សារទេត សុទ្ធិ បច្ចេត្តិ ពេជិ អតជ្ជាកាចតាតិ. ពោត ពោត ចរិពោត ជិតិពន្ធាត៌ សត្តាត៌ ឃំ ពាលា៌ ឃឆាក្វត៌ តាតាកាត៌ លោកស្ស អទេកាផិមុត្តកាត៌ ឃឆាក្វត៌ បដាតាតិ. ព្ពុទ៌ តតិឃំ ពឆាគតពាល៌.

ពត្ថ សត្តាត៌ អផិមុត្តា កចត្តិ អារេសចត្តិ ការេចត្តិ ពាហុលីកទោត្តិ. តោន៌ កមុបសឃាត៌ ពដាផិមុត្តាត៌. សា ទេច ឆាត្យ ន៌ចហតិ. កពរា បតេសា ឆាត្យ តេក្ខមុឆាត្យ ពលឆាត្យ កាជិ សម្បត្តិ កាជិ មិច្ឆត្តច្ចា ឆាត្យ អផិមុត្តា កចត្តិ. អញ្ញាតរា ក្ខត្តរិ ត សមត្ថុបស្សត្តិ. ពេ ពទេចដ្ឋាត៌ មឃា ដរាមរេណស្ស អកិតិចិស្ស ទោហរត្តិ "ព្ពុទេមេច សច្ចំ មោឈមញ្ញ"ត្តិ. ឃឆា កកចា សក្កស្ស ទេចាតមិត្តស្ស កាសិត៌. ឃំ ពត្ថ ឃឆាក្វត៌ ពាលា៌. ព្ពុទ៌ ចុច្ចតិ ចត្យត្ថ ពឆាគតពាល៌.

ពត្ថ ឃំយេច ឆាត្យ [ឃំ ឃទេច ឆាត្យំ (ក.)] សេដ្ឋត្តិ ត៌ ត៌ ការេឃត ច ចាចាឃ ច អារម្ភត្តិ ទេពសិពេកា. អារម្ភា ទេពតា កម្មំ កាឃិកា ចាចសិកា អារម្ភា ទេពសិកត្តា កមុត្តទ៌ ពឆាគតោ ឲចំ បដាតាតិ "ព្ពុមិតា សទេត្តត ឲចំ ឆាត្យពេត ឲចន្ទបំ កម្មំ កត៌, ត៌ អតីតមទ្ធាត៌ ព្ពុមិតា ទេហត្យតា តស្ស ឲចន្ទបេបិ ចិបាពេកា ចិបច្ចតិ ឲតរហិ ចិបច្ចិស្សតិ ចា អតាកាតមទ្ធាត"ត្តិ. ឲចំ បច្ចុប្បត្តមទ្ធាត៌

បជាតាតិ “អឃំ បុក្កលោ ឧចំឆាគុណោ ឱ្ឃជំ កម្មំ ករោតិ”៍ តល្បាឃ ច ជិជ្ជិឃា ច ឱ្ឃយិតា ហេតុតា ត តស្ស ចិបាកោ ជិឌ្ឍេឃច ឆឡេ្ម តិប្តត្តិស្សតិ, ឬបបន្នេ ចា”តិ អបរឃិរ្យេចា បរិឃាឃេ ឧចំ បជាតាតិ “អឃំ បុក្កលោ ឧចទ្ទុបំ កម្មំ ករិស្សតិ អតាកតយទ្ធាតំ, ឱ្ឃយិតា ហេតុតា តស្ស ឧចទ្ទុលោ ចិបាកោ តិប្តត្តិស្សតិ, ឱ្ឃយិតា ហេតុតា ឃាតិ ចត្តារិ កម្មដ្ឋ្ឋាតាតិ ឱ្ឃជំ កម្មដ្ឋ្ឋាតំ បច្ចុប្បត្តស្សុ អាឃតិំ ច ស្សុលចិបាកំ” ...បេ... ឱ្ឃតិ អឃំ អតីតាតាកតបច្ចុប្បត្តាតំ កម្មុឃយាតាតាតំ ហេតុសោ ឋាតសោ ចិបាកចេឃត្តតំ បជាតាតិ ឬច្ចាចចា ហឹតបលឹតតា, ឱ្ឃជំ ចុច្ចតិ កម្មចិបាកញាណំ បច្ចាឃំ តថាកតពលំ៍

តថា ឃត្តា ឃំ ចា កម្មុឃយាតាតំ ឃយាជិឃត្តា តត្ត ឧចំ បជាតាតិ ឱ្ឃឃស្ស បុក្កលស្ស កម្មាឆិឃុត្តស្ស រាកចរិតស្ស តេក្កឃ្មុឆាគុតំ បរិបុរិ កច្ឆតិ្ត, តស្ស រាកាតុកតោ ឃុត្តាឃាតស្ស បឋមំ ឈាតំ ឃំកិលិស្សតិ, ឃចេ បុត ឬត្តារិ ចាឃាឃតោ ឈាតចោតាតកតោ ឃាតឃេ ចិឃេឃកាកិឃំ បជិបជំ អតុឃុញ្ញាឃតិ៍ តស្ស ហិ ឈាតកាកិឃំមេឃច បឋមញ្ញេត ជិតស្ស ទុតិឃំ ឈាតំ ចោតាតំ កច្ឆតិ, តតិឃច្ចា ឈាតំ ឃយាបន្នុតុកាឃស្ស ឃោឃតស្សិត្រ្តឃំ ចិត្តំ បរិឃាតាឃ តិដ្ឋតិ, តស្ស ឃា ប៉ីតិ អចិឃេឃកាកិឃំ តតិឃំ ឈាតំ អាជិស្ស តិដ្ឋតិ៍ ឃចេ តស្ស តិស្សរណំ ឃថាក្ខតំ បជាតាតិ៍ តថាកតស្ស ចតុត្ថញ្ញាតំ ចោតាតំ កច្ឆតិមេឃច, ចតុត្ថស្ស ឈាតស្ស ហាតកាកិឃា ឆម្មា, តេ ច ឆម្មា ឃត្ត បជាឃត្តិ ឃេហិ ចតុត្ថញ្ញាតំ ចោតាតំ ជិស្សតិ៍ ឧចំ អញ្ញាឃឃឃយាបត្តិឃា ឃា ចតស្សោ ឃយាបត្តិឃោ តីណិ ចិឃោក្ខមុឃាតិ អដ្ឋ ចិឃោក្ខឈាតាតីតិ ចត្តារិ ឈាតាតិ ចិឃោក្ខាតិ៍ អដ្ឋ ច ចិឃោក្ខា តីណិ ច ចិឃោក្ខមុឃាតិ៍ ឃយាឆិតិ ចត្តារោ ឃយាឆិ – លក្ខឃយាឆិ ចិរិឃឃយាឆិ ចិត្តឃយាឆិ ចិមំឃាឃឃយាឆិតិ៍ ឃយាបត្តិឃោ ចតស្សោ អញ្ញាឃឃឃយាបត្តិឃោ ឱ្ឃតិ ឱ្ឃឃេឃំ ឈាតាតំ ចិឃោក្ខឃយាបត្តីតិ ឧចទ្ទុលោ ឃំកិលេសោ រាកចរិតស្ស បុក្កលស្ស៍ ឧចំ ទោឃចរិតស្ស៍ មោហចរិតស្ស៍ រាកចរិតស្ស បុក្កលស្ស ឧចទ្ទុបំ ចោតាតំ ឱ្ឃតិ ឃំ ឧត្ត ញាណំ ឃថាក្ខតំ អឃាឆារណំ ឃត្តឃត្តេហិ៍ ឱ្ឃជំ ចុច្ចតិ លដ្ឋំ តថាកតពលំ៍

តត្ត តថាកតោ ឧចំ បជាតាតិ លោកិកា ឆម្មា លោកុត្តរា ឆម្មា កាចតាកាកិឃំ ឱ្ឃត្រ្តឃំ តាឃំ លកត្តិ៍ អាឆិបតេឃ្យុក្ខុមិ ឬបិតាឃ ពលំ តាឃំ លកត្តិ ចាឃកតំ ឃតោ ឃតិត្រ្តឃំ តំ ឬបិតាឃ៍ ចិរិឃំ តាឃំ លកត្តិ អារម្មឆាតុំ ឬបិតាឃ៍ ឱ្ឃតិស្ស ចេច ឧចទ្ទុបំ ញាណំ ឱ្ឃឃេហិ ច ឆឡេ្មហិ ឱ្ឃឃ បុក្កលោ ឃឃត្តាកតាតិបិ ឆម្មុចេឃតំ អកាឃិ៍ អាការរតោ ច ចោការរតោ ច អាឃឃញ្ញាឃឃស្ស អឆិមុត្តិឃឃត្តាកតាតំ៍ ឱ្ឃជំ ចុច្ចតិ បរឃត្តាតំ បរបុក្កលាតំ ឱ្ឃត្រ្តឃពលចិរិឃចេឃត្តតំ ញាណំ ឃត្តមំ តថាកតពលំ៍

តត្ត ច តថាកតោ លោកាជិឃុ ច ឝុមិឃុ ឃំឃោឌតាតច្ចា ឃេក្ខាតំ ឌ្វិហិ ពលេហិ កតិ បជាតាតិ, បុព្វេតិចាឃាតុស្សតិឃា អតីតេ ឃំឃារេ ឧតរហិ ច បច្ចុប្បេត្តេ ជិព្វចក្ខុតា ចុត្តុបបាតំ ឱ្ឃតិ ឱ្ឃយាតិ ទ្វេ ពលាតិ ជិព្វចក្ខុតោ អភិតីហិតាតិ៍ ឃោ អតីតយទ្ធាតំ ជិព្វស្ស ចក្ខុតា បោកចរោ ឃោ ឧតរហិ ឃតិ បោកចរោ ឱ្ឃតិ អត្តតោ ច បរេឃំ ច បុព្វេតិចាឃញាណំ អតេកចិធំ តាតប្បការកំ បច្ចុប្បត្តយទ្ធាតំ ជិព្វេត ចក្ខុតា ឱ្ឃយាតិ ទ្វេ តថាកតពលាតិ, អដ្ឋមំ បុព្វេតិចាឃោ, តចមំ ជិព្វចក្ខុ៍

បុត ចបរំ តថាកតោ អរិឃបុក្កលាតំ ឈាតំ ចោតាតំ តិព្វេឆកាកិឃំ បជាតាតិ អឃំ បុក្កលោ ឱ្ឃយិតា មក្កេត ឱ្ឃយាឃ បជិបតាឃ អាឃចាតំ ខឃា អតាឃចំ ចេតោចិមុត្តិំ បញ្ញាចិមុត្តិំ ជិឌ្ឍេច ឆឡេ្ម ឃឆ្ញិកត្វា ឬបឃម្បន្ន ចិហរតីតិ ឱ្ឃតិ អត្តតោ ច អាឃចាតំ ខឃំ

ញាណំ ទិដ្ឋេកដ្ឋានំ ចតុក្ខមិមុបាទាយ យាវ នវន្នំ អរហន្តានំ អាសវក្ខយោ ឯកសោ សេក្ខានំ អនេកសោ អរហន្តានំ។ តត្ថ ចេតោវិមុត្តិ ទ្វីហិ អាសវេហិ អនាសវា កាមាសវេន ច ភវាសវេន ច, បញ្ញាវិមុត្តិ ទ្វីហិ អាសវេហិ អនាសវា ទិដ្ឋាសវេន ច អវិជ្ជាសវេន ច, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ វិមុត្តីនំ យថាភូតំ ញាណំ, ឥទំ វុច្ចតិ អាសវក្ខយេ ញាណំ។ ទសមំ តថាគតពលំ។

១០។ ឥមេសុ ទសសុ ពលេសុ ឋិតោ តថាគតោ បញ្ចវិធំ សាសនំ ទេសេតិ សំកិលេសភាគិយំ វាសនាភាគិយំ ទស្សនភាគិយំ ភាវនាភាគិយំ អសេក្ខភាគិយំ។ តត្ថ យោ តណ្ហាសំកិលេសោ, ឥមស្ស អលោភោ និស្សរណំ។ យោ ទិដ្ឋិសំកិលេសោ, ឥមស្ស អមោហោ និស្សរណំ។ យោ ទុច្ចរិតសំកិលេសោ, ឥមស្ស តីណិ កុសលានិ និស្សរណំ។ កិំ និទានំ? តីណិ ឥមានិ [តីណិ ហិ ឥមានិ (បី។)] មនោទុច្ចរិតានិ – អភិជ្ឈា ព្យាបាទោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ។ តត្ថ អភិជ្ឈា មនោទុច្ចរិតំ កាយកម្មំ ឧបដ្ឋបេតិ, អទិន្នាទានំ សន្ធាយ តទុបត្ថម្ភំ វាចាកម្មំ ឧបដ្ឋបេតិ, មុសាវាទញ្ច សន្តិចិតធំ សន្តំ វាចយកាចំ សន្តមក្ខំ បលិសំ អភិជ្ឈា អកុសលមូលន្តិ, សុចរិតេ សុចរិតំ មុសាវាទា អទិន្នាទានា អភិជ្ឈាយ ចេតនា, តត្ថ ព្យាបាទោ មនោទុច្ចរិតំ កាយកម្មំ ឧបដ្ឋបេតិ, បាណាតិបាតំ សន្ធាយ មេតំ អាកឌ្ឍនំ បរិកឌ្ឍនំ និន្នាន្ធំ ទោវចនំ វាចាកម្មំ ឧបដ្ឋបេតិ, បិសុណវាចំ ផរុសវាចំ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មនោទុច្ចរិតញ្ច អភិជ្ឈាព្យាបាទំ មិច្ឆាទិដ្ឋិំ បយោជេតិ, តស្ស យោ កោចិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ វាទោ រាគជោ វា ទោសជោ វា សព្វសោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ សមុទេតា ឥមិនា ការណេន មិច្ឆាទិដ្ឋិំ ឧបដ្ឋបេតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារំ វចីកម្មំ ឧបដ្ឋបេតិ សម្ផប្បលាបំ។ ឥមានិ តីណិ ទុច្ចរិតានិ អកុសលមូលានិ។

យា អភិជ្ឈា, សោ លោភោ។ យោ ព្យាបាទោ, សោ ទោសោ។ យា មិច្ឆាទិដ្ឋិ, សោ មោហោ។ តានិ អដ្ឋ មិច្ឆត្តានិ ឧបដ្ឋបេន្តិ។ តេសុ ពាហិតេសុ តីសុ អកុសលមូលេសុ ទសវិធំ អកុសលមូលំ បរិបូរិំ គច្ឆតិ, តស្ស តិវិធស្ស ទុច្ចរិតសំកិលេសស្ស វាសនាភាគិយញ្ច សុត្តំ និស្សរណំ។ តត្ថ យោ ពាហុសិតោ និសេវិតោ យថា លោភោ ទោសោ មោហោបិ, តត្ថ អសិតុំ ឥត្ថ លោភោ ឧស្សទោ តេន ការណេន តេសុ វា ធម្មេសុ លោភោ បញ្ញាយតិ។ តត្ថាយំ មោហោ អកុសលំ មោហោ អយំ អវិជ្ជា, សា ចតុព្ពិធា រូបេ អភិនិវិដ្ឋា, រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, អវិជ្ជាគតោ រូបវន្តំ អត្តានំ, អត្តនិ វា រូបំ, រូបស្មិំ វា អត្តានំ។ តត្ថ កតមំ បទំ សក្កាយទិដ្ឋិយា ឧច្ឆេទំ ភជតិ "តំ ជីវំ តំ សរីរ"ន្តិ នត្ថិកទិដ្ឋិ អធិច្ចសមុប្បន្នទិដ្ឋិ ច អញ្ញោ ច ករោតិ, អញ្ញោ បដិសំវេទិយតិ។ បច្ឆិមបទិកប្បានំ តីណិ បទានិ សក្កាយទិដ្ឋិយា សស្សតំ ភជន្តិ "អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរ"ន្តិ អកិរិយញ្ច តំ ទុក្ខមិច្ឆតោ អហេតុកា ច បតតិ អភព្វាការេន ច កម្មានំ សន្តានំ យាតយំ [យាតតិ (បី។)]។ តត្ថ "ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ"ន្តិ សំសារេន សុទ្ធិ អាជីវកា ចុល្លអាសីតិ បញ្ញបេន្តិ។ យថារូបេ សក្កាយទិដ្ឋិយា ចតុចត្តារីសា, ឧចំ បច្ចាសុ ឧទ្ធសុ ជីវិតចតុក្កា សក្កាយទិដ្ឋិយា សស្សតំ ភជតិ។ អញ្ញាជីវកា ច សស្សតវាទិនោ ច សីលព្វតំ ភជន្តិ បរាមសន្តិ ឥមិនា ភវិស្សាមិ ទេវោ វា ទេវញ្ញតរោ វា, អយំ សីលព្វតបរាមាសោ។ តត្ថ សក្កាយទិដ្ឋិយា សោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, "តំ ជីវំ តំ សរីរ"មិតិ តំ គច្ឆតិ វិចិកិច្ឆតិ នាធិមុច្ចតិ នាភិប្បសីទតិ បុព្វន្តេ អបរន្តេ បុព្វន្តាបរន្តេ…បេ… ឥតិ វាសនាភាគិយេសុ ឋិតស្ស អយំ ឧបក្កិលេសោ។

១១។ តត្ថ សទ្ធិន្ទ្រិយេន សន្តំ វិចិកិច្ឆំ បជហតិ, បញ្ញិន្ទ្រិយេន ឧទយព្វយំ បស្សតិ, សមាធិន្ទ្រិយេន ចិត្តំ ឯកគ្គំ ករោតិ វីរិយិន្ទ្រិយេន អារភតិ។ សោ ឥមេហិ បញ្ចហិ ឥន្ទ្រិយេហិ សង្ខារានុបស្សី អវេច្ចប្បសាទេ និរេតា អតន្ទិយំ សមាធិំ ឧប្បាទេតិ។ ឥន្ទ្រិយេហិ សុទ្ធេហិ

ធម្មានុសារី អប្បច្ចយតាយ អនន្តរិយំ សមាធិំ ឧប្បាទេតិ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ សច្ចានិ ឥទំ ទស្សនភាគិយំ សុត្តំ។ តស្ស បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ តីណិ សំយោជនានិ ទស្សនបហាតព្ពានិ សព្ពេន សព្ពំ បហីនានិ ទ្វេ តនុកតានិ។ តត្ថ តីណិ អកុសលមូលានិ ភាវនាបហាតព្ពានិ ឧបរិក្ខិត្តានិ ៧ ភវេ និព្ពត្តេន្តិ។ តត្ថ តេសុ អភិជ្ឈាយ ច ព្យាបាទេសុ តនុកតេសុ ៦ ភវា បរិក្ខយា បរិយាទំ គច្ឆន្តិ, ទ្វេ ភវា អវសិដ្ឋា។ តស្ស អភិជ្ឈា ច ព្យាបាទោ ច សព្ពេន សព្ពំ បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ ឯកោ ភវោ អវសិដ្ឋោ ហោតិ។ សោ ច យាគវសេន និព្ពត្តេតិ។ កិញ្ចាបិ ឯត្ថ អញ្ញេបិ ចត្តារោ កិលេសា រូបរាគោ ភវរាគោ អវិជ្ជា ឧទ្ធច្ចំ ភេតុប្បិយានភូតា នប្បដិពាលា អប្បិយានំ ជិនិវត្តំ, សព្ពេបិ តេ អប្បិយានស្ស បហានំ អារភតេ។ ឋិនេសុ ន ច តេសុ ឥធយុត្តិទស្សនភូមិយំ បញ្ចសុ សេក្ខបុគ្គលេសុ តីសុ ច បដិប្បន្នកេសុ ទ្វីសុ ច ផលដ្ឋេសុ ភាវនាភាគិយំ សុត្តំ។ តទុត្តរិ អសេក្ខភាគិយសុត្តំ, កត្ថចិ ទ្វយំ និបីឡយតិ។ ឥទញ្ច បញ្ចមំ សុត្តំ។ តិណ្ណំ បុគ្គលានំ ទេសិតំ បុថុជ្ជនស្ស សេក្ខស្ស អសេក្ខស្ស សំកិលេសភាគិយំ វាសនាភាគិយំ។ បុថុជ្ជនស្ស ទស្សនភាគិយំ ភាវនាភាគិយំ បញ្ចន្នំ សេក្ខានំ។ យំ បឋមនិទ្ទិដ្ឋំ អសេក្ខភាគិយំ សព្ពេសំ អរហន្តានំ។ សា បន បញ្ចវិធា សត្តវីសអាការេន [សត្តវីសំ អាការេន (បី។)] បរិយេសិតព្ពា។ ឯតេសុ តស្ស គតីនំ តេនា ឧត្តរិ។ តត្ថ យោ សង្ខេបេន បញ្ញាសាយ អាការេហិ សប្បតិ, យេ បញ្ញាស អាការា សាសនេ និទ្ទិដ្ឋា, តេ សង្ខិបិយន្តា ទសហិ អាការេហិ បតន្តិ។ យេ អរិយសច្ចំ និទ្ទេសេន ចេតេ សង្ខិបិយន្តា អដ្ឋសុ អាការេសុ បតន្តិ។ ចតូសុ ច សាធារណេសុ សុត្តេសុ យា ហារសម្បាតស្ស ភូមិ, តេ សង្ខិបិយន្តា បញ្ចសុ សុត្តេសុ បតន្តិ សំកិលេសភាគិយេ វាសនាភាគិយេ ភាវនាភាគិយេ និព្ពេធភាគិយេ អសេក្ខភាគិយេ ច។ តេ សង្ខិបិយន្តា ចតូសុ សុត្តេសុ បតន្តិ សំកិលេសភាគិយេ វាសនាភាគិយេ និព្ពេធភាគិយេ អសេក្ខភាគិយេ ច។ តេ សង្ខិបិយមានា តីសុ សុត្តេសុ បតន្តិ, បុថុជ្ជនភាគិយេ សេក្ខភាគិយេ អសេក្ខភាគិយេ ច។ តេ សង្ខិបិយន្តា ទ្វីសុ សុត្តេសុ បតន្តិ និព្ពេធភាគិយេ ច បុញ្ញយោគភាគិយេ ច។ យថា វុត្តំ ភគវតា ទ្វេ អត្ថវសេ សម្បស្សមានា តថាគតា អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មំ ទេសេន្តិ សុត្តំ គេយ្យំ...បេ... សត្តា បុញ្ញយោគសមន្នាគតេ អប្បកសិរេន បញ្ញាយាគា វសិយន្តិ បុញ្ញយោគា ច ភវិស្សន្តិ សត្តានំ បញ្ញាយាភាសរាយ។ តត្ថ បញ្ញាវេយ្យត្តំ អត្ថតោ សមនុបស្សមានេន អដ្ឋវិធេ សុត្តសង្ខេប, យត្ថ យត្ថ សក្កោតិ, តត្ថ តត្ថ យោជេតព្ពំ។ តត្ថ តត្ថ យោជេត្វា សុត្តស្ស អត្ថោ និទ្ទិសិតព្ពោ។ ន ហិ សតិ ចេតនា យតោ ធារេត្វា សក្កា យេន កេនចិ សុត្តស្ស អត្ថោ យថាភូតំ និទ្ទិសិតុំ។

តត្ថ បុរិមកានំ សុត្តានំ ឥមា ឧទ្ទានគាថា

កាមន្ធា ជាលសញ្ឆន្នា, បញ្ច នីវរណានិ ច;

មនោបុព្ពង្គមា ធម្មា, មហានាមោ ច សាកិយោ។

ឧទ្ធំ អធោ វិប្បមុត្តា, មញ្ញា សីលកិមត្ថិយា;

យស្ស សេលូបមំ ចិត្តំ, ឧបតិស្ស បុណ្ណាទិកា។

យស្ស កាយគតាសតិ, លទ្ធិ តយោបរាយណោ;

ន តំ ទុក្ខំ ចេតសិកំ, អយំ លោកោតិអាទិកំ។

ចត្តារោ ចេច បុគ្គលិ, ធធេតា បុញ្ញា បចដ្ឋិតំ;

យោតាត្យាកតធម្មេសុ, ញ្ញាយា តេសំ ឧទ្ធារកោ ហោ។

១១។ តត្ថ កតមា អាណត្តិ?

សចេ ភាយថ [ឧទា។ ៤៤] ទុក្ខស្ស, សចេ វោ ទុក្ខមប្បិយំ;

មាកត្ថ បាបកំ កម្មំ, អាវិ វា យទិ វា រហោ។

“អតីតេ , រាធ, រូបេ អនបេក្ខោ ហោហី”តិ វិត្ថារេន កាតព្ពា។ “សីលវន្តេន , អានន្ទ, ពុគ្គលេន សទា ករណីយា កិត្តិយេ អវិប្បដិសារោ អស្សា”តិ។ អយំ វុច្ចតិ អាណត្តិ។

តត្ថ កតមំ ផលំ?

ធម្មោ ហវេ រក្ខតិ ធម្មចារឹ, ឆត្តំ មហន្តំ យថ វស្សកាលេ;

ឯសានិសំសោ ធម្មេ សុចិណ្ណេ, ន ទុគ្គតិំ គច្ឆតិ ធម្មចារី។

ឥទំ ផលំ។

តត្ថ កតមោ ឧបាយោ?

“សព្វេ ធម្មា [ធ។ ប។ ២៧៩] អនត្តា”តិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា។

“សត្តហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ សោ, ភិក្ខុ, អបិ ហិមវន្តំ បព្ពតរាជានំ ចាលេយ្យ, កោ បន វាទោ ឆវំ អវិជ្ជំ សត្តធម្មេកាស” វេយ្យាករណំ កាតព្វំ។ អយំ ឧបាយោ។

តត្ថ កតមា អាណត្តិ ច ផលញ្ច?

សចេ ភាយថ ទុក្ខស្ស, សចេ វោ ទុក្ខមប្បិយំ;

មាកត្ថ បាបកំ កម្មំ, អាវិ វា យទិ វា រហោ។

សចេ ហិ បាបកំ កម្មំ, ករោថ វា ករិស្សថ;

ន វោ ទុក្ខា បមុត្យត្ថិ, ឧបេច្ចាបិ បលាយតំ [បលាយតោ (បី.)]។

បុរិមិកាយ គាថាយ អាណត្តិ បច្ឆិមិកាយ ផលំ។ សីលេ បតិដ្ឋាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្វា យា ច ចិត្តភាវនា យា ច បញ្ញាភាវនា យា ច អាណត្តិ រាគវិរាគា ច ផលំ។

តត្ថ កតមំ ផលញ្ច ឧបាយោ ច?

សីលេ បតិដ្ឋាយ [សំ. និ. ១.២៣] នរោ សបញ្ញោ, ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយំ;

អាតាបី និបកោ ភិក្ខុ, សោ ឥមំ វិជដយេ ជដំ។

បុរិមិកាយ អឌ្ឍគាថាយ ឧបាយោ, បច្ឆិមិកាយ អឌ្ឍគាថាយ ផលំ។ ភត្តិយោ [ភត្តិកោ (បី. ក.)] សេក្ខា ឧបនិស្សយបុរិសកាយគតេក្ខ [ឧបនិស្សយ... (បី.)] សុត្តំ មូលតោ ឧបាយាយ យាថ វស្ស ធម្មេស្ស។ ឧត្តរិ បញ្ញស្ស ធម្មេស្ស យាថយោគោ [យោ ច យោគោ (បី.)] ករណីយោ, អយំ ឧបាយោ។ អសមាគតស្ស កាយាសចាបិ ចិត្តំ មុញ្ចតីតិ។ សព្ពាសុ វស្ស តីសុ។ អយំ ឧបាយោ ច ផលញ្ច។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨹᩃᨬ᩠ᨧ ᩏᨷᩣᨿᩮᩣ ᨧ?

ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩋᩅᩮᨠ᩠ᨡᩔᩩ, ᨾᩮᩣᨥᩁᩣᨩ ᩈᨴᩣ ᩈᨲᩮᩣ;

ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩐᩉᨧ᩠ᨧ [ᩐᩉᨧ᩠ᨧ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪑᪑᪙)], ᩑᩅᩴ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨲᩁᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

“ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩋᩅᩮᨠ᩠ᨡᩔᩩ, ᨾᩮᩣᨥᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᨴᩣ ᩈᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩏᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩐᩉᨧ᩠ᨧ, ᩑᩅᩴ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨲᩁᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨹᩃᩴ᪨ ᩈᨾᩣᨵᩥᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩣᩅᩮᨳ, ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩁᩪᨷᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᩔᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᨷᩁᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣᨷᩥ…ᨷᩮ… ᩏᨷᩣᨿᩣᩈᩮᩉᩥᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩦᩉᩥᨷᩥ”᪨

᪑᪖᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ?

ᨠᩣᨾᩴ ᨠᩣᨾᨿᨾᩣᨶᩔ, ᨲᩔ ᨧᩮ ᨲᩴ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᩈᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᨠᩩᩈᩃᨧᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᨲᩩᩉᩥ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᩑᩅᨾᩥᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”᪨ ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ?

ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᩅᩮ ᩉᨬ᩠ᨬᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮᨧ – ᩋᨿᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ᪨ ᨷᩮᩈᨲᩣᨴᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᩮᨲᩣᨷᨿᩣ – ᩋᨿᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᨶᩥᩔᩁᨱᩴ?

ᨿᩮᩣ ᨠᩣᨾᩮ ᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ, ᩈᨷ᩠ᨷᩔᩮᩅ ᨷᨴᩣ ᩈᩥᩁᩮᩣ;

ᩈᩮᩣᨾᩴ ᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨷᩃᩣᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩥᨷᩃᩣᩈᩮᩣ – ᩍᨴᩴ ᨶᩥᩔᩁᨱᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ ᨧ?

ᨿᩣᨶᩥ [ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪒᪨᪓᪓ ᨴᩩᨠᨶᩥᨸᩣᨲᩮ] ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨸᩔᨲᩥ;

ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨠᩣᩁᩦ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ, ᨸᩣᨸᨠᩣᩁᩦ ᨧ ᨸᩣᨸᨠᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨸᩣᨸᨠᩣᩁᩦ ᨸᨧ᩠ᨧᨶᩩᨽᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ᪨ ᩃᩣᨽᩣᩃᩣᨽᩋᨭ᩠ᨮᨠᩮᩈᩩ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩃᩣᨽᩮᩣ ᩋᨿᩈᩮᩣ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᩋᨿᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ᪨ ᩃᩣᨽᩮᩣ ᨿᩈᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨸᩈᩴᩈᩣ, ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩔᩁᨱᨬ᩠ᨧ?

“ᩈᩩᨡᩣ ᩅᩥᨸᩣᨠᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ, ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ;

ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨿᩣ ᨧ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩔ ᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥ, ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨸᩁᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᨶᩥᩔᩁᨱᩴ᪨

ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩔ ᨾᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨴ᩠ᩅᩮᩅ ᨣᨲᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᩋᨣᩣᩁᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᨲᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩦ ᨿᩣᩅ ᩋᨽᩥᩅᩥᨩᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᩋᨣᩣᩁᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨣᩣᩁᩥᨿᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᨲᩥ ᩈᩮᨻ᩠ᨻᨶ ᨻᩩᨿᩮᨶ [ᨻᩩᩈᩮᨫᨶ (ᨸᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᨶᩥᩔᩁᨱᩴ ᩋᨿᩴ ᩋᩔᩣᨴᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩔᩁᨱᨬ᩠ᨧ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩔᩁᨱᨬ᩠ᨧ?

ᩋᩣᨴᩣᨶᩔ [ᩋᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩔ (ᨠ᪨)] ᨽᨿᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ, ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ;

ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᨿᩣ᪨

ᨸᩩᩁᩥᨾᩥᨠᩣᨿ ᩋᨯ᩠ᨰᨣᩣᨳᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᩣ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨾᩁᨱᩈᨦ᩠ᨡᨿᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᩁᨱᩴ᪨

ກິຕ຺ຕິ ຈຕາມໍ ໂລເກ ອາປນ຺ນາ ມມິງ ຂາມໂຕ ຈ ປິມໂຕ ຈ. ມາຈ ຄຸຈ຺ສ຺ສຕາມສ຺ສ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ອນ຺ຕາ ກຕິສ຺ສຕິ ປໂຣຕາ ຈາຕິ ໑ຕ຺ຕ ມາ ຯປຣິກ຺ຂາ, ອຍໍ ອາທີນໂວ. ໂມ ໂກສໍ ຈາຕ຺ວາ ອຄິນິກ຺ຂມຕິ ມາຈ ປຸຣາຓກາມ ຣາຊສາຕິມາ, ອິທໍ ນິສ຺ສຣຓໍ. ອຍໍ ອາທີນໂວ ຈ ນິສ຺ສຣຓຍ຺ຈ.

ຕຕ຺ຖ ກຕໂມ ອສ຺ສາໂທ ຈ ອາທີນໂວ ຈ ນິສ຺ສຣຓຍ຺ຈ?

ກາມາ ຫິ ຈິຕ຺ຣາ ວິວິທາ [ມທຸຣາ (ໂສຣກາ. ສີປັສີ)] ມໂນຣມາ, ວິຣູປຣູເປຫິ ມເຖນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕໍ;

ຕສ຺ມາ ອຫໍ [ໂສຣກາ. ສີປັສີ] ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ ຣາຊ, ອປຓ຺ຓກໍ ສາມຍ຺ຍເມວ ເສໂຍ຺ຍ.

ຍໍ “ກາມາ ຫິ ຈິຕ຺ຣາ ວິວິທາ ມໂນຣມາ”ຕິ ອຍໍ ອສ຺ສາໂທ. ຍໍ “ວິຣູປຣູເປຫິ ມເຖນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ອຍໍ ອາທີນໂວ. ຍໍ ອຫໍ ອກາຣຓາ ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ ຣາຊ ອປຓ຺ຓກໍ ສາມຍ຺ຍເມວ ເສໂຍ຺ຍາຕິ ອິທໍ ນິສ຺ສຣຓໍ.

ຜລໍ ທີໂລປມສຸຕ຺ຕໍ ຍໍ ອາສາຍ ຈາ ເຈຕສິກໍ ກມ຺ມໍ ກາຫຕິ, ຕທາ ເຈປິ ຍໍ ຍໍ ປາປກມ຺ມໍ ອກຸໂສຕິ, ຕຕ຺ຖ ທຸກ຺ຂເຈຕສິເກນ ກໂມ຺ມນ ອກາຍິກກາເຍນ ຈ ມາຈ ປຣິຕ຺ຕເຈຕໂສ ຈ ອາທີນໍ ທໂສ຺ສຕິ ສຸຂເຈຕສິເກນ ກໂມ຺ມນ ອສ຺ສາໂທຕິ. ຍໍ ປຸຣາສັໂສ ໂຫຕິ. ກາຍິກຕິໂຕ຺ຕ ກາຍິກກາເຍາ ກາຍິກປໂຍ຺ຍາ ມຫາສາເຍາ ອປຣິຕ຺ຕເຈຕໂສ, ອິທໍ ນິສ຺ສຣຓໍ.

໑໓. ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ໂລກິກໍ ສຸຕ຺ຕໍ?

ນ ຫິ ປາປໍ ກຕໍ ກມ຺ມໍ, ສຊ຺ຊຸ ຂີຣໍວ ມຸຈ຺ຈຕິ;

ທຫນ຺ຕໍ ພາລມນ຺ເວຕິ, ຖສ຺ມຈ຺ຉນ຺ໂນວ [ຖສ຺ມາຉນ຺ໂນວ (ກ.) ປສ຺ສ ທ. ປ. ໗໑] ປາວໂກ.

ຈຕ຺ຕາຣິ ອຄຕິຄມນານິ, ອິທໍ ໂລກິກໍ ສຸຕ຺ຕໍ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ໂລກຸຕ຺ຕຣໍ ສຸຕ຺ຕໍ?

“ຍສ຺ສິນ຺ທ຺ຣິຍານິ ສມຖງ຺ຄຕານິ [ສມໍ ຄຕານິ (ປີ.) ປສ຺ສ ທ. ປ. ໙໔], ອສ຺ສາ ຍຖາ ສາຣຖິນາ ສຸທນ຺ຕາ;

បហីនមានស្ស អនាសវស្ស, ទេវាបិ តស្ស បិហយន្តិ តាទិនោ”តិ។

“អរិយំ វោ, ភិក្ខវេ, សម្មាសមាធិំ ទេសេស្សាមី”តិ ឥទំ លោកុត្តរំ វុត្តំ។

តត្ថ កតមំ លោកិកំ លោកុត្តរញ្ច វុត្តំ?

សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ, ឌយ្ហមានោវ មត្ថកេ;

កាមរាគប្បហានាយ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ។

“សត្តិយា វិយ ឱមដ្ឋោ, ឌយ្ហមានោវ មត្ថកេ”តិ លោកិកំ;

“កាមរាគប្បហានាយ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ”តិ លោកុត្តរំ;

កពឡីការេ អាហារេ អត្ថិ ឆន្ទោតិ លោកិកំ។ នត្ថិ ឆន្ទោតិ លោកុត្តរំ វុត្តំ។

តត្ថ កតមំ កម្មំ?

យោ បាណមតិបាតេតិ, មុសាវាទញ្ច ភាសតិ;

លោកេ អទិន្នំ អាទិយតិ [អាទិយិ (ក។) បស្ស អ។ និ។ ៥។១៧៤], បរទារញ្ច គច្ឆតិ។

សុរាមេរយបានញ្ច, យោ នរោ អនុយុញ្ជតិ;

អប្បហាយ បញ្ច វេរានិ, ទុស្សីលោ ឥតិ វុច្ចតិ។

ឥមានិ, ភិក្ខវេ, ទុច្ចរិតានិ។ ឥទំ កម្មំ។

តត្ថ កតមោ វិបាកោ?

សដ្ឋិវស្សសហស្សានិ, យថារូបី វិបច្ចកា។

“ទិដ្ឋា មយា, ភិក្ខវេ [សំ។ និ។ ៤។១៣៥], ឆ ផស្សាយតនិកា នាម និរយា។ ទិដ្ឋា មយា, ភិក្ខវេ, ឆ ផស្សាយតនិកា នាម សគ្គា”។ អយំ វិបាកោ។

តត្ថ កតមំ កម្មញ្ច វិបាកោ ច?

អយសាវ មលំ សមុដ្ឋិតំ, តតុដ្ឋាយ តមេវ ខាទតិ;

ឯវំ អតិធោនចារិនំ, សានិ កម្មានិ នយន្តិ ទុគ្គតិំ។

អយសាវ មលំ សមុដ្ឋិតំ, យាវ សានិ កម្មានីតិ ឥទំ កម្មំ។ នយន្តិ ទុគ្គតិន្តិ វិបាកោ។

ចតូសុ សម្មាបដិបជ្ជមានោ មាតរិ បិតរិ តថាគតេ តថាគតសាវកេ យា សម្មាបដិបត្តិ, ឥទំ កម្មំ។ យំ ទេវេសុ ឧប្បជ្ជតិ, អយំ វិបាកោ។ ឥទំ កម្មញ្ច វិបាកោ ច។

១៥។ តត្ថ កតមំ និទ្ទិដ្ឋំ សុត្តំ?

នេលង្គោ សេតបច្ឆាទោ, ឯការោ វត្តតី [វត្តតេ (ក។) ឧទា។ ៦៥] រថោ;

អនីឃំ បស្ស អាយន្តំ, ឆិន្នសោតំ អពន្ធនំ;

យំ វា ចិត្តំ សមេធាសុ, ចិត្តាគហបតិ ទិស្សតិ។

ឯវំ ឥមាយ គាថាយ និទ្ទិដ្ឋោ អត្ថោ។

គោបាលកោបមេ ឯកាទស បទានិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ រូបញ្ញូ ហោតិ។ យា ច អតិរេកបូជាយ បូជេតា ហោតីតិ។ ឥមានិ ឯកាទស បទានិ យថាភាសិតានិ និទ្ទិដ្ឋោ អត្ថោ។

តត្ថ កតមោ អនិដ្ឋោ អត្ថោ?

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស, សុតធម្មស្ស បស្សតោ;

អព្យាបជ្ជំ [អព្យាបជ្ឈំ (បី. ក.) បស្ស ដីកា ១១] សុខំ លោកេ, បាណភូតេសុ សំយមោតិ.

សុខា វិរាគតា លោកេ, កាមានំ សមតិក្កមោ;

អស្មិមានស្ស យោ វិនយោ, ឯតំ វេ បរមំ សុខន្តិ.

ឋានំ អនិដ្ឋំ. អដ្ឋ មហាបុរិសវិតក្កា. ឋានំ អនិដ្ឋំ.

តត្ថ កតមំ ឥដ្ឋញ្ច អនិដ្ឋញ្ច?

បសន្ននេត្តោ [សុ. និ. ៥៥៥] សុមុខោ, ព្រហា ឧជុ បតាបវា;

មជ្ឈេ សមណសង្ឃស្ស, អាទិច្ចោវ វិរោចសិ.

បសន្ននេត្តោ យាវ អាទិច្ចោវ វិរោចសីតិ ឥដ្ឋោ. បសន្ននេត្តោ យោ ភគវា កច្ចា បន បសន្ននេត្តតា, កថំ សុមុខតា, កថំ ព្រហាកាយតា, កថំ ឧជុកតា, កថំ បតាបវតា, កថំ វិរោចនតាតិ អនិដ្ឋោ. ផេណបិណ្ឌោបមំ វេយ្យាករណំ យថា ផេណបិណ្ឌោ ឯវំ រូបំ យថា បុព្ពុឡំ ឯវំ វេទនា មាយា វិញ្ញាណំ បញ្ចក្ខន្ធា បញ្ចហិ ឧបមាហិ ឥដ្ឋា. កេន ការណេន ផេណបិណ្ឌោបមំ រូបំ សព្ពញ្ច ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ យំ វា នវហិ អាយតនេហិ? កថំ វេទនា បុព្ពុឡូបមា? កតរា ច សា វេទនា សុខា ទុក្ខា អទុក្ខមសុខា? ឯវមេសា អនិដ្ឋា. ឯវំ ឥដ្ឋញ្ច អនិដ្ឋញ្ច.

១៩. តត្ថ កតមំ ញាណំ?

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា លោកស្មិំ, យាយំ និព្ពេធគាមិនី;

ឃាឃ [ឃាឃំ (៣៍) បឃ្ស ប្តតិក្៍ ३១] ឃប្ខា បឌាភាតិ, ឌាតិយទលាឃប្លឃំ៍

តឹលិយាតិ ប្តក្រ្ទិឃាតិ អគប្ញាតប្ញាឃ្សាយឹតិក្រ្ទិឃំ អប្ញាក្រ្ទិឃំ អប្ញាតាបិក្រ្ទិឃំ, ប្តគំ ខាាលំ៍

តត្ត គតយំ ទគឃ្យ?

កាទយឃុ [ក្ខា៍ ៤១] ឃត្តា កាយឃក្ខឃត្តា, ឃំទឃាឌទគ ចជ្ជយបឃ្សយាភា;

ភ ហិ ឌាតុ ឃំទឃាឌភឃក្ខឃត្តា, ឌ្ឍល តទទឃ្យ ចិបុលំ យហត្តិ៍

ចត្មហិ អទក្ខហិ ឃយត្កាគតា កាឃឃ្ស ទកខា ទខទចឃុ ក្ខប្យជ្ជត្តិ៍ ក្ខខាទគ កាបិឃំ ឃុត្តំ អបល្លកបឃាឝតឹឃំ – ប្តគំ ទគឃ្យ៍

តត្ត គតយំ ខាាលប្ញា ទគឃ្យប្ញា?

ឃទប្ញា ឆប្ខា អគត្តាតិ, ឃខា បប្ញាឃ បឃ្សតិ;

អឆ គិប្តិភ្តិ ក្ទប្ល, ខុឃ យទក្កា ចិឃុគ្ធិឃា៍

ឃខា បឃ្សតឹតិ ខាាលំ៍ ទឃា ឃប្តាឆទប្ខ អគត្តាកាទគ ក្ខបដ្ឋទបតិ ប្តគំ ទគឃ្យ៍

ចត្តារិ អរិឃឃប្ទាគិ, តត្ត តឹលិ ទគឃ្យាតិ យក្កឃប្ទំ ឃឹលក្លទគ្ធា ច បប្ញាក្លទគ្ធា ច, ប្តគំ ខាាលប្ញា ទគឃ្យប្ញា៍

១លឹ៍ តត្ត គតយំ ឌឃ្សភំ?

ខុទឃច យទក្កា [ឆ៍ ប៍ ១លឹ៖ ឆប្ខបទឌ] ភត្តទប្ញា, ឌឃ្សភឃ្ស ចិឃុគ្ធិឃា;

ខុតភាទ្យាតុទយ្យឃដិបជ្ជច, យាទឃ្យតំ បទយាហភំ៍

ចត្មហិ អទក្ខហិ ឃយត្កាគទតា អរិឃឃាចទកា អត្តភាច [អត្តភាទឃច (៣៍) ឃំ៍ គិ៍ ទំ៍១០០១] អត្តាភំ ត្យាគទឃ្យ "ឹលគិទឃាយិ្យឃាច

សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ”តិ. ឥទំ គេយ្យំ.

តត្ថ កតមា គាថា?

យស្សិន្ទ្រិយានិ សុភាវិតានិ, អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ច សព្ពលោកេ;

សោ បុគ្គលោ យតិ ច រូបសញ្ញី, សុមេហគតា ន ជាតាតិ [កិំសុ មេហគតាសុ ជាតាតិ (ក.)].

ចត្តារិ ផលបទានិ – អនភិជ្ឈា អព្យាបាទោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ. អយំ គាថា.

តត្ថ កតមំ គេយ្យញ្ច គាថា ច?

វចសា មនសា ច កម្មុនា ច, អវិរុទ្ធោ សម្មា វិទិត្វា [វិទិត្វាន (ក.) សុ. និ. ៣៦៥] ធម្មំ;

និព្ពានបទាភិបត្ថយានោ, សម្មា សោ លោកេ បរិព្ពជេយ្យ.

សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិកាតុកាមេន កតមេ ធម្មា មនសិកាតព្ពា, យថា អាហ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា. ឥទំ គេយ្យញ្ច គាថា ច.

១៥. តត្ថ កតមេ វិបាកធម្មធម្មា?

យានិ កេទានិ បុរិសោនិ វិត្ថារេន ទីហិយានិ, កិល្លេច, សុចរិតានិ. ឥមេ វិបាកធម្មធម្មា.

តត្ថ កតមេ នវិបាកធម្មធម្មា?

រូបំ វេទយិតំ សញ្ញា, វិញ្ញាណំ យា ច ចេតនា;

នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តា, ឥតិ ទិដ្ឋា វិរជ្ជតិ.

បញ្ចិមេ, កិល្លេច, ខន្ធា – ឥមេ នវិបាកធម្មធម្មា.

តត្ថ កតមោ នេវវិបាកោ នវិបាកធម្មធម្មោ?

“យេ ឯវំ បដិបជ្ជន្តិ, នយំ ពុទ្ធេន ទេសិតំ;

តេ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ, សត្ថុសាសនការកា”តិ។

ឥតិ យា ច សម្មាបដិបត្តិ យោ ច និរោធោ, ឧភយមេតំ នេវវិបាកោ នវិបាកធម្មធម្មោ។ ព្រហ្មចរិយំ វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ, ព្រហ្មចរិយផលានិ ច ព្រហ្មចរិយញ្ច អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ព្រហ្មចរិយផលានិ សោតាបត្តិផលំ យាវ អរហត្តំ។

១៥។ តត្ថ កតមំ សកវចនំ?

សព្ពបាបស្ស អករណំ, កុសលស្ស ឧបសម្បទា;

សចិត្តបរិយោទបនំ, ឯតំ ពុទ្ធាន សាសនំ។

តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, វិមោក្ខមុខានិ។ ឥទំ សកវចនំ។

តត្ថ កតមំ បរវចនំ?

នត្ថិ បុត្តសមំ បេមំ, នត្ថិ គោសមិតំ ធនំ;

នត្ថិ សូរិយសមា អាភា, សមុទ្ទបរមា សរា។

ហេតុនា មារិសា កោសិយា សុភាសិតេន សង្គាមវិជយោ សោបិ នាម, ភិក្ខវេ, សក្កោ ទេវានមិន្ទោ សកំ ផលំ បរិភុញ្ជមានោតិ វិត្ថារេន កាតព្ពំ។ ឥទំ បរវចនំ។

តត្ថ កតមំ សកវចនញ្ច បរវចនញ្ច?

“យំ បត្តំ យញ្ច បត្តព្វំ, ឧភយមេតំ រជានុកិណ្ណំ;

យេ ឧជវាទិនោ នត្ថិ, តេសំ ការេយស្ស នោសោ”តិ.

ឥទំ បរវចនំ. យេ ច ខោ តេ ឧភោ អន្តេ អនុបគម្ម វដ្ដំ តេសំ នត្ថិ បញ្ញាបនាយ. ឥទំ សកវចនំ.

“នន្ទតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា, គោមា គោហិ [គោមិកោ គោគេហិ (បី.) សំ. និ. ១.១២] តថេវ នន្ទតិ;

ឧបធី ហិ នរស្ស នន្ទនា, ន ហិ សោ នន្ទតិ យោ និរូបធី”តិ – បរវចនំ.

“សោចតិ បុត្តេហិ បុត្តិមា, គោមា គោហិ តថេវ សោចតិ;

ឧបធី ហិ នរស្ស សោចនា, ន ហិ សោ សោចតិ យោ និរូបធី”តិ – សកវចនំ.

ឥទំ សកវចនំ បរវចនញ្ច.

១០. តត្ថ កតមំ សច្ចាធិដ្ឋានំ?

យេ កេចិ ភូតា ភវិស្សន្តិ យេ វាបិ, សព្វេ គមិស្សន្តិ បហាយ ទេហំ;

តំ សព្វជានិំ កុសលោ វិទិត្វា, ធម្មេ [អាតាបិយោ (ឧទា. ៣២)] ឋិតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរេយ្យ.

តយោមេ, ភិក្ខវេ, សត្ថារោ, តថាគតោ អរហំ សេក្ខោ បដិបទោ. ឥទំ សច្ចាធិដ្ឋានំ.

តត្ថ កតមំ ធម្មាធិដ្ឋានំ?

យញ្ច កាមសុខំ [ឧទា. ១២] លោកេ, យញ្ចិទំ ទិវិយំ សុខំ;

តណ្ហក្ខយសុខស្សេតេ, កលំ នាគ្ឃន្តិ សោឡសិំ.

សត្តិមេ , ភិក្ខុចេ, ទេវិញ្ញា, ញាណំ ឆយ្យាធិដ្ឋានំ។

តត្ថ កតមំ សត្តាធិដ្ឋានគតា ឆយ្យាធិដ្ឋានគតា? ទុក្ខសមុត្ថំ សង្ខំ ទុក្ខសេរា បដិវេចនេ ចាវេលហិ, ខានតោ បស្សតោ តត្ថិ តត្ថិតិ ចការឹ។ ទុក្ខសមុត្ថំ សង្ខំ ទុក្ខសេរា បដិវេចនេ ចាវេលហិតិ ឆយ្យាធិដ្ឋានំ។ ខានតោ បស្សតោ តត្ថិ តត្ថិតិ សត្តាធិដ្ឋានំ។ ធាតុក្ខត្តេ្វសមំ កក្ខាយ ពិទិយា ឋាទិយគតា ពិទំ បរិទិយគតា ពិទំ ឆេល ចា [ឆេលច ច (ក។) សំឃុត្តតិកាយេ] គ ច ក្ខស្សិគតំ, មញ្ញោច គ សំសិគតំ មតុស្សក្កាវេហា ច អមតុស្សក្កាវេហា ច អន្តោបុតិភាវេចា ច, ញាណំ ឆយ្យាធិដ្ឋានំ។ ឲចំ បត ភិក្ខុ តិត្ថាគតិតេ្វា ភថិស្សតិ តិត្ថាគបរាយណោតិ សត្តាធិដ្ឋានំ។ ញាណំ សត្តាធិដ្ឋានគតា ឆយ្យាធិដ្ឋានគតា។

តត្ថ កតមេយា ឆវេចា?

មក្កាគដ្ឋិកោ ខេសដ្ឋោ, សង្ខាតំ ចតុរោ បទា;

ចិទាវេកា ខេសដ្ឋោ ឆយ្យាតំ, ទ្វិបទាគតា ចក្ខុយា។

តិលិយាតិ, ភិក្ខុចេ, អក្កាតិ – តុដ្ឋោ សត្តាតំ, ចិទាវេកា ឆយ្យាតំ, សញ្ញោ កណាតំ។ អយំ ឆវេចា។

១០។ តត្ថ កតមំ អតុឡ្លាតំ?

កាវេយត [ឆ។ ប។ ១៩០] សំចរោ សាទុ, សាទុ ចាចាយ សំចរោ;

មតសា សំចរោ សាទុ, សាទុ សព្ពត្ថ សំចុតោ;

សព្ពត្ថ សំចុតោ ភិក្ខុ, សព្ពទុក្ខា បមុច្ចតិ។

ញាណំ ភកចតា អតុឡ្លាតំ។

តិលិយាតិ, ភិក្ខុចេ, កាវេហីយាតិ – កាយសុចរិតំ ចចីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ។ ញាណំ អតុឡ្លាតំ។

តត្ថ កតមំ បដិក្ខិត្តំ?

នត្ថិ បុត្តសមំ បេមំ។ វិត្ថារេន ឥទំ បដិក្ខិត្តំ។

តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, អករណីយានិ សយំ អភិញ្ញាយ ទេសិតានិ។ កតមានិ តីណិ? កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ។ ឥទំ បដិក្ខិត្តំ។

តត្ថ កតមំ អនុញ្ញាតញ្ច បដិក្ខិត្តញ្ច?

កាយេន កុសលំ ករេ, អស្ស កាយេន សំវុតោ;

កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វា, កាយសុចរិតំ ចរេ។

ទ្វីហិ បឋមបទេហិ ចតុត្ថេន ច បទេន អនុញ្ញាតាតិ។ កាយទុច្ចរិតំ ហិត្វាតិ តតិយេន បទេន បដិក្ខិត្តន្តិ។ មហាវិករេក្កា អវិរោបិតានោ។

តត្ថិមា ឧទ្ទានគាថា

សចេ ភាយសិ ទុក្ខស្ស, មាកិត្តិ អនាគតំ;

វស្សកាលេ យថា លត្តំ, កុសលានិ កមត្វេក។

សន្ត្វា ជម្ពុ អនត្តាតិ, សមាគតំ វិចាលេយ;

ន ចេ ទុក្ខា បរមាក្ខាតិ, សមេថា ច វិបស្សនា។

កាមច្ឆន្ទំ ឧបិទាយ, យោ សោ វិតក្កេហិ វជ្ជតិ;

សុភាវិតត្តេ ចេតោឧញ្ញក្ក, សោ ឥមំ វិជដយេ ជដំ។

សុញ្ញតោ លោកំ អវេក្ខស្សុ, សមាធិភាវិ ភាវេស;

កាយំ កាយឃយាតស្ស, ឆយុចទិឃាឃ ស្កាតិ៍

ហញ្ញាតេ សញ្ញា យុច្ចេច, តិប្យោឆេត្តោ ចតុខ្ដិសា;

ឃោ កាយេ បរិចឌ្ឍេតិ, បរិទិលត្តោបយេច ច៍

ឃាតិ កទោតិ បុរិសោ, លោកឆយុា បកាសិតា;

សុលោ ចិបិកោ បុញ្ញាត៌, តតិឃំ អញ្ញា ត ចិឌ្ឍតិ៍

អាគាតស្ស កឃំ ឆាត្វា, ឌាឃតេ ឌឹឃតេបិ ច;

កាយា ហិ ចិត្រា ចិចិឆា, អឆ លោហសល្លោបយំ៍

ត ហិ បិបំ កតំ កយុំ, អកតឹហិ ច កន្ធតិ;

ឃស្សិត្រ្ពិឃាតិ សយឆក្កតាតិ, តេឆច បញ្ចាខាលិកោ៍

សត្តឃា ចិឃ ឍុយដ្ឋោ, ចិញ្ញាលាញ្ច បតិដ្ឋិតា;

ឃោ បិហាយតិបិតេតិ, តឹហិ កន្ទិតាតិ ច៍

សដ្ឋិចស្សសហស្សាតិ, ឈហំ លន្ធាត ក្រុល្លក៌;

អឃសាច យល៌ សយដ្ឋិតំ, ចតុស្ស បឌិបត្តិស្ស៍

តេលក្កោ សេតបន្ធាគោ, អឆ កោបិលកោបយំ;

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស, ចិត្តា ច សុខេសិតា`

ពេមបិណ្ឌាបយំ រូបំ, ព្រហា វុឌ្ឍ បតាបចា;

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា លោកស្មិំ, អតញ្ញា តីលិ ឋាត្រិយាតិ`

កាយេសុ សត្តា កាយសក្ខិសត្តា, អថ ចណ្ណា រហស្សចា;

សន្តា ឆមុា អតត្តាតិ, អរិយសច្ចា ទេសិតំ`

ឯវេច យេក្កា តត្វេញ្ញា, សោតាបន្នាតិ ញ្ញាកនេ;

យស្មិំ ត្រិយាតិ សុភាចិតាតិ, អថ ឆមុបទេហិ ច`

ចចសា យតសា ចេច, បច្ចាល្លត្វា អតិច្ចតោ;

យាតិ កនេរាតិ បុរិសោ, ពីលិ សុចរិតាតិ ច`

រូបំ ចេទយិតំ សញ្ញា, បច្ចាល្លត្វា បកាសិតា;

ខេមា ឯចំ បដិបន្នតិ, ព្រហ្មា ចេច ឋលិតិ ច`

សន្តបិបស្ស អករណំ, ជិនេយាក្កា តំ ហិ ទេសិតា;

តត្វិ បុត្តសយំ បេយំ, ទេចាតំ អសុរាត ច`

ឃំ បត្តំ យច្ចា បត្តញ្ញំ, តត្រតិ សោចតិ តិច្ចំ;

យេ កោធិ ភ្វតា ភចិស្សត្តិ, សត្វារេ ច បកាសិតា`

ຍຎ຺ຎາ ກາຍສ຺ມິໍ ໂລເກ, ເວີຎ຺ຎາ ຈ ປຸເກສິຕາ;

ຍກ຺ກາຕຕ຺ຖິເກາ ເສເຕ຺ຖາ, ຕເຍາ ຈ ອກ຺ກປຕ຺ຕິເຍາ.

ກາເຍນ ສໍວເຣາ ສາທຸ, ກຣລີຍຎ຺ຎາ ເທສິຕໍ;

ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຕສມໍ ເປມໍ, ອຣິຍາ ຕີຫິ ຈ ເທສິຕາ.

ກາເຍນ ກຸສລໍ ອກິຣເຕາ, ຈິຕຍຎ຺ຎາ ກາຍສ຺ມິໍ ໂລເກ;

ເວີຎ຺ຎາ ຈ ປຸເກສິຕາ, ທຸກ຺ຂໍ ອຕຕໍ ເຈວ ປຣາປຣໍ ຈ;

ເປຕເກາປເທເສ ສາສຕປ຺ຕາຕິ ຕາຍ ທຸຕິຍກ຺ຂຍິ ສຍຕ຺ຕາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣. សុត្តាធិដ្ឋានតតិយភូមិ

៣៣. តត្ថ កតមំ សុត្តាធិដ្ឋានំ?

លោភាធិដ្ឋានំ ទោសាធិដ្ឋានំ មោហាធិដ្ឋានំ អលោភាធិដ្ឋានំ អទោសាធិដ្ឋានំ អមោហាធិដ្ឋានំ កាយកម្មាធិដ្ឋានំ វាចាកម្មាធិដ្ឋានំ មនោកម្មាធិដ្ឋានំ សទ្ធិន្ទ្រិយាធិដ្ឋានំ វីរិយិន្ទ្រិយាធិដ្ឋានំ សតិន្ទ្រិយាធិដ្ឋានំ សមាធិន្ទ្រិយាធិដ្ឋានំ បញ្ញិន្ទ្រិយាធិដ្ឋានំ.

តត្ថ កតមំ លោភាធិដ្ឋានំ?

វិតក្កមថិតស្ស [វិតក្កនិម្មថិតស្ស (ក.) ធ. ប. ៣៤៩] ជន្តុនោ, តិព្ពរាគស្ស សុភានុបស្សិនោ;

ភិយ្យោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ, ឯស ខោ ទឡ្ហំ ករោតិ ពន្ធនំ.

វិតក្កមថិតស្សាតិ កាមរាគោ. សុភានុបស្សិនោតិ កាមរាគវត្ថុ. ភិយ្យោ តណ្ហា បវឌ្ឍតីតិ កាមតណ្ហា. ឯស ទឡ្ហំ ករោតិ ពន្ធនន្តិ រាគំ, ឥតិ យោ យោ ធម្មោ មូលនិក្ខិត្តោ, សោ យេវេត្ថ ធម្មោ ឧក្កាវហិតត្តោ [ឧក្កាបយិតត្តោ (បី. ក.)]. ន ភគវា ឯកំ ធម្មំ អារព្ភ អញ្ញំ ធម្មំ ទេសេតិ. យស្ស វិតក្កោតិ កាមវិតក្កោ តមេវ វិតក្កំ កាមវិតក្កេន និទ្ទិសីយតិ. តិព្ពរាគស្សាតិ តស្សេវ វិតក្កស្ស វត្ថុំ និទ្ទិសតិ. សុភានុបស្សិនោ ភិយ្យោ តណ្ហា បវឌ្ឍតីតិ តមេវ រាគំ កាមតណ្ហាតិ និទ្ទិសតិ. ឯស ទឡ្ហំ ករោតិ ពន្ធនន្តិ តមេវ តណ្ហាសំយោជនំ និទ្ទិសតិ. ឯវំ គាថាសុ អនុមិនិតព្ពំ. ឯវំ សវេយ្យាករណេសុ.

តត្ថ ភគវា ឯកំ ធម្មំ តិវិធំ និទ្ទិសតិ, និស្សន្ទតោ ហេតុតោ ផលតោ.

ទទំ បិយោ [បស្ស សំយុត្តនិកាយេ] ហោតិ ភជន្តិ នំ ពហូ, កិត្តិញ្ច បប្បោតិ យសោ ច វឌ្ឍតិ;

អមង្កុភូតោ បរិសំ វិគាហតិ, វិសារទោ ហោតិ នរោ អមច្ឆរី.

ទទន្តិ យំ យំ ទានំ, ឥទំ ទានមយិកំ បុញ្ញក្រិយំ. តត្ថ ហេតុ យំ ចេតំ. ភជន្តិ នំ ពហូ, កិត្តិន្តិ យោ ច កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ លោកេ អព្ភុគ្គច្ឆតិ, យំ ពហុកស្ស ជនស្ស បិយោ ភវតិ មនាបោ ច. យញ្ច អវិប្បដិសារី កាលង្ករោតិ អយំ និស្សន្ទោ. យំ កាយស្ស ភេទា ទេវេសុ ឧបបជ្ជតីតិ ឥទំ ផលំ. ឥទំ លោភាធិដ្ឋានំ.

១១. តត្ថ កតមំ ទោសាធិដ្ឋានំ?

យោ បាណមតិបាតេតិ, មុសាវាទញ្ច ភាសតិ;

លោកេ អទិន្នំ អាទិយតិ, បរទារញ្ច គច្ឆតិ;

សុរាមេរយបានញ្ច, យោ នរោ អនុយុញ្ជតិ [អភិយុញ្ជតិ (បី. ក.) បស្ស អ. និ. ៥.១៧៤]។

អប្បហាយ បញ្ច វេរានិ, ទុស្សីលោ ឥតិ វុច្ចតិ;

កាយស្ស ភេទា ទុប្បញ្ញោ, និរយំ សោបបជ្ជតិ។

យោ បាណមតិបាតេតីតិ ទុដ្ឋោ បាណមតិបាតេតិ។ មុសាវាទញ្ច ភាសតីតិ ទោសោបឃាតាយ មុសាវាទញ្ច ភាសតិ។ សុរាមេរយបានញ្ច, យោ នរោ អនុយុញ្ជតីតិ ទោសោ និទានំ។ យោ ច សុរាមេរយបានំ អនុយុញ្ជតិ យថាបរទារវិហារី [យថាបមុទិតវិហារី (ក.)] អបិត្វា ឧតយន្តិ។

បញ្ច វេរានិ អប្បហាយាតិ បញ្ចន្នំ សិក្ខាបទានំ វីតិក្កមនំ សមេត្តំ ទោសជាតំ វា បណ្ណត្តិ, តេនេវ ទោសជនិតេន កម្មេន ទុស្សីលោ ឥតិ វុច្ចតិ សោបិ ធម្មោ ហេតុនា និទ្ទិសិតព្ពោ, និស្សន្ទេន ផលេន ច។

តីហិ ពាលស្ស ពាលលក្ខណានិ – ទុព្ភាសិតភាសី [ទុព្ភាសិតភាសិតា (បី. ក.) បស្ស អ. និ. ៣.៣] ច ហោតិ, ទុច្ចិន្តិតចិន្តី ច ទុក្កដកម្មការី ច។ តត្ថ យំ កាយេន ច វាចាយ ច បរក្កមតិ, ឥទមស្ស ទុក្កដកម្មការី។ តាយំ យថា ច មុសាវាទំ ភាសតិ យថា បុព្ពនិទ្ទិដ្ឋំ, ឥទមស្ស ទុព្ភាសិតា។ យញ្ច សង្កប្បេតិ មនោទុច្ចរិតំ ព្យាបាទំ, ឥទមស្ស ទុច្ចិន្តិតចិន្តិតា។ យំ សោ ឥមេហិ តីហិ ពាលលក្ខណេហិ សមន្នាគតោ តីហិ ឋានានិ ទុក្ខានិ ទោមនស្សានិ អនុភវតិ, សោ ច ហោតិ សភគ្គតោ វា បរិសគ្គតោ វា តជ្ជំ កថំ កថេន្តិ។ យទា ភវតិ សោ ច បាណាតិបាតាទិទសអកុសលកម្មបថា, សោ តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតីតិ។ បុន ចបរំ យទា បស្សតិ ចោរេ រាជាបរាធិកេ រញ្ញា គហិតេ ដីចិតា ចោរោរោបិតេ, តស្សេវំ ភវតិ សចេ មយម្បិ រាជា ជានេយ្យ មយម្បិ រាជា គាហាបេត្វា ដីចិតា ចោរោរោបេយ្យាតិ, សោ តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ។ បុន ចបរំ ពាលោ យទា ភវតិ អាសនា សយានគតោ យាវ យា មេ គតិ ភវិស្សតិ ឥតោ បេច្ច បរំ មរណាតិ សោ តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ឥតិ ពាលលក្ខណំ ហេតុ។ តីហិ ឋានានិ ទុក្ខានិ និស្សន្ទោ។ កាយស្ស ភេទា និរយេសុ ឧបបជ្ជតិ, ឥទំ ផលំ។ ឥទំ ទោសាធិដ្ឋានំ។

៦៣. តត្ថ កតមំ មោហាធិដ្ឋានំ?

សតញ្ញោច សហស្សានិ, កប្បានិ សំសរិស្សតិ;

អញ្ញា បិ តតោ ភិយ្យោ, គន្តា គន្តុំ គមិស្សតិ។

អនុបាទាយ ពុទ្ធវចនំ, សង្ខារេ អត្តតោ ឧបាទាយ;

ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ, ឋានមេតំ ន វិជ្ជតិ។

យោ យំ អនមតគ្គំ សំសារំ សមាបន្នោ ជាយតេ ច មីយតេ ច, អយំ អវិជ្ជាហេតុកោ។ ជាតិបិ ច សង្ខារានំ បយោជនាតិ, នាមំបិ អវិជ្ជាបច្ចយាតិ, យំ អវស្សំ ពុទ្ធវចនស្ស, អយំ អវិជ្ជានុសយេន ទិដ្ឋិំ។ យោ ច សង្ខារេ អត្តតោ ឧបេតិ បញ្ចក្ខន្ធេ បញ្ច ទិដ្ឋិយោ ឧបគច្ឆតិ។ "ឯតំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តា"តិ ឥទំ រូបំ អវិជ្ជាយ និគ្គហិតំ, អវិជ្ជាយ និគ្គហិតំ។ ឯវំ សត្តា រូបេ នយេន [រូបនយេន (បី.)] ឆន្ទេន និទ្ទិសតិ។ អសាធារណេន វចនេន តត្ថ និទ្ទិសិតព្ពំ។ ន អញ្ញំ។

យេ ហិ កេចិ, ភិក្ខវេ, សមណា វា ព្រាហ្មណា វា "រូបំ ទុក្ខ"ន្តិ នប្បជានន្តិ ចត្តារិ សច្ចានិ បិត្វាវេន, យំ តត្ថ អប្បជាននា, រូបំ ទុក្ខំ, អយំ ហេតុ។ អប្បជានន្តោ វិវិធេ សង្ខារេ អភិសង្ខរោតិ, អយំ និស្សន្ទោ។ យស្មា ទិដ្ឋិគតានិ បវេសេតិ "រូបមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ"ន្តិ អយំ និស្សន្ទោ។ យំ បុនព្ភវំ និព្ពត្តេតិ, រូបំ ផលំ។ អយំ អវិជ្ជា សនិទ្ទិដ្ឋា ហេតុតោ ច ផលតោ ច និស្សន្ទតោ ច។

ឯត្ថ បន កេចិ ធម្មា សាធារណា ភវន្តិ។ ហេតុ ផលំ អាទីនវេន សុត្តេ និក្ខិបិស្សន្តិ។ យថា កិំ ភវេ ចត្តារិមានិ, ភិក្ខវេ, អគតិគមនានិ។ តត្ថ យស្មា ឆន្ទាគតិំ គច្ឆតិ យស្មា ភយាគតិំ គច្ឆតិ, អយំ លោភោ អកុសលមូលំ។ យំ ទោសា, អយំ ទោសោ អកុសលមូលំ។ យំ មោហា, អយំ មោហោ អកុសលមូលំ។ ឯវំ រូបានិ តីណិ អកុសលមូលានិ អាទីនវេន ឧបបរិក្ខិតព្ពានិ។ យត្ថ ឯកំ និទ្ទិសិតព្ពំ, តត្ថ ឯកំ និទ្ទិសិយតិ។ តថា ទ្វេ យថា តីណិ, ន ហិ អាទីហិ អនិក្ខិត្តេ ហេតុ វា និស្សន្ទោ វា ផលំ វា និទ្ទិសិតព្ពំ។

អយមេត្ថ គាថា –

ឆន្ទា ទោសា ភយា មោហា, យោ ធម្មំ អតិវត្តតិ;

និហីយតិ [និហីយតេ (សី. ក.) បស្ស អ. និ. ៤.១៧] តស្ស យសោ, កាឡបក្ខេវ ចន្ទិមា.

ឯត្ថ លទ្ធា ច អយំ ទោសោ យថា និទ្ទិដ្ឋំ បុព្ពេ. ឥទំ ទោសាគតិ.

ឯវំ. តត្ថ កតមា អលោភាគតិ?

“អប្បកាសុប្បស្សី [អប្បកាសុប្បស្សី (សី.) បស្ស ម. ប. ប៉] ជិនទត្តំ, ឧត្តមេសុ ឧសភេសុ;

ភោជនម្ហិ ច មត្តញ្ញុំ, សង្ឃំ អារទ្ធវីរិយំ;

តំ វេ នប្បសហតិ មារោ, វាតោ សេលំវ បព្ពត”ន្តិ.

តត្ថ យា អប្បកាយ សុបបត្តិយា, អយំ ការោមុ អារម្ភចឆន្ទស្សេវ បរិច្ចាគោ. ឧត្តមេសុ ឧសភេសុ វតោ តស្សេវ អលោភស្ស បរិបូរិយំ មម អាយតនវសានំ អនុបិដាយ. ភោជនម្ហិ ច មត្តញ្ញុតិ វេវណ្ណាបហានំ. ឥតិ អយំ អលោភោ អប្បកាសុប្បស្សិតាយ ចត្តោតា ធារយតិ, សោ អលោភោ ហេតុ. ឧត្តមេសុ ឧសភេសុ ពុទ្ធេទ្ធានតាយ ភោគរតោ ធារយតិ, ភោជនេមត្តញ្ញុតាយ ពរតោ ធារយតិ, អយំ និស្សន្ទោ. តំ វេ នប្បសហតិ មារោ, វាតោ សេលំ ច បព្ពតន្តិ, ឥទំ ផលំ. ឥតិ យោមេវ ធម្មោ អាទិម្ហិ និក្ខិត្តោ, សោវេ មជ្ឈេ ចេ អវសានេ ច.

តាហំ, កិច្ចេច, អញ្ញំ ឯកធម្មម្បិ សមនុបស្សាមិ អសមុប្បន្នស្ស កាមច្ឆន្ទស្ស អនុប្បាទាយ ឧប្បន្នស្ស វា បហានាយ, យថយិទំ [យថយិទំ (សី. ក.) បស្ស អ. និ. ១.១៤] អសុភនិមិត្តំ. តត្ថ អសុភនិមិត្តំ មនសិករោតស្ស អនុប្បន្នោ ចេវ កាមច្ឆន្ទោ ន ឧប្បជ្ជតិ, ឧប្បន្នោ ច កាមច្ឆន្ទោ បហីយតិ. ឥទំ អលោភស្ស ចត្តំ. យំ បុន អនុប្បន្នោ កាមរាគោ បរិយាទិយតិ រូបរាគំ អរូបរាគំ, ឥតិ ផលំ. ឥតិ អយម្បិ ច ធម្មោ និទ្ទិដ្ឋោ ហេតុតោ ច និស្សន្ទតោ ច ផលតោ ច. ឥទំ អលោភាគតិ.

តត្ថ កតមា អទោសាគតិ?

ឯកម្បិ ចេ បាណមទុដ្ឋចិត្តោ, មេត្តាយតិ កុសលោ [កុសលី (ក.) បស្ស ឥតិវុ. ២៧] តេន ហោតិ;

សព្ពេ ច បាណេ មនសានុកម្បី [អនុកម្បមានោ (សី.)], បហូតមរិយោ បករោតិ បុញ្ញំ.

ឯកម្បិ ចេ បាណមទុដ្ឋចិត្តោ មេត្តាយតីតិ អយំ អទោសោ។ និក្លូតេន អស្សាទោ, កុសលោ តេន ហោតីតិ តេន កុសលេន ធម្មេន សំយុត្តោ ធម្មបញ្ញត្តិំ គច្ឆតិ។ កុសលោតិ យថា បញ្ញាយ បញ្ញោ បណ្ឌិច្ចេន បណ្ឌិតោ។ បហូតមរិយោ បករោតិ បុញ្ញន្តិ តស្សាយេវ វិបាកោ អយំ លោកិយស្ស, ន ហិ លោកុត្តរស្ស។ តត្ថ យា មេត្តាយនា, អយំ ហេតុ។ យំ កុសលោ ភវតិ អយំ និស្សន្ទោ។ យាវ អព្យាបជ្ឈោ ភូមិយំ ពហុបុញ្ញំ បសវតិ, ឥទំ ផលំ។ ឥតិ អទោសោ និទ្ទិដ្ឋោ ហេតុតោ ច និស្សន្ទតោ ច ផលតោ ច។

ឯកាទសានិសំសា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា។ តត្ថ យា មេត្តាចេតោវិមុត្តិ, អយំ អរិយធម្មេសុ រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ, លោកិកាយ ភូមិកា ហេតុ, យំ សុខំ អាយតិំ យតោបិ ហោតិ យតុស្សានំ, ឥមេ ឯកាទស ធម្មា និស្សន្ទោ។ យញ្ច អកតាវី ព្រហ្មកាយេ ឧបបជ្ជតិ។ ឥទំ ផលំ។ ឥទំ អទោសាធិដ្ឋានំ។

១៩. តត្ថ កតមំ អមោហាធិដ្ឋានំ?

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា លោកស្មិំ, យាយំ និព្ពេធគាមិនី [និព្ពេធភាគិនី (បី. ក.) បស្ស ឥតិវុ. ៤១];

យាយ សម្មា បជានាតិ, ជាតិមរណសង្ខយំ។

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋាតិ វត្ថុំ។ និព្ពេធគាមិនីតិ និព្ពានគាមិនិយំ យថាភូតំ បដិវិជ្ឈតិ។ សម្មា បជានាតិ, ជាតិមរណសង្ខយន្តិ អមោហោ បញ្ញាតិ ហេតុ។ យំ បជានាតិ អយំ និស្សន្ទោ។ យោ ជាតិមរណសង្ខយោ, ឥទំ ផលំ។ ឥតិ អមោហោ និទ្ទិដ្ឋោ ហេតុតោ ច និស្សន្ទេន ច ផលេន ច។

តីណិមានិ, ភិក្ខវេ [ឥតិវុ. ៦២ តិកនិបាតេ], ឥន្ទ្រិយានិ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ។ តត្ថ កតមំ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អនភិសមេតស្ស ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស អភិសមយាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ, វីរិយំ អារភតិ, ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ។ ឯវំ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ កាតព្វំ។ តត្ថ កតមំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ? ឥធ , ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ “ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ច”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, យា ច បេក្កា, ឥទំ អញ្ញិន្ទ្រិយំ។ អាសវក្ខយា អនាសវោ ហោតិ, ឥទំ វុច្ចតិ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ។ តថាយំ បញ្ញា, អយំ ហេតុ។ យំ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ, យា បជានាតិ, អយំ និស្សន្ទោ។ យេន សន្តសោ អាសវានំ ខយា ហោតិ, យំ ខយេ ញាណមុប្បជ្ជតិ, អនុប្បាទេ ញាណញ្ច, អយំ និស្សន្ទោ។ យំ អរហត្តំ, ឥទំ ផលំ។ តត្ថ ខីណា មេ ជាតិ, វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ, កតំ ករណីយន្តិ, ឥទំ ខយេ ញាណំ។ នាបរំ ឥត្ថត្តាយាតិ បជានាតីតិ ឥទំ អនុប្បាទេ ញាណំ។ ឥតិ ឥមានិ ឥន្ទ្រិយានិ អមោហោ និទ្ទិដ្ឋោ ហេតុតោ ច និស្សន្ទេន ច ផលេន ច។ ឥមានិ អសាធារណានិ និទ្ទិដ្ឋានិ។

តត្ថ កតមានិ កុសលមូលានិ សាធារណានិ? កុសលមូលា វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ កុសលមូលទេសនំ។ តត្ថ កតមំ កុសលមូលំ? អលោភោ

អទោសោ អមោហោ។ តត្ថ កតមំ កុសលំ? អដ្ឋ សម្មត្តានិ សម្មាទិដ្ឋិ យាវ សម្មាសមាធិ។ តត្ថ យានិ កុសលមូលានិ, អយំ ហេតុ។ យញ្ច អលោភោ តីណិ កម្មានិ សមុដ្ឋាបេតិ សង្កប្បំ វាយាមំ សមាធិញ្ច, អយំ អលោភស្ស និស្សន្ទោ។ តត្ថ យោ អទោសោ, អយំ ហេតុ។ យំ តយោ ធម្មេ បដ្ឋបេតិ សម្មាវាចំ សម្មាកម្មន្តំ សម្មាអាជីវញ្ច, អយំ និស្សន្ទោ។ តត្ថ យោ អមោហោ ហេតុ, យំ ទ្វេ ធម្មេ ឧបដ្ឋបេតិ អវិបរីតទស្សនម្បិ ច អនភិលបនំ, អយំ និស្សន្ទោ។ ឥមស្ស ព្រហ្មចរិយស្ស យំ ផលំ, តា ទ្វេ វិមុត្តិយោ រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ អវិជ្ជាវិរាគា ច បញ្ញាវិមុត្តិ, ឥទំ ផលំ។ ឥតិ ឥមានិ តីណិ កុសលមូលានិ និទ្ទិដ្ឋានិ ហេតុតោ ច និស្សន្ទតោ ច ផលតោ ច។ ឯវំ សាធារណានិ កុសលានិ បដិវិជ្ឈិតព្ពានិ។

យត្ថ ទ្វេ ច យត្ថ តីណិ អយញ្ចេត្ថ គាថា។

“តុលមតុលញ្ច សម្ភវំ, ភវសង្ខារមវស្សជិ មុនិ;

អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោ, អភិន្ទិ កវចមិវត្តសម្ភវ”ន្តិ។

តុលមតុលសម្ភវន្តិ តុលសង្ខតំ អតុលសង្ខតំ។ តត្ថ យេ សង្ខតា តុលំ, តេ ទ្វេ ធម្មា អស្សាទោ ច អាទីនវោ ច តុលិតា ភវន្តិ។ ឯត្តកោ កាមេសុ អស្សាទោ។ ឯត្តកោ អាទីនវោ ឥមស្ស, ឥទំ និស្សរណន្តិ និព្ពានំ បជានាតិ។ ទ្វីហិ ការណេហិ អតុលំ ន ច សក្កា តុលយិតុំ។ ឧត្តរិំ ឧតំ នេតំ បរមត្ថីតិ តេន អតុលំ។ អថ វិបុលា នេតំ ការិត្វា អច្ឆរិយការេន អតុលំ។ តត្ថ តុលស្ស ច អភិសម្ភុវា ជានតា បស្សតា, អយំ អមោហោ។ យំ តត្ថ ទាតា វោសិរណា ភវសង្ខារានំ, អយំ អលោភោ។ យំ អជ្ឈត្តរតោ សមាហិតោតិ ចិត្តូបបដិសំហរណា, អយំ អទោសោ។ ឥតិ ឥមានិ តីណិ កុសលមូលានិ។ តុលមតុលសម្ភវន្តិ អយំ អមោហោ។ យោ ភវសង្ខារានំ សមោសរណំ លោភោ សម្មាសមាធិំ អស្សាទោ, អយំ ហេតុ។ យំ អជ្ឈត្តរតោ អវិជ្ជណ្ឌកោសំ សម្ភេទោ, អយំ និស្សន្ទោ។ សា បវត្តិ ឥមានិ តីណិ និទ្ទិដ្ឋានិ កុសលមូលានិ ហេតុតោ ច និស្សន្ទតោ ច ផលតោ ច។

ឯត្តាវតា ឯសា បវត្តិ ច និវត្តិ ច អកុសលមូលេហិ បវត្តតិ, កុសលមូលេហិ និវត្តតីតិ ឥមេហិ ច តីហិ សទ្ធិំ អកុសលមូលំ សមោសរណំ គច្ឆតិ។ សោ ធម្មោ វា វចនតោ និទ្ទិដ្ឋោ តណ្ហាតិ វា គេធោតិ វា អភិជ្ឈាតិ វា អនុនយោតិ វា បេក្ខាតិ វា បច្ចាសាតិ វា អស្សាទីតិ វា ឥច្ឆាតិ វា មច្ឆរិយន្តិ វា អញ្ញាណន្តិ វា, តេហិ យេ ច ចតូហិ និទ្ទិសិតព្ពា។ យស្សិមានិ ទ្វេ វចនានិ ធម្មបទានិ និទ្ទិដ្ឋានិ ន សោ អត្ថិ កិលេសោ, យោ ឥមេសុ នវសុ បទេសុ សមោធានំ សមោសរណំ គច្ឆតិ។ អយំ កិលេសោ, ន ច លោភោ, ន ច ទោសោ, ន ច មោហោ។

យថា អកុសលមូលានិ, ឯវំ កុសលានិ បដិលោមេន និទ្ទិសិតព្ពានិ។

ᩍᨴᩴ ᩋᨾᩮᩣᩉᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨

᪖᪑᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ?

ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᩁᩮ, ᩋᩔ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ;

ᨠᩣᨿᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩮ᪨

ᨲᩦᨱᩥᨾᩣᨶᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩥ [ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪆᪅ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ]᪨ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁᩣ ᩅᩮᩁᨾᨱᩦ, ᩍᨴᩴ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᩅᩣᨧᩣᨠᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ?

ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩴ [ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪅᪂ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨸᩣᨲᩮ] ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨾᩣᩉᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨽᨱᩮ ᨶᩣᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ;

ᨸᩥᨿᩴ ᨽᨱᩮ ᨶᩣᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᨲᩴ ᨲᨲᩥᨿᩴ, ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᨱᩮ ᨶᩣᩃᩥᨠᩴ ᨲᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ᪨

ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥᨾᩣᨶᩥ ᨧ ᩅᨧᩦᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᩣᨧᩣᨠᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᨾᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ?

ᨾᨶᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨾᨶᩈᩣ ᩈᩴᩅᩩᨲᩮᩣ ᨠᩁᩮ;

ᨾᨶᩮᩣᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᨶᩈᩣ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩮ᪨

ᨲᩦᨱᩥᨾᩣᨶᩥ ᨾᨶᩮᩣᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩥ, ᩋᨶᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣ, ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᩍᨴᩴ ᨾᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣᨶᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ?

ວາຈານຸຣກ຺ຂີ ມນສາ ສຸສໍວຸເຕາ, ກາເຍນ ຈ ນາກຸສລໍ ກຍິຣາ [ອກຸສລໍ ນ ກຍິຣາ (ປີ. ກ.) ປສ຺ສ ຘ. ປ. ໒໘໑];

ເອເຕ ຕເຍາ ກມ຺ມປເຖ ວິເສາຘເຍ, ອາຣາຘເຍ ມຄ຺ຄມິສິປ຺ປເວທິຕໍ.

ຕິເສ຺ສາ ອິມາ, ຠິກ຺ຂເວ, ປາຣິສຸທ຺ຘິເຍາ – ກາຍກມ຺ມປາຣິສຸທ຺ຘິ, ວາຈາກມ຺ມປາຣິສຸທ຺ຘິ, ມເນາກມ຺ມປາຣິສຸທ຺ຘິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ກາຍກມ຺ມປາຣິສຸທ຺ຘິ? ປາຓາຕິປາຕາ ເວຣມຓີ, ອທິນ຺ນາທານາ ເວຣມຓີ, ກາເມສຸມິຈ຺ຉາຈາຣາ ເວຣມຓີ. ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ວຈີກມ຺ມປາຣິສຸທ຺ຘິ? ມຸສາວາທາ ເວຣມຓີ...ເປ... ສມ຺ຜປ຺ປລາປາ ເວຣມຓີ. ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ມເນາກມ຺ມປາຣິສຸທ຺ຘິ? ອນຠິຌ຺ຌາ ອພ຺ຍາປາເທາ ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິ. ອິທໍ ສາຘາຣຓສຸຕ຺ຕໍ.

ອິຕິ ສາຘາຣຓານິ ຈ ສຸຕ຺ຕານິ ອສາຘາຣຓານິ ຈ ສຸຕ຺ຕານິ ປຕິນິທ຺ທິຏ຺ຐານິ. ປຕິນິທ຺ທິຏ຺ຐາ ວາຈາຍ ກາເຍນ ຈ ສຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ເຖາ ນິທ຺ທິສິຕພ຺ເພາ.

໑໖. ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ສທ຺ຘິນ຺ທ຺ຣິຍາຘິຏ຺ຐານໍ?

ຍສ຺ສ ສທ຺ຘາ [ສໍ. ນິ. ໑.໑໙໐; ເຖຣຄາ. ໕໐໗; ອຏ຺ຐກນິປາເຕ ຈ ປສ຺ສິຕພ຺ພໍ] ຕຖາຄເຕ, ອຈລາ ສຸປ຺ປຕິຏ຺ຐິຕາ;

ສີລຎ຺ຈ ຍສ຺ສ ກລ຺ຍາຓໍ, ອຣິຍກນ຺ຕໍ ປສໍສິຕໍ.

ສງ຺ເຄ ປສາເທາ ຍສ຺ສຕ຺ຖິ, ອຸຊຸຠູຕຎ຺ຈ ທສ຺ສນໍ;

ອທລິທ຺ເທາຕິ ຕໍ ອາຫຸ, ອເມາຄໍ ຕສ຺ສ ຊີວິຕໍ.

ສທ຺ຘາ ເຈ ກິຕ຺ຕິກາ ອາຣາຘິເກາ, ເຫາ ຕສ຺ສ ສທ຺ຘາຕິ;

ສຕ຺ຕໍ ນິຍາຕິ ຠຄວຕ຺ຕໍ, ຕຖາຣູເປ ຘມ຺ມສ຺ສວເນາ.

ອິທໍ ສທ຺ຘິນ຺ທ຺ຣິຍາຘິຏ຺ຐານໍ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ວີຣິຍາຘິຏ຺ຐານໍ?

អារព្ភថ [អារភថ (បី.) បស្ស សំ. និ. ១.១៨៥] និក្ខមថ, យុញ្ជថ ពុទ្ធសាសនេ;

ធុនាថ មច្ចុនោ សេនំ, នឡាគារំវ កុញ្ជរោ។

ចត្តារោមេ, ភិក្ខវេ, សម្មប្បធានា, ឥទំ វីរិយិន្ទ្រិយំ។

តត្ថ កតមំ សតិន្ទ្រិយំ?

សតីមតោ សទា ភទ្ទំ, ភទ្ទមត្ថុ សតីមតោ;

សតីមតោ សទា [សុវេ (សំ. និ. ១.២៣៨)] សេយ្យោ, សតីមា សុខមេធតិ។

ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា វិត្ថារេន កាតព្ពា, ឥទំ សតិន្ទ្រិយំ។

តត្ថ កតមំ សមាធិន្ទ្រិយំ?

អាកង្ខតោ តេ នរទម្មសារថិ, ទេវា មនុស្សា មនសា វិចិន្តិតំ;

សព្ពេន ជញ្ញា កសិណាបិ បាណិនោ, សន្តំ សមាធិំ អរណំ និសេវតោ។

តយោមេ , ភិក្ខវេ, សមាធី – សវិតក្កោ សវិចារោ, អវិតក្កោ វិចារមត្តោ, អវិតក្កោ អវិចារោ។ ឥទំ សមាធិន្ទ្រិយំ។

តត្ថ កតមំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ?

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា លោកស្មិំ វិត្ថារេន។

តិស្សោ ឥមា, ភិក្ខវេ, បញ្ញា – សុតមយី, ចិន្តាមយី, ភាវនាមយី, ឥទំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ សុត្តំ, ឥមានិ ឥន្ទ្រិយានិ អសាធារណានិ សុត្តានិ។

២៥។ តត្ថ កតមានិ សាធារណានិ ឥន្ទ្រិយាធិដ្ឋានានិ សុត្តានិ?

អវីតរាគោ [អ។ និ។ ៤។៥៣] កាមេសុ, យស្ស បញ្ចិន្ទ្រិយា មុទូ;

សទ្ធា សតិ ច វីរិយំ, សមថោ ច វិបស្សនា;

តាទិសំ ភិក្ខុមាសជ្ជ, បុព្វេវ ឧបហញ្ញតិ។

បញ្ចិមានិ ឥន្ទ្រិយានិ។ សទ្ធិន្ទ្រិយាទិន្ទ្រិយំ ទដ្ឋព្វំ។ តីសុ អវេច្ចប្បសាទេ វិត្ថារេន សុត្តំ កាតព្វំ។ ឥមានិ សាធារណានិ ឥន្ទ្រិយាធិដ្ឋានានិ សុត្តានិ។ យំ យស្ស សព្វត្ថ កុសលស្ស វា អកុសលស្ស វា តេន តេន អធិដ្ឋានេន តំ សុត្តំ និទ្ទិសិតព្វំ, នត្ថញ្ញោ ធម្មោ និទ្ទិសិតព្វោ។ តត្ថ សាធារណំ កុសលំ នាបិ កុសលំ អកុសលំ យថា សាធារណានិ ច កុសលមូលានិ សាធារណានិ ច អកុសលមូលានិ ឧប្បន្នំ កាមវិតក្កំ បជហតិ...បេ... ចត្តារោ សម្មប្បធានា កុសលំ អកុសលញ្ច។

តត្ថិយា ឧទ្ទានគាថា

វិតក្កា ហិ មមត្តិកា [បមត្តិកា (បី។)], ឯតំ បិយោ ភេទា ឥតិ;

យោ បិលាយតិបិតេតិ, តីណិ តស្ស សីលលក្ខណំ។

សតេញ្ចច សហស្សានិ, យេ ច សមណព្រាហ្មណា;

ឆន្ទា ទោសា ភយា មោហា, ចតូហិ អគតីហិ ច។

អសុភានុបស្សី វិហរន្តិ, និមិត្តេសុ អសុភា ច;

ឧគយ្ហ ចេ បិយំ បាលំ, មិត្តា សចេ សុភាសិតា។

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា លោកស្មិំ, អតុញ្ញា តីណិ ឥន្ទ្រិយានិ;

ក្យសលាក្យសលម្បូលោតិ ច, ឤលយឤលញ្ចា សម្ភូចិ៉

ការេឃត ក្យសលំ ករេ, តីហិ ឃុចទិតានិ ច;

ឃុការសិតំ វត្តុយយាហុ, សេត្តា ចឌីឃុចទិតានិ ច៉

ការេឃត ច ក្យសលំ កឃិទា, យេតាក្យច្ចទិតានិ ច;

កាឃាតុទក្លិ ច សតា, ពិស្សា ច បរិទឹឃុគ្គិឃា៉

ឃស្ស សន្ធា ពឆាកេព, សម្បុប្បាផេ ច ផេសិពា;

អារម្ភឆ តិក្កុយឆ, ឃា ច សម្ឆុប្បឆាតពា៉

សពីយពោ សតា កន្តិ, សពិបដ្ឋាតភាចតា;

អាកស្លពោ ច អតញ្ញាលំ, េឃ ច តីហិ សយាឆេឃា៉

បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា លោកស្មិំ, ពិស្សា បញ្ញា បកាសិតា;

អឌីតទាគោ ការេយឃុ, ពេឆច បច្ចិត្តិឃា៉

ញ្ញពិ ឆេទស្ស យហាកច្ចាឃតស្ស

ឌម្ពុចតចាសិតោ សេបដកោបផេស

ពពិឃក្ខុមិ ឃុត្តាឆិដ្ឋានំ តាយ៉

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪔᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨧᨿᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨽᩪᨾᩥ

᪔᪐᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨧᨿᩮᩣ?

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩈᩮᩣ ᩈᩣᨾᩩᨠᩴ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨶ᩠ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩍᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ...ᨸᩮ... ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩉ ᩋᨵᩥᩈᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ?

ᨿᨳᩣ ᨠᨳᨧᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ? ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶᩮᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩴ ᨠᨳᨧᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩮᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩅᩥᨿᩪᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᨴᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩮ ᩅᩣ ᨶ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᩈᩩ ᨽᩪᨾᩦᩈᩩ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ᪨ ᨶ ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩋᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᨧᩮ ᩋᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨽᩮᩣ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩦᩉᩥ ᨧᩣ ᨲᨴᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᨧᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩑᨠᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩏᨽᩮᩣ ᩅᩥᨽᨩᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿ ᨧᩣ ᨸᩥᨭᨠᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨧᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨧ᪨ ᨿᩴ ᨧᩣ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲᩩᩴ ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩏᨽᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨲᩮ ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨸᩩᩁᩣ ᨧᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨧᩣ ᨸᩩᩁᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨶᨵᩥᨠᩣ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᨵᩣᨶᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮ ᨿᩮᩈᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨿᩮ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᨻᩉᩪ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨻᩉᩪᩉᩥ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨧᩥᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨳ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᩮ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩣᨸᩥ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᩁᩣᨣᩮ ᨶ ᨧ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩔ ᩁᩣᨣᩔ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨿ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩏᨸᨴᩥᩈᩥᨿᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮ ᨧᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᨧᩣ ᩈᩮᩣ ᩋᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨲᩮ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩑᨠᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨧᩣ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨸᩉᩦᨿᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨧᩣ ᩏᨽᨿᩴ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩣ ᨿᨳᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩣ, ᨿᨳᩣ ᨶᨶᩩ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲᩩᩴ, ᨶ ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨿᩴ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨴᩮᩈᩥᨲᩮᩈᩩ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩮᩣ ᩏᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨿᩮ ᨧᩣ ᨻᩉᩪ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᨿᩮ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨧᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩮᨶ ᨧᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨻᩉᩪ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨻᩉᩪᩉᩥ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨶᨸ᩠ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ? ᨻᩉᩪ ᨧᩣ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ

អទិយឆគ្គេហិ បន្តាក្យសលិ បហាតំ ភន្តិ៍ ឃថា ខេយត្វា ក្យសលិ អក្យសលិ ច ទាសកោ ត ឲ្យ ក្យសលិ ខេយត្វា អក្យសលិ ទាសកាតិ កាខេទ្វា ខេយត្វាឃ ទាសកា បហាតំ, ញ្យាបិនោ ខេយត្វាឃ បហាតំ ភន្តិ៍ ឲ្យចំ កិខេលសោតិ កាខេទ្វា ឫទេត្វត បហាតំ ភន្តិ៍ ត ឫទេត្វា ឆគ្គេតិ កាខេទ្វា នត្ថិ កិខេលសប្បុ បហាតាឃ និចត្វតិ៍ ឃំ ឲ្យ ឫត្វប្បុ អទិយឆគ្គេ និកិខេលសបដិបត្តោ, ខេសា ខេតត បហាតំ ភន្តីតិ៍

៦៧៍ តត្ថ ក្យសលេ ខេឃិខេត ឫទេត្វ ញ្យាកាខេណ ចា និកិខេលសា ត យុជ្ជន្តិ អទិយឆគ្គោ ចា, ខេត យហាបខេឃេស តិដ្ឋិនិតព្ពាចឃខេចត អបកដ្ឋិតព្ពា ៍ តត្ថ កិខេលសេហិ ច ខេឃិខេតហិ អទិយឆគ្គេប្បុ ច ឃតិបិ ខេតត អទិយឆគ្គេត ខេត កិខេលសា បហាតំ ភន្តិ៍ តត្ថបិ ដ្ឋត្វទិ ដ្ឋបបទិក្ខិតព្ពំ៍ ខេកត កាខេណត ឲ្យខេត កិខេលសា បដហិតព្ពា, ខេកត កាខេណត អទិយឆគ្គោ ខេឃិតាតិ? ខេយត ខេយត ចា អាកាខេទត អទិយឆគ្គោ ខេឃិតា, ខេតត ខេតត បកាខេទត អឃំ កិខេលសោ ធិខេតា៍ អត្ថិ ហិ ឲ្យខេកា កិខេលសោ, ខេតត ចា អទិយឆគ្គោ ត អត្តាថា អត្តាថា បហាតខេត្តា, ឃថា ជិដ្ឋិ ទាសកា អចិន្តា ច ឥប្បុខេតត បហាតព្ពា៍ សា ខេច ឲ្យចត្វា អចិន្តា កាចតាឃ ក្បុបិ ចា ឆគ្គោ កាចតាឃ បហាតព្ពា៍ សាខេឃច ដ្ឋិដ្ឋិកាកិឃំ អសន្តតឥប្បុតាឃ ចិបុត្តិឃា អតិបិខេត្វត ខេចខេតាសេបាធិតា អបតសិកាខេទត បហីឃតិ៍ ឲ្យចំ សាត្ថ សញ្យត្តាតំ ដ្ឋបបទិក្ខិតព្ពំ៍ ខេឃ ឥប្បុខេតត បហាតព្ពា កិខេលសា ឥប្បុតាកាខេទត អទិយឆគ្គោ ខេឃិខេតា, កាចតាឃ បហាតព្ពា កាចតាកាខេទត អទិយឆគ្គោ ខេឃិខេតា, បតិខេសចតា បហាតព្ពា បតិខេសចតាកាខេទត អទិយឆគ្គោ ខេឃិខេតា, ឲ្យចំ ចិខេតាឥតបហាតព្ពា ឃាច សត្ត អាសចា កាតព្ពា, ឃាចត្តាថា៍ អត្តាថា ខេហស ឆគ្គោ បហាតខេត្តា អខេត្តាតាកាខេទត អទិយឆគ្គោ ខេឃិខេតា, ខេសា អទិយឆគ្គោ អត្តាថា បទិខេឃសិតខេត្តា៍ ឃតិ អឃំ ឆគ្គោ បទិខេឃសខេតា ខេឃា ច ខេឃខេសតិ ខេយត ខេយតាកាខេទត, ខេសា អទិយឆគ្គោ បទិខេឃសិតខេត្តា, ខេតតាកាខេទត កិខេលសោ បហីឃតិ៍ ខេសា តត្ថ ដ្ឋបបទិក្ខិតខេត្តា៍ អថ ត យុជ្ជតិ ឃតិ ហិ ខេតត ឫទេត្វត ចិហិតំ ឫត្តិ ចីឃំនិតព្ពំ៍ ឃថា យុជ្ជតិ, តថា កខេហតព្ពំ៍ ឃថា ត យុជ្ជតិ, តថា ត កខេហតព្ពំ, អដ្ឋា ឲ្យតំ ភកចតា ត ភាសិតំ, អាឃស្ម៉ាតា ចា ឥក្កហិតំ, ឃថា យហាបខេឃេស តិដ្ឋិនិតព្ពំ, ភកចតា ឃថាក្ខតំ ខេឃិតំ, ខេឃា ច ឆគ្គោ ខេឃិខេតា ក្យសលិ ច អក្យសលិ ច តប្បុ ឆគ្គេប្បុ បច្ចខេឃា បទិខេឃសិតខេត្តា៍ ត ហិ បច្ចឃា ចិតា ឆគ្គោ អប្បច្ចខេឃា ដ្ឋប្បជ្ជតិ៍ តត្ថ ខេកា អាកាខេទា បទិខេឃសតាឃ?

តត្ថ តថាក្ខបំ សខេហត្យ សប្បច្ចឃំ ខេសាឃំ ឆគ្គោ ចុខេត្វាតិ ព្ពឆំ ចីឃំនិតព្ពំ៍ ខេសា ច បច្ចខេឃា តិចិខេធា – ឃុត្យ ឃខេន្លា អធិឃខេត្វា៍ តត្ថ ឃុត្យឃិញ្ញា បច្ចខេឃ ឃុត្យឆគ្គោ កខេហតខេត្តា, ឲ្យចំ សខេញ្យស បច្ចខេឃា ឥចិធោ បទិបទាបច្ចខេឃា ច សយតត្តរបច្ចខេឃា ច៍ ខេសា បច្ចខេឃា ឃុត្យខេតត ញ្យាធិឃត្តំ បទិខេឃសិតព្ពំ៍ កិ កាខេណំ? អត្តាតខេទាបិ បច្ចខេឃា អខេត្តាហិ បច្ចខេឃហិ បទិឃត្តិ ចា បិទិបុទិ ចា ភន្តិ ៍ តត្ថ ខេឃា ឆគ្គោ ខេឃិខេតា, តប្បុ ឆគ្គេប្បុ ឲ្យខេតត ចា កាខេណត ចា ខេហត្យ បទិខេឃសិតខេត្តា៍ ឃថា បច្ចខេឃា ខេហត្យតា បច្ចខេឃត ច, ខេសា តប្បុ ឆគ្គេប្បុ តិប្បុខេត្ថា បទិខេឃសិតខេត្តា៍ ឃថា តិដ្ឋិខេដ្ឋា អធិដ្ឋាខេត បធាតំ បទិខេឃសតិ, ខេសា បច្ចខេឃា បទិខេឃសិតខេត្តា៍ ត ហិ ឃុត្យប្បុ ឆគ្គេប្បុ អធិឃខេត្វា តិប្បុខេត្ថា អធិឃត្តប្បុ ចា តិប្បុត្ថប្បុ ឃុត្យឆគ្គោ, អថ ឃុត្យប្បុ ឃុត្យ ឃញ្ញាឃ ឃខេន្លា អធិឃត្តប្បុ អធិឃខេត្វា យុជ្ជតិ, តំ កខេហតព្ពំ, អថ ត យុជ្ជតិ ត កខេហតព្ពំ៍ ឃញ្ញា ភកចា អាខេកតិ ឆគ្គំ ខេឃខេសតំ, តំខេឃច ឆគ្គំ ឃព្ពត្តបទិខេឃាសាតំ ខេឃខេសតិ, ឃថា ឫត្វាធិដ្ឋាខេត ឆគ្គោ អាធិបិត្រិដ្ឋិសតិ, តំខេឃច ឥត្យ តប្បុ ឫត្វប្បុ បទិខេឃាសាតំ៍ តប្បុ ហិ ឆគ្គេប្បុ ចខេឃត តំ ឫត្តិ ខេហាតិ កាថា ចា ញ្យាខេណំ ព្យុដ្ឋកំ ឃតត្តិ ចា, ឃថា បត ឥចិធា អត្យុបត្តិ ចា ធបតា ច ខេឃសតាធបតា៍ ឝុបត្តិបិ ឆគ្គេប្បុ បទិខេឃសិតព្ពំ៍ ឃថា ច ភកចតា បញ្ញត្តិ ព្ពត្រីឃាតំ និចខេណំ ខេឃិតំ តណ្យាឃ តិក្កហណត្ថ ព្ពធ្យាច ខេហាតិ៍ ខេឃខេសតិ ឃថា ខេកាបិលខេកាបខេយ ឫទេត្វ អខេត្តាហិបិ ឫទេត្វហិ ភកចា ភាសតិ ព្ពធ្យាច ខេហាតិ

បដិបត្តិកាយេ វិតក្កោ អយំ ភគវតោ ទេសនានុប្បត្តិ វុច្ចតិ សោ ឆេយ្យោ អញ្ញស្សបិ វេយ្យាករណស្ស បរិយេសិតព្វោ។ ន ហិ ឯកំ ហិ សុត្តេ ទិដ្ឋេន្តោ។ យុត្តំ តំ គហេតព្វំ។

៣៧. តត្ថ កតមំ អជ្ឈត្តំ? យំ កិញ្ចិ សុត្តំ ភគវតា ន ភាសិតំ តញ្ច សុត្តស្សេវ ទិស្សតិ, ឯវមេតំ ធារេតព្វំ។ យថា អសុកោ ន ភាសិតន្តិ, តំ សុត្តំ ចិន្តយិតព្វំ។ កិំ នុ ខោ ឥទំ សុត្តំ អជ្ឈត្តំ ឥទំ ភគវតោ ឧទាហុ ពាហិរំ ឥទំ, កិញ្ចិ រូបញ្ច សុត្តំ ភគវតោ អជ្ឈត្តំ ឥទំ កិញ្ចិ រូបញ្ច ពាហិរំ ឥទំ? យំ សត្តសោ អនត្តតោ ទស្សនាលិ កោចិ ទេសេតិ, តំ សត្តំ សុត្តំ ភគវតោ ពាហិរំ ឥទំ។ អត្ថិបិ សោ សាវកោ ទស្សនាលិតំ កោចិ ជានាតិ ឧត្តរិ អនោតិសោ, តំ បន ធារេ សត្តសោ ន ជានាតិ អញ្ញថា នាម វេទេតិ, យថា អាយស្មតា សារិបុត្តេន ឧប ទិដ្ឋានោ វុត្តិតោ, តស្ស អាយស្មតោ នត្ថិ វុត្តិមត្តទេយ្យត្តិកាលំ, តេន បុគ្គលវរោ [បុគ្គលោ វរោ វរោ (បី.)] វរញ្ញា តំ អជានន្តោ សតិ វុត្តិកម្មេ វុប្បាទិតោ, សោ ភគវតា អវសារិតោ។ យថាច អាយស្មា មហាកស្សបោ ភាគិនេយ្យំ វុត្តតិ អនត្តទិយសមត្ថាគតោ ព្រហ្មបរិហីនេន អង្គុលិយា អភិវេត្វា យំ សន្តានំ ធម្មានំ គព្ភសមាធាតានំ វេហាសោ ធាតុសោ យថាភូតំ ញាណំ, តស្ស អាយស្មតោ សំវិជ្ជតេ, តេន តំ វុត្តតិ, តំ ភគវា គរោតិ។

“សចេបិ ទស វស្សានិ, ធារេយ្យសិ កស្សប;

នេវ ទក្ខតិ រូបានិ, ចក្ខុ តស្ស ន វិជ្ជតី”តិ។

អបិ ច ខោ យថា ភូតោ រាជបុត្តេន សត្ថុបត្ថានតិ, ឯវំ សេសាតុកោ អញ្ញាតកំ សោយានំ វរេនំ ទេសេតិ។ អជ្ឈត្តាតញ្ចសុត្តំ គហេតព្វំ។ អនជ្ឈត្តាតញ្ច ន គហេតព្វំ។

តត្ថ កតមោ សុត្តសង្ករោ? បញ្ចវិធំ សុត្តំ, សំកិលេសភាគិយំ វាសនាភាគិយំ ទស្សនភាគិយំ ភាវនាភាគិយំ អសេក្ខភាគិយំ។ អញ្ញា អាទានទេយ្យ អញ្ញា ទេសេតិ អញ្ញស្ស ច សុត្តស្ស អត្ថំ អញ្ញម្បិ សុត្តេ និទ្ទិសតិ។ សុត្តស្ស ចា ហិ អនេកាការេ អត្ថំ និទ្ទិសតិ។ អរិយធម្មានំ អត្ថំ វិចរតិ។ វាសនាភាគិយស្ស អត្ថំ ទស្សនភាគិយេសុ និទ្ទិសតិ។ ឧបរិមាគិយានំ សំយោជនានំ អត្ថំ វុទ្ធិភាគិយេសុ និទ្ទិសតិ។ បុថុជ្ជនានំ ព្រហ្មយានំ អភិសមេតព្វេសុ សុត្តេសុ និទ្ទិសតិ។ វុច្ចតិ អយំ សុត្តំ សង្គហំ វេហាសា ច និស្សន្ទេន ច ផលេន ច និទ្ទេសេន ច បុថុជ្ជនាភិសមេតព្វាយបិ ច អត្ថេន ច ព្យញ្ជនេន ច យោ សង្គហោ, អយំ វុច្ចតិ សុត្តសង្ករោ។ យោ អសង្គហោ, អយំ វុច្ចតិ សុត្តវិចយោ។

តត្ថាយំ សង្គហគាថា

បុរិមានំ អគ្គន្តំ, យថាក្កមស្ស បច្ចយា;

តិស្សេត្តា ចានតានន្ថិ, អត្រញ្ញា ស្រត្តនក្កេទា់

ឆេទស្ស ឃហាកច្ចាឃតស្ស

ស្រត្តចិឆេឃា តាឃ ឆត្រត្តក្ខឃិ់

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥។ បញ្ចមភូមិ

៣២។ តត្ថ កតមោ ហារវិភង្គោ? យត្ថ សោឡស ហារា អក្ខរសោ ឯកធំ គច្ឆន្តិ។ តត្ថ អាទិម្ហិ ទេសនាហារោ។ តត្ថ អយំ គាថា កុសលា វា អកុសលា វា សច្ចានិ វា សច្ចេកទេសា វា។ កិំ ទេសិតន្តិ? សុត្តេ វិមំសា ទេសនាហារោ។ យថា អរិយសច្ចានិ និក្ខេបិ ចត្តារិ សច្ចានិ សាធារណានិ អសាធារណានិ ច។ យានិ ច អដ្ឋារស បទានិ ទុក្ខតោ សត្ត បទានិ សង្ខេបេន កាយិកេន ចេតសិកេន ទុក្ខេន, អប្បិយសម្បយោគេន បិយវិប្បយោគេន ច តីហិ ច សង្ខតាហិ។ តត្ថ តីណិ សង្ខតលក្ខណានិ តិស្សោ ទុក្ខតា ឧប្បាទោ សង្ខតលក្ខណំ, សង្ខារទុក្ខតាយ ទុក្ខតា ច សង្ខតលក្ខណំ, វិបរិណាមទុក្ខតាយ ទុក្ខតាតិ អញ្ញថត្តំ ច សង្ខតលក្ខណំ, ទុក្ខទុក្ខតាយ ច ទុក្ខតា, ឥមំ តិណ្ណំ សង្ខតលក្ខណានំ តីសុ វេទនាភូមីសុ អទុក្ខមសុខា វេទនា ឧប្បាទោ សង្ខតលក្ខណំ, សង្ខារទុក្ខតាយ ច ទុក្ខតា តយោ សង្ខតលក្ខណំ, សុខា វេទនាយ ច វិបរិណាមទុក្ខតាយ ច ទុក្ខតាតិ អញ្ញថត្តំ សង្ខតលក្ខណំ, ទុក្ខា វេទនា ទុក្ខទុក្ខតា ច ទុក្ខតា ឥមេសុ នវបទេសុ បឋមកេសុ សត្តសុ បទេសុ សោឡសសុ បទេសុ ទុក្ខា បរិយេសិតព្វា, ឯកាទស ទុក្ខតាយ ច លក្ខណំ និទ្ទេស និទ្ទិដ្ឋំ។ បិតុកាវលក្ខណា ជាតិយា ច បិតុកាវទុតិលក្ខណោ ទុតោតិ វិត្ថារេន បន្នរសបទានិ កត្តព្វានិ, ឯវំ សាធារណានិ អសាធារណានិ ច សត្តសុ ទសសុ បទេសុ សញ្ញាស តិវិធេ ច សាសនប្បដ្ឋានេ អដ្ឋារសវិធេសុ ច សុត្តាធិដ្ឋានេសុ ទសវិធេសុ ច សុត្តវិធេយ្យេសុ សោឡសវិធេសុ ច ហារេសុ ឯកវីសតិវិធាយ ច បវិចយវីមំសាយាតិ ឥទំ ទេសិតំ។ យថាភូតញ្ច ទេសិតន្តិ, អយំ វុច្ចតិ ទេសនាហារោ។

៣៣។ តត្ថ កតមោ វិចយោ ហារោ?

បទំ បញ្ហា ច បុច្ឆា ច, កិំ បុព្វំ កិញ្ច បច្ឆិមំ;

អនុគីតិ សា ច វិចយោ, ហារោ វិចយោតិ និទ្ទិដ្ឋោ។

បទន្តិ បឋមំ បទំ។ តស្ស កោ អត្ថោ? តំ ភគវា បុដ្ឋោ អាយស្មតា អជិតេន តំ កេហតត្ថំ, កតិបទានិ បុដ្ឋានិ យថាកិំ កេនស្សុ និវុតោ លោកោតិ គាថា, ឥមានិ កតិបទានិ ចត្តារិ ឥតិ វិសជ្ជនាយ បុច្ឆា។ យត្តកេហិ បទេហិ ភគវតា វិសជ្ជិតានិ បទានិ ឥតិ បុច្ឆាយ ច យា បទានំ សង្កាសនា, ឥទំ វុច្ចតិ បទន្តិ។

បញ្ហាតិ ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ។ កតិ បញ្ហា? ឯកោ វា ទ្វេ វា តទុត្តរិ វា ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ ឯកោ បញ្ហោ, អត្ថានុបរិវត្តិ ព្យញ្ជនំ ហោតិ, សព្ពហុលានិបិ បទានិ ឯកមេវត្ថំ បុច្ឆតិ។ ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ អនុបរិវត្តីតិ តំ ព្យញ្ជនេន ឯកោ បញ្ហោវ ហោតិ។ លោកស្ស និវុតោ លោកោតិ លោកំ សន្ធាយ បុច្ឆតិ, កេនស្សុ នប្បកាសតិ កិស្សាភិលេបនំ ព្រូសិ តំយេវ បុច្ឆតិ។ កិំសុ តស្ស មហព្ភយន្តិ តំយេវ បុច្ឆតិ។ ឯវំ អត្ថានុបរិវត្តិ ព្យញ្ជនំ ឯកោ បញ្ហោ ហោតិ, សោ បញ្ហោ ចតុព្ពិធោ ឯកំសព្យាករណីយោ វិភជ្ជព្យាករណីយោ

បដិបុច្ឆាព្យាករណីយោ ឋបនីយោតិ។ តត្ថ ចក្ខុ អនិច្ចន្តិ ឯកំសព្យាករណីយោ, យំ អនិច្ចំ តំ ទុក្ខន្តិ វិភជ្ជព្យាករណីយោ, សិយា អនិច្ចំ ន ចក្ខុ, យានិបិ អាយតនានិ ច ន ចក្ខុ, តានិបិ អនិច្ចន្តិ ន ចក្ខុមេវ, អយំ វិភជ្ជព្យាករណីយោ, យំ ចក្ខុ តំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ នេតិ បដិបុច្ឆាព្យាករណីយោ, តំ ចក្ខុ តថាគតោតិ ឋបនីយោ។ អញ្ញត្រ ចក្ខុនាតិ ឋបនីយោ បញ្ហោ។ ឥធ បញ្ហេ ភគវា កិំ បុច្ឆិតោ, លោកស្ស សំកិលេសោ បុច្ឆិតោ។ កិំ ការណំ? តិវិធោ ហិ សំកិលេសោ តណ្ហាសំកិលេសោ ច ទិដ្ឋិសំកិលេសោ ច ទុច្ចរិតសំកិលេសោ ច។ តត្ថ អវិជ្ជាយ និវុតោតិ អវិជ្ជំ ទស្សេតិ, ជប្បាតិ តណ្ហំ ទស្សេតិ, មហព្ភយន្តិ អកុសលស្ស កម្មស្ស វិបាកំ ទស្សេតិ, សោតំ នាម សុខវេទនីយស្ស កម្មស្ស ទុក្ខវេទនីយោ វិបាកោ ភវិស្សតីតិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតីតិ ភគវា វិសជ្ជេតិ, ចតូហិ យោ បទេហិ អវិជ្ជាយ និវុតោ លោកោតិ...បេ... ឯវំ វុច្ចតិ។

៣៣។ តទុត្តរិ បដិបុច្ឆតិ, សវន្តិ សព្ពធិ សោតាតិ គាថា, ចត្តារិ បទានិ បុច្ឆតិ តំ ភគវា ទ្វីហិ បទេហិ វិសជ្ជេតិ។

យានិ សោតានិ លោកស្មិំ, សតិ តេសំ និវារណំ;

សោតានំ សំវរំ ព្រូមិ, បញ្ញាយេតេ បិធីយរេ។

ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ ទ្វីហិ បទេហិ វិសជ្ជេតិ។ ឥធ បទន្តិ បុច្ឆិតោ, តស្ស សំកិលិដ្ឋស្ស លោកស្ស វោទានំ បុច្ឆិតោ, សោតានិ ឆ តណ្ហាកាយា ពាហុលិកវចនេន និទ្ទិដ្ឋា ភវន្តិ សព្ពាហិ អាយតនេហិ។ តានិ សោតានិ កេន និវារិយន្តីតិ បរិយុដ្ឋានបហានំ បុច្ឆតិ, កេន សោតា បិធីយរេតិ អនុសយសមុគ្ឃាតំ បុច្ឆតិ។ តត្ថ ភគវា ឆសុ ទ្វារេសុ សតិយា ទេសេតិ, យោ ហិ សម្បជានោ វិហរតិ សតិទោវារិកោ ច តស្ស ឥន្ទ្រិយានិ គុត្តានិ សម្ភវន្តិ។ តត្ថ គុត្តេសុ ឥន្ទ្រិយេសុ យា យា វិបស្សនា, សា សា តេសំ តេសំ សោតានំ តស្សា ច អវិជ្ជាយ យោ លោកោ និវុតោ អច្ចន្តបហានាយ សំវត្តតិ។ ឯវំ សោតានិ បិហិតានិបិ ភវន្តិ តតោ ឧត្តរិ បុច្ឆតិ។

បញ្ញា ច សតិ ច នាមរូបស្ស ខោ តស្ស ភគវន្តំ បុដ្ឋមាគមុ កត្ថេតំ ឧបរុជ្ឈតិ ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ ភគវា ឯកេន បទេន វិសជ្ជេតិ។

យមេតំ បញ្ហំអបុច្ឆិ [បុច្ឆសេ បញ្ហំ (បី. ក.) បស្ស សុ. និ. ១០៣៩], អជិត តំ វទាមិ តេ...បេ...;

វិញ្ញាណស្ស និរោធេន, ឯត្ថេតំ ឧបរុជ្ឈតិ។

ឥមិនា បញ្ហេន កិំ បុច្ឆតិ? អនុបាទិសេសនិព្ពានធាតុំ បុច្ឆតិ, តំ ភគវា អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា វិសជ្ជេតិ។ តត្ថ បឋមេន បញ្ហេន សំកិលេសំ បុច្ឆតិ។ ទុតិយេន បញ្ហេន វោទានំ បុច្ឆតិ។ តតិយេន បញ្ហេន សោបាទិសេសនិព្ពានធាតុំ បុច្ឆតិ។ ចតុត្ថេន បញ្ហេន អនុបាទិសេសនិព្ពានធាតុំ បដិបុច្ឆតិ តតោ ឧត្តរិ បដិបុច្ឆតិ។

យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ, យេ ច សេខា [សេក្ខា (ក.) បស្ស សុ. និ. ១០៣៨] បុថូ ឥធ;

តេសំ មេ និបកោ ឥរិយំ, បុដ្ឋោ បព្រូហិ មារិស.

ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ បុច្ឆតិ. កតិ ច បន តេ បញ្ញាសង្ខាតធម្មា ច អរហន្តា សេក្ខា ច? កិំ បុដ្ឋំ កិញ្ចិ បដិបត្តិ អយមេត្ថ. តត្ថ កតមំ បឋមំ បុច្ឆតិ, កតមំ បច្ឆា? អរហត្តំ បឋមំ បុច្ឆតិ. សេក្ខធម្មេ តត្ថ ឯកេន បទេន សង្ខាតធម្មាតិ អរហន្តោ កថិតា, បុថូតិ សេក្ខា កថិតា. តេសំ មេ និបកោតិ សាធារណំ បទំ ឯកត្តំ បុច្ឆតិ. តស្ស សាធារណានិ ច អសាធារណានិ ច បទានិ បុច្ឆិតព្ពានិ. តំ ឯកធា វិសជ្ជេតិ. ន តថា បុដ្ឋំ, បឋមំ បុដ្ឋំ, តំ បច្ឆា វិសជ្ជេតិ. យំ បច្ឆា បុច្ឆិតំ បឋមំ វិសជ្ជេតិ. កិញ្ចា ឥទំ បុច្ឆិតំ វិសុទ្ធានំ វិសុទ្ធមគ្គញ្ញូ កា ឥរិយាតិ ឥទំ បុដ្ឋំ, តំ កាមេសុ នាភិគិជ្ឈេយ្យ មនសានាវិលោ សិយាតិ បរិយុដ្ឋានានិ វិតក្កេន ច ឯកធា និវារេតិ, សេខោ បន វិតក្កអនាវិលតាយ បរិយុដ្ឋានំ, យថា និវារេសុ កិច្ចំ កុសលោ សព្ពធម្មេសូតិ អរហត្តំ វិសជ្ជេតិ.

ឯកស្ស វទតិ ឥមត្តិ គាថា, ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ. ចត្តារោវេធ បញ្ហា. កិំ ការណំ, ន ហិ ឯត្ថ អត្តានុបរិវត្តិ វិញ្ញាណំ [អត្តានុបរិវត្តិវិជ្ជា (បី. ក.)] យថា បឋមំ អភិនិបាតេស្សុ, តស្ស ន ឯកំសេន ពហូតិ វិសជ្ជនានិ, ពហុកា បញ្ហា, ឯកោវ ន វាបិ, សព្ពេ បុច្ឆតិ, បុព្ពេ វិសជ្ជិតោ, យថា វត្វា អភិនោបាតោ យំ ឯត្ថ យថានុត្តំ បរិយេសនាបទានន្តរ វិសជ្ជនាយោ ឯវំ យថានុត្តំ បរិយេសតិ. យោ បុន ឯត្ថ យំ ឯវំ បុច្ឆតិ តត្ថ អយមាការោ បុច្ឆនាយំ អន្តោជដា ពហិជដាតិ គាថា [សំ. និ. ១.២៣] បុច្ឆិតវិសជ្ជនាយ បកតិត្តា. កថំ វិសជ្ជិតាតិ ឯកធាតិ វិសជ្ជេតិ? សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោតិ គាថា. តត្ថ វិត្តការណាយ សមថោ, បញ្ញាការណាយ វិបស្សនា. តត្ថ ឯវំ អនុមីយតិ, យេ ធម្មា សមថេន ច វិបស្សនាយ ច បហីយន្តិ, តេ ឥមេ អន្តោជដា ពហិជដា. តត្ថ វិសជ្ជនំ សមថេន រាគោ បហីយតិ, វិបស្សនាយ អវិជ្ជា. អជ្ឈត្តវត្ថុកោ រាគោ អន្តោជដា, ពាហិរវត្ថុកោ រាគោ ពហិជដា. អជ្ឈត្តវត្ថុកា សក្កាយទិដ្ឋិ, អយំ អន្តោជដា. ឧកាសទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ច ពាហិរវត្ថុកានិ ពហិជដា, យា ហិ អជ្ឈត្តវត្ថុកា យា ទិដ្ឋិកាកិលេសា ភវិស្សតិ, អយំ ជដា. តថា សំកិលេសេន យា កាចិ អជ្ឈត្តវត្ថុកា តណ្ហា ច ទិដ្ឋិ ច, អយំ អន្តោជដា. យា កាចិ ពាហិរវត្ថុកា តណ្ហា ច ទិដ្ឋិ ច, អយំ ពហិជដា.

យថា ទេវតា ឯកត្តំ បុច្ឆតិ "ចតុចក្កំ នវទ្វារ"ន្តិ គាថា [សំយុត្តនិកាយេ]. តត្ថ ឯកធា វិសជ្ជេតិ "ឆេត្វា នន្ទិំ វរត្តំ ចា"តិ គាថា, ឥទំ ឯកធា ទុក្ខនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ វិសជ្ជេតិ. ឥមាយ វិសជ្ជនាយ ឯកធា អនុមីយតិ កិលេសេ ឯត្ថ បរិយាយ គាថាយ និទ្ទិសិតព្ពា. តំ ហិ ចតុចក្កន្តិ ចត្តារោ វា ហត្ថបាទា. នវទ្វារន្តិ នវ វណមុខានិ. យថា ចតុចក្កន្តិ ចត្តារោ វិបល្លាសា, វិបល្លាសបច្ចយា នវេធា, វិបល្លាសនិវេសា នវនិវេសា. នវទ្វារន្តិ នវ មានវិធា, មានជាតិកាយ ហិ ទុក្ខំ សេសេស្វបិ បវេសា តីណិ តិកានិ បុណ្ណំ. តិវេន សំយុត្តំ ហិ បញ្ចកាមគុណិកោ រាគោ. តត្ថ នន្ទីតិ តណ្ហា វិសជ្ជីយតិ. វរត្តន្តិ មានំ វិសជ្ជេតិ, ឥច្ឆា លោភោ ច បាបកោតិ បញ្ចកាមគុណិកោ រាគោ. តត្ថ វិសមលោភោ បាបកោតិ និទ្ទិសីយតិ សមូលតណ្ហន្តិ. អព្ពាហយ្ហ មូលកា តណ្ហាតិ អព្ពាហយ្ហ មូលកា តណ្ហា,

ຕຓ຺ຫາຍ ຈ ທິຏ຺ຐິຍາ ຈ ປຫານໍ. ເຍ ຈ ປຸນ ອເຎ຺ຎປິ ເກຈິ ຈຕຸຈກ຺ກເຍາເຄນ ເທເສຕິ ກາຣເຓນ ຈ ຍຸຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສໍສາຣກາຍິເກາ ຉຍຸາ ສເຏ຺ຐ ນິທ຺ທິສິຕ຺ວາ. ຕຕ຺ວາຍໍ ກາຉາ ວິສຊ຺ຊນາ ປຸຈ຺ຉາຍ ຈ ວິສຊ຺ຊນາຍ ສເມຕິ [ສຍໍຕິ (ປີ.)]. ຍໍ ຍທິ ສເທ຺ວ ອຈ ສຫ ຎາກເຣເຓນ ອຕ຺ຖີຕິຍໍ ຈ ເສາ ວິຈເຍາຕິ ກຕມາ ຍຕ຺ຕການິ ປທານິ ນິກ຺ຂິປຕິ, ຕຕ຺ຕເກຫິ ອກ຺ຂາຍຕິ.

39. ອຏ຺ຐຫິ , ພິກ຺ຂເວ, ອງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄເຕາ ພິກ຺ຂຸ ທູເຕຍ຺ຍໍ ຄນ຺ຕຸມຣຫຕິ [ຄາຕຸມຣຫຕິ (ປີ. ກ.) ປສ຺ສ ອ. ນິ. ໘.໑໖]. ຍານິ ອຏ຺ຐ ປທານິ ນິກ຺ຂິຕ຺ຕານິ. ຕຫິ ປເທຫິ ກຕມາ ອກ຺ຂາຍຕິ.

"ເຍາ ເວ ນ ບ຺ຍຖຕິ [ບ຺ຍາຖຕິ (ກ.)] ປຕ຺ວາ, ປຣິສໍ ອຸຄ຺ຄວາທິນິໍ;

ນ ຈ ຫາເປຕິ ວຈນໍ, ນ ຈ ຉາເທຕິ ສາສນໍ.

"ອສນ຺ທິທ຺ທໍ ຈ ອກ຺ຂາຕິ, ປຸເຏ຺ຐາ ນ ຈ ກຸປ຺ປຕິ;

ສ ເວ ຕາທິສເກາ ພິກ຺ຂຸ, ທູເຕຍ຺ຍໍ ຄນ຺ຕຸມຣຫຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປນ ກຕມາ ຍຕ຺ຕການິ ປທານິ ນິກ຺ຂິປຕິ, ຕຕ຺ຕເກຫິ ອກ຺ຂາຍຕິ. ສຕ຺ຕຫິ, ພິກ຺ຂເວ, ອງ຺ເຄຫິ ສມນ຺ນາຄເຕາ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕາ ປິເຍາ ຄຣຸພາວນີເຍາຕິ ວິຕ຺ຖາເຣນ, ຍໍ ກຕມາ ສຕ຺ຕຫິ ປເທຫິ ອກ຺ຂາຍຕິ. ຍທິ ພາຫຸສ຺ສຸຕຈາ ອກ຺ຂາຍຕິ, ອປ຺ປຕຣເກຫິ ປທໍ ວາ ນິກ຺ເຂປິ, ພາຫຸສ຺ສຸຕຈາ ຕຈ ປທານິ ນິກ຺ເຂປິ, ອປ຺ປຕຣິກາ ອກ຺ຂີຕິຍາ ພາຫຸຕຣິກາ ອກ຺ຂາຍຕິ. ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ເຍ ອກ຺ຂີຕິ ຈ ວິຈເຍາ, ອຍໍ ວິຈເຍາ ນາມ ຫາເຣາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ຍຸຕ຺ຕິຫາເຣາ?

ສເບ຺ບສໍ ຫາຣານໍ, ຍາ ພູມີ ເຍາ ຈ ເຄາຈເຣາ ເຕສໍ;

ຍຸຕ຺ຕາຍຸຕ຺ຕິ ປຣິກ຺ຂາ, ຫາເຣາ ຍຸຕ຺ຕີຕິ ນິທ຺ທິເຏ຺ຐາ.

ຫາຣານໍ ເສາຬສນ຺ນໍ ຍຖາ ເທສນາ ຍຖາ ວິຈເຍາ ເຍາ ຈ ນິທ຺ທິສິຍຕິ, ອຍໍ ນິທ຺ເທເສາ. ອຍໍ ປຸຈ຺ຉາ ສຸເຕ຺ຕສຸ ນ ຍຸຊ຺ຊຕີຕິ ຍາ ຕຕ຺ຖ ວີມໍສາ, ອຍໍ ຍຸຕ຺ຕິ.

យថា ហិ សហេតូ សប្បច្ចយា សត្តា សំកិលិស្សន្តិ, អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ សំកិលេសាយ, សហេតូ សប្បច្ចយា សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ, អត្ថិ ហេតុ អត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា។ សីលវតា, អានន្ទ, បុគ្គលេន ន ចេតនា ករណីយា កិន្តិ មេ វិប្បដិសារោ ឧប្បជ្ជេយ្យ...បេ... អញ្ញាការេហិ កត្តព្ពំ, អយំ វិសុទ្ធិយា បេក្កា។ តស្ស ហេតុ កោ បច្ចយោ, សីលក្ខន្ធស្ស ចត្តារិ ចត្តារិ ហេតុ ច បច្ចយោ ច។ សប្បុរិសសំសេវោ យោ ច បតិរូបទេសវាសោ ច, អយំ ឧបនិធាបច្ចយតា សប្បច្ចយោ។ យំ បោរាណកម្មំ អស្ស វិបាកោ បច្ចយោ, តាយ បច្ចយាយ អត្តសម្មាបណិធិ, អយំ ហេតុ។ ឥតិ សីលក្ខន្ធោ សហេតុ សប្បច្ចយោតិ ឥទំ លោកិកំ សីលំ។

យំ បន លោកុត្តរំ សីលំ, តស្ស តីណិ ឥន្ទ្រិយានិ បច្ចយោ – សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ – អយំ បច្ចយោ។ សតិន្ទ្រិយញ្ច បញ្ញិន្ទ្រិយញ្ច ហេតុ។ បញ្ញាយ និព្ពេធភាគិយា, យំ សីលំ ឋាយតិ។ សោតាបន្នស្ស ច សីលំ តេនាយំ ហេតុ អយំ បច្ចយោ។ យំ បុន សមាធិតោ បស្សទ្ធិ ច បីតិ ច បាមោជ្ជំ បច្ចយោ។ យំ សុខំ ហេតុ តេន សមាធិក្ខន្ធោ សហេតុ សប្បច្ចយោ។ យំ សមាហិតោ យថាភូតំ បជានាតិ, អយំ បញ្ញា។ តស្ស បរតោឃោសោ អជ្ឈត្តញ្ច យោនិសោ មនសិការោ ហេតុ ច បច្ចយោ ច, ឥតិ ឥមេ តយោ ខន្ធា សហេតូ សប្បច្ចយា ឯវំ សព្ពា បញ្ញា។ សព្ពាការេហិ ច សុត្តេហិ ច យុជ្ជតិ។ អយំ យុត្តិហារោ។ យោ ចតូសុ មហាបទេសេសុ ទដ្ឋព្ពោ។

៣៧។ តត្ថ កតមំ បទដ្ឋានំ?

ធម្មំ ទេសេតិ ជិនោ, តស្ស ច ធម្មស្ស យំ បទដ្ឋានំ;

ឥតិ យាវ សព្ពធម្មា, ឯសោ ហារោ បទដ្ឋានោ។

តត្ថ បញ្ចកាមគុណា កាមរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ យេសំ កេសញ្ចិ កាមរាគោ ឧប្បជ្ជតិ ឧប្បន្នោ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា, ឯតេសុ យេវ បញ្ចសុ រូបេសុ អាយតនេសុ តណ្ហា។ ឯតេហិ កាមរាគស្ស បទដ្ឋានត្តំ វុច្ចតេ, តេន បញ្ច កាមគុណា កាមរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ រូបរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ មនិន្ទ្រិយំ ភវរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ បញ្ចក្ខន្ធា សក្កាយទិដ្ឋិយា បទដ្ឋានំ។ ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ទិដ្ឋិរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ កាមធាតុ កាមរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ អរូបធាតុ អរូបរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ សុភសញ្ញា កាមរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ ព្យាបាទសញ្ញា ព្យាបាទស្ស បទដ្ឋានំ។ អសម្បជញ្ញតា សម្មោហស្ស បទដ្ឋានំ។ នវ អាឃាតវត្ថូនិ ព្យាបាទស្ស បទដ្ឋានំ។ នវវិធំ មានំ [នវមានំ វិធមានស្ស (បី។ ក។)] មានស្ស បទដ្ឋានំ។ សុខា វេទនា រាគានុសយស្ស បទដ្ឋានំ។ ទុក្ខា វេទនា បដិឃានុសយស្ស បទដ្ឋានំ។ អទុក្ខមសុខា វេទនា អវិជ្ជានុសយស្ស បទដ្ឋានំ។ អត្តវាទុបាទានញ្ច មុសាវាទោ ច លោភស្ស បទដ្ឋានំ។ បាណាតិបាតោ ច បិសុណាវាចា ច ផរុសាវាចា ច ព្យាបាទស្ស បទដ្ឋានំ។ មិច្ឆត្តញ្ច សម្ផប្បលាបោ ច មោហស្ស បទដ្ឋានំ។ កតំ ភោគញ្ច ចោការោ អតិការស្ស បទដ្ឋានំ។ ជាតិហីនំ បរិគ្គហោ មមំការស្ស បទដ្ឋានំ។ កាយស្ស វគ្គ [កាយវគ្គ (បី។)] ទិដ្ឋិយា បទដ្ឋានំ។ កាមិកទោសោ ទោសស្ស បទដ្ឋានំ។ កាមិកការកោ លោភស្ស បទដ្ឋានំ។ យោ យោ វា បន ធម្មោ យេន យេន អាការេន ឧប្បជ្ជតិ សព្ពាធិដ្ឋានេន វា ធម្មាធិដ្ឋានេន វា អនុសយេន វា, សោ ធម្មោ តស្ស បទដ្ឋានំ។ តេន អាការេន សោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ។

ຍຖາ ມນຸເສ຺ສາ ປຸຣິມສ຺ສ ປທສ຺ສ ປທຏ຺ຐານໍ ອລຠເນ຺ຕາ ທຸຕິຍໍ ປທໍ ອຸທ຺ຘຣຕິ, ເສາ ປຈ຺ຉານຸປທໍ ນິຫຣຕິ. ຍທິ ປນ ເຍາ ນ ທຸຕິຍປທສ຺ສ ປທຏ຺ຐານໍ ລຠຕິ, ອປຣໍ ປທໍ ອຸທ຺ຘຣຕິ. ຕສ຺ສ ເຍາ ເຈເສາ ປຈ຺ຈເຍາ ຠວຕິ. ເອວໍ ຘເມ຺ມາ ກຸສເລາ ວາ ອກຸສເລາ ວາ ອພ຺ຍາກເຕາ ວາ ປທຏ຺ຐານໍ ອລຠເນ຺ຕາ ນ ປວຕ຺ຕຕິ. ຍຖາ ປຍຸຕ຺ຕສ຺ສ ຘມ຺ມສ຺ສ ເຍານິລິເກາ [ເຍານິເສາ ລິເກາ (ປີ.)], ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປທຏ຺ຐາເນາ ຫາເຣາ.

3ປ໌. ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ລກ຺ຂເຓາ ຫາເຣາ?

ວຸຕ຺ຕມ຺ຫິ ເອກຘເມ຺ມ, ເຍ ຘເມ຺ມາ ເອກລກ຺ຂຓາ ເກຕ;

ສເພ຺ພ ຠວນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕາ, ເສາ ຫາເຣາ ລກ຺ຂເຓາ ນາມ.

ເຍສຎ຺ຈ ສຸສມາຣທ຺ຘາ, ນິຈ຺ຈໍ ກາຍຄຕາສຕີຕິ ຄາຖາຍ ວຸຕ຺ຕາຍ ກາຍຄຕາສຕິຍາ ວຸຕ຺ຕາ ເວທນາຄຕາ ຈິຕ຺ຕຄຕາ ຘມ຺ມຄຕາ ຈ ສຕິ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ສຕິປຏ຺ຐານານິ ເອເກນ ສຕິປຏ຺ຐາເນນ. ນ ຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ເອກສ຺ມິໍ ວິຎ຺ຎາຓຏ຺ຐິຕິຍາ ປວຕ຺ຕຕິ, ນານາສຸ ຄຕີສຸ ປວຕ຺ຕຕິ, ກາຍຄຕາສຕິຍາ ວຸຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕາ ເວທນາຄຕາ ຈິຕ຺ຕຘມ຺ມຄຕາ ຈ. ນ ຫິ ກາຍຄຕາສຕິຍາ ຠາວິຕາຍ ສຕິປຏ຺ຐານາ ຈຕ຺ຕາເຣາ ຠາວນາປາຣິປູຣິໍ ນ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ເອວໍ ຕສ຺ສານິເສສຸ ຘເມ຺ມສຸ ວຸເຕ຺ຕສຸ ສພ຺ພຘມ຺ມາ ວຸຕ຺ຕາ ຈ ຠວນ຺ຕິ.

ສຈິຕ຺ຕປຣິເຍາທາປນໍ, ເອຕໍ ພຸທ຺ຘານ ສາສນນ຺ຕິ ຄາຖາ ເຈຕສິກາ ຘເມ຺ມາ ວຸຕ຺ຕາ, ຈິເຕ຺ຕ ຣູປໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ນາມໍ ກາຍຣູປໍ ທຸກ຺ຂໍ ອຣິຍສຈ຺ຈໍ. ຕເຕາ ສຈິຕ຺ຕປຣິເຍາທາປນາ ຍໍ ຍໍ ໂຄເປຕິ, ຕໍ ທຸກ຺ຂໍ. ເຍນ ໂຄເປຕິ, ເສາ ມເຄ຺ຄາ. ຍເຕາ ໂຄປຕາ, ເສາ ນິເຣາເຘາ. ຈກ຺ຂຸ ຈ ປຏິຈ຺ຈ ຣູເປ ຈ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ຈກ຺ຂຸວິຎ຺ຎາຓໍ, ຕຕ຺ຖ ສຫຊາຕາ ເວທນາ ສຎ຺ຎາ ເຈຕນາ ເຜເສ຺ສາ ມນສິກາເຣາ ເອວໍ ເຕ ຘເມ຺ມາ ເອກລກ຺ຂຓາ ອຸປ຺ປາທລກ຺ຂເຓນ. ເຍາ ຈ ຣູເປ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ, ເວທນາຍ ເສາ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ, ສຎ຺ຎາສງ຺ຂາຣວິຎ຺ຎາເຓສຸປິ ເສາ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ. ຎາຕິ ເຍ ເອກລກ຺ຂຓາ ຘເມ຺ມາ, ເຕສໍ ເອກສ຺ມິໍ ຘເມ຺ມ ນິທ຺ທິເຏ຺ຐ ສເພ຺ພ ຘເມ຺ມາ ນິທ຺ທິຏ຺ຐາ ເຫານ຺ຕິ, ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ລກ຺ຂເຓາ ຫາເຣາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ຈຕຸພ຺ຍູເຫາ ຫາເຣາ?

ນິຣຸຕ຺ຕິ ອຘິປ຺ປາເຍາ ຈ, ພ຺ຍຎ຺ຊນາ ເທສນາຍ ຈ;

ສຸຕ຺ຕເຕ຺ຖາ ປຸພ຺ພາປຣສນ຺ຘິ, ເອເສາ ຫາເຣາ ຈຕຸພ຺ຍູເຫາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ນິຣຸຕ຺ຕິ, ສາ ກຖໍ ປຣິເຍສິຕພ຺ພາ [ປສ຺ສິຕພ຺ພາ (ປີ. ກ.)]? ຍຖາ ວຸຕ຺ຕໍ ຠຄວຕາ ເອກາຄສຫິ ອເນເກຫິ ສມນ຺ຕາກາເຕາ ຠິກ຺ຂຸ ປິຍໍ

ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨻᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨸᩩᨱᩣᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨲ᩠ᨳᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ, ᩅᩥᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ, ᩋᨲᩦᨲᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨵᩥᩅᨧᨶᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ᪨ ᩑᨠᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ᪨ ᨠᩥᨾᩥᨿᨩᩮᩈᩥᨲᩴ, ᩋᨲᩦᨲᩣᨶᩣᨣᨲᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᩍᨲ᩠ᨳᩣᨵᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨵᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩥᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨵᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨿᨳᩣᨶᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᨴᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩋᨽᩥᩃᨸᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨴᩮᨿ᩠ᨿ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ᪨

᪕᪙᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ? ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᨧᩣᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩑᨲᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩮᩈᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᩈᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨸᨳᩴ, ᨸᨿᩣᩈᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩈᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᨳᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᨿᨧᩮᨲᩣ ᨠᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ? ᨿᩮ ᩋᩈᩦᨲᩥᨿᩮᩅ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨿᩮᩣᨣᩔ ᨠᩣᩃᩴ ᨶ ᨶᩥᨧᨶ᩠ᨲᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨧ, ᩈᩮᩣ ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᨸᩥᨶ᩠ᨲᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ;

ᨧᩮᨲᩮᩣᨾᩮᩣᩉᩥᨠᩩᩈᩥᨲᩣ [ᨧᩮᨲᩮᩣᨾᩮᩣᩉᩥᨠᩩ ᩍᨲᩥᩈᩥᨲᩣ (ᨸᩦ᪨)] ᨸᩁᩮᨧᩥᨲᩴ, ᨸᩣᨲᩮᩣᨷᩣᨿᨧᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩣ ᨸᩁᩮᩣᨣ᩠ᨣᩣᨲᩣ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᨿᨧᩮᨲᩣ ᨠᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ? ᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᨾᩣ ᨶᩣᩈᩥᨠᩣ [ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣ ᩈᩣᩈᨶᩣ (ᨸᩦ᪨)], ᨲᩮ ᩅᩥᩁᩥᨿᩣᩁᨾ᩠ᨽᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᨾᩣᨿᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᨿᨧᩮᨲᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᨧᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩮᨶ ᨧᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩮ ᩍᨴᩥᩈᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲ ᩈᩣᩈᨶᩣ, ᨿᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩈᨶ᩠ᨵᩥ? ᨿᩴ ᨠᨳᩣᨿᩴ ᨧᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧᩣ ᨸᨴᩣᨶᩥ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨧᩣ ᩅᨧᨶᩮᨿᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨧᩣ ᨿᩣᨶᩥ ᨸᩩᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨸᨴᩣᨶᩥ ᨿᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨾᩮᩣᩈᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨿᩣ ᩅᩩᨠᩣ ᩈᨾᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣ ᨠᨳᩣ ᨴᩮᩅᩦᩃᩥ ᨧᩣ ᨲᩔ ᩁᩮᩣᨣᨴᩮᩈ ᨠᩣᩈᩥᨲᩣᨶᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥᨲᩣᨶᩥ ᨠᨳᩣᩉᩥ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᨿᨲᩥ ᨲᨴᩩᨸᨵᩣᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩴᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ [ᨿᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ (ᨸᩦ᪨)] ᩍᨲᩥᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨿᩣᨶᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨶᩣ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨲᩔ ᨧᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨸᩁᩮ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩔ ᨠᨳᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨧᩣ᪨ ᩁᩪᨸᩃᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᩣ ᨧᨲᩩᨲᩮᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃ ᩍᨴᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨧᨲᩩᨲᩮᩣ ᨧᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᩮᨶ ᨧᩣ ᨿᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨧ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᩅᩩᩈᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨸᩁᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

᪖᪐᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ?

ឯកម្ហិ បទដ្ឋានេ, បរិយេសតិ សេសកំ បទដ្ឋានំ;

អាវដ្ដតិ បដិបក្ខេ, អាវដ្ដោ នាម សោ ហារោ។

យថា កិំ ឧដ្ឋ្យានិ បមត្តានត្ថិ កាឆារោយា។ យំ បមាទោ, ឥទំ កិស្ស បទដ្ឋានំ? កុសលានិ ធម្មានិ ឱសក្កស្ស។ កុសលធម្មោសក្កោ បន កិស្ស បទដ្ឋានំ? អកុសលធម្មបដិសេវនាយ។ កិស្ស បទដ្ឋានំ, កុសលធម្មបដិសេវនាយ? កិស្ស បទដ្ឋានំ, កិលេសវត្ថុបដិសេវនាយ? ឥតិ បមាទេន មោហបក្ខិយា ទិដ្ឋិ អវិជ្ជា ឆន្ទរាគបក្ខិយា។ តត្ថ តណ្ហា ច ទិដ្ឋិ ចត្តារោ អាសវា តណ្ហា កាមាសវោ ច ភវាសវោ ច ទិដ្ឋាសវោ ច អវិជ្ជាសវោ ច។ តត្ថ ចិត្តេ អត្តីតិ ទិដ្ឋិ ចេតសិកេសុ និច្ចន្តិ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អជ្ឈោសានេន កាមាសវោ, ឧបបត្តីសុ អាសត្តិ ភវាសវោ។ តត្ថ រូបកាយោ កាមាសវស្ស ភវាសវស្ស ច បទដ្ឋានំ។ នាមកាយោ ទិដ្ឋាសវស្ស អវិជ្ជាសវស្ស ច បទដ្ឋានំ។

តត្ថ អល្លីយនាយ អជ្ឈោសានដ្ឋាហតិ កាមាសវស្ស លក្ខណំ។ បត្ថនាកង្ខាអភិសង្ខារកាយសង្ខារណំ ភវាសវស្ស លក្ខណំ, អភិនិវេសោ ច បរាមាសោ ច ទិដ្ឋាសវស្ស លក្ខណំ។ អប្បដិវេធោ ធម្មេសុ អសម្បជញ្ញា ច អវិជ្ជាសវស្ស លក្ខណំ។ ឥមេ ចត្តារោ អាសវា ចត្តារិ ឧបាទានានិ។ កាមាសវោ កាមុបាទានំ, ភវាសវោ ភវុបាទានំ, ទិដ្ឋាសវោ ទិដ្ឋុបាទានំ, អវិជ្ជាសវោ អត្តវាទុបាទានំ, ឥមេហិ ចតូហិ ឧបាទានេហិ បញ្ចក្ខន្ធា។ តត្ថ អវិជ្ជាសវោ ចិត្តេ បហាតព្វោ, សោ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សិស្ស បហីយតិ។ ទិដ្ឋាសវោ ធម្មេសុ បហាតព្វោ, សោ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សិស្ស បហីយតិ។ ភវាសវោ អាសត្តិយា បហាតព្វោ, សោ វេទនាសុ វេទនានុបស្សិស្ស បហីយតិ។ កាមាសវោ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ បហាតព្វោ, សោ កាយេ កាយានុបស្សិស្ស បហីយតិ។ តត្ថ កាយានុបស្សនា ទុក្ខអរិយសច្ចំ ភជតិ។ វេទនានុបស្សនា បញ្ចន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ បច្ចយោ សុខិន្ទ្រិយស្ស ទុក្ខិន្ទ្រិយស្ស សោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស ទោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស ឧបេក្ខិន្ទ្រិយស្ស, វត្ថុកិលេសោបចារោ តេន សមុទយំ ភជតិ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនា និរោធំ ភជតិ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនា មគ្គំ ភជតិ។ តេនស្ស ចតូសុ ច ទស្សេន តស្សេវ សទ្ធា បហីយន្តិ, យេន និទ្ទិដ្ឋា បធមំ ឧដ្ឋ្យានិ បមត្តានំ តេសំ វណ្ណិតា អាសវា។ ឆាទេតា ហិ បស្សេតា អាសវានំ ពលោ ទុក្ខំ សមុទយោ និរោធោ មគ្គោ ហិ អកុសលា ធម្មា។ ឥតិ បរិយេសិតព្ពា។ យាវ តស្ស អកុសលស្ស គតិ តតោ បដិបក្ខេន អកុសលេ ធម្មេ បរិយេសតិ តេសំ កិលេសានំ ហារេន អាវដ្ដតិ។ អយំ វុច្ចតេ អាវដ្ដោ ហារោ។ ឯវំ សុក្កាបិ ធម្មា បរិយេសិតព្ពា។ អកុសលធម្មេ អាកមិស្ស។

តត្ថ អាវដ្ដស្ស ហារស្ស អយំ ភូមិ សតិបដ្ឋានា ច វិបល្លាសា ច ចត្តារិ ឈានានិ សក្កាយសមុប្បាទគាមិនី ច បដិបទា សក្កាយនិរោធគាមិនី បដិបទា។

៦. តត្ថ កតមោ វិភត្តិ ហារោ? យំ កិញ្ចិ វិភជ្ជព្យាករណីយំ វុច្ចតិ វិភត្តិ ហារោ។ យថា កិំ អាកង្ខា ច បុន បុគ្គលោ ហោតិ, នោ ចាគវំ ន បរិការសតិ [នោ ចា ន បរិការសតិ (បី.), ន តាវាយំ បរិការសិ (ក.)] បរិបុច្ឆិតាយ បញ្ញាយ អតិយន្តិ ឯកស្ស កិញ្ចិ – អយំ វុច្ចតេ វិភត្តិ ហារោ។

តត្ថ កតមោ បរិវត្តនោ ហារោ។ យំ កិញ្ចិ បដិបក្ខនិទ្ទេសោ, អយំ វុច្ចតិ បរិវត្តនោ ហារោ។ យថា វុត្តំ ភគវតា សម្មាទិដ្ឋិកស្ស បុរិសបុគ្គលស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិ និជ្ជិណ្ណា ហោតីតិ វិត្ថារេន សព្ពានិ មគ្គជានិ។ អយំ វុច្ចតេ បរិវត្តនោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ វេវចនោ ហារោ?

វេវចនេហិ អនេកេហិ, ឯកំ ធម្មំ បកាសិតំ;

សុត្តេ យោ ជានាតិ សុត្តវិទូ, វេវចនោ នាម សោ ហារោ។

យថា អាយស្មា សារិបុត្តោ ឯកម្ហិ អត្ថម្ហិ វេវចនេន នានាវុត្តេន ភគវតា បសំសិតោ “មហាបញ្ញោ សារិបុត្តោ ហាសបញ្ញោ ជវនបញ្ញោ”តិ ឥទំ បញ្ញាយ វេវចនំ។ យថា ច មគ្គវិភង្គេ និយ្យានតោ ឯកមេកំ មគ្គង្គំ វេវចនេហិ និទ្ទិដ្ឋំ។ ឯវំ អធិដ្ឋាយ វេវចនា។ ឯកំ អកុសលមូលំ តទេវ សត្តា តេសុ តេសុ ជនបទេសុ តេន តេន បជានន្តិ។ ន ហិ អនេន តទេវបិ អាលបិយន្តិ អញ្ញា ភជតិ។ សព្ពកាមជហស្ស និក្ខន្តោតិ កាមា អាលបិតា។ យស្ស និត្តិណ្ណា សង្គាតិ តេនេវ ការេន សង្គាតិ អាលបតិ។ សុណមានស្ស បុរេតរំ រដ្ឋន្តិ តេនេវ ការេន រដ្ឋន្តិ អាលបតិ។ ឯវំ សុត្តម្ហិ យា ឆេមា ជេសិយតិ តស្ស បរិយេដ្ឋិ “កាមស្ស ឆន្ទស្ស ឥទំ នាមំ កាមស្ស ឥទំ វេវចន”ន្តិ។ សព្ពញ្ញូ ហិ យេសំ យេសំ យា និរុត្តិ ហោតិ, យថាកាមំ តេន តេន ជេសេតីតិ តស្ស វេវចនំ បរិយេសិតព្ពំ។ អយំ វេវចនោ ហារោ។

៥៧។ តត្ថ កតមោ បញ្ញត្តិ ហារោ? ចត្តារិ អរិយសច្ចានីតិ វុត្តំ និទ្ទិសតិ, និក្ខេបបញ្ញត្តិ។ យា សមុទយបញ្ញត្តិ។ កពឡីការេ អាហារេ អត្ថិ ឆន្ទោ អត្ថិ រាគោ យាវ បតិដ្ឋិតំ។ តត្ថ វិញ្ញាណំ បភវបញ្ញត្តិំ បញ្ញបេតិ។ កពឡីការេ អាហារេ នត្ថិ ឆន្ទោ...បេ... សមុគ្ឃាតិ បញ្ញត្តិ។

តស្ស កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ, អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ បហានបញ្ញត្តិំ បញ្ញបេតិ។ តណ្ហា យស្ស បុរក្ខតា បញ្ញា បរិវត្តតិ កថា មតាបបញ្ញត្តិំ បញ្ញបេតិ។ ឯវំ បន មតាបបញ្ញត្តីតិ ឯកធម្មំ ភគវា បញ្ញបេតិ។ ន ហិ តណ្ហា ទុក្ខសមុទយោតិ ការេត្វា សព្ពត្ថ តណ្ហាសមុទយោ និទ្ទិសិតព្ពោ។ យថា ឧប្បន្តំ កាមចិត្តំ តានិ ធារេតិ ចិនោតេតិ បជហតីតិ បដិក្ខេបបញ្ញត្តិ។ ឯវំ សន្តានំ ធម្មានំ កុសលានំ អកុសលានំ យថាស្ស ធម្មក្ខន្តំ ភវតិ, សោ ចេវ ធម្មោ តត្ថ បវត្តតិ។ តទេវសិដ្ឋា ធម្មា តស្សានុវត្តកា ហោន្តិ។ សា ទុវិធា បញ្ញត្តិ – បរាជិតបញ្ញត្តិ ច សាជិតបញ្ញត្តិ ច។ កតមា សាជិតបញ្ញត្តិ? សមាធិំ, ភិក្ខវេ [បស្ស សំ។ និ។ ៣។៥], ភាវេថ, សមាហិតោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យថាភូតំ បជានាតិ។ “រូបំ អនិច្ច”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, អយំ សាជិតបញ្ញត្តិ បរាជិតបញ្ញត្តិ ច, សា បញ្ញត្តិ បញ្ញាយ ច សីលស្ស ច, យថា ចត្តារិ ឈានានិ ភាវេថ។ តស្ស អត្ថិ សមាធិន្ទ្រិយំ យុទ្ធតិ ចត្តារិ ឋន្ទ្រិយានិ តានិ ចតុបរាជិតានិ, តីហិ អវេច្ចប្បសាទេហិ បរាជិតំ សមាធិន្ទ្រិយំ ចត្តារិ ឋន្ទ្រិយានិ បរាជិតានិ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ អបរាជិតំ

បញ្ញិន្ទ្រិយំ សតិបដ្ឋានេសុ សម្មប្បធានេសុ វីរិយិន្ទ្រិយំ។ ឥតិ សកេ បដ្ឋានេ សកេ ខេត្តសាធិនោ សោ ធម្មោ, សោ ច តត្ថ បញ្ញាបេតព្វោ។ តស្ស បដិបក្ខា និយ្យានតោ និទ្ទិសិតព្វា។ ឯត្តាយំ អនេកាការបញ្ញត្តិ កេន ការណេន អយំ ធម្មោ បញ្ញត្តោតិ។ អយំ វុច្ចតេ បញ្ញត្តិ។

៦៧។ តត្ថ កតមោ ឱតរណោ ហារោ? យេសុ ធម្មេសុ ឱតារេតព្វំ កតមេសុ យេសុ? ខន្ធេសុ ធាតូសុ អាយតនេសុ ឥន្ទ្រិយេសុ សច្ចេសុ បដិច្ចសមុប្បាទេសុ។ អត្ថិ តំ សុត្តំ វា គាថា វា ព្យាករណំ វា។ ឥន្ទ្រិយេសុ ខន្តិ ធម្មានំ អញ្ញតរស្មិំ ន សក្ខិស្សតិ។ ឯត្តាវតា ឯស សន្តា ទេសនា យា តា ខន្ធា វា ធាតុយោ វា អាយតនានិ វា សច្ចានិ វា បដិច្ចសមុប្បាទោ វា, តត្ថ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ វេទនាក្ខន្ធោ រាគទោសមោហានំ បទដ្ឋានំ។ តត្ថ តិស្សោ វេទនាយោ តស្ស សុខាយ វេទនាយ សោមនស្សា សវិចារា, ទុក្ខាយ វេទនាយ ទោមនស្សា សវិចារា, អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ឧបេក្ខា សវិចារា។ យំ បន តត្ថ វេទយិតំ ឥទំ ទុក្ខសច្ចំ, ខន្ធេសុ សង្ខារក្ខន្ធោ តត្ថ កាយោ បមត្តំ ទីសាបវត្តតិ, តត្ថ សង្ខារគតា ខិទ្ទា ច ភវទោសតំ ភមុំ ថីលិំ ច សង្ខារានិ បុញ្ញាភិសង្ខារា វា អបុញ្ញា វា អានេញ្ជា វា ហេតុ សង្ខារសង្គស្ស នោ វីតរាគស្ស, ទោសស្ស អភិសង្ខារានិ ច អវីតរាគោ ធនេតិ ច បភវេតិ ច, វីតរាគោ បន ធនេតិ ច នោ អភិសង្ខរោតិ, យំ រូបំ ចជិត្វា ភវេ វា ខន្ធេ វា អញ្ញត្ថ វា បតត្តំ ភិន្ទតិ ច ជហតិ ច, វុត្តំ សរាគចេតនា ធនេតិ ច អភិសង្ខរោតិ ច។ យថា សតំ ចជិត្វា ន ភិន្ទតិ ន ច ជហតិ, វុត្តំ វីតរាគចេតនា ធនេតិ ន ច អភិសង្ខរោតិ។ តត្ថ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ វុត្តោ ខន្ធោ អភិន្ទ្រិយវីរិយំ សញ្ញាក្ខន្ធោ។

តត្ថ ធាតូនំ អដ្ឋារស ធាតុយោ។ តត្ថ យា រូបី ទស ធាតុយោ, តាសុ ទេសិយមានាសុ រូបក្ខន្ធោ និទ្ទិសិតព្វោ, ខន្ធា អរិយសច្ចំ។ ធម្មេ ច ខ ចិញ្ញាណកាយា មនោធាតុសត្តមា, តត្ថ ចិញ្ញាណក្ខន្ធោ ច និទ្ទិសិតព្វោ, ខន្ធា អរិយសច្ចំ ធម្មធាតុ បន ធម្មសមោសរណា, សោ ធម្មោ ហេតុនា ច និស្សន្ទេន ច ផលេន ច វិភង្គេន ច វេទនេន ច យេន យេន ឧបលក្ខតិ, តេន តេន និទ្ទិសិតព្វោ។ យទិ វា កុសលំ យទិ វា អកុសលំ យទិ វា អព្យាកតំ យទិ វា អសង្ខតំ។ ឥធានន្តំ អាយតនានំ ទស អាយតនានិ រូបីនិ តំ ខន្ធា អរិយសច្ចំ និទ្ទិសិតព្វំ រូបក្ខន្ធោ ច មនាយតនញ្ច ចិញ្ញាណក្ខន្ធេន និទ្ទិសិតព្វំ, ខន្ធា អរិយសច្ចំ។ ធម្មាយតនំ នានាធម្មសមោសរណំ។ តត្ថ យេ ធម្មា ឥន្ទ្រិយានំ ឥន្ទ្រិយេសុ និទ្ទិសិតព្វា, យេ អនិន្ទ្រិយានំ អនិន្ទ្រិយេសុ និទ្ទិសិតព្វា។ បរិយាយតោ ច ឧទ្ទេសតោ ច។ យថា សា ធម្មធាតុ តថា ធម្មាយតនំ បរិយេសិតព្វំ។ យាវេវ ហិ ធម្មធាតុ តាវេវ ធម្មាយតនំ អត្ថតោ អនញ្ញំ។

តត្ថ បដិច្ចសមុប្បាទោ អត្ថិ តិវិធោ, អត្ថិ ចតុព្វិធោ, អត្ថិ ទុវិធោ។ តត្ថ តិវិធោ បដិច្ចសមុប្បាទោ ហេតុផលនិស្សន្ទោ។ អវិជ្ជា សង្ខារា តណ្ហា ឧបាទានំ ច អយំ ហេតុ, វិញ្ញាណំ នាមរូបំ សឡាយតនំ ផស្សោ វេទនា ច អយំ បច្ចយោ, យោ ភវោ អយំ វិបាកោ, យា ជាតិ មរណំ អយំ និស្សន្ទោ។

កថំ ចតុព្វិធោ ហេតុ បច្ចយោ វិបាកោ និស្សន្ទោ ច? អវិជ្ជា ច តណ្ហាសង្ខារា ច ឧបាទានំ ច – អយំ ហេតុ។ វិញ្ញាណំ នាមរូបស្ស បច្ចយោ។ នាមរូបំ ឧបបជ្ជតិ, តថា ឧបបន្នស្ស សឡាយតនំ ផស្សោ វេទនា ច – អយំ បច្ចយោ។ យោ ភវោ អយំ វិបាកោ។ យា

ជាតិ យា ច ជរាមរណំ – អយំ និស្សន្ទោ·

កថំ ទុវិធោ បដិច្ចសមុប្បាទោ? អវិជ្ជា សង្ខារា តណ្ហា ឧបាទានំ – អយំ សមុទយោ· វិញ្ញាណំ នាមរូបំ សឡាយតនំ ផស្សោ វេទនា ភវោ ជាតិ មរណញ្ច – ឥទំ ទុក្ខំ· យំ បន អវិជ្ជានិរោធា សង្ខារនិរោធា ឥមានិ តប្បដិបក្ខេន ទ្វេ សច្ចានិ· តថា បដិច្ចសមុប្បាទោ យេន អាការេន និទ្ទិដ្ឋោ, តេន តេន និទ្ទិសិតព្វោ·

តថា ពាវីសតិ ឥន្ទ្រិយានិ· ទ្វាទស ឥន្ទ្រិយានិ ចក្ខុន្ទ្រិយានិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ យេន ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ឥទំ ទុក្ខំ· បុរិសិន្ទ្រិយំ ច ទិដ្ឋិ យា ច តណ្ហាបទដ្ឋានំ· យតោ បុរិសោ បុរិសកានំ តំ ឯវំ កាតព្ពតា· អថ អញ្ញត្ថ សារជ្ជតិ· អយំ អហំការោ តំ យសា សារត្តា ពហិទ្ធា បរិយេសតិ, អយំ មមំការោ ឯវំ ឥត្ថិ, តត្ថ សុខិន្ទ្រិយំ ច សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ច បុរិសិន្ទ្រិយស្សានុវត្តកា ហោន្តិ· តស្ស អធិប្បាយបរិបុណ្ណា លោភធម្មា កុសលមូលេ បវឌ្ឍេន្តិ· តស្ស ចេ អយមធិប្បាយោ ន បារិបូរិំ គច្ឆតិ· តស្ស ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ច ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ច វត្តតិ· ទោសោ ច អកុសលមូលំ បវឌ្ឍតិ· សចេ បន ឧបេក្ខា ភាវេតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយស្ស អនុវត្តកាយា ភវតិ· អមោហោ ច កុសលមូលំ បវឌ្ឍតិ· ឥតិ សត្ត ឥន្ទ្រិយានិ កិលេសវត្ថុបិធាយ អនត្ថេយានិ អវយានិ សព្ពស្ស វេទនា ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ· តត្ថ អដ្ឋ ឥន្ទ្រិយានិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ យាវ អញ្ញាតាវិនោ ឥន្ទ្រិយំ, អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា· ភសត្តុ បញ្ញិន្ទ្រិយានិ កាយរាគស្ស បទដ្ឋានំ· មនិន្ទ្រិយំ ភវរាគស្ស បទដ្ឋានំ· បញ្ញិន្ទ្រិយានិ រូបរាគស្ស បទដ្ឋានំ· ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ច បុរិសិន្ទ្រិយំ ច សត្តបញ្ញត្តិយា បទដ្ឋានំ· តត្ថ យេន យេន ឥន្ទ្រិយេន យុត្តំ វា គាថាយ ឱតារេតុំ សក្កោតិ, តេន តេន និទ្ទិសិតព្វោ· ឯវំ ខន្ធេសុ ធាតូសុ អាយតនេសុ សច្ចេសុ បដិច្ចសមុប្បាទេសុ អយំ ឱតរណោ ហារោ·

៥៣· តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? យោ គាថា ឯកេន អារព្ភា ភាសិស្សន្តិ· តត្ថ ឯកិស្សា ភាសិតាយ អវសិដ្ឋាសុ ភាសិតាសុ សោ អត្ថោ ន និទ្ទិសិតព្វោ· កិំ ការណំ? ន ហិ តាវ សោ អត្ថោ ភាសិតោ, សោ អភាសិតោ ន សក្កា និទ្ទិសិតុំ· យថា កិំ អប្បមាទោ អមតំ បភទន្តិ គាថា អយមេកា គាថា និទ្ទិសិតព្វា· កិំ ការណំ, អត្ថិក្ខាតាវ ឥមស្ស អារព្ភស្ស អភាសិតំ?

ឯវំ [ឯតំ (បី·) បស្ស ធ· ប· ២២] វិសេសតោ ញត្វា, អប្បមាទម្ហិ បណ្ឌិតា;

អប្បមាទេ បមោទន្តិ, អរិយានំ គោចរេ រតាតិ·

ឥទំ អភាសិតំ· ឥមិស្សាបិ គាថាយ ភាសិតាយ អត្ថោ និទ្ទិសិតព្វោ· កិំ ការណំ, អត្ថិ តត្ថ អវសិដ្ឋំ? តេ ឈាយិនោ [ធ· ប· ២៣] សាតតិកា, និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមាតិ គាថា, ឯវំ ឥមា គាថាយោ ឧបធារិតា យថា ភវន្តិ, តថា អត្ថោ និទ្ទិសិតព្វោ· ឯវំ អស្សុតបុព្វេសុ សុត្តេសុ ព្យាករណេសុ ច ឯកុទ្ទេសោ ភាសិតោ· យា វីមំសា តុលនា ឥទំ អត្ថិ កិញ្ចិ, ឥទំ សុត្តំ ភាសិតំ តស្ស វេវចនំ និទ្ទិដ្ឋំ វា ន វាតិ· តត្ថ យា វីមំសា, អយំ វុច្ចតេ សោធនោ ហារោ·

᪖᪖᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ? ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨲᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ᪨ ᩈᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ ᨿᨳᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩅᩮᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩣ ᨧ ᩋᩣᨵᩥᨷᨲᩮᨿ᩠ᨿᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᩋᨶᩮᩣᨾᨲ᩠ᨲᩥᨿᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩋᨶᩮᩣᨾᨲ᩠ᨲᩥᨿᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨻᩃᩴ᪨ ᨲᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩮᩣᨧᩁᨲ᩠ᨲᩅᩈᩣ ᩈᩮᩅᩈᨲᩥ ᨲᩦᩈᩩ ᩁᨲᨶᩮᩈᩩ ᩋᨶᩩᩔᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩔᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩔᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨶᩩᩔᨲᩥ ᩋᨽᩥᨷᩦᨲᩣᨶᩩᩔᩁᨱᨲᩣᨿ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨷᩅᩥᨧᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩ᩠ᨫᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᩮᨶ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ ᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨽᩥᨠᩮᩣᨷᨶᨲᩣᨿ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᨳᩣ ᩏᨱ᩠ᩉᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩮᩣᨴᨠᩴ, ᩈᩦᨲᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩦᨲᩮᩣᨴᨠᩴ ᩅᩣᩁᩮᩣᨴᨠᩴ ᨣᩩᩊᩮᩣᨴᨠᨶ᩠ᨲᩥ, ᨮᩣᨶᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨧ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨶᩣᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ, ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨧᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ ᩋᩣᨷᩮᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣ ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ ᩋᩣᨷᩮᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣ ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩅᩥᨠᩥᨱ᩠ᨱᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᨷᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᨠᩮᩈᩣ ᩃᩮᩣᨾᩣ ᨶᨡᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨨᩅᩥ ᨧᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩁᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᩣ ᩁᩈᩣ ᨹᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨾᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣᨿ ᨶᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨶᩦᩃᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩩᨾᩣᨲᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᩋᨿᩴ ᩋᩈᩩᨽᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨿᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩮᩣ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ, ᩈᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩮᨶᨲᩣᩈᩩ ᩋᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᨾᨶᩩᨷᩔᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨧ ᩈᩣᨿᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨽᩣᩅᨲᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨭᩥᩉᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᨧ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣ᪨ (ᨮᨲᩥ) [( ) ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᩦ᪨ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮ] ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᩣᩃᨷᨧᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ, ᩋᨿᩴ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨿᨳᩣ ᨠᩣᨿᩁᩮᩣᨠᩣ ᨽᩅᩁᩮᩣᨠᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩁᩮᩣᨠᩣᨲᩥ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ᪨ ᨮᨲᩥ ᨿᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨧ ᩅᩮᨾᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨧ ᨬᩣᨱᩴ ᨵᩦᨿᩴᩈᨲᩣ ᨲᩩᩃᨲᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

᪖᪗᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ? ᩈᩉᩮᨲᩩ ᩈᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩅᩮᩣᨴᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨧ, ᨿᩴ ᨲᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨲᩥ, ᩈ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨮᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᩉᩮᨲᩩᨠᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ, ᩉᩮᨲᩩᩔ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᨧ? ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᨷᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᨷᩁᨽᩣᩅᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩᨷᩥ, ᩈᨽᩣᩅᩔ ᩉᩮᨲᩩᨿᩣ ᨷᩁᨽᩣᩅᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᨻᩣᩉᩥᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᨷᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᨩᨶᨠᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩣ [ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩣ (ᨠ᪨)] ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᨶᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ, ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨ ᩑᨠᩮᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᨲᩩ, ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪨

ᩉᩮᨲᩩᩔ ᩏᨷᨠᩁᨱᩴ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩩᨣ᩠ᨣᩣᩉᩴ ᩉᩮᨲᩩ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ᪨ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ – ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨧ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨧ᪨ ᩉᩮᨲᩩᨷᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ – ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩉᩮᨲᩩ ᨧ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᩉᩮᨲᩩ ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ? ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨶᩣᨾᩁᩪᨷᩔ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ

ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ᪉ ᨿᨴᩥ ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨽᩅᨲᩥ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩔ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨸᩥ᪉ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ᪉ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩉᩮᨲᩩ? ᩅᩥᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᩉᩮᨲᩩ, ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩉᩮᨲᩩᨲᩣᨿ ᩉᩮᨲᩩ᪉ ᨿᩔ ᩉᩥ ᨿᩴ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩉᩮᨲᩩᨸᩥ ᨩᩣᨲᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨩᩁᩣᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ, ᩋᩣᨠᩣᩁᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨹᩔᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ, ᨹᩔᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨽᩔᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ᪉ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᨲᩩᨸᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᩉᩥ ᨸᩔᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪉

ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮ ᨿᨳᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨲᩔ ᨸᩩᨶ ᨠᩥᩴᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ᪉ ᩈᩮᩣ ᨠᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ, ᩍᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨧ ᨲᩔ ᨠᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿᩮᩅ᪉ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪉ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩩᩈᨿᩮᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩉᩮᨲᩩ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᩈᩣᨸᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᩈᩉᨩᩣᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᩋᨽᩥᩈᨶ᩠ᨴᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ᪉

᪓᪔᪉ ᨠᨳᩴ ᩈᩉᨩᩣᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ? ᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩣᨣᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪉ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᨠᩣᩁᨿᩉᨲ᩠ᨳᩔ [ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨽᩥᨠᩣᩁᨿᩉᨲ᩠ᨳᩔ (ᩈᩦ᪉ ᨠ᪉)] ᩋᨿᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᩉᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩥᨵᩣ ᩉᩥ ᨧᩮᨲᩩᩃ᩠ᩃᨲᩣᨿᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩉᩦᨿᨲᩥ᪉ ᨠᨲᨾᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ? ᩋᨶᩩᩈᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ᪉ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᩈᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨩᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩴᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮᨿᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨽᩅᨲᩥ᪉ ᩑᩅᩴ ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨽᩥᨠᩣᩁᨲᩣ ᨶᩣᨾᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨳ ᩋᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩅᩥᨶᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ [ᩅᩥᨶᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿ (ᩈᩦ᪉), ᩅᩥᨶᩦᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿ (ᨠ᪉)] ᨲᩮ ᨵᩣᨾᨠᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨸᨲᩥᩅᩥᨶᩦᨲᩣᨲᩥᨸᩥ ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᩉᩮᨲᩩᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨧ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩅᩥᨷᩣᨠᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩦᨿᩴ ᩋᨧᨲ᩠ᨲᩦᨿᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩦᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨧᨲ᩠ᨲᩦᨿᨬ᩠ᨧ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᨳᩋᩮᨷᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪉

ᨹᩔ ᨲᨳᩣᨣᨲᨷᩣᩃᩥᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩣᨶᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩣᨣᨲᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨿᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩉ ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩔ ᨿᩴ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩩᩁᩥᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩉᩮᨲᩩ ᨲᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᨷ᩠ᨸᩣᨴᩴ ᩋᨶᩮᨠᩣᨠᩣᩁᨣᨲᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᨶ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪉ ᨿᩣ ᨲᩔ ᩋᨷ᩠ᨸᩉᩣᨶᩣ ᨵᩣᨲᩩ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᨲᩣ ᨲᩉᩥᩴ ᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ "ᩋᩈᩩᨽᩮ ᩈᩩᨽ"ᨶ᩠ᨲᩥ "ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩈᩩᨡ"ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᨧᩮᨲᨶᩣ ᩁᩣᨣᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨶᩥᩔᩥᨲᩣᨶᩥ , ᨿᩴ ᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩮᩣ, ᨿᩣ ᩅᩥᨷᩁᩦᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩮᩣ᪉ ᨿᩴ ᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩮᩣ᪉ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩦᩉᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᩉᩥ ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮ ᩏᨷ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪉ ᩍᨲᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨷᩁᩮᨲ᩠ᨲ ᩋᨠᩩᩈᩃᨽᩣᨲᩁᩥᨲᩁᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᨧᩮᨲᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪉ ᨲᩮ ᨧ ᨾᩉᨲᩣ ᨧ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᩣ ᩅᩮᨷᩥᩃ᩠ᩃᨽᩣᨠᩅᩥᨠᩣ [ᩅᩮᨷᩥᩃ᩠ᩃᨽᩣᨠ᩠ᨠᩅᩥᨠᩣ (ᨠ᪉)] ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪉ ᩍᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᩉᨩᩣᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩈᨾᨶᨶ᩠ᨲᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᨧ᪉

᪓᪕᪉ ᨠᨳᩴ ᩋᨽᩥᩈᨶ᩠ᨴᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ? ᩈᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᩋᨽᩥᩈᨶ᩠ᨴᩮᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷ᩠ᨿᩣᨷᩮᨲᩥ᪉ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨶᩣᨾ ᩏᨷ᩠ᨿᩃᩴ ᨵᩣ

បក្ខំ វា តំ ខ្ពេតេ ចន្ទិ អស្ស, ឃឹតេត ចារិតា អភិសង្ខ បរិសត្តំ ចុទ្ធិ ចិន្ទ្យហិ ចេបុល្លតំ អាបជ្ជតិ។ ឲចំ អភិសត្តតង្គេត អចិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចយោ។

កថំ បតិដ្ឋហតង្គេត អចិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចយោ? យេ សង្ខារា អចិជ្ជាយំ តិស្សាយ ចុទ្ធិ ចិន្ទ្យហិ ចេបុល្លតំ អាបជ្ជន្តិ។ សេយ្យថាបិ តាយ ខ្ពប្យលំ វា បក្ខំ វា បឆចិ តិស្សាយ បឆចិ បតិដ្ឋាយ ចុទ្ធិ ចិន្ទ្យហិ ចេបុល្លតំ អាបជ្ជតិ។ ឲយេ សង្ខារា អចិជ្ជាយំ បតិដ្ឋិតា អចិជ្ជាយំ តិស្សាយ ចុទ្ធិ ចិន្ទ្យហិ ចេបុល្លតំ គច្ឆន្តិ។ ឲចំ បតិដ្ឋហតង្គេត អចិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចយោ។

បុត រាគសហគតស្ស គម្ភស្ស ចិបាកេត បដិសន្ធិយិត្រចេ ចា តិត្ថាតុតិ, តំ គម្ភស្ស [កាមស្ស (បី៑)] សត្តំ អភិតិចិដ្ឋំ អញ្ញាណចសេត ចេបិតោកចិកា សង្ខារាតិ ចុច្ចន្តិ, ឲចយ្យិ អចិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា អត្ថិ។ បុត បច្ចាសុ យេ ច សេក្ខា បុក្កលិ, យេ ច អសត្តិាសយាបត្តិ សយាបត្តា, យេ ច កចកតា, យេ ច អត្តោកតាយេច ឋំសេឥខា, យេ ច ចា បត អត្តោ ហិ កោចិ អតាកាយិក្ខតា ត ចេតេតត្តិ ត ច បចេត្តិ, តេសំ កំ បច្ចយា សង្ខារា។ បុត រាគា អត្ថិ តេសំ សង្ខារាតិ ខ្ពបិគាតាតិ ចិត្តយត្សុទត្តិយេច អចិបក្កចិបាកសម្ហតា អសម្ជិត្តបច្ចយា តេសំ បុត ច គតោ កចតិ។ ឲចយ្យិ ហិ អចិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា។ បុត សា តេ ត ខ្ពបិគាតា តបិ សង្ខារា អត្ថិ, បុត តេសំ សត្ត អត្សយា អសម្ហតា អសម្ជិត្តា តគារម្ភំ កចតិ។ ចិញ្ញាណស្ស បតិដ្ឋាយ ចិញ្ញាណបច្ចយា តាយទ្ធំ។ ឲចយ្យិ អចិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា។ បុត សា ឃំ កិច្ចិ គម្ភំ អាចយកាយិ សត្តំ តំ អចិជ្ជាចសេត អភិសង្ខរិយតិ តណ្ហាចសេត ច អល្លិយតិ អញ្ញាណចសេត ច តត្ថ អាឌឹតចយ្យិ ត ខាតាតិ។ តចេច ចិញ្ញាណតឹឌំ កចតិ, សាយេច តណ្ហាសិតេហោ កចតិ។ សាយេច អចិជ្ជា សម្ភោហាតិ។ ឲចយ្យិ អចិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា ចត្តត្តា។ ត្តតិ ត្តយេហិ អាកាទេហិ អចិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចយោ។

តត្ថ អចិជ្ជាយ ហេតុ អយោតិសោ យតសិការោ បច្ចយោ ហោតិ។ តត្ថ អភិច្ឆខោ អយំ តត្ថ តតិយំ ពលំ [ចលំ (បី៑)] តិចត្តិ, អយំ បដិសន្ធិ។ តត្ថ បុតត្តចោ យោ អចេច្ឆខោ អសម្ភ្លាតតង្គេត អយំ អត្សយោ។ យថា បដាកំ វា សាដកំ វា ខេក្ខ ខតា បឹឡុឲសុ ច ឲកា វា ពលំ វា អស្ស តិចាដេស្សសុ, ត បត បឹឡុឲសុ សោសេយ្យ។ តត្ថ ឃំ សិតេហា អាបេតិឌាតុ អត្សុបុល្លតា សោសេតត្តា។ ខ្ពណ្ហាតុយាកម្ភ សចេ បុត តំ អាកាសេ តិក្ខិបេយ្យ តំ ខ្ពស្សាចេត យេក្ខ្យតទំ សិតេហយាបខ្ជេយ្យ, ត ហិ អតាកម្ភ តេខោឌាតុំ បរិសេសំ កច្ឆេយ្យ។ ឲចយេច កចក្កុបទយាបិ សយាបត្តិ ត អត្ទុបស្ស សម្ភ្លាតាយ ឋំចត្តតិ។ តេ ហិ អាលយត្តិ សម្ភសត្តិ, ត ច តណ្ហាយ តណ្ហាបហានំ គច្ឆន្តិ។ តត្ថ សោ អសម្ភ្លាតោ។ អចិជ្ជាយ អត្សយោ ច ចិត្តស្ស សង្សិលេតោ៌ឆោ, ត្តគំ បរិយុដ្ឋានំ។ យថាក្ខតំ ចិញ្ញាណស្ស អប្បជិចេឆោ អយំ អចិជ្ជាអាសចោ អចិជ្ជាចិញ្ញាណតឹឌំ កចតិ។ ឃំ តឹឌំ សោ ហេតុ ត សម្ជិជ្ជតិ, អសម្ជិជ្ជតោ្ត បដិសត្តហតិ។ បដិសត្តហតោ្ត ត សម្ភ្លាតំ គច្ឆតិ។ អសម្ភ្លាតំ ចិត្តំ បរិយោតតហតិ, បរិយោតតិចិតោ្ត យថាក្ខតំ តប្បខាតាតិ, ត្តតិ សញ្ញាណស្ស សាសចតោ្ត, អចិជ្ជតោ្ត, ហេតុអតោ្ត, អចេច្ឆខតោ្ត, អតិចត្តិអតោ្ត, ចលតោ្ត បដិសន្ធិអតោ្ត, បុតត្តចតោ្ត, អសម្ភ្លាតតោ្ត, អត្សុយតោ្ត, បរិយុដ្ឋានតោ្ត, អបជិចេឆតតោ្ត។ ឲត្តាចតា អចិជ្ជាយ ពេត្តំ តិទ្ទិដ្ឋំ កចតិ។ អយំ ចុច្ចតេ បរិក្ខារោ តាយ ហារោ។

៦៥។ តត្ថ កតមោ សមារោបនោ ហារោ? ខ្ពស្លិដ្ឋិតយិត្រយិត្រសត្តុចោច ច តំ ចិត្តារំ បត ចត្តត្តំ។ ចិត្តារចិឆំ ចិត្តត្តា អយំ សមារោបនោ

ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ [ᩈᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ (ᨸᩦ᪨)] ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩁᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᩥᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᩥᩴ, ᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ [ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ (ᨸᩦ᪨)] ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨿᩴ ᩈᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩮᩣ? ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ, ᨧᨲᩩᩁᩣᩁᩮᩣᨧᩣ ᨠᩣᨿᨧᨠ᩠ᨡᩩᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ [ᨠᩣᨿᨾᨠ᩠ᨡᩩᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ (ᨠ᪨)]᪨ ᨿᩣᩅ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨲᩣ ᨽᩅᨾᩪᩃᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩮᩣ᪨ ᨶᩥᩔᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᨿᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨧ ᨶᩥᩔᨿᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨾ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨾᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨿᩣᩅ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩴ, ᨻ᩠ᨿᩣᨾᩴ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩅᩮᩈᨿᨲᩥ᪨

ᩋᨶᩥᩔᩥᨲᩔ [ᨸᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩃᩥ᪨᪓] ᨧᩃᩥᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨧ ᨸᩉᩣᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨿ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨶ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥ ᨸᩣᨧᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨸᩥᨾᨲᩣᨿ, ᩋᨳ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨲ᩠ᨲᩩ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩩ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩩ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣᨠᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨣᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩃᨶᩣ, ᩋᨸᩥᨿᨲ᩠ᨲᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨿᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᩋᨶᩣᩉᩣᩁᩮ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨩᩁᩣᨾᩁᨱᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨣᨧᩁᩥᨲ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨧᩃᩥᨲᩴ ᩈᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩃᩥᨲᩮ ᩋᩈᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨸᩁᩥᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨲᩥᨧᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨸᨭᩥᨷᩥᩔᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨧᩃᩥᨲᩮ ᩋᩈᨲᩥ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩣ ᨸᩔᨴ᩠ᨵᨠᩣᨿᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ, ᩈᩩᨡᩥᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᨿᨲᩥ᪨ ᨿᩣᩅ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨾᩥᨲᩥ ᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩈᨿᩴ ᨶᨿᩣ ᨧ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᨲᩮᩣ ᩈᨷᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨣᨲᩥᨣᨲᩥᨿᩣ ᩋᩈᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩮᩅᩥᨵ ᨶ ᩉᩩᩁᩴ ᨶ ᩏᨽᨿᨾᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ᪨ ᩑᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᩣᨲᩩ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᨿᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᨬ᩠ᨬᩩᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᩥᨲᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮ ᨧ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨧ ᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨶ ᨧ ᨴᩩᨲᩴ ᨲᩔ ᨶᩥᩔᩥᨲᩔ ᨠᩣᨿᩥᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨶ ᨧ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩮᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩣᨣᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣ ᨧ ᨸᩁᩮᩣ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨶᩣᩉᩮᨲᩩ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣᩈᨶᩣᨽᩣᨣᩥᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨵᨽᩣᨣᩥᨿᩮ, ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨷᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈ ᩉᩣᩁᩣ᪨

ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩔ ᨾᩉᩣᨠᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶᩔ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮᩣ ᩈᨷᨴᩮᨠᩣᨷᨴᩮᩈ

ᨸᨮᨾᩣ ᨽᩪᨾᩥ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤. សុត្តត្ថសមុច្ចយភូមិ

៤០. ពុទ្ធានិ ភគវត្តានិ សាសនំ វិចិនេន សង្គហំ គច្ឆតិ, ខន្ធេសុ ធាតូសុ អាយតនេសុ ច។ តត្ថ បញ្ចក្ខន្ធា រូបក្ខន្ធោ យាវ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។ ទស រូបអាយតនានិ ចក្ខុ រូបា ច យាវ កាយោ ផោដ្ឋព្ពា ច, អយំ រូបក្ខន្ធោ។ តត្ថ ឆ វេទនាកាយា វេទនាក្ខន្ធោ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា យាវ មនោសម្ផស្សជា វេទនា, អយំ វេទនាក្ខន្ធោ។ តត្ថ ឆ សញ្ញាកាយា សញ្ញាក្ខន្ធោ, រូបសញ្ញា យាវ ធម្មសញ្ញា ឥមេ ឆ សញ្ញាកាយា, អយំ សញ្ញាក្ខន្ធោ។ តត្ថ ឆ ចេតនាកាយា សង្ខារក្ខន្ធោ, រូបសញ្ចេតនា យាវ ធម្មសញ្ចេតនា ឥមេ ឆ ចេតនាកាយា, អយំ សង្ខារក្ខន្ធោ។ តត្ថ ឆ វិញ្ញាណកាយា វិញ្ញាណក្ខន្ធោ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ យាវ មនោវិញ្ញាណំ ឥមេ ឆ វិញ្ញាណកាយា, អយំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ។ ឥមេ បញ្ចក្ខន្ធា។

តេសំ កា បរិញ្ញា? អនិច្ចំ ទុក្ខំ សញ្ញា អនត្តាតិ ឯវំ ឯវំ តេសំ បរិញ្ញា។ តត្ថ កតមោ ខន្ធត្ថោ? សមូហត្ថោ ខន្ធត្ថោ, បុញ្ជត្ថោ ខន្ធត្ថោ, រាសត្ថោ ខន្ធត្ថោ។ តំ យថា ធញ្ញក្ខន្ធោ វនក្ខន្ធោ ទារុក្ខន្ធោ អគ្គិក្ខន្ធោ ឧទកក្ខន្ធោ វាយុក្ខន្ធោ ឥតិ ឯវំ ខន្ធេសុ សព្ពសង្គហោច ឯវំ ខន្ធត្ថោ។

តត្ថ អដ្ឋារស ធាតុយោ ចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ…បេ… មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ។ ឯតាយោ អដ្ឋារស ធាតុយោ។ តាសំ បរិញ្ញា អនិច្ចំ ទុក្ខំ សញ្ញា អនត្តាតិ ឯវំ ឯវំ តាសំ បរិញ្ញា។ តត្ថ កោ ធាតុអត្ថោ? ទុច្ចេត អវយវត្ថោ ធាតុអត្ថោ។ អវយវោតិ ចក្ខុ តោ បសាទោ ចក្ខុធាតុ។ ឯវំ បញ្ចសុ ធាតូសុ បុន រាគវវច្ឆេទត្ថោ ធាតុអត្ថោ។ វវត្ថិតា ហិ ចក្ខុធាតុ។ ឯវំ បញ្ចសុ បុនរាហ ឯកត្តិបកត្យត្តេន ធាតុអត្ថោតិ ទុច្ចេត។ តំ យថា, បកតិយា អយំ បុរិសោ បិត្តិកោ សេម្ហិកោ វាតិកោ សន្និបាតិកោតិ ឯវំ បកតិចក្ខុធាតុ ទសន្និ បិយា ច សន្តេសុ ទ្វត្រិយេសុ…បេ… វិសភាគត្ថោ ធាតុអត្ថោ។

តត្ថ ទ្វាទសាយតនានិ កតមានិ? ឆ អជ្ឈត្តិកានិ ឆ ពាហិរានិ។ ចក្ខាយតនំ យាវ មនាយតនន្តិ អជ្ឈត្តិកំ, រូបាយតនំ យាវ ធម្មាយតនន្តិ ពាហិរំ។ ឯតានិ ទ្វាទស អាយតនានិ។ ឯតេសំ កា បរិញ្ញា? អនិច្ចំ ទុក្ខំ សញ្ញា អនត្តាតិ, ឯវំ ឯតេសំ បរិញ្ញា។ អបិ ច ទ្វិធា បរិញ្ញា ញាតបរិញ្ញា ច បហានបរិញ្ញា ច។ តត្ថ ញាតបរិញ្ញា នាម អនិច្ចំ ទុក្ខំ សញ្ញា អនត្តាតិ, ឯវំ ញាតបរិញ្ញា។ បហានបរិញ្ញា បន ឆន្ទរាគប្បហានា, ឯវំ បហានបរិញ្ញា។ តត្ថ កតមោ អាយតនត្ថោ? ទុច្ចេត អាការត្ថោ អាយតនត្ថោ។ យថា សុវណ្ណាករោ ទុព្វណ្ណាករោ, យថា ទ្វីហិ តេហិ អាការេហិ តេ តេ គាវា តិដ្ឋន្តិ។ ឯវំ ឯតេហិ ចិត្តចេតសិកា គាវា តិដ្ឋន្តិ កម្មកិលេសា ទុក្ខធម្មា ច។ បុនរាហ អាយធានត្ថោ អាយតនត្ថោ។ យថា រញ្ញោ អាយធានេហិ អាយោ ភវតិ, ឯវំ អាយធានត្ថោ អាយតនត្ថោ។

៤១. ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ ទុក្ខំ សមុទយោ និរោធោ មគ្គោ ច។ ទុក្ខំ យថា សមាសេន ធម្មាវរិយំ មានសញ្ញា, សមុទយោ សមាសេន អវិជ្ជា ច តណ្ហា ច, និរោធោ សមាសេន វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ច, មគ្គោ សមាសេន សមថោ ច វិបស្សនា ច។

តត្ថ សត្តតិំស ពោធិបក្ខិកា ធម្មា កតមេ? ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា យាវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, ឯវមេតេ សត្តតិំស ពោធិបក្ខិកា ធម្មា· តេ ធម្មា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នានំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ បច្ចេកពុទ្ធានំ សាវកានំ ច និព្ពានាយ សំវត្តន្តីតិ, សោ មគ្គោ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា· កតមេ ចត្តារោ? ឥធ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតិ, សម្មប្បធានំ...បេ... ឥទ្ធិបាទំ...បេ... ឥន្ទ្រិយានិ...បេ... ពលានិ...បេ... តត្ថ កោ ឥន្ទ្រិយដ្ឋោ? ឥន្ទដ្ឋោ ឥន្ទ្រិយដ្ឋោ, អាធិបតេយ្យដ្ឋោ ឥន្ទ្រិយដ្ឋោ, បសាទដ្ឋោ ឥន្ទ្រិយដ្ឋោ, អសាធារណំ កស្ស កិរិយដ្ឋោ ឥន្ទ្រិយដ្ឋោ អកម្បិយដ្ឋោ ពលដ្ឋោ, ថាមដ្ឋោ ពលដ្ឋោ, ឧបរិកាយដ្ឋោ ពលដ្ឋោ, ឧបត្ថម្ភដ្ឋោ ពលដ្ឋោ·

តត្ថ កតមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា? សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ យាវ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ· តត្ថ កតមោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ? សម្មាទិដ្ឋិ យាវ សម្មាសមាធិ· តត្ថ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ខន្ធា សីលក្ខន្ធោ ច សមាធិក្ខន្ធោ ច បញ្ញាក្ខន្ធោ ច· តត្ថ យា ច សម្មាវាចា យោ ច សម្មាកម្មន្តោ យោ ច សម្មាអាជីវោ, អយំ សីលក្ខន្ធោ· យា ច សម្មាសតិ យោ ច សម្មាវាយាមោ យោ ច សម្មាសមាធិ, អយំ សមាធិក្ខន្ធោ· យោ ច សម្មាសង្កប្បោ យា ច សម្មាទិដ្ឋិ, អយំ បញ្ញាក្ខន្ធោ· ឯវំ តាយោ តិស្សោ សិក្ខា· ឯវំ តីហាការេហិ ធម្ម បកាតិ...បេ...·

តត្ថ យោគាវចរោ សីលក្ខន្ធេ ឋិតោ ទោសំ អកុសលំ ន ឧប្បាទេតិ, ទោសានុសយំ សមូហនតិ, ទោសសល្លំ ឧទ្ធរតិ, ទុក្ខវេទនំ បរិជានាតិ, កាមធាតុំ សមតិក្កមតិ· សមាធិក្ខន្ធេ ឋិតោ លោភំ អកុសលំ ន ឧប្បាទេតិ, រាគានុសយំ សមូហនតិ, លោភសល្លំ ឧទ្ធរតិ, សុខវេទនំ បរិជានាតិ, រូបធាតុំ សមតិក្កមតិ· បញ្ញាក្ខន្ធេ ឋិតោ មោហំ អកុសលំ ន ឧប្បាទេតិ, អវិជ្ជានុសយំ សមូហនតិ, មោហសល្លំ ទិដ្ឋិសល្លញ្ច ឧទ្ធរតិ, អទុក្ខមសុខវេទនំ បរិជានាតិ, អរូបធាតុំ សមតិក្កមតិ· ឥតិ តីហិ ខន្ធេហិ តីណិ អកុសលមូលានិ ន ឧប្បាទេតិ, ចត្តារិ សល្លានិ ឧទ្ធរតិ, តិស្សោ វេទនា បរិជានាតិ, តេធាតុកំ សមតិក្កមតិ·

៤៧· តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? យំ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ អញ្ញាណន្តិ វិត្ថារេន យថា សោ បិលាសច្ចេសុ កថំកថា កាតព្ពា· តត្ថ កតមំ វិញ្ញាណំ? ឆ វិញ្ញាណកាយា វេទនា សញ្ញា ចេតនា ផស្សោ មនសិការោ, ឥទំ នាមំ· តត្ថ កតមំ រូបំ? ចាតុមហាភូតិកំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយរូបស្ស បញ្ញត្តិ· ឥតិ បុរិមកញ្ច នាមំ ឥទញ្ច រូបំ តទុភយំ នាមរូបន្តិ វុច្ចតិ· តត្ថ ឆឡាយតនន្តិ ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ, ចក្ខុ អជ្ឈត្តិកំ អាយតនំ យាវ មនោ អជ្ឈត្តិកំ អាយតនំ· ផស្សោតិ ឆ ផស្សកាយា ចក្ខុសម្ផស្សោ យាវ មនោសម្ផស្សោតិ ផស្សោ· ឆ វេទនាកាយា វេទនា· តណ្ហាតិ ឆ តណ្ហាកាយា តណ្ហា· ឧបាទានន្តិ ចត្តារិ ឧបាទានានិ កាមុបាទានំ ទិដ្ឋុបាទានំ សីលព្ពតុបាទានំ អត្តវាទុបាទានន្តិ ឧបាទានំ· ភវោតិ តយោ ភវា កាមភវោ រូបភវោ អរូបភវោ· តត្ថ កតមា ជាតិ? យា បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ បញ្ចន្នំ ធាតូនំ បញ្ចន្នំ អាយតនានំ ឧប្បត្តិ ជាតិ សញ្ជាតិ និព្ពត្តិ អភិនិព្ពត្តិ ខន្ធានំ បាតុភាវោ, អយំ ជាតិ· តត្ថ កតមា ជរា? ជរា នាម យំ តំ ខណ្ឌិច្ចំ បលិច្ចំ វលិត្តចតា បចិចិត្តំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ វិវណ្ណតំ ខគ្គោ តំ ជរា ហីយតា បហីយតា អាយុនោ ហានិ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិភេទោ រូបភាវោ បរិបាកោ, អយំ ជរា· តត្ថ កតមំ មរណំ? មរណំ នាម យំ តម្ហា តម្ហា សត្តនិកាយា តេសំ តេសំ សត្តានំ ចុតិ ចវនតា មរណំ កាលកិរិយា ខន្ធានំ ភេទោ កាយស្ស ជីវិតិន្ទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេទោ, ឥទំ មរណំ· ឥតិ បុរិមិកា ច ជរា ឥទញ្ច មរណំ តទុភយំ ជរាមរណំ·

តត្ថ អន្ធការតិមិសា យថាក្កមំ អប្បជានតលក្ខណា អវិជ្ជា សង្ខារាតិ បវុច្ចតិ ហិ អភិសង្ខរណលក្ខណា សង្ខារា,

រូបចយបុនព្ភវាភិនិព្វត្តិបច្ចុបដ្ឋានា។ តេ វិញ្ញាណស្ស បវុច្ចតិ។ វត្ថុ សវិញ្ញាណតិលក្ខណំ វិញ្ញាណំ, តំ នាមរូបស្ស បវុច្ចតិ។

អវេកាសត្តិស្សយលក្ខណំ នាមរូបំ, តំ សឡាយតនស្ស បវុច្ចតិ។ អាយតនលក្ខណំ សឡាយតនំ, តំ ផស្សស្ស បវុច្ចតិ។

សង្ឃដ្ឋិតលក្ខណោ ផស្សោ, សោ វេទនាយ បវុច្ចតិ។ អនុភវនលក្ខណា វេទនា, សា តណ្ហាយ បវុច្ចតិ។ អជ្ឈោសានលក្ខណា តណ្ហា, សា

ឧបាទានស្ស បវុច្ចតិ។ អាទានគហណលក្ខណំ ឧបាទានំ, តំ ភវស្ស បវុច្ចតិ។ នានាគតិវិក្ខេបលក្ខណោ ភវោ, សោ ជាតិយា

បវុច្ចតិ។ ខន្ធានំ បាតុភាវលក្ខណា ជាតិ, សា ជរាយ បវុច្ចតិ។ ឧបចយបរិបាកលក្ខណា ជរា, សា មរណស្ស បវុច្ចតិ។

អាយុក្ខយជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទលក្ខណំ មរណំ, តំ ទុក្ខស្ស បវុច្ចតិ។ កាយសម្បីឡនលក្ខណំ ទុក្ខំ, តំ ទោមនស្សស្ស បវុច្ចតិ។

ចិត្តសម្បីឡនលក្ខណំ ទោមនស្សំ, តំ សោកស្ស បវុច្ចតិ។ សោចនលក្ខណោ សោកោ, សោ បរិទេវស្ស បវុច្ចតិ។ វចីវិប្បលាបលក្ខណោ

បរិទេវោ, សោ ឧបាយាសស្ស បវុច្ចតិ។ សេយ អាយាសា តេ ឧបាយាសា។

កថ បកាតិ យត្ថ សម្មា អកុសលបក្ខា សក្កំ សមោសរណំ គច្ឆតិ។ កតមានិ កថ បកាតិ? ទេ្វ មូលកិលេសា, តីណិ អកុសលមូលានិ,

ចត្តារោ វិបល្លាសា។ តត្ថ ទេ្វ មូលកិលេសា អវិជ្ជា ច តណ្ហា ច, តីណិ អកុសលមូលានិ លោភោ ទោសោ មោហោ ច។ ចត្តារោ

វិបល្លាសា [អ॰ និ॰ ៤.៤៩] – “អនិច្ចេ និច្ច”ន្តិ សញ្ញាវិបល្លាសោ ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ, “ទុក្ខេ សុខ”ន្តិ សញ្ញាវិបល្លាសោ

ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ, “អនត្តនិ អត្តា”តិ សញ្ញាវិបល្លាសោ ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ, “អសុភេ សុភ”ន្តិ

សញ្ញាវិបល្លាសោ ចិត្តវិបល្លាសោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ។

៤៧. តត្ថ អវិជ្ជា នាម ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ យថាភូតំ អញ្ញាណំ, អយំ អវិជ្ជា។ តណ្ហា នាម យោ ភវេសុ ឆន្ទោ រាគោ សារាគោ នន្ទី

មុច្ឆា បត្ថនា គេធោ អជ្ឈោសានំ អបរិច្ចាគោ, អយំ តណ្ហា។

តត្ថ កតមោ លោភោ អកុសលមូលំ?

លោភោ នាម យោ រាគោ សារាគោ បវេសនា អបេក្ខនា បរិយោគាហនា បរិយុដ្ឋានា អភិជ្ឈា លោភោ តណ្ហា នន្ទី មុច្ឆា

បត្ថនា គេធោ អជ្ឈោសានំ អបរិច្ចាគោ, អយំ លោភោ អកុសលមូលំ។ កស្សេតំ មូលំ? លោភោ លោភជស្ស អកុសលស្ស កាយកម្មស្ស

វចីកម្មស្ស មនោកម្មស្ស ច, តថា យថា តំសម្បយុត្តានំ ចិត្តចេតសិកានំ ធម្មានំ មូលំ។

តត្ថ កតមោ ទោសោ អកុសលមូលំ?

យោ សត្តេសុ អាឃាតោ អប្បច្ចយោ ព្យាបាទោ បទោសោ អនត្តមនតា ចេតសោ បដិឃាតោ, អយំ ទោសោ អកុសលមូលំ។

កស្សេតំ មូលំ?

ទោសជស្ស កាយកម្មស្ស វចីកម្មស្ស មនោកម្មស្ស សម្បយុត្តានញ្ច ចិត្តចេតសិកានំ ធម្មានំ មូលំ។

តត្ថ កតមោ មោហោ អកុសលមូលំ?

យំ ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ អនភិសមយោ អសម្បជញ្ញការោ អប្បដិវេធោ មោហោ មុយ្ហនា សម្មោហោ សម្មុយ្ហនា អវិជ្ជា តមោ អន្ធការោ អាវរណំ នីវរណំ ឆទនំ អច្ឆទនំ [អវច្ឆទនំ (បី៰ ក៰)] អបសទ្ធាកយនំ កុសលានំ ធម្មានំ, អយំ មោហោ អកុសលមូលំ។

កស្សេតំ មូលំ?

មោហជស្ស អកុសលស្ស កាយកម្មស្ស វចីកម្មស្ស មនោកម្មស្ស ច តំសម្បយុត្តកានញ្ច ចិត្តចេតសិកានំ ធម្មានំ មូលំ។

តត្ថ វិបល្លាសា ជានិតព្វា, វិបល្លាសានំ វត្ថុ ជានិតព្វំ។ យំ វិបល្លាសំ សិយា, តំ ជានិតព្វំ។ តត្ថ ឯកោ វិបល្លាសោ តីហិ វិបល្លាសានិ ចត្តារិ វិបល្លាសវត្ថូនិ។ កតមោ ឯកោ វិបល្លាសោ ច, យេន បដិបក្ខេន វិបល្លាសិតំ គណ្ហាតិ?

“អនិច្ចេ និច្ច”ន្តិ, “ទុក្ខេ សុខ”ន្តិ, “អនត្តនិ អត្តា”តិ, “អសុភេ សុភ”ន្តិ, អយំ ឯកោ វិបល្លាសោ។

កតមានិ ចត្តារិ វិបល្លាសវត្ថូនិ?

កាយោ វេទនា ចិត្តំ ធម្មា ច។ ឥមានិ ចត្តារិ វិបល្លាសវត្ថូនិ។

កតមានិ តីហិ វិបល្លាសានិ?

សញ្ញា ចិត្តំ ទិដ្ឋិ ច។ ឥមានិ តីហិ វិបល្លាសានិ។

តត្ថ មនាបិកេ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យេ វណ្ណាយតនេ វា យោ និមិត្តស្ស ឧគ្គហោ, អយំ សញ្ញាវិបល្លាសោ។ តត្ថ វិបរីតចិត្តស្ស ចក្ខុមិប្បតិ វិញ្ញាតំ, អយំ ចិត្តវិបល្លាសោ។ តត្ថ វិបរីតចិត្តស្ស តមិញ្ចេវ “អសុភេ សុភ”ន្តិ យា ខន្តិ រុចិ ឧបេក្ខនា និជ្ឈាយនា ទិដ្ឋិ និទស្សនំ សន្តីរណា,

អយំ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ។ តត្ថ ចត្វេកេសេក កាយេសុ ទ្វាទស វិបល្លាសា ភវន្តិ។ តយោ កាយេ តយោ វេទនាយ តយោ ចិត្តេ តយោ ធម្មេ, ចត្តារោ សញ្ញាវិបល្លាសា ចត្តារោ ចិត្តវិបល្លាសា ចត្តារោ ទិដ្ឋិវិបល្លាសា, អាយតនូបចយតោ ចក្ខុវិញ្ញាណសញ្ញាសមង្គិស្ស រូបេសុ ទ្វាទស វិបល្លាសា យាវ មនោ សញ្ញាសមង្គិស្ស, ធម្មេសុ ទ្វាទស វិបល្លាសា ឥ ទ្វាទសកា ចត្តារិ វិបល្លាសា ភវន្តិ។ អារម្មណានត្តតោ ហិ អបរិមិតសង្ខ្យាតិ សត្តាតិ [អត្តាតិ (ក។)] អបរិមិតយសង្ខ្យា វិបល្លាសា ភវន្តិ ហីនុក្កដ្ឋមជ្ឈិមតាយ។

១៣។ តត្ថ បញ្ចក្ខន្ធា ចត្តារិ អត្តភាវវត្ថូនិ ភវន្តិ។ យោ រូបក្ខន្ធោ, សោ កាយោ អត្តភាវវត្ថុ។ យោ វេទនាក្ខន្ធោ, សោ វេទនា អត្តភាវវត្ថុ។ យោ សញ្ញាក្ខន្ធោ ច សង្ខារក្ខន្ធោ ច, តេ ធម្មា អត្តភាវវត្ថុ។ យោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ, សោ ចិត្តំ អត្តភាវវត្ថុ។ ឥតិ បញ្ចក្ខន្ធា ចត្តារិ អត្តភាវវត្ថូនិ។ តត្ថ កាយេ "អសុភេ សុភ"ន្តិ វិបល្លាសោ ភវតិ។ ឯវំ វេទនាសុ...បេ... ចិត្តេ...បេ... ធម្មេសុ ច អត្តវិបល្លាសោ ភវតិ។ តត្ថ ចតុន្នំ វិបល្លាសានំ សមុគ្ឃាតត្ថំ ភគវា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានេ ទេសេតិ បញ្ញបេតិ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតោ "អសុភេ សុភ"ន្តិ វិបល្លាសំ សមុគ្ឃាតេតិ, ឯវំ វេទនាសុ, ចិត្តេ, ធម្មេសុ ច កាតព្ពំ។

តត្ថ អន្ធការតិមិសា អប្បដិវេធលក្ខណា អវិជ្ជា, តស្សា វិបល្លាសបទដ្ឋានំ។ អជ្ឈោសានលក្ខណា តណ្ហា, តស្សា បិយរូបសាតរូបំ បទដ្ឋានំ។ អត្តាសយច្ចាតាលក្ខណោ លោភោ, តស្ស អទិន្នាទានំ បទដ្ឋានំ។ វធ វិនាសលក្ខណោ ទោសោ, តស្ស បាណាតិបាតោ បទដ្ឋានំ។ វត្ថុវិប្បដិបត្តិលក្ខណោ មោហោ, តស្ស មិច្ឆាបដិបត្តិ បទដ្ឋានំ។ សង្ខតានំ ធម្មានំ អវិនាសគ្គហណលក្ខណា និច្ចសញ្ញា, តស្សា សត្តសង្ខារា បទដ្ឋានំ។ សាសវផស្សោបគមនលក្ខណា សុខសញ្ញា, តស្សា យបក្ការោ បទដ្ឋានំ។ ធម្មេសុ ឧបគមនលក្ខណា អត្តសញ្ញា, តស្សា អហង្ការោ បទដ្ឋានំ។ វណ្ណសង្គហណលក្ខណា សុភសញ្ញា, តស្សា ឥន្ទ្រិយអសំវរោ បទដ្ឋានំ។ ឯតេហិ នវហិ បទេហិ ទិដ្ឋេហិ សព្ពោ អកុសលបក្ខោ និទ្ទិដ្ឋោ ភវតិ, សោ ច ខោ ពាហុស្សុតេន សក្កា ជានិតុំ នោ អប្បស្សុតេន, បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន, យុត្តេន នោ អយុត្តេន។

នវ បទានិ កុសលានិ យត្ថ សព្ពោ កុសលបក្ខោ សង្គហំ សមោសរណំ គច្ឆន្តិ។ កតមានិ នវ បទានិ? សមថោ វិបស្សនា អលោភោ អទោសោ អមោហោ អនិច្ចសញ្ញា ទុក្ខសញ្ញា អនត្តសញ្ញា អសុភសញ្ញា ច។

តត្ថ កតមោ សមថោ? យា ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ ឋានំ បដ្ឋានំ ឧបដ្ឋានំ សមាធិ សមាធានំ អវិក្ខេបោ អវិប្បដិសារោ ឧបសមោ យា ចេតសោ ឯកគ្គំ ចិត្តស្ស, អយំ សមថោ។

តត្ថ កតមា វិបស្សនា? ខន្ធេសុ វា ធាតូសុ វា អាយតនេសុ វា នាមរូបេសុ វា បដិច្ចសមុប្បាទេសុ វា បដិច្ចសមុប្បន្នេសុ វា ធម្មេសុ ទុក្ខេសុ វា សមុទយេសុ វា និរោធេ វា មគ្គេ វា កុសលាកុសលេសុ វា ធម្មេសុ សាវជ្ជអនវជ្ជេសុ វា កណ្ហសុក្កេសុ វា សេវិតព្ពអសេវិតព្ពេសុ វា យោ យថាភូតំ វិចយោ បវិចយោ វីមំសា បរិវីមំសា គាហនា អគ្គាហនា បរិគ្គាហនា វិនេត្តត បរិវិតតា ពុលតា ឧបបរិក្ខា ញាណំ វិជ្ជា វា ចក្ខុ ពុទ្ធិ មេធា បញ្ញា ឱភាសោ អាលោកោ អាភា បភា ឧក្កា នារាចោ [នារជ្ជា (បី។ ក។)]

ឆព្វិធយសទ្ទោន្ហន្ហា សព្វាឌិដ្ឋិ យក្កក្កំ, អយំ ចិបស្សតា៓ ទេតេសា ចិបស្សតា ព្ទតិ ចុន្ចតិ ចិចិធា ចា ឲសា ចិបស្សតាតិ, តស្មា ឲសា ចិបស្សតាតិ ចុន្ចតិ៓ ក្ចិធា ទេសា ហិ ចិបស្សតា ឆព្វិចិបស្សតាតិ ចុន្ចតិ, ក្ចិធា ព្ទយាឃ បស្សតិ ឃុកន្ចា អឃុកន្ចា ពណ្យុន្ចា ឃុក្កន្ចា ទេសចិតន្ទុន្ចា អទេសចិតន្ទុន្ចា ពព្វន្ចា ចិបាំពន្ចា ឆានន្ចា ចិទេយាក្ខន្ចា អាធឃន្ចា អបធឃន្ចា បចត្តិន្ចា គិចត្តិន្ចា សំកិទេលសន្ចា ទេចាធាគន្ចា, ឲចំ ចិបស្សតាតិ ចុន្ចតិ៓ អឆ ចា ចិព្ទតិ ក្លបសទេក្កា បស្សតាតិ អទេត្វា តស្មា ចិបស្សតាតិ ចុន្ចទេត, អយំ ចិបស្សតា៓

៩៥៓ តត្ថ ទេក្ច ទេរាកា សត្តាគំ អចិន្ទា ធ កចតណ្យា ធ, ឲទេតសំ ក្ចិគ្គំ ទេរាកាគំ គិឈាតាឃ កពចតា ទេក្ច ទេកសន្ទាគិ ចុត្តាគិ សយទេធា ធ ចិបស្សតា ធ៓ ព្ទយាគិ ទេក្ច ទេកសន្ទាគិ បជិទេសចេន្តា ទេក្ច អទេរាពេ សន្ធិពទេរាតិ រាកចិរាកំ ទេធទេតាចិមុត្តិ អចិន្ទាចិរាកន្ចា បញ្ញាចិមុត្តិ៓ តត្ថ តណ្យាទេរាកស្ស សយទេធា ទេកសន្ទំ, រាកចិរាកា ទេធទេតាចិមុត្តិ អទេរាកំ៓ អចិន្ទាទេរាកស្ស ចិបស្សតាទេកសន្ទំ អចិន្ទាចិរាកា បញ្ញាចិមុត្តិ អទេរាកំ៓ ឲចញាំកចា ធាហ, “ទេក្ច ឆព្វា បរិទេញ្ញាយ្យា [បស្ស ដី៓ គិ៓ ១៓១៥១] គាយន្ចា ទ្ធុបន្ចា, ទេក្ច ឆព្វា បហាតព្ទា អចិន្ទា ធ កចតណ្យា ធ, ទេក្ច ឆព្វា កាទេចតព្ទា សយទេធា ធ ចិបស្សតា ធ, ទេក្ច ឆព្វា សន្ធិកាតព្ទា ចិន្ទា ធ ចិមុត្តិ ចា”តិ៓ តត្ថ សយធំ កាទេចន្តោ ទ្ធុបំ បរិជាគាតិ, ទ្ធុបំ បរិជាគទេន្តា តណ្យាបជហតិ, តណ្យាបជហទេន្តា រាកចិរាកា ទេធទេតាចិមុត្តិ សន្ធិពទេរាតិ, ចិបស្សគំ កាទេចន្តោ គាយំ បរិជាគាតិ, គាយំ បរិជាគទេន្តា អចិន្ទំ បជហតិ, អចិន្ទំ បជហទេន្តា អចិន្ទាចិរាកា បញ្ញាចិមុត្តិ សន្ធិពទេរាតិ៓ ឃធា កិព្វទេតា ទេក្ច ឆព្វា បរិញ្ញាតា កចន្តិ គាយន្ចា ទ្ធុបន្ចា, តធាស្ស ទេក្ច ឆព្វា បហីតា កចន្តិ អចិន្ទា ធ កចតណ្យា ធ៓ ទេក្ច ឆព្វា កាចិតា កចន្តិ សយទេធា ធ ចិបស្សតា ធ, ទេក្ច ឆព្វា សន្ធិកាតព្ទា កចន្តិ ចិន្ទា ធ ចិមុត្តិ ធ៓ ឲត្តាធតា កិព្វ ពតាកិទេច្ចា កចតិ៓ ឲសា ទេសាបាំឌិទេសសា គិន្ទាគឆាតុ៓ តស្ស អាឃុបរិឃាធាគា ឌីចិតិន្ទ្រិយស្ស ក្លបទេរាធា ព្ទឌន្ចា ទុក្ខ គិរុន្ចតិ, អញ្ញន្ចា ទុក្ខ គ ក្លប្បន្ទតិ៓ តត្ថ ទេយា ព្ទទេយសំ លគ្គាគំ ធាតុអាឃតគាគំ គិទេរាធា ចុបសទេយា អទេញ្ញសន្ចា លគ្គធាតុអាឃតគាគំ អប្បដិសន្ធិ អបាតុកាទេចា, អយំ អនុបាំឌិទេសសា គិន្ទាគឆាតុ៓

តត្ថ ពតមំ អទេលាំទេភា ក្សលមូលំ? ឃំធាតុទេកា អទេលាំទេភា អលុព្ភតា អលុព្ភិតត្ថំ អគិន្ធា អបតុតា អពត្តា អគទេន្លាឃាគំ៓ អយំ អទេលាំទេភា ក្សលមូលំ៓ ពទេស្សាតំ មូលំ? អទេលាំភជស្ស ក្សលស្ស កាឃពព្វស្ស ចធីពព្វស្ស យទេតាពព្វស្ស តំសម្បយុត្តាគន្ចា ចិត្តទេចតសិកាគំ ឆព្វាគំ មូលំ៓ អឆ ចា អរិទេយា អដ្ឋង្គិទេកា យទេក្កា ក្សលត្តិ ចុន្ចតិ, ទេសា តិណ្ណំ យក្កក្កាគំ មូលំ៓ ពតទេមសំ តិណ្ណំ, សព្វាសក្កប្បស្ស សព្វាចាឃាយស្ស សព្វាសយាធិស្ស ធ ព្ទទេយសំ មូលត្តិ, តស្មា ក្សលមូលត្តិ ចុន្ចតិ៓

តត្ថ ពតមំ អទេធាទេសា ក្សលមូលំ? ឃា សទេត្តសុ ធា សត្តាទេរសុ ធា អគឈាទេតា អប្បដិឈាទេតា អព្យាបត្តិ អព្យាបាំទេធា អទេធាទេសា ទេមត្តា ទេមត្តាឃគា អត្តកាឃតា ហិតកាឃតា ទេធទេតទេសា បសាទេធា, អយំ អទេធាទេសា ក្សលមូលំ៓ ពទេស្សាតំ មូលំ? អទេធាសជស្ស ក្សលស្ស កាឃពព្វស្ស ចធីពព្វស្ស យទេតាពព្វស្ស តំសម្បយុត្តាគន្ចា ចិត្តទេចតសិកាគំ ឆព្វាគំ មូលំ៓ អឆ ចា តិណ្ណំ យក្កក្កាគំ មូលំ៓ ពតទេមសំ តិណ្ណំ? សព្វាចាធាឃ សព្វាពព្វន្តស្ស សព្វាអាឌីចស្ស ធ ព្ទទេយសំ តិណ្ណំ យក្កក្កាគំ មូលំ, តស្មា ក្សលមូលត្តិ ចុន្ចតិ៓

តត្ថ ពតមំ អទេយាទេហា ក្សលមូលំ? ឃំ ធតុសុ អរិឃសទេច្ចសុ ឃធាក្ខតំ ធាកាណស្សគំ អភិសមទេឃា សព្វា ធ បដ្ចាទេយា បជិទេចធធា អទេយាទេហា អសម្មុយ្ហនា អសទេម្មាទេហា ចិន្ទាបពាទេសា អាទេលាំទេពា អគាធទេរាំ ទេសក្ខាគំ ក្សលាំគំ ឆព្វាគំ, អយំ អទេយាទេហា ក្សលមូលំ៓

ករស្សតិ ឞុស់? អរយាហជស្ស ក្យុសលស្ស កាឃកម្មស្ស ចឹកម្មស្ស មនោកម្មស្ស តំសព្យឃុត្តាតន្ទា ចិត្តចេតសិកានំ ឆម្មានំ ឞុស់៉ អឆ ចា ខ្វិត្តុំ មក្កក្ខានំ ឲតំ ឞុស់៉ កតមេសំ ខ្វិត្តុំ? សម្មាទិដ្ឋិឃា ច សម្មាសតិឃា ច ឰមេសំ ខ្វិត្តុំ មក្កក្ខានំ ឞុស់, តស្មា ក្យុសលមូលត្តិ ចុច្ចតិ៉ ឲចំ ឰមេសំ តីហិ ក្យុសលមូលេហិ អដ្ឋក្កិកោ មក្កោ ឃោជេតព្វោ៉

៩៩៉ តត្ថ កតមា អនិច្ចសញ្ញា? “សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា ឃេសព្វេ ធម្មា”តិ ច ឃា សញ្ញា សញ្ជានតា ចេចតំយុតា អក្ការោហា, អយំ អនិច្ចសញ្ញា៉ តស្សា កោ អានិសំសោ? អនិច្ចសញ្ញាឃ ភាវិតាឃ ពាហុលីកតាឃ អដ្ឋសុ លោកធម្មេសុ ចិត្តំ តាត្យុសត្តតិ ត សត្តតិ ត សណ្ឋហតិ, ឧបេក្ខា ចា បដិក្កូលតា ចា សណ្ឋហតិ, អឃយស្សា អានិសំសោ៉

តត្ថ កតមា ទុក្ខសញ្ញា? “សព្ពេ សង្ខារា ទុក្ខា”តិ ឃា សញ្ញា សញ្ជានតា ចេចតំយុតា អក្ការោហា, អយំ ទុក្ខសញ្ញា៉ តស្សា កោ អានិសំសោ? ទុក្ខសញ្ញាឃ ភាវិតាឃ ពាហុលីកតាឃ អាលស្សេ អំសយោជ ចិរម្ហេ ច ចិត្តំ តាត្យុសត្តតិ ត សត្តតិ ត សណ្ឋហតិ, ឧបេក្ខា ចា បដិក្កូលតា ចា សណ្ឋហតិ, អឃយស្សា អានិសំសោ៉

តត្ថ កតមា អនត្តសញ្ញា? “សព្ពេសុ ធម្មេសុ អនត្តា”តិ ឃា សញ្ញា សញ្ជានតា ចេចតំយុតា អក្ការោហា, អយំ អនត្តសញ្ញា៉ តស្សា កោ អានិសំសោ, អនត្តសញ្ញាឃ ភាវិតាឃ ពាហុលីកតាឃ អហង្ការោ ចិត្តំ តាត្យុសត្តតិ ត សត្តតិ, មមង្ការោ ត សណ្ឋហតិ, ឧបេក្ខា ចា បដិក្កូលតា ចា សណ្ឋហតិ, អឃយស្សា អានិសំសោ៉

តត្ថ កតមា អសុភសញ្ញា? “សព្ព សង្ខារា អសុភា”តិ ឃា សញ្ញា សញ្ជានតា ចេចតំយុតា អក្ការោហា, អយំ អសុភសញ្ញា៉ តស្សា កោ អានិសំសោ? អសុភសញ្ញាឃ ភាវិតាឃ ពាហុលីកតាឃ សុភនិមិត្តេ ចិត្តំ តាត្យុសត្តតិ ត សត្តតិ ត សណ្ឋហតិ, ឧបេក្ខា ចា បដិក្កូលតា ចា សណ្ឋហតិ, អឃយស្សា អានិសំសោ៉

តត្ថ បញ្ចន្នំ ធម្មានំ បរិញ្ញា កាតព្វា ហោន្តិ, ឃោ តត្ថ អសុភសញ្ញា រូបក្ខន្ធស្ស បរិញ្ញាតុំ, ទុក្ខសញ្ញា ចេទនាក្ខន្ធស្ស បរិញ្ញាតុំ, អនត្តសញ្ញា សញ្ញាក្ខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បរិញ្ញាតុំ, អនិច្ចសញ្ញា ចិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បរិញ្ញាតុំ៉ តត្ថ សមេចត តណ្ហាបហីយតិ, ចិបស្សតា អចិជ្ជា បហីយតិ, អចោសេត ទោសំ បហីយតិ, អមោហេត មោហំ បហីយតិ, អនិច្ចសញ្ញាឃ និច្ចសញ្ញា បហីយតិ, ទុក្ខសញ្ញាឃ សុខសញ្ញា បហីយតិ, អនត្តសញ្ញាឃ អត្តសញ្ញា បហីយតិ, អសុភសញ្ញាឃ សុភសញ្ញា បហីយតិ៉

ចិត្តចិតក្កូបបដិសំហរណលក្ខណោ សមធោ, តស្ស ធរាតាតិ បទដ្ឋានំ៉ សទ្ធម្មំ ឃថាភូតំ បដិវេធលក្ខណា ចិបស្សនា, តស្សា សព្ពតេយ្យំ បទដ្ឋានំ៉ តណ្ហាបដិសំហរណលក្ខណោ អលោភោ, តស្ស អទិន្នាទានា វេរមណី បទដ្ឋានំ៉ អព្យាបាទលក្ខណោ អទោសោ, តស្ស បាណាតិបាតា វេរមណី បទដ្ឋានំ៉ ចត្ថុអប្បដិហតលក្ខណោ អមោហោ, តស្ស សម្មាបដិបត្តិ បទដ្ឋានំ៉ សព្ពធាតំ ធម្មានំ ចិតាសក្កហណលក្ខណា អនិច្ចសញ្ញា, តស្សា ឧទយព្វយោ បទដ្ឋានំ៉ សារេចចស្សសញ្ជានតលក្ខណា ទុក្ខសញ្ញា, តស្សា ចេទនា បទដ្ឋានំ៉

សព្វធម្មអនត្តាការលក្ខណា អនត្តសញ្ញា, តស្សា ធម្មសញ្ញា បទដ្ឋានំ។ វិនីលកវិបុព្ពកឧទ្ធុមាតកសមុគ្គហណលក្ខណា អសុភសញ្ញា, តស្សា និព្ពិទា បទដ្ឋានំ។ ឥមេសុ ចតូសុ បទេសុ ឧបដ្ឋិតេសុ សព្វោ កុសលបក្ខោ ឧបដ្ឋិតោ ហោតិ, សោ ច ពាហុស្សុតេន សក្កា ញាតុំ នោ អប្បស្សុតេន, បញ្ញវតា នោ ទុប្បញ្ញេន, យុត្តេន នោ អយុត្តេនាតិ។

៩៤. តត្ថ និច្ចសញ្ញាធិមុត្តស្ស អបរាបរំ ចិត្តំ បវត្តយន្តោ ខយវយបច្ចវេក្ខតោ អនិច្ចសញ្ញា ន ឧបដ្ឋាតិ, បញ្ចសុ កាមគុណេសុ សុខស្សាទាធិមុត្តស្ស ទុក្ខិយាបនស្ស អនភិរតិបច្ចវេក្ខតោ ទុក្ខសញ្ញា ន ឧបដ្ឋាតិ, ឆន្ទធាតុអាយតនេសុ អត្តាធិមុត្តស្ស នានាធាតុអនេកធាតុវិនិព្ភោគបច្ចវេក្ខតោ អនត្តសញ្ញា ន ឧបដ្ឋាតិ, វណ្ណសណ្ឋានាទិទស្ស កាយេ សុភាធិមុត្តស្ស ច វិបរិណាមំ អសុភសញ្ញា ន ឧបដ្ឋាតិ។

អធិមុត្តិសារលក្ខណា សទ្ធា, សទ្ទហនា បច្ចុបដ្ឋានំ។ តស្សា ចត្តារិ សោតាបត្តិយង្គានិ បទដ្ឋានំ។ យថាហិ វុត្តំ ភគវតា [បស្ស សំយុត្តនិកាយេ] សទ្ធិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ, កុហិំ ទដ្ឋព្ពំ, ចតូសុ សោតាបត្តិយង្គេសុ កុសលេសុ ធម្មេសុ។

អារម្ភអប្បដិវានលក្ខណំ វីរិយិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយារម្ភោ បច្ចុបដ្ឋានំ។ តស្ស ចត្តារោ សម្មប្បធានា បទដ្ឋានំ។ យថា វុត្តំ ភគវតា [បស្ស សំយុត្តនិកាយេ] វីរិយិន្ទ្រិយំ, ភិក្ខវេ, កុហិំ ទដ្ឋព្ពំ, ចតូសុ សម្មប្បធានេសុ។

សតិ សរណលក្ខណា, អសម្មោសបច្ចុបដ្ឋានា។ តស្សា ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា បទដ្ឋានំ។ យថា វុត្តំ ភគវតា សតិន្ទ្រិយំ ភិក្ខវេ, កុហិំ ទដ្ឋព្ពំ, ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ។

ឯកគ្គលក្ខណោ សមាធិ, អវិក្ខេបបច្ចុបដ្ឋានោ, តស្ស ចត្តារិ ឈានានិ បទដ្ឋានំ។ យថា វុត្តំ ភគវតា សមាធិន្ទ្រិយំ, ភិក្ខវេ, កុហិំ ទដ្ឋព្ពំ, ចតូសុ ឈានេសុ។

បជាននលក្ខណា បញ្ញា, ធម្មសន្តីរណា បច្ចុបដ្ឋានា, តស្សា ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ បទដ្ឋានំ។ យថា វុត្តំ ភគវតា [បស្ស សំយុត្តនិកាយេ] បញ្ញិន្ទ្រិយំ, ភិក្ខវេ, កុហិំ ទដ្ឋព្ពំ, ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ។

ចត្តារិ ចក្កានិ [បស្ស អ. និ. ៤.៣១] បតិរូបទេសវាសោ ចក្កំ, សប្បុរិសូបនិស្សយោ ចក្កំ, អត្តសម្មាបណិធានំ ចក្កំ, បុព្ពេ ច កតបុញ្ញតា ចក្កំ។ តត្ថ អរិយនិស្សយលក្ខណោ បតិរូបទេសវាសោ, សោ សប្បុរិសូបនិស្សយស្ស បទដ្ឋានំ។ អរិយនិស្សយលក្ខណោ សប្បុរិសូបនិស្សយោ, សោ អត្តសម្មាបណិធានស្ស បទដ្ឋានំ។ សម្មាបដិបត្តិលក្ខណំ អត្តសម្មាបណិធានំ, តំ បុញ្ញានំ បទដ្ឋានំ។ កុសលធម្មោបចយលក្ខណំ បុញ្ញំ, តំ សព្វសម្បត្តីនំ បទដ្ឋានំ។

ឯកាទសសីលមូលកា ធម្មា សីលវតោ អវិប្បដិសារោ ភវតិ…បេ… សោ វិមុត្តិញាណទស្សនំ “នាបរំ ឥត្ថត្តាយា”តិ បជាននា។ តត្ថ វេរមណិលក្ខណំ សីលំ, តំ អវិប្បដិសារស្ស បទដ្ឋានំ។ ន អត្តានុវាទលក្ខណោ អវិប្បដិសារោ, សោ បាមោជ្ជស្ស បទដ្ឋានំ។ អភិប្បមោទនលក្ខណំ បាមោជ្ជំ, តំ បីតិយា បទដ្ឋានំ។ អត្តមនលក្ខណា បីតិ , សា បស្សទ្ធិយា បទដ្ឋានំ។ កម្មនិយលក្ខណា បស្សទ្ធិ, សា សុខស្ស បទដ្ឋានំ។ អព្យាបាទលក្ខណំ សុខំ, តំ សមាធិនោ បទដ្ឋានំ។ អវិក្ខេបលក្ខណោ សមាធិ, សោ យថាភូតញាណទស្សនស្ស បទដ្ឋានំ។ អវិបរីតសន្តីរណលក្ខណា បញ្ញា, សា និព្ពិទាយ បទដ្ឋានំ អនាលយលក្ខណា និព្ពិទា, សា វិរាគស្ស បទដ្ឋានំ។ អសំកិលេសលក្ខណោ វិរាគោ, សោ វិមុត្តិយា បទដ្ឋានំ។ អកុសលធម្មវិវេកលក្ខណា វិមុត្តិ, សា វិមុត្តិនោ វោទានស្ស បទដ្ឋានំ។

ឯវំ។ ចតស្សោ អរិយភូមិយោ ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ។ តត្ថ យោ យថាភូតំ បជានាតិ, ឯសា ទស្សនភូមិ។ សោតាបត្តិផលញ្ច សោ យថាភូតំ បជានិត្វា និព្ពិន្ទតិ, ឥទំ តនុកាមរាគស្ស បទដ្ឋានំ ព្យាបាទានំ។ សកទាគាមិផលញ្ច សម្មាវិរជ្ជតិ, អយំ រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ។ អនាគាមិផលញ្ច យំ អវិជ្ជាវិរាគា វិមុត្តិ, អយំ កតាភូមិ អរហត្តញ្ច សាមញ្ញផលានីតិ កោ វចនត្ថោ, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ សាមញ្ញំ, តស្សេតានិ ផលានិ សាមញ្ញផលានីតិ វុច្ចតិ។ កិស្ស ព្រហ្មញ្ញផលានីតិ វុច្ចន្តេ? ព្រហ្មញ្ញអរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ, តស្ស តានិ ផលានីតិ ព្រហ្មញ្ញផលានីតិ វុច្ចន្តេ។

តត្ថ សោតាបន្នោ កថំ ហោតិ? សហ សច្ចាភិសមយា អរិយសាវកស្ស តីណិ សំយោជនានិ បហីយន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្ពតបរាមាសោ ច, ឥមេសំ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បហានា បរិក្ខយា អរិយសាវកោ ហោតិ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ យាវ ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ។

តត្ថ កតមា សក្កាយទិដ្ឋិ? អស្សុតវា ពាលេ បុថុជ្ជនោ យាវ អរិយធម្មេ អកោវិទោ, សោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ យាវ វិញ្ញាណស្មិំ អត្តានំ, សោ ឥមេសុ បញ្ចសុ ខន្ធេសុ អត្តគ្គាហោ ច អត្តនិយគ្គាហោ ច ឯសោហមស្មិំ ឯកស្មិំ វសវត្តិកោ [អវត្តិតោ (បី. ក.)] បក្ខិត្វា អនុគ្គហោ អនុសយន្តោ អគ្គមគ្គត្តិ បរតិ។ យា តថាភូតស្ស ខន្តិ រុចិ បេក្ខតា អាការបរិវិតក្កោ ទិដ្ឋិនិជ្ឈាយតា អភិប្បន្នា, អយំ វុច្ចតេ សក្កាយទិដ្ឋីតិ។

តត្ថ បញ្ច ទិដ្ឋិយោ ឧច្ឆេទំ ភជន្តិ។ កតមាយោ បញ្ច? រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, យាវ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, ឥមាយោ បញ្ច ឧច្ឆេទំ ភជន្តិ, អវសេសាយោ បន្នរស សស្សតំ ភជន្តិ។ ឥតិ សក្កាយទិដ្ឋិបហានា ទ្វាសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ បហីយន្តិ។ បហានា ឧច្ឆេទសស្សតា ន ភជតិ។ ឥតិ ឧច្ឆេទសស្សតប្បហានា អរិយសាវកស្ស ន កិញ្ចិ ទិដ្ឋិគតំ ភវតិ, អញ្ញា ច លោកុត្តរាយ សម្មាទិដ្ឋិយា។ កថំ បន សក្កាយទិដ្ឋិ ន ភវតិ? ឥធ អរិយសាវកោ សុតវា ហោតិ, សន្តោ សុក្កបក្ខោ កាតន្តោ, យាវ អរិយធម្មេសុ កោវិទោ រូបំ អនត្តតោ សមនុបស្សតិ, យាវ វិញ្ញាណំ…បេ… ឯវំ អស្ស សមនុបស្សតោ សក្កាយទិដ្ឋិ ន ភវតិ។

កថំ វិចិកិច្ឆា ន ភវតិ? ឥធ អរិយសាវកោ ពុទ្ធេ ន កង្ខតិ, ន វិចិកិច្ឆតិ អភិប្បសីទតិ, ឥតិបិ សោ ភគវាតិ សត្ថា។ ធម្មេ ន កង្ខតិ ន

វិចិកិច្ឆតិ សត្ថា។ យាវ តណ្ហក្ខយោ វិរាគោ និរោធោ និព្ពានន្តិ, ឋបិតា ទុតិយេន អាកង្ខិយេន ឆម្ពេន សយត្ថាកតោ ហោតិ។ សង្ឃេ ន កង្ខតិ…បេ… យាវ បុជា ភេទានដ្ឋា យតុប្បានដ្ឋាតិ, ឋបិតា តតិយេន អាកង្ខិយេន ឆម្ពេន សយត្ថាកតោ ហោតិ។

សព្ពេ សង្ខារា ទុក្ខាតិ ន កង្ខតិ ន វិចិកិច្ឆតិ អធិមុច្ចតិ អភិប្បសីទតិ។ តណ្ហា ទុក្ខសមុទយោតិ ន កង្ខតិ ន វិចិកិច្ឆតិ។ តណ្ហានិរោធោ ទុក្ខនិរោធោតិ ន កង្ខតិ ន វិចិកិច្ឆតិ។ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ ន កង្ខតិ ន វិចិកិច្ឆតិ អធិមុច្ចតិ អភិប្បសីទតិ។ យាវ ពុទ្ធេ វា ធម្មេ វា សង្ឃេ វា ទុក្ខេ វា សមុទយេ វា និរោធេ វា មគ្គេ វា កង្ខាយនា វិមតិ វិចិកិច្ឆា ទ្វេធាបថោ អាសប្បនា [អប្បនា (បី។ ក។) ធ។ ស។ ១០០៨ និក្ខេបកណ្ឌេ បស្សិតព្ពំ] បរិសប្បនា អនវដ្ឋានំ អសិដ្ឋាកយំ [អនិដ្ឋាកយំ (ក។)] អនេកំសោ អនេកំសិកតា, សា តស្ស បហីនា ភវន្តិ ព្យន្តា ឧច្ឆិន្នមូលា តាលាវត្ថុកតា អនភាវំកតា អាយតិំ អនុប្បាទធម្មា។

៩៥។ តត្ថ សីលព្ពតបរាមាសោ ទ្វិធា – សីលស្ស វា សុទ្ធស្ស វា។ តត្ថ សីលស្ស សីលព្ពតបរាមាសោ ឋបិតាហំ សីលេន វា វតេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា ទេវោ វា ភវិស្សាមិ ទេវញ្ញតរោ វា តត្ថ កបោតបាទាហិ អច្ឆរាហិ សទ្ធិំ កីឡិស្សាមិ រមិស្សាមិ បរិចរិស្សាមីតិ។ យថាវុត្តាយស្សត្ថិ រុចិវិយុត្តិ រាគោ រាគបរិវត្តកា ទិដ្ឋិរូបតា បស្សតា អសត្ថុស្សិតស្ស សីលព្ពតបរាមាសោ។ តត្ថ កតមោ សុទ្ធស្ស សីលព្ពតបរាមាសោ? ឥធេកច្ចោ សីលំ បរាមសតិ, សីលេន សុជ្ឈតិ, សីលេន និយ្យតិ, សីលេន មុច្ចតិ, សុខំ វីតិក្កមតិ, ទុក្ខំ វីតិក្កមតិ, សុខទុក្ខំ វីតិក្កមតិ អនុបាបុណាតិ ឧបរិយេន។ តទុភយំ សីលវតំ បរាមសតិ តទុភយេន សីលវតេន សុជ្ឈន្តិ មុច្ចន្តិ និយន្តិ, សុខំ វីតិក្កមន្តិ, ទុក្ខំ វីតិក្កមន្តិ, សុខទុក្ខំ វីតិក្កមន្តិ, អនុបាបុណន្តីតិ អវិសុទ្ធិកាលេ ធម្មំ អវិមុត្តិកាលេ ធម្មំ វិសុទ្ធិតោ វិមុត្តិតោ បច្ចាគច្ឆន្តស្ស យា តថាវុត្តស្ស លទ្ធិ រុចិ មុត្តិ បេក្ខតា អាការបរិវិតក្កោ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិ បស្សតា, អយំ សុទ្ធស្ស សីលព្ពតបរាមាសោ។ ឧភោ ឯតេ បរាមាសា អរិយសាវកស្ស បហីនា ភវន្តិ យាវ អាយតិំ អនុប្បាទធម្មា, សោ សីលវា ភវតិ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ អខណ្ឌេហិ យាវ ឧបសមសំវត្តនិកេហិ។ ឥមេសំ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បហានា សុតវា អរិយសាវកោ ភវតិ សោតាបន្នោ អវិនិបាតធម្មោ, សត្ថា។

សហ សច្ចាភិសមយា, ឥតិ កោ វចនត្ថោ? ចត្តារោ អភិសមយា, បរិញ្ញាភិសមយោ បហានាភិសមយោ សច្ឆិកិរិយាភិសមយោ ភាវនាភិសមយោ។

តត្ថ អរិយសាវកោ ទុក្ខំ បរិញ្ញាភិសមយេន អភិសមេតិ, សមុទយំ បហានាភិសមយេន អភិសមេតិ, និរោធំ សច្ឆិកិរិយាភិសមយេន អភិសមេតិ, មគ្គំ ភាវនាភិសមយេន អភិសមេតិ។ កិំ ការណំ? ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាភិសមយោ, សមុទយស្ស បហានាភិសមយោ, និរោធស្ស សច្ឆិកិរិយាភិសមយោ, មគ្គស្ស ភាវនាភិសមយោ។ សមថវិបស្សនាយ កថំ អភិសមេតិ? អារម្មណេ ចិត្តំ ឧបនិធេត្វា បញ្ញាក្ខន្ធេ ទុក្ខតោ បស្សតិ។ តត្ថ យោ ឧបនិធេន្តោ, អយំ សមថោ, យា បរិយោគាហនា, អយំ វិបស្សនា។ បញ្ញាក្ខន្ធេ ទុក្ខាតិ បស្សតោ យោ បញ្ញាក្ខន្ធេសុ អាលយោ និកន្តិ ឧបាទានំ អជ្ឈោសានំ ឆន្ទា នន្ទា បណិធិ បត្ថនា បហីយតិ។ តត្ថ បញ្ញាក្ខន្ធា ទុក្ខំ។ យោ តត្ថ អាលយោ និកន្តិ ឧបាទានំ អជ្ឈោសានំ ឆន្ទា នន្ទា បណិធិ បត្ថនា, អយំ សមុទយោ។ យំ តស្ស បហានំ, សោ និរោធោ។ សមថោ វិបស្សនា ច មគ្គោ, ឯវំ តេសំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ ឯកកាលេ ឯកក្ខណេ ឯកចិត្តេ អបុព្ពំ អចរិមំ អភិសមយោ ភវតិ។ តេនាហ ភគវា “សហ សច្ចាភិសមយា

អរិយសាវកស្ស តីណិ សំយោជនានិ បហីយន្តី"តិ។

៨០។ តត្ថ សមថវិបស្សនា យុគនទ្ធា វត្តមានា ឯកកាលេ ឯកក្ខណេ ឯកចិត្តេ ចត្តារិ កិច្ចានិ ករោតិ, ទុក្ខំ បរិញ្ញាភិសមយេន អភិសមេតិ, យាវ មគ្គំ ភាវនាភិសមយេន អភិសមេតិ។ កិំ ការណា? ទុក្ខំ បរិញ្ញាភិសមយោ, យាវ មគ្គំ ភាវនាភិសមយោ។ ឯវំ ទិដ្ឋន្តោ យថា នាវា ជលំ គច្ឆន្តី ចត្តារិ កិច្ចានិ ករោតិ, បារិមំ តីរំ បាបេតិ, ឱរិមំ តីរំ ជហតិ, ភារំ វហតិ, សោតំ ឆិន្ទតិ; ឯវមេវ សមថវិបស្សនា យុគនទ្ធា វត្តមានា ឯកកាលេ ឯកក្ខណេ ឯកចិត្តេ ចត្តារិ កិច្ចានិ ករោតិ , ទុក្ខំ បរិញ្ញាភិសមយេន អភិសមេតិ, យាវ មគ្គំ ភាវនាភិសមយេន អភិសមេតិ។ យថា ច សូរិយោ ឧទយន្តោ ឯកកាលេ អបុព្ពំ អចរិមំ ចត្តារិ កិច្ចានិ ករោតិ, អន្ធការំ វិធមតិ, អាលោកំ បាតុករោតិ, រូបំ និទស្សីយតិ, សីតំ បរិយាទិយតិ; ឯវមេវ សមថវិបស្សនា យុគនទ្ធា វត្តមានា ឯកកាលេ...បេ... យថា បទីបោ ជលន្តោ ឯកកាលេ អបុព្ពំ អចរិមំ ចត្តារិ កិច្ចានិ ករោតិ, អន្ធការំ វិធមតិ, អាលោកំ បាតុករោតិ, រូបំ និទស្សីយតិ, ឧបាទានំ បរិយាទិយតិ; ឯវមេវ សមថវិបស្សនា យុគនទ្ធា វត្តមានា ឯកកាលេ...បេ...។

យទា អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ភវតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ យាវ ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ ទស្សនភូមិ។ សោតាបត្តិផលដ្ឋោ សោតាបត្តិផលេ ឋិតោ ឧត្តរិ សមថវិបស្សនំ ភាវេន្តោ យុគនទ្ធា វត្តមានា កាមរាគព្យាបាទានំ យេភុយ្យេន បហាតា អរិយសាវកោ ហោតិ។ សកទាគាមី បរិនិដ្ឋិតត្តា សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ តនុភូមិ។

សកទាគាមិផលដ្ឋោ យោ សកទាគាមិផលេ ឋិតោ វិបស្សនំ ភាវេន្តោ កាមរាគព្យាបាទេ សានុសយេ អនវសេសំ បជហតិ, កាមរាគព្យាបាទេសុ អនវសេសំ បហីនេសុ បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ បហីនានិ ភវន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ សីលព្វតបរាមាសោ វិចិកិច្ឆា កាមច្ឆន្ទោ ព្យាបាទោ ច, ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បហាតា [បហានាយ (បី។ ក។)] អរិយសាវកោ ហោតិ អនាគាមី តត្ថ បរិនិព្ពាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា, អយំ វីតរាគភូមិ។

អនាគាមិផលដ្ឋោ អនាគាមិផលេ ឋិតោ ឧត្តរិ សមថវិបស្សនំ ភាវេន្តោ បញ្ច ឧទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ បជហតិ រូបរាគអរូបរាគមានុទ្ធច្ចអវិជ្ជញ្ច។ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឧទ្ធម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បហាតា អរិយសាវកោ អរហា ភវតិ, ខីណាសវោ វុសិតវា សម្មទញ្ញា [សម្មទញ្ញោ (បី។ ក។)] វិមុត្តោ បរិក្ខីណភវសំយោជនោ អនុប្បត្តសទត្ថោ, អយំ កតាភូមិ។

អរហត្តេន ច អយំ សោបាទិសេសា និព្ពានធាតុ។ តស្ស អាយុក្ខយា ជីវិតិន្ទ្រិយុបរោធា ឥទញ្ច ទុក្ខំ និរុជ្ឈតិ, អញ្ញញ្ច ទុក្ខំ ន ឧប្បជ្ជតិ។ យោ ឥមស្ស ទុក្ខស្ស និរោធោ វូបសមោ, អញ្ញស្ស ច អបាតុភាវោ, អយំ អនុបាទិសេសា និព្ពានធាតុ។ ឥមា ទ្វេ និព្ពានធាតុយោ។ ឥតិ សច្ចានិ វុត្តានិ។ សច្ចាភិសមយោ វុត្តោ, កិលេសវចនានំ វុត្តំ, បហានំ វុត្តំ, ភូមិយោ វុត្តា, ផលានិ វុត្តានិ, និព្ពានធាតុយោ វុត្តា។ ឯវមិមេសុ វុត្តេសុ សព្ពនេមិ វុត្តា ភវតិ។ ឯត្ថ យោគោ ករណីយោ។

លិ៍ត៑ តត្ថ កតមានេយា គច អត្ថុប្បន្នសយាបត្តិនេយា? ចត្តារិ ឈានានិ ចតស្ស្យា ច អរូបសយាបត្តិនេយា និរោធសយាបត្តិ ច៑ តត្ថ ចត្តារិ ឈានានិ កតមានិ? ប្ថម, ទិក្លូនេច, [បស្ស ឌឹឈនិកានេយ] ទិក្ក ថិថិនេច្ចច កានេយហិតិ ថិត្វានេត កាតព្វានិ៑ តត្ថ កតមា ចត្តារោ អរូបសយាបត្តិនេយា? ថិរាកិតេភា ចត ចត្តត្ថា, យាច និរោធសយាបត្តិ ថិត្វានេត កាតព្វា៑ ប្ថមានេយា គច អត្ថុប្បន្នសយាបត្តិនេយា៑

តត្ថ កតមំ បធមំ ឈានំ? បញ្ចង្គថិប្បយុត្តំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ៑ កតមេហិ បញ្ចហិ អង្គេហិ ថិប្បយុត្តំ? បញ្ចហិ នីចរណេហិ៑ តត្ថ កតមានិ បញ្ច នីចរណានិ? កាមច្ឆន្ទោតិ ថិត្វានេតព្វោ៑ តត្ថ កតមោ កាមច្ឆន្ទោ? នេយា បញ្ចសុ កាមគុណេសុ លន្ទរាគោ ធេមំ និកន្តិ អន្តោរាគោ ប្ថ្ពា យដ្ឋា បតិ្តតា អបរិច្ចាគោ អត្ថុសនេយា បរិយុដ្ឋានំ, អយំ កាមច្ឆន្ទនីចរណំ៑ តត្ថ កតមំ ព្យាបាទនីចរណំ? នេយា សតេ្តសុ សង្ខារេសុ ច អាឃាតោ...នេប... យថា នេកាេធ តថា និជ្ឈានំ, អយំ ព្យាបាទោ នីចរណំ៑ តត្ថ កតមំ ថិទ្ធំ? យា ចិត្តស្ស ឌក្ខមតា ចិត្តស្ស ករុត្តំ ចិត្តស្ស អកម្មនីយតា ចិត្តស្ស និក្លេបរិ និទ្ទាយតា បចលិកតា បចលាយតា បចលាយតំ, ប្ថំ ថិទ្ធំ៑ តត្ថ កតមំ មិតំ [មីតំ (បិ៑)]? យា កាយស្ស មិតតា ឌក្ខមតា កាយស្ស ករុត្តា កាយស្ស អប្បស្សទ្ធិ, ប្ថំ មិតំ៑ ប្ថតិ ប្ថពញ្ចា មិតំ បុរិមកញ្ចា ថិទ្ធំ តទុភយំ មិតថិទ្ធនីចរណន្តិ ទុច្ចតិ៑ តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចំ? នេយា អច្ចូបសនេយា ចិត្តស្ស, ប្ថំ ឧទ្ធច្ចំ៑ តត្ថ កតមំ កុក្កុច្ចំ? នេយា នេចតេសា ចិនេលខោ អលញ្ចាតា ចិលញ្ចាតា ហងយនេលខោ ចិប្បដិសារោ, ប្ថំ កុក្កុច្ចំ៑ ប្ថតិ ប្ថពញ្ចា កុក្កុច្ចំ បុរិមកញ្ចា ឧទ្ធច្ចំ តទុភយំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីចរណន្តិ ទុច្ចតិ៑ តត្ថ កតមំ ចិចិកិច្ឆានីចរណំ? នេយា ពុទ្ធេ ចា ធម្មេ ចា សង្ឃេ ចា...នេប... អយំ ចិចិកិច្ឆា៑ អបិ ច នេខា បត បញ្ច ចិចិកិច្ឆានេយា សយតត្ថរាយិកា នេធសត្ថរាយិកា សយាបត្តត្ថរាយិកា យក្កត្ថរាយិកា សក្កត្ថរាយិកា, ប្ថមានេយា បញ្ច ចិចិកិច្ឆានេយា ៑ ប្ថម បត សយាបត្តត្ថរាយិកា ចិចិកិច្ឆា អធិប្បេតា៑ ប្ថនេយ បញ្ច នីចរណា៑

តត្ថ នីចរណានីតិ នេកា ចចនត្ថោ, កុនេតា នីចារេយន្តីតិ? សព្វនេតា កុសលបក្ខិកា នីចារេយន្តិ៑ កធំ [កិំ កំ (បិ៑ ក៑)] នីចារេយន្តិ? កាមច្ឆន្ទោ អសុភតោ នីចារេយតិ, ព្យាបាទោ នេយត្តាយ [នេយត្តនេតា (បិ៑)] នីចារេយតិ, មិតំ បស្សទ្ធិនេតា នីចារេយតិ, ថិទ្ធំ ចីរិយារម្ភតោ នីចារេយតិ, ឧទ្ធច្ចំ សយថនេតា នីចារេយតិ, កុក្កុច្ចំ អចិប្បដិសារនេតា នីចារេយតិ, ចិចិកិច្ឆា បញ្ញានេតា បដិច្ចសមុប្បាទនេតា នីចារេយតិ៑

អបនេរា បរិយានេយា៑ កាមច្ឆន្ទោ អនេលាភនេតា កុសលម្មូលនេតា នីចារេយតិ, ព្យាបាទោ អនេទាសនេតា នីចារេយតិ, មិតថិទ្ធំ សយាធិនេតា នីចារេយតិ, ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ សតិបដ្ឋានេតហិ នីចារេយតិ, ចិចិកិច្ឆា អនេយាហនេតា កុសលម្មូលនេតា នីចារេយតិ៑

អបនេរា បរិយានេយា៑ តនេយា ចិហារា ទិព្វចិហារោ ព្រហ្មចិហារោ អរិយចិហារោ៑ ទិព្វចិហារោ ចត្តារិ ឈានានិ, ព្រហ្មចិហារោ ចត្តារិ អប្បមាណានិ, អរិយចិហារោ សត្តតិំស នោធិបក្ខិយា ធម្មា៑ តត្ថ កាមច្ឆន្ទោ ឧទ្ធច្ចំ កុក្កុច្ចញ្ចា ទិព្វចិហារំ នីចារេយតិ, ព្យាបាទោ ព្រហ្មចិហារំ នីចារេយតិ, មិតថិទ្ធំ ចិចិកិច្ឆា ច អរិយចិហារំ នីចារេយតិ៑

អបនេរា បរិយានេយា៑ កាមច្ឆន្ទោ ព្យាបាទោ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចញ្ចា សយថំ នីចារេយន្តិ, មិតថិទ្ធំ ចិចិកិច្ឆា ច ចិបស្សនំ នីចារេយន្តិ, អនេតា នីចរណន្តិ ទុច្ចន្តិ៑ ប្ថនេយហិ បញ្ចហិ អង្គេហិ ថិប្បយុត្តំ បធមំ ឈានំ៑

កតមេហិ បញ្ចហិ អង្គេហិ សម្បយុត្តំ បឋមំ ឈានំ? វិតក្កវិចារេហិ បីតិយា សុខេន ច ចិត្តេកគ្គតាយ ច។ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ អង្គានំ ឧប្បាទបដិលាភសមន្នាគមោ សន្និកិរិយំ បឋមំ ឈានំ បដិលទ្ធន្តិ វុច្ចតិ។ ឥមានិ បញ្ច អង្គានិ ឧប្បាទេត្វា វិហរតីតិ, តេន វុច្ចតេ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ វិទ្ធេន វិហារេន។

តត្ថ ទុតិយំ ឈានំ ចតុរង្គសមន្នាគតំ បីតិសុខេន ចិត្តេកគ្គតាយ អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនេន ឥមានិ ចត្តារិ អង្គានិ ឧប្បាទេត្វា សម្បាទេត្វា វិហរតិ, តេន វុច្ចតិ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ។

តត្ថ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ តតិយំ ឈានំ សតិយា សម្បជញ្ញេន សុខេន ចិត្តេកគ្គតាយ ឧបេក្ខាយ ឥមានិ បញ្ចង្គានិ ឧប្បាទេត្វា សម្បាទេត្វា វិហរតិ, តេន វុច្ចតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ។

តត្ថ ចតុត្ថំ ឈានំ ចតុរង្គសមន្នាគតំ ឧបេក្ខាយ សតិបារិសុទ្ធិយា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ ចិត្តេកគ្គតា ច, យេហិ ចតូហង្គេហិ សមន្នាគតំ ចតុត្ថំ ឈានំ។ ឥតិ ឥមេសំ ចតុន្នំ អង្គានំ ឧប្បាទោ បដិលាភោ សមន្នាគមោ សន្និកិរិយា ចតុត្ថំ ឈានំ បដិលទ្ធន្តិ វុច្ចតិ។ ឥមានិ ចត្តារិ ឈានានិ ឧប្បាទេត្វា សម្បាទេត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, តេន វុច្ចតិ វិទ្ធេន វិហារេន វិហរតីតិ។

តត្ថ កតមោ អនិច្ចដ្ឋោ? បីឡនដ្ឋោ អនិច្ចដ្ឋោ បភង្គដ្ឋោ សម្បាបនដ្ឋោ វិចេកដ្ឋោ អនិច្ចដ្ឋោ, អយំ អនិច្ចដ្ឋោ។

តត្ថ កតមោ ទុក្ខដ្ឋោ? បីឡនដ្ឋោ ទុក្ខដ្ឋោ សម្បីឡនដ្ឋោ សំសោកដ្ឋោ ព្យាធិតដ្ឋោ, អយំ ទុក្ខដ្ឋោ។

តត្ថ កតមោ សុញ្ញដ្ឋោ? អនុបលិត្តោ សុញ្ញដ្ឋោ, អសម្មោឡនដ្ឋោ កតបដ្ឋោ [អបដ្ឋោ (បី។)] ចេចដ្ឋោ, អយំ សុញ្ញដ្ឋោ។

តត្ថ កតមោ អនត្តដ្ឋោ? អនិស្សរិយដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ, អវសវត្តនដ្ឋោ, អកាមការិយដ្ឋោ បរិចិតដ្ឋោ, អយំ អនត្តដ្ឋោតិ។

សុត្តត្ថសមុច្ចយោ នាម វិចត្តិសត្តិកា បេដកស្មិ សមត្តា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៦។ ហារសម្បាតភូមិ

៦១។ ឈានំ វិរាគោ។ ចត្តារិ ឈានានិ វិត្ថារេន កាតព្ពានិ។ តានិ ទុវិធានិ; ពោជ្ឈង្គវិប្បយុត្តានិ ច ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តានិ ច។ តត្ថ ពោជ្ឈង្គវិប្បយុត្តានិ ពាហិរកានិ, ពោជ្ឈង្គសម្បយុត្តានិ អរិយបុគ្គលិកានិ។ តត្ថ យេន ៧ បុគ្គលមូលានិ តេសំ និក្ខិបេត្វា រាគចរិតោ, ទោសចរិតោ, មោហចរិតោ, រាគទោសចរិតោ, រាគមោហចរិតោ, ទោសមោហចរិតោ, សមភាគចរិតោ, ឥតិ ឥមេសំ បុគ្គលានំ ឈានំ សមាបជ្ជិតានំ បញ្ច នីវរណានិ បដិបក្ខោ តេសំ បដិឃាតាយ យថា អសមេត្វា តីណិ អកុសលមូលានិ និគ្គណ្ហាតិ។ លោភេន អកុសលមូលេន អភិជ្ឈា ច ឧទ្ធច្ចា ឧប្បិលវំ អលោភេន កុសលមូលេន និគ្គណ្ហាតិ, កុក្កុច្ចា វិចិកិច្ឆា ច មោហបក្ខោ, តំ អមោហេន និគ្គណ្ហាតិ។ ទោសោ ច ថីនមិទ្ធា ទោសបក្ខោ, តំ អទោសេន និគ្គណ្ហាតិ។

តត្ថ អលោភស្ស បារិបូរិយា នេក្ខម្មវិតក្កំ វិតក្កេតិ។ តត្ថ អទោសស្ស បារិបូរិយា អព្យាបាទវិតក្កំ វិតក្កេតិ។ តត្ថ អមោហស្ស បារិបូរិយា អវិហិំសាវិតក្កំ វិតក្កេតិ។ តត្ថ អលោភស្ស បារិបូរិយា វិវិត្តោ ហោតិ កាមេហិ។ តត្ថ អទោសស្ស បារិបូរិយា អមោហស្ស បារិបូរិយា ច វិវិត្តោ ហោតិ បាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ, សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។

វិតក្កោតិ តយោ វិតក្កា – នេក្ខម្មវិតក្កោ អព្យាបាទវិតក្កោ អវិហិំសាវិតក្កោ។ តត្ថ បឋមាភិនិបាតោ វិតក្កោ, បដិលទ្ធស្ស វិចរណំ វិចារោ។ យថា បុរិសោ ទូរតោ បុរិសំ បស្សតិ អាគច្ឆន្តំ, ន ច តាវ ជានាតិ ឯសោ ឥត្ថីតិ វា បុរិសោតិ វា។ យទា តុ បដិលភតិ ឥត្ថីតិ វា បុរិសោតិ វា ឯវំ វណ្ណោតិ វា ឯវំ សណ្ឋានោតិ វា ឥមេ វិតក្កយន្តោ ឧត្តរិ ឧបបរិក្ខន្តិ កិំ នុ ខោ អយំ សីលវា ឧទាហុ ទុស្សីលោ អឌ្ឍោ វា ទុគ្គតោតិ វា។ ឯវំ វិចារោ វិតក្កេ អប្បេតិ, វិចារោ ចរិយតិ ច អនុវត្តតិ ច។ យថា បក្ខី បុព្ពំ អាយូហតិ បច្ឆា នាយូហតិ យថា អាយូហនា ឯវំ វិតក្កោ, យថា បក្ខានំ បសារណំ ឯវំ វិចារោ អនុបាលតិ វិតក្កេតិ វិចរតិ វិចារេតិ។ វិតក្កយតិ វិតក្កេតិ, អនុវិចរតិ វិចារេតិ។ កាមសញ្ញាយ បដិបក្ខោ វិតក្កោ, ព្យាបាទសញ្ញាយ វិហិំសសញ្ញាយ ច បដិបក្ខោ វិចារោ។ វិតក្កានំ កម្មំ អកុសលស្ស អមនសិការោ, វិចារានំ កម្មំ ជេដ្ឋានំ សន្ធារណា។ យថា បលិកោ តុណ្ហិកោ សជ្ឈាយំ ករោតិ ឯវំ វិតក្កោ, យថា តំយេវ អនុបស្សតិ ឯវំ វិចារោ។ យថា អបរិញ្ញា ឯវំ វិតក្កោ។ យថា បរិញ្ញា ឯវំ វិចារោ។ និរុត្តិបដិសម្ភិទាយញ្ច បដិភានបដិសម្ភិទាយញ្ច វិតក្កោ, ធម្មបដិសម្ភិទាយញ្ច អត្ថបដិសម្ភិទាយញ្ច វិចារោ។ កល្លិតា កោសល្លត្តំ ចិត្តស្ស វិតក្កោ, អភិនីហារកោសល្លំ ចិត្តស្ស វិចារោ ។ ឥទំ កុសលំ ឥទំ អកុសលំ ឥទំ ភាវេតព្ពំ ឥទំ បហាតព្ពំ ឥទំ សច្ឆិកាតព្ពន្តិ វិតក្កោ, យថា បហានញ្ច ភាវនា ច សច្ឆិកិរិយា ច ឯវំ វិចារោ។ ឥមេសុ វិតក្កវិចារេសុ ឋិតស្ស ទុក្ខំ ន ឧប្បជ្ជតិ កាយិកញ្ច ចេតសិកញ្ច; សុខំ ឧប្បជ្ជតិ កាយិកញ្ច ចេតសិកញ្ច។ ឥតិ វិតក្កជនិតំ ចេតសិកំ សុខំ បីតិ កាយិកំ សុខំ កាយិកមេវ។ យា តត្ថ ចិត្តស្ស ឯកគ្គតា, អយំ សមាធិ។ ឥតិ បឋមំ ឈានំ បញ្ចង្គវិប្បហីនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ។

តេសំយេវ វិតក្កវិចារានំ អភិក្ខណំ អាសេវនាយ តស្ស តប្បោណមានសំ ហោតិ។ តស្ស វិតក្កវិចារា ឱឡារិកា ខាយន្តិ។ យថា

បីតិសុខញ្ច នេក្ខម្មញ្ច ឱឡារិកំ ភវតិ។ អបិ ច សមាធិជា បីតិ រតិ ច ជាយតិ។ តស្ស វិចារារម្មណំ។ តេសំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ ចេតោ សម្បសីទតិ។ យេ វិតក្កវិចារា តេ សមាធុស្សទិតត្តា។ បច្ចត្ថា ភវិតត្តា។ តេសំ វូបសមា ឯកោទិភាវំ ចិត្តេកគ្គតំ ហោតិ។ តស្ស ឯកោទិភាវេន បីតិ បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ យា បីតិ, តំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, យំ សុខំ, តំ សុខិន្ទ្រិយំ។ យា ចិត្តេកគ្គតា, អយំ សមាធិ។ តំ ទុតិយំ ឈានំ ចតុរង្គសមន្នាគតំ។ សោ បីតិយា វិរាគា យាតិ ជហិ ជល្លសហគតំ។

លិខ្យ។ តត្ថ សោមនស្សចិត្តុប្បាទន្តិ ច សោ តំ វិវិចេត្វា ឧបេក្ខាយេវ មនសិករោតិ។ សោ បីតិយា វិរាគា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ។ យថា ច បីតិយា សុខយាតិតំ, តំ កាយេន បដិសំវេទេតិ សម្បជានោ វិហរតិ។ យេន សតិសម្បជញ្ញេន ឧបេក្ខាបារិបូរិំ គច្ឆតិ។ ឥទំ តតិយំ ឈានំ ចតុរង្គសមន្នាគតំ។

តថា កាយិកស្ស សុខស្ស បហានាយ បឋមេ ឈានេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ និរុជ្ឈតិ។ ទុតិយេ ឈានេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ និរុជ្ឈតិ។ សោ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ តត្ថ ចតូហិ ឥន្ទ្រិយេហិ ឧបេក្ខា បសាទា ហោតិ, ទុក្ខិន្ទ្រិយេន ទោមនស្សិន្ទ្រិយេន សុខិន្ទ្រិយេន សោមនស្សិន្ទ្រិយេន ច។ តេសំ និរោធា ឧបេក្ខាសម្បជញ្ញា ហោតិ, តត្ថ សុខិន្ទ្រិយេន សោមនស្សិន្ទ្រិយេន ច អសតិ ហោតិ, តេសំ និរោធា សតិយា ហោតិ, ទុក្ខិន្ទ្រិយេន ទោមនស្សិន្ទ្រិយេន ច អសម្បជញ្ញា, តេសំ និរោធា សម្បជញ្ញា ហោតិ, ឥតិ ឧបេក្ខាយ ច សញ្ញា, សតោ សម្បជានោ ចិត្តេកគ្គតា ច ឥទំ វុច្ចតេ ច ចតុត្ថំ ឈានំ។

តត្ថ យោ រាគចរិតោ បុគ្គលោ តស្ស សុខិន្ទ្រិយញ្ច សោមនស្សិន្ទ្រិយញ្ច; យោ ទោសចរិតោ បុគ្គលោ តស្ស ទុក្ខិន្ទ្រិយញ្ច ទោមនស្សិន្ទ្រិយញ្ច; យោ មោហចរិតោ បុគ្គលោ តស្ស អសតិ ច អសម្បជញ្ញញ្ច។

តត្ថ រាគចរិតស្ស បុគ្គលស្ស តតិយេ ឈានេ ចតុត្ថេ ច អនុនយោ និរុជ្ឈតិ, ទោសចរិតស្ស បឋមេ ឈានេ ទុតិយេ ច បដិឃំ និរុជ្ឈតិ, មោហចរិតស្ស បុគ្គលស្ស បឋមេ ឈានេ ទុតិយេ ច អសម្បជញ្ញំ និរុជ្ឈតិ។ តតិយេ ឈានេ ចតុត្ថេ ច អសតិ និរុជ្ឈតិ, ឯវមេវ តេសំ តិណ្ណំ បុគ្គលានំ ចត្តារិ ឈានានិ វោទានំ គមិស្សន្តិ។

តត្ថ រាគទោសចរិតស្ស បុគ្គលស្ស អសម្បជញ្ញញ្ច អនុនយោ ច បដិឃញ្ច, តេន ហានភាគិយំ [បហានភាគិយំ (បី។ ក។)] ឈានំ ហោតិ។ តត្ថ រាគមោហចរិតស្ស បុគ្គលស្ស អនុនយត្តំ ច អាទីនវំ ទស្សិតា, តំ តស្ស ហានភាគិយំ ឈានំ ហោតិ។ តត្ថ ទោសមោហចរិតស្ស បុគ្គលស្ស បដិឃោ ច អសតិ ច អសម្បជញ្ញញ្ច អាទីនវំ ទស្សិតា តេន តស្ស ហានភាគិយំ ឈានំ ហោតិ។

តត្ថ រាគទោសមោហសមភាគចរិតស្ស បុគ្គលស្ស វិសេសភាគិយំ ឈានំ ហោតិ, ឥមានិ ចត្តារិ ឈានានិ សព្វេសុ បុគ្គលេសុ និទ្ទិសិតព្វានិ។ ចតូសុ ច សមាធីសុ ឆន្ទសមាធិនា បឋមំ ឈានំ, វីរិយសមាធិនា ទុតិយំ ឈានំ, ចិត្តសមាធិនា តតិយំ ឈានំ, វីមំសាសមាធិនា ចតុត្ថំ

ឈានំ។ អប្បណិហិតេន បឋមំ ឈានំ, សុញ្ញតាយ ទុតិយំ ឈានំ, អនិមិត្តេន តតិយំ ឈានំ, អានាបានស្សតិយា ចតុត្ថំ ឈានំ។ កាយចិត្តព្យាបាទានច្ចា តំ តំ ឧបសមេន បឋមំ ឈានំ ហោតិ, វិតក្កវិចារានំ ឧបសមេន ទុតិយំ ឈានំ, សុខិន្ទ្រិយទោមនស្សិន្ទ្រិយានំ ឧបសមេន តតិយំ ឈានំ, កាយសង្ខារានំ ឧបសមេន ចតុត្ថំ ឈានច្ចា។ ចាគាធិដ្ឋានេន បឋមំ ឈានំ, សច្ចាធិដ្ឋានេន ទុតិយំ ឈានំ, បញ្ញាធិដ្ឋានេន តតិយំ ឈានំ, ឧបសមាធិដ្ឋានេន ចតុត្ថំ ឈានំ។ ឥមានិ ចត្តារិ ឈានានិ សង្ខេបនិទ្ទេសេន និទ្ទិដ្ឋានិ, តត្ថ សមាធិន្ទ្រិយំ បារិបូរិំ គច្ឆតិ។ អធិចិត្តកានិ ចត្តារិ, តត្ថ យោ បឋមំ ឈានំ និស្សាយ អាសវក្ខយំ បាបុណាតិ, សោ សុខាយ បដិបទាយ ទន្ធាភិញ្ញាយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយបដិបក្ខេន។ យោ ទុតិយំ ឈានំ និស្សាយ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, សោ សុខាយ បដិបទាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ ទុក្ខិន្ទ្រិយបដិបក្ខេន។ យោ តតិយំ ឈានំ និស្សាយ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, សោ សុខាយ បដិបទាយ ទន្ធាភិញ្ញាយ សោមនស្សិន្ទ្រិយបដិបក្ខេន។ យោ ចតុត្ថំ ឈានំ និស្សាយ អាសវានំ ខយំ បាបុណាតិ, សោ សុខាយ បដិបទាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ សុខិន្ទ្រិយបដិបក្ខេន គតោ។

បកិណ្ណកនិទ្ទេសោ

លិខ។ ឥមានិ ចត្តារិ ឈានានិ, តេសំ ឈានានំ ឥមានិ អង្គានិ, តេសំ អង្គានំ សមុទយោ [សមុទាយោ (បី។ ក។)] អស្ស អង្គា, អយំ ឈានភូមិ ខោ វិសេសោតិ អស្ស វិសេសោ។ ទ្វយ សមុទា តេហិ អយំ សមុទាយោ, តស្ស សមុទាយស្ស អយំ ឧបនិសា, តាយ ឧបនិសាយ អយំ កាមតា។ តស្សា កាមតាយ អយំ អាទីនវោ។ តេន អយំ បរិហានិ។ កស្ស បរិហានីតិ តទុបកញ្ញាយិនោ [តទុបកញ្ញាយិនោ (បី។ ក។)]។ តំ យថា កថិតំ បច្ចវេក្ខតោ អយំ វិសេសោ។ តេន វិសេសេន អយំ អស្សាទោ, សោ កស្ស អស្សាទោ អជ្ឈត្តិយា ឈាយិនោ, តស្សា អជ្ឈត្តិយា ឈាយិនោ, ឥទំ កល្លិតា កោសល្លំ ចិត្តញ្ញាណំ អនោមទ្ធិយតំ គច្ឆតិ ឈានពលំ, ឈានពលេ ចិត្តស្ស អយំ បរិយេសិតព្វស្ស ឥមានិ ឈានង្គានិ អនាវិលសង្កប្បា បឋមេ ឈានេ ឈានង្គានិ កាចិ។ សោ បីតិ តទនុសារិត្តាច បឋមេ ឈានេ ឈានង្គំ តស្សង្គតោ ច ឆន្ទោ តទភិសន្ទិតាយ ច។ បីតិ ទុតិយេ ឈានេ ឈានង្គឆន្ទតា ខោ បន តថា បចត្តស្ស សហគតំ ឈានង្គឆន្ទំ សសុខតាយ អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ទុតិយេ ឈានេ ឈានង្គំ យនោសម្បសាទនតាយ តទភិសន្ទិតាយ ច។ បីតិ ទុតិយេ ឈានេ ឈានង្គំ អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ សមាធិតា [សមាធិកា (បី។)] បីតិ ទុតិយេ ឈានេ ឈានង្គំ, ចេតសោ ឯកោទិភាវោ ទុតិយេ ឈានេ ឈានង្គំ, ឧបេក្ខា ផស្សតា តតិយេ ឈានេ ឈានង្គំ, សុខំ តស្ស អង្គន្តិ ច។ ចេតសោ ឯកោទិភាវោ ចតុត្ថេ ឈានេ ឈានង្គំ, ឧបេក្ខា អទុក្ខមសុខា ចតុត្ថេ ឈានេ ឈានង្គំ, អភិនិវាទម្បិ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិ ចតុត្ថេ ឈានេ ឈានង្គំ។ សតិបារិសុទ្ធិ ច អនេកញ្ញាទ្ធីសុ ឈានង្គសមាយុត្តា បីតិ ចេតសោ ឯកោទិភាវោ ចតុត្ថេ ឈានេ ឈានង្គំ។

តត្ថ កតមា ឈានភូមិ? សវិតក្កេ សវិចារេ វិវេកា អនុគតា បឋមេ ឈានេ ឈានភូមិ។ អវិតក្កេ អវិចារេ អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ឋិតំ បីតិយនុគតា ទុតិយេ ឈានេ ឈានភូមិ។ សុខសាតសមោហិតា សប្បីតិកា តតិយេ ឈានេ ឈានភូមិ។ តស្ស សុខទុក្ខសហគតា អភិនីហារសហគតា ចតុត្ថេ ឈានេ ឈានភូមិ។ អប្បមាណសហគតា សត្តារម្មណា បឋមេ ឈានេ ឈានភូមិ។ អភិញ្ញាយតនសហគតា រូបសញ្ញាសុ ទុតិយេ ឈានេ ឈានភូមិ។ វិមោក្ខសហគតានំ វិមោក្ខេសុ តតិយេ ឈានេ ឈានភូមិ។ អនុបស្សនាសហគតា កាយសង្ខារា

សម្មា ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស ភូមិំ

២៦៣។ តត្ថ កតមេ ឈានវិសេសា? វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច បាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ ចិត្តចេតសិកសហគតា កាមធាតុសមតិក្កមតាបិ, អយំ ឈានវិសេសោ។ អវិតក្កា ចេវ អវិចារា ច សប្បីតិកាយ សតិសហគតាយ បីតិសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ។ អយំ ឈានវិសេសោ។ អវិតក្កាយ ភូមិយា អវិចារាយេវ សតិ អនុគតា ឧបេក្ខាសហគតា មនសិការា សមុទាចរន្តិ។ តទនុធម្មតាយ ច សតិ សណ្ឋហតិ [សន្ថហតិ (បី។)]។ តញ្ច ភូមិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, អយំ ឈានវិសេសោ។ សតិបរិសុទ្ធិសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ, តញ្ច ភូមិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, អយំ ឈានវិសេសោ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសហគតាយ ភូមិយំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសហគតា សញ្ញាមនសិការា សមុទាចរន្តិ, តញ្ច ភូមិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ, អយំ ឈានវិសេសោ។

ឈានសម្ភារា នេក្ខម្មវិតក្កោ សម្ភារោ កាមវិតក្កវិនោទនាធិប្បាយតា។ អព្យាបាទវិតក្កោ សម្ភារោ ព្យាបាទវិតក្កបដិវិនោទនាធិប្បាយតា។ អវិហិំសាវិតក្កោ សម្ភារោ វិហិំសាវិតក្កបដិវិនោទនាធិប្បាយតា។ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា អប្បិច្ឆតា សម្ភារោ បរិសុទ្ធាជីវោ ចតុត្ថំ សមាបត្តិំ សម្ភារោ អកម្មស្ស វិហារិតា។ មគ្គសម្ភារោ សមាបត្តិបជ្ជនតា។ ផលសម្ភារោ ឈាននិព្ពត្តិតាយ ឈានសមុទាគមោ។ កុសលហេតុ យំ ឈានំ សមុទយំ គច្ឆតិ កោ ច [កោចិ (ក។)] ន កុតោចិ នេក្ខម្មប្បត្តា សមុទាគច្ឆន្តិ។ អាលម្ពនិរោធសមាធិ សន្តោ សមុទាគច្ឆន្តិ។ អវីតិក្កន្តា សមុទាគច្ឆន្តិ។ សុខិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ បហានាយ តេ ច អព្យាបជ្ជតាយ សមុទាគច្ឆន្តិ។ តំ បន សន្តាយ សមុទាគច្ឆន្តិ។ អបរិទាហតាយ សមុទាគច្ឆន្តិ។ អយំ ឈានសមុទាគមោ។

២៦៤។ តត្ថ កតមា ឧបនិសា? កល្យាណមិត្តតា ឈានស្ស ឧបនិសា។ កល្យាណសម្បវង្កតា ឈានស្ស ឧបនិសា។ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា ឈានស្ស ឧបនិសា។ អសន្តុដ្ឋិតា កុសលេសុ ធម្មេសុ ឈានស្ស ឧបនិសា។ សទ្ធម្មស្សវនំ ឈានស្ស ឧបនិសា។ សំវេជនិយេ ឋានេ សំវិគ្គស្ស យោនិសោ បធានំ។ អយំ ឈានោបនិសា។

តត្ថ កតមា ភាវនា? មេត្តាសេវនា អព្យាបាទវិតក្កភាវនា។ ករុណាសេវនា អវិហិំសាវិតក្កភាវនា។ មុទិតាភាវនា បីតិសុខសម្បជញ្ញា ការិតា។ ឧបេក្ខាភាវនា បស្សតោ ឧបេក្ខាភាវនា អបស្សតោ ឧបេក្ខា ច អជ្ឈុបេក្ខា ច, អសុភសញ្ញាភាវនា ទុក្ខាបដិបទា ឥន្ទាភិញ្ញា ភវសន្ធាភិញ្ញា ភវសន្ធានំ, សា ឦទិសា ភាវនា ភាវិតា ពហុលីកតា អនុដ្ឋិតា វត្ថុកតា យានីកតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា។ អយំ ភាវនា។

២៦៥។ ភាវយន្តស្ស អយំ អាទីនវោ បឋមេ ឈានេ សង្ខារសមន្តាកោតា ឯសោ ធម្មោ អស្សុតោ សាវេចា។ សចេ ឯស ធម្មោ អយំ ហីនោ អាសន្នបដិបក្ខោ ច ឯស ធម្មោ កាមោ បតិចារោ បតិវិចារោ សមាបត្តិំ ច សេដ្ឋាព្យាវិកោ ឯស ធម្មោ វិតក្កវិចារោ ច។ តត្ថ ចិត្តំ លោតេក្តិ, កាយោ ចេត្ថ កិលមតិ, កាយម្ហិ ចេត្ថ កិលន្តេ ចិត្តំ វិហញ្ញតិ។ អនភិនីហារក្ខមោ ច អភិញ្ញានំ ឥមេ អាទីនវា បឋមេ

ឈានេត៉

ទុតិេយ ឈានេត ញ្ញូេយ អាឌឹតចា បឹតិផរណសហេតោ ច ឲេសា ឆេយ្ញា, ត សមុតាចារេស្សតិ ចិត្តំ៉ អេសាឆយំ ដ្ឋបកេយា េចស ឆេយ្ញា ដ្ឋបកយិបរិស្សេយា [ដ្ឋបកយិបរិចេយា (បី៉)] េគាយតស្សបច្ចត្តិេកា េចស ឆេយ្ញ៉ ពត្វ ពត្វ ឃុត្តឹត់ បឹតិ បរឌ្ឍេតា េចស ឆេយ្ញា ទុក្កទ់ េហាតិ, អចត្តសត្តាសក្នុយិបរិចឌ្ឍយេត្តា ចត្សុ ទុក្ខតាសុ ឲស ឆេយ្ញា អត្ុចិដ្ឋាបតសឋ្ឋាយ [អត្ុចិដ្ឋា បស្សតិយា (បី៉)] ទុក្ខតាយ ច ត បលិេពាឆទុក្ខតាយ ច អកិញ្ញាទុក្ខតាយ ច េទាកទុក្ខតាយ ច, ញ្ញូេយ អាឌឹតចា ទុតិេយ ឈានេត៉

តត្វ កតេយ អាឌឹតចា តតិេយ ឈានេត? ដ្ឋេបក្ខាសុលសហកតាយ តត្វ សាតាចិត់ បញ្ចាត្តុំដ្ឋេបក្ខាសុល់ បរិចត្តិេតា ឲស ឆេយ្ញ៉ េតត តិច្ចសញ្ញិតាតញ្ចា យំ េហាតិ៉ ទុេក្ខាបតិយំ សុល់ ចិត្តស្ស សេញ្ញាកតំ ដ្ឋបិគាយ សុលទុក្ខាយ កេតា សចតិ៉ សុលទុក្ខាតុកតញ្ចា ដ្ឋបិគាយ អតកិហារក្ខយំ ចិត្តំ េហាតិ៉ អកិញ្ញាយ សន្ធិកិរិយាសុ សេញ្ញាបិ េចេត ឆេយ្ញ តឹសុ ឈានសយាបត្តឹសុ ចត្សុហិ ច ទុក្ខតាហិ អត្ុចិដ្ឋាត់ សា កយា ទុក្ខតាយ បលិេពាឆទុក្ខតាយ ច អកិញ្ញាយ ទុក្ខតាយ ច ញ្ញូេយ អាឌឹតចា តតិេយ ឈានេត៉

តត្វ កតេយ អាឌឹតចា ចត្ុេត្វ ឈានេត? អាកិញ្ចញ្ញាសយាបត្តិកា េត ឆេយ្ញាត្ុសយាបត្តិកា ឲតិស្សា ច ក្នុយិយំ សាតាត់ ពាលបុត្ុឌ្ឍតាត់ អេតកចិឆាតិ ខិដ្ឋិកតាតិ ដ្ឋប្បឌ្ឍត្តិ៉ ឌ្លាឡអារិកា សុលុេយហិ ច ទ្វបសញ្ញាហិ អត្ុចិឆាតិ ឲតាតិ ឈានតាតិ សគា អត្ុគយេយត្តាឈានកលិត្ុគត្ុកលិយ សាឆារណា, ទុក្កទា ច សេញ្ញា ចត្តាេទា យហាសម្ភាទា សមុគាកតាតិ ច ឲតាតិ ឈានតាតិ អញ្ញាយញ្ញា តិស្សាយ សមុគាកច្ឆត្តិ៉ ឲត្វ សមុគាកតា ច ឲេត ឆេយ្ញ ត សយត្តា េហាត្តិ៉ អសយុក្កហិតតិយិត្តា ច ឲេត ឆេយ្ញ បរិហាយត្តិ៉ តិរុទ្ធត្តិ ច ឲេត ឆេយ្ញ ត ដ្ឋបិឌិយត្តិ តិរុទ្ធញ្ញាតិ ច, ឲេតាសំ ឆេយ្ញាត់ ឈានតាតិ តិយិត្តាតិ ត ឈានតិយិត្តសញ្ញា េចាកិទតិ៉ អប្បឌិលទ្ឋុបុត្តា ច ឈាឃឹចេសត ច កចតិ [ឈាឃឹ ច ចេសត ច កចតិ (បី៉ ក៉)]៉ ញ្ញូេយហិ អាឌឹតេចហិ អយំ ឈានបរិហាតិ៉

លិលិ៉ តិេទាឆសយាបត្តិយា អបឌិសេញ្ញាយ អចេសសសញ្ញិេតា អាកិញ្ចញ្ញាយតតសហកតា សញ្ញាយតសិកាទា សមុគាចទត្តិ, េសា តិេទាឆសយាបត្តិេតា បរិហាយតិ៉ អាេតញ្ញសញ្ញិេតា អសញ្ញាយតត់ សយាបត្តុស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតតសហកតា យតសិកាទា សមុគាចទត្តិ, តញ្ចា ក្នុយិ ត បឌាតាតិ, េសា តេតា បរិហាយតិ៉ អាកិញ្ចញ្ញាយតត់ សយាបត្តុស្ស ចិញ្ញាណញ្ចាយតតសញ្ញា យតសិកាទា សមុគាចទត្តិ, តញ្ចា ក្នុយិ ត បឌាតាតិ, េសា តេតា បរិហាយតិ៉ ចិញ្ញាណញ្ចាយតត់ សយាបត្តុស្ស ទ្វបសញ្ញាសហកតា៉ ចិត្វេទត...េប... យាច បថេយ ឈានេត កាយសញ្ញាសហកតា កាតត្តា៉ សកស្ស [សា តស្ស (បី៉ ក៉)] បរិហាយតិ, កលញ្ញេត កលញ្ញំ ឈាយតិ, បរិសយត្តេតា ឈាយតិ, កិត្តេត្តា ឈាយតិ, ត សញ្ញាយតិ, អាឃ្នុហេត្តា ឈាយតិ, កិត្តិ ច តិបរិចិេតា ឈាយតិ៉ អតិចិឆាចេត្តា ឈាយតិ, អតិយញ្ញាេត្តា ឈាយតិ, កាយសេញ្ញាេទ អប្បឌិសម្ភាេទ ឈាយតិ, បរិឃុដ្ឋាតស្ស តិស្សេណ អឌាតេត្តា ឈាយតិ, តឹចេណាកិក្ុេតា ឈាយតិ, អស្សាបត្តិយតសិកេទាេត្តា ឈានស្ស អស្សាេគា កាយទាកបរិឃុដ្ឋាត់ បហាត់ ឈានស្ស អស្សាេគា កាយទាកេហត្ុត់ ឆេយ្ញាត់ ដ្ឋគយត្តិ, តិរុទ្ធញ្ញាតិ ឲេតាសំ ឆេយ្ញាត់ ឈានតាតិ ដ្ឋបរិយា សុលុេបក្ខា កាយកយ្ញកិេលសាត់ បហាត់ អស្សាេគា, ឲចំ េលា បុត ឈានស្ស អស្សាេគា យហាសំចាសយប្បឹឡញ្ញូេត េលាកសំតិចាេស អសេញ្ញាេឆាកាសា ចិកេយស្សយិធំ ឈានប្បហាតា៉ អយំ

បលិពោធយប្បលិពោធទេលិកនត្តិចាពេន ១សតិធយិធំ ឈាតំ អតយតក្កុំសារនយាបត្តាតំ នត្វាតំ សំសារប្បហាតតា អាតិសំពេសា, ឃយិធំ ឈាតស្ស អស្សាទោ កាយស្ស អឈាតិឃឈាឃិតោ កចតិ៍ អឈាតិឃឈាតិឃឈាឃឹហិ អបរាយនត្តា អឈាតិឃឈាឃិតំ ឈាឃតិ, ឃាតិ កលញ្ញាឃិតោ បធាតិ, តាតិ អត្ថធិតាតិ បដិបល្លោ៍

លិប៉៍ តត្ថ កតមំ ឈាតពោកាសល្លំ? នយាបត្តិពោកាសល្លំ ឈាតពោកាសល្លំ, ឈាតចិពេសនពោកាសល្លំ ឈាតពោកាសល្លំ, ឈាតត្តទិកពោកាសល្លំ ឈាតពោកាសល្លំ, នយាបត្តិចុដ្ឋាតពោកាសល្លំ ឈាតពោកាសល្លំ, ឈាតេត នកាចពោកាសល្លំ ឈាតពោកាសល្លំ, ឈាតេត អាឌឹតចពោកាសល្លំ ឈាតពោកាសល្លំ, ឈាតេត តិស្សរលាពោកាសល្លំ ឈាតពោកាសល្លំ, ឈាតឋលេត ប្តបិតាឃ ពោកាសល្លំ, ឈាតឋលេត បដិនដ្ឋាតឋលេ អបទិហាតឆយ្ចតា តិដ្ឋត្តិឈាតេត ច កឹឡុដ្ឋតាបិ ចិពេសនកាកិឃំ ឈាតំ បដិលគ្គតិ៍ ដ្ឋាធំ បតស្សាតិ កចហាទិតា ច អារយ្ចលាតិយិត្តក្កពេហា អតកិតឹហារពាលំ, ចិពេត្តកក្កតា តិយិត្តាឃុ កតិនហិតា នយឆពាលេត អសំឃឹឆតញ្ញា ឈាតេត យក្កឋលំ នយធំ បចេត្ត នយាឆិតោ ប្តពេបល្លាបលិបុដ្ឋាបទតិយិត្តានពេឃា បក្កាហិតោ [យក្កាហិតោ (បី៍)] នតិពាលំ តំ បចត្តិតាតញ្ញា ចិបស្សតាតំ នយញ្ញាពាលេ៍

តត្ថ កតយា ឈាតបិទយិតា? ឃុបិទយិតា ពេយត្តា កាពេយឃុ នត្តា កាយនក្កនត្តាតិ [ប្តធា៍ ៩៧ ប្តធាពេត បឃ្សិតដ្ឋំ] ឃយិប្បឃុពេត្ត ពេធនតាឃ ពេចាហាពេត ពេក្ខ នច្ចាតិ តិដ្ឋិដ្ឋាតិ, ទុក្ខញ្ញា នយុធពេឃា ច, ចិធពេឃត ហាពេត ពេឃ សំពេឃាឌតឹពេឃឃុ ឆពេយ្ចឃុ ចដ្ឋិ ត បស្សត្តិ, ពេត ខ្លាឈំ តទិស្សត្តិតិ ពេតតំ ធាតំ ចិដ្ឋតិ៍ ត តទិស្សត្តិតិ អត្ថិ ១នា ឃុត្តិ ច ចិធពេឃា ច ដ្ឋាធំ ត្ថ កិស្ស បធដ្ឋាតំ, កាពេយឃុ នត្តាតិ បញ្ញា កាយក្កលា, តំ កាយតល្ហាឃ បធដ្ឋាតំ៍ សំពេឃាឌពេត ចដ្ឋយបស្សយាតាតិ អចិដ្ឋាឃ បធដ្ឋាតំ, ត ហិ ធាតុ សំពេឃាឌតនក្កនត្តា ខ្លាឈំ តពេទឃ្សំ ចិបុលំ យហត្តត្តិ ប្តបិតាតស្ស បធដ្ឋាតំ៍ កាពេយឃុ នត្តាតិ កាយា ទ្វិធា – ចត្តុកាយា ច កិពេលនកាយា ច, តត្ថ កិពេលនកាយា កាយតល្ហា កាយតល្ហាឃ ឃុត្តា កចត្តិ ទ្វបតល្ហា កចតល្ហា លក្ខពេលាត ហាពេត, សំពេឃាឌពេត ចដ្ឋយបស្សយាតាតិ សំពេឃាឌតស្ស៍ ពេឃា តត្ថ លត្ថទពេកា តស្ស កិ បធដ្ឋាតំ? ឃុលា ពេចធតា ពេក្ខ ច ដ្ឋត្ថិឃាតិ – ឃុលិត្ថិឃញ្ញា ពេនាយតស្សិត្ថិឃញ្ញា៍ ដ្ឋតិ ឃុលាឃ ពេចធតាឃ កហិតាឃ តពេឃាបិ ពេចធតា កហិតា ពេហាត្តិ៍ ពេចធតាក្ខពេត្ត កហិពេត នពេត្ត បញ្ញាក្ខត្តា កហិតា ពេហាត្តិ៍ ទ្វបនក្កត្តនពេឋាដ្ឋត្តា កហិតា, ចត្តុកាពេយឃុ កហិពេតឃុ នត្តាតិ ៧ ធាហិទាតិ អាឃតតាតិ កហិតាតិ ពេហាត្តិ៍ អញ្ញត្តិកធាហិពេទឃុ អាឃតពេតឃុ ពេឃា នពេតា, អឃំ ចុដ្ឋពេត លក្ខពេលា ហាពេទា, តត្ថ ពេឃា ខ្លឡុអាទិកយិប្បកិពេលពេន អញ្ញាចនិពេតា នដ្ឋកិពេលពេនឃុ ពេឃា ត តពេតា ឃុលុយតពេទឃុ ត ចឹតទាពេកា កចតិ៍ តត្ថ ធាហិទសំពេឃាឌតំ យយត្តិ អញ្ញត្តសំពេឃាឌតំ អហត្តិ៍ តត្ថ កកចពេតា ពេកា អធិប្បាពេឃា? ពេឃ ខ្លាឈំ តទិតុកាយា ពេត សំពេឃាឌតឹពេឃឃុ ឆពេយ្ចឃុ អាឌឹតចាតុបស្សិពេតា ចិហទិស្សត្តិតិ អឃពេយត្ត កកចពេតា អធិប្បាពេឃា៍ កាពេយឃុ នត្តាតិ ពេឃឃុ ច នត្តា ពេឃត ច នត្តា ពេឃនញ្ញា នត្តា អឃំ ចតុដ្ឋិពេធា អាកាពេទា នពេដ្ឋនំ ហារកាកិពេឃា៍

លិង៍ តត្ថ កតយាតិ តីណិ ចិបល្លាសាតិ បធដ្ឋាតាតិ ច? ចិត្តចិបល្លាសស្ស ទិដ្ឋិចិបល្លាសស្ស នញ្ញាចិបល្លាសស្ស តពេឃា ចិបល្លាសា តីណិ អកុសលមូលាតិ បធដ្ឋាតំ៍ តីណិ អកុសលមូលាតិ ហឹតប្បលិតកាទិឃកយ្ចស្ស បធដ្ឋាតំ៍ ចតុត្តញ្ញា ប្តបិតាតាតំ ពេធាពេសា អកុសលមូលំ ជិស្សតិ៍ ហឹតប្បលិតកាទិឃកយ្ចស្ស បធដ្ឋាតំ៍ ឃឆា យាតុឃា ចា បិតុពេតា ចា អញ្ញាតទស្ស ចា បុត ប្តឡុអាទស្ស កិក្ខុពេតា អកឃំ ពេធតិ៍ តត្ថ អពេញ្ញា យិដ្ឋា បដិបពេដ្ឋឃ្យ កាពេឃត ចា ចាចាឃ ចា៍ តត្ថ ពេនា ឡ្យាបិធយុបិតាឃ ពេតនំ ប្តឡុអាទាតំ ទក្ខាចពេលាកុត្តិឃា អតុបិលឃពេត្តា ពេឃា

ᩁᩪᨸᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩮᨲᩥ ᨲᩮᨶᩴ ᩑᩅᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩴ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᩣᨲᩩ ᨸᨭᩥᨠᩪᩃᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩁᨱᩴ ᩅᩴ ᨲᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᨭᩥᨷᩃᩮᩣᨵᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩮᩣ ᩉᩥᨶᨠᩣᨾᩥᨧᨠᩣᨿᩴ ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩁᨱᩣᨶᩥ ᨧᨲᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩁᩪᨸᩣᨴᩤᨶᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩁᩪᨸᩣᨴᩤᨶᩮᩉᩥ ᩅᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩁᩪᨸᩣᨴᩤᨶᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨧ ᨲᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨶᩥ ᨲᩮᩅ ᩁᩪᨸᩣᨴᩤᨶᩮᩣ ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩅᩮᩅ ᩅᩮᩈᨲᩣᩉᩣᩁᩮᩣ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩔ ᩅᩮ ᨶ ᨸᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩋᩣᨾᩥᩈᨧᨠ᩠ᨡᩩᨸᩔᩣᨿ ᨸᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩔᩣ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣ, ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣᨶᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᩈᩮᩣᩈᩮᨲᩥ ᨲᩔ ᩈᩮᩅᨶᩣ ᩅᩣ, ᩋᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᨶᩦᩉᨲᩣ ᨲᩮᩅ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ – ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩃᩮᩣᨽᩮᩣ; ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨴᩮᩣᩈᩮᩣ; ᩋᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᩣᨶᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩁᩪᨸᩣᨴᩤᨶᩥ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨶ ᨧ ᨸᩩᨶ ᨠᩣᨿᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩣᨿᩥᨠᩴ ᨧ ᩈᩩᨡᩴ ᨧ ᨲᩔ ᩅᩥᨸᩣᨠᩉᩣᨶᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᨠᩣᨿᩴᩋᩈᩩᨡᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᩴᨷᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᩅᩮᩅ ᨿᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ

ᨠᩣᨿᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ, ᨲᩮ ᩑᨠᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣ, ᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩔᩣᨿᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨶᩣᨿ, ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨧᨿᩣᨿ ᨸᨩᩉᨲᩥ, ᨶ ᩁᩪᨸᨧᨿᩣᨿ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨠᩣᨿᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᨠᩣᨿᩴ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩴ ᨲᩥᩁᩥᨿᩦᨲᩥ ᩅᩥᨽᨩ᩠ᨩᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥ

ᨸᩢ᩠ᨷ ᨸᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩮ ᨿᩮ ᨶ ᩈᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨧ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩉᩥ ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨲᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨸᩩᩃᩴ ᨷᩉᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᩣ

ᩅᩮᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᨸᩥ ᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ ᨸᩥᨿᩮᩣ ᩁᩪᨸᩮᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨩᩁᩣᨲᩥ ᩁᩪᨸᨭ᩠ᨮᩮᩣᩅᩤᨲᩥ ᨿᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩮᨴᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩥ, ᩋᨿᩴ ᩅᩮᩅᨧᨶᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᩣᨿᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ ᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᩣᨿᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᨧᩣᩁ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ, ᨻᩦᨩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ, ᩁᩪᨸᩣᨴᩤᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩩᨳᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᩣ

ᩋᩮᩣᨲᩁᨱᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨿᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨿᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ

ធម្មាយតនេសុ អកុសលា ធម្មាយតនានិ ឥន្ទ្រិយេសុ សុខិន្ទ្រិយញ្ច, សោមនស្សិន្ទ្រិយញ្ច, អយំ ឥន្ទ្រិយោតរណោ.

សោធនោតិ ឯត្តកោ ឯវេច អារព្ភោ និទ្ទិសិតោ សុត្តតោ.

អធិដ្ឋានោតិ ឥមេ ធម្មា អត្ថិ ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា អត្ថិ វេមត្តតាយ. យេ សញ្ញា ពាហិរា កាយេ, តេ វេមត្តតាយ បញ្ញត្តា. បញ្ចសុ កាយគន្ថេសុ វុត្តាតិ បរិយុដ្ឋានវិបល្លាសា វេមត្តតាយ បញ្ញត្តា ថូលំ តេរយ្យំ វិបុលំ មហត្តតំ អវិជ្ជា ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា.

បរិក្ខារោតិ តស្ស កោ ហេតុ កោ បច្ចយោ? អារម្មណបច្ចយតាយ បច្ចយោ. អយោនិសោ ច មនសិការោ សត្តិស្សយស្ស បច្ចយតាយ បច្ចយោ. អវិជ្ជា សមនន្តរបច្ចយតាយ បច្ចយោ. រាគានុសយោ ហេតុបច្ចយតាយ បច្ចយោ. អយំ ហេតុ, អយំ បច្ចយោ.

សមារោបនោ បច្ចយោតិ យេ កាយេសុ សត្តា សុខិតា សុទ្ធបិតិ អយំ កាយធាតុយា ផស្សោ វេទកា តេ អបុញ្ញាយោ សង្ខារា. តេ កិំ បច្ចយា? អវិជ្ជា បច្ចយា. តេ កិស្ស បច្ចយា? វិញ្ញាណស្ស បច្ចយា. ឥតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា. សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ យាវ ជរាមរណំ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស មហតោ ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ. ឯកំ សុត្តំ គតំ. បញ្ចនីចរេហិកំ សុត្តំ កាតព្វំ.

៥៣. តត្ថ កតមោ ទេសនាហារោ តាយ? យា ច អភិជ្ឈា យោ ច ព្យាបាទោ យញ្ច ឧទ្ធច្ចំ, អយំ តណ្ហា. យញ្ច ថិនមិទ្ធំ, យញ្ច កុក្កុច្ចំ យា ច វិចិកិច្ឆា, អយំ ទិដ្ឋិ. យា បន កាយស្ស អកម្មនិយតា កិញ្ចាបិ តំ មិទ្ធំ ហោតិ ន តុ សង្កិលេសតាយ កិលេសោ, ឥតិ យា ច ចិត្តស្ស លីនតា យា ច កាយាកម្មនិយតា, អយំ ឧបក្កិលេសោ ន តុ សង្កិលេសោ. តត្ថ អត្តសញ្ញានុបតិត្តំ កិលេសេធា កុក្កុច្ចានុបតិត្តំ មិទ្ធំ យា ចិត្តស្ស លីនតា, ឥតិ ឥមេ បញ្ច នីវរណា ចត្តារិ នីវរណានិ សង្កិលេសា ថិនមិទ្ធំ នីវរណឧបក្កិលេសោ. យថា ចត្តារោ អាសវា សង្កិលេសអាសវតាយ អាសវា តេ តុ ចិត្តាសវតាយ អាសវា. សង្កិលេសតាយ អាសវា. ឧបក្កិ អាសវតាយ អាសវា. អវ បនាហ សុត្តន្តេ យេន តេ សម្បយុត្តា វា វិប្បយុត្តា វា អាសវា, តេវេច ឯតេ ចត្តារោ សាសវា វា អនាសវា វា.

តត្ថ កតមោ វិចយោ. អភិជ្ឈា កាយតណ្ហា រូបតណ្ហា ភវតណ្ហា. យំ វា បន កិញ្ចិ អជ្ឈោសានគតំ សាសវា អភិជ្ឈាយស្ស វេទនានុបស្សិយ យោ អត្ថំ ចរតិ. តត្ថ យោ ព្យាបាទំ ឧប្បាទេតិ, អចរិ ចរិស្សតីតិ ឯវំ នវ អាឃាតវត្ថូនិ កត្តព្វានិ, តស្សេវ ព្យាបាទានុបស្សិស្ស កិលេសោ យោ បរិទាហោ កាយកិលេសចោ អកម្មនិយតា មិទ្ធំ ចិត្តានុបស្សិស្ស បដិឃានេតន លីនតា, ឥទំ ថិនមិទ្ធំ តត្ថ អធិករណអព្ភុបសមោ, ឥទំ ឧទ្ធច្ចំ យំ កិំ កម្មទីបិតិ [កាទទីបិតិ (បី. ក.)] ឥទំ កុក្កុច្ចំ យំ យថា ឥទំ សត្តិរណំ, អយំ វិចិកិច្ឆា តត្ថ អវិជ្ជា ច តណ្ហា ច អត្ថិ, ឥទំ បរិយុដ្ឋានំ អាចរណំ នីវរណំ ឆទនំ ឧបក្កិលេសោ ច អត្ថិ, ឥទំ កាយច្ឆន្ទោ កាយរាគបរិយុដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ ព្យាបាទោ ព្យាបាទបរិយុដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ ថិនមិទ្ធំ ថិនមិទ្ធបរិយុដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ វិចិកិច្ឆា វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ កាយរាគបរិយុដ្ឋានំ អត្ថសមសំយោគស្ស បទដ្ឋានំ ព្យាបាទបរិយុដ្ឋានំ បដិឃសំយោគស្ស បទដ្ឋានំ ថិនមិទ្ធបរិយុដ្ឋានំ មានសំយោគស្ស បទដ្ឋានំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានញ្ច វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានញ្ច ទិដ្ឋិសំយោគស្ស បទដ្ឋានំ

តត្ថ កតមោ លក្ខណោ ហារោ? កាយរាគបរិយុដ្ឋានេ វុត្តេ សព្ពានិ បរិយុដ្ឋានានិ វុត្តានិ ហោន្តីតិ។ សំយោជនេសុ វុត្តេសុ សព្ពសំយោជនានិ វុត្តានិ ហោន្តិ។ អយំ លក្ខណោ ហារោ។

ប័៧។ តត្ថ កតមោ ចតុព្យូហោ ហារោ? យេ ឥមេ បញ្ច នីវរណា ឈានបដិបក្ខា សោ ទុក្ខសមុទយោ។ យំ ផលំ, ឥទំ ទុក្ខំ។ តត្ថ កាមច្ឆន្ទស្ស នេក្ខម្មវិតក្កោ បដិបក្ខោ; ព្យាបាទស្ស អព្យាបាទវិតក្កោ បដិបក្ខោ; តិណ្ណំ នីវរណានំ អវិហិំសាវិតក្កោ បដិបក្ខោ។ ឥតិ ឥមេ តយោ វិតក្កា។ នេក្ខម្មវិតក្កោ សមាធិក្ខន្ធំ ភជតិ។ អព្យាបាទវិតក្កោ សីលក្ខន្ធំ ភជតិ។ អវិហិំសាវិតក្កោ បញ្ញាក្ខន្ធំ ភជតិ។ ឥមេ តយោ ខន្ធា។ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ នីវរណប្បហានាយ សំវត្តតិ។ យំ នីវរណប្បហានំ, អយំ និរោធោ។ ឥមានិ ចត្តារិ សច្ចានិ។ អយំ ចតុព្យូហោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ អាវដ្ដោ ហារោ? បញ្ច នីវរណានិ ទស ភវន្តិ។ យទបិ អជ្ឈត្តំ សារជ្ជតិ, តទបិ នីវរណំ។ យទបិ ពហិទ្ធា សារជ្ជតិ, តទបិ នីវរណំ, ឯវំ យាវ វិចិកិច្ឆា ឥមេ ទស នីវរណា។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា កិលេសា ឥមានិ ទ្វេ សំយោជនានិ អជ្ឈត្តសំយោជនញ្ច ពហិទ្ធាសំយោជនញ្ច។ តត្ថ អហន្តិ អជ្ឈត្តំ, មមន្តិ ពហិទ្ធា។ សក្កាយទិដ្ឋិ អជ្ឈត្តំ, ឯកសដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតានិ ពហិទ្ធា។ យោ អជ្ឈត្តំ ឆន្ទរាគោ រូបេសុ អវីតរាគោ ភវតិ អវីតច្ឆន្ទោ ឯវំ យាវ វិញ្ញាណេ, អយំ អជ្ឈត្តា តណ្ហា។ យំ ឆសុ ពាហិរេសុ អាយតនេសុ តីសុ ច ភវេសុ អជ្ឈោសានំ, អយំ ពហិទ្ធា តណ្ហា។ ឥមានិ ទ្វេ សច្ចានិ សំយោជនានិ សំយោជនីយា ច ធម្មា។ តត្ថ សំយោជនេសុ ធម្មេសុ យា និព្ពិទានុបស្សនា ច, អយំ មគ្គោ។ យំ សំយោជនប្បហានំ, អយំ និរោធោ។ អយំ អាវដ្ដោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ វិភត្តិហារោ? សំយោជនន្តិ ន ឯកំ ឯកំសេន។ មានសំយោជនំ ទិដ្ឋិកាមិយន្តិ ន តំ ឯកំសេន អទិដ្ឋមានំ និស្សាយមានំ ន បជហតិ។ យោ បញ្ច ឱរម្ភាគិយោ មានោ កិញ្ចាបិ សោ ទិដ្ឋិបក្ខោ និយា។ ន តុ ឧទ្ធម្ភាគិយំ សំយោជនំ តស្ស បហានាយ សំវត្តតីតិ។ យោ ច អហង្ការោ ន បវិទ្ធាយំ បនស្ស ឯវំ ហោតិ។ កទាស្សុ នាមាហំ តំ សន្តំ អាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សាមិ, យំ អរិយា សន្តំ អាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរន្តីតិ, អយំ អភិជ្ឈា ន ច តំ នីវរណំ។ អត្ថិ បន អរហតោ កាមកិលេសវិទ្ធំសនា ឧក្កមតិ ន ច តំ នីវរណំ តស្ស ថិនមិទ្ធំ នីវរណន្តិ។ ន ឯកំសេន។ អយំ វិភត្តិហារោ។

បរិវត្តនោតិ បញ្ច នីវរណា បញ្ចង្គិកេន ឈានេន បហានំ គច្ឆន្តិ។ អយំ តេសំ បដិបក្ខោ នីវរណា អមុកស្ស បហីនាតិ ន អញ្ញានុមិនិតព្ពំ, បរមត្ថមជ្ឈត្តំ, អយំ បរិវត្តនោ។

តត្ថ កតមោ វេវចនោ? កាមច្ឆន្ទោ ឆន្ទរាគោ បេមំ និកន្តីតិ វេវចនំ។ នីវរណំ ឆន្ទំ ឧបក្កិលេសោ បរិយុដ្ឋានន្តិ វេវចនំ។

បញ្ញត្តីតិ អវិជ្ជាបច្ចយា កិច្ចបញ្ញត្តិយា [បច្ចបញ្ញត្តិយា (ក)] បញ្ញត្តិ, ព្យាបាទោ វិក្ខេបបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តិ, ថិនមិទ្ធំ

អសង្ខតបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តិ។ ឯវំ សព្ពេបិ ឯតេ បញ្ច តិចរណា ឥមស្មិំ សុត្តេ វិក្ខេបបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តិ។

តត្ថ កតមោ ឱតរណោ? ឥមេ បញ្ច តិចរណា អវិជ្ជា ច តណ្ហា ច តត្ថ អវិជ្ជាមូលា តិចរណា។ យា តណ្ហា ឥមេ សង្ខារា, តេ អវិជ្ជាបច្ចយា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា បញ្ចសុ ខន្ធេសុ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា, អាយតនេសុ ធម្មាយតនំ, ធាតូសុ ធម្មធាតុ, ឥន្ទ្រិយេសុ ឥមេសំ ធម្មានំ បទដ្ឋានំ សុខិន្ទ្រិយស្ស ច សោមនស្សិន្ទ្រិយស្ស ច ឥត្ថិន្ទ្រិយស្ស ច បុរិសិន្ទ្រិយស្ស ច។

តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? យំ សុត្តំ យថា អារព្ភ និក្ខិត្តំ សោ អត្ថោ ភាសិតោ ឥមេហិ បញ្ចហិ បទេហិ។

តត្ថ កាយគន្ថា ច ព្យាបាទោ ច វិចិកិច្ឆា ច ន ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា, កាយាតិ ន ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា, អថ ខលុ វេមត្តតាយ បញ្ញត្តា។ អយំ អធិដ្ឋានោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ បរិក្ខារោ? កាយគន្ថស្ស អយោនិសោ មនសិការោ សុភារម្មណបច្ចយោ; សុភនិមិត្តញ្ច ហេតុ។ ព្យាបាទស្ស អយោនិសោ មនសិការោ អាឃាតវត្ថូនិ ច បច្ចយោ; បដិឃានុសយោ ហេតុ។ ថីនមិទ្ធស្ស បដិសំហារោ បច្ចយោ; បវត្តិយា កិលមថា ធនតា តញ្ច ហេតុ។ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស រជនីយំ អារម្មណំ អស្សាទិយាកិរិយំ តាវ អបរិបុណ្ណញ្ញាណំ បច្ចយោ; កាយសញ្ញា ច ទិដ្ឋិអនុសយោ ច ហេតុ។ វិចិកិច្ឆាយ នវ មានវិធា អារម្មណំ មានានុសយោ, សោ ច បច្ចយោ; វិចិកិច្ឆានុសយោ ហេតុ។ ឯវំ បញ្ច ធម្មា សហេតុ សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជន្តិ។

តត្ថ កតមោ សមារោបនោ ហារោ? យេ បញ្ច តិចរណា ចត្តារោបិ ឯវំ អាសវា គន្ថាបិ [តណ្ហាបិ (បី.)] ឯវំ សល្លាបិ ឯវំ ឧបាទានានីតិ ឯវំ។ តេសុ ឯវ ពាហិរេសុ ធម្មេសុ សំកិលេសភាគិយំ សុត្តន្តិ បញ្ញត្តិ គច្ឆតិ។ អយំ សមារោបនោ ហារោ។

និទ្ទិដ្ឋំ សំកិលេសភាគិយំ សុត្តំ។

២៩. មនោបុព្វង្គមា ធម្មាតិ គាថា។

តត្ថ កតមោ ទេសនា ហារោ? ឥមស្មិំ សុត្តេ កោ អត្ថោ ខន្ធវវត្ថានេន វិញ្ញាណក្ខន្ធំ ទេសេតិ, ធាតុវវត្ថានេន មនោវិញ្ញាណធាតុំ, អាយតនវវត្ថានេន មនាយតនំ, ឥន្ទ្រិយវវត្ថានេន មនិន្ទ្រិយំ។ តស្ស កិំ បុព្វង្គមា ធម្មា? និរោធេន ឆ ធម្មា បុព្វង្គមា ធម្មា កុសលមូលានិ ច អកុសលមូលានិ ច អតិរិត្តំ ឥមស្មិំ សុត្តេ កុសលមូលំ ទេសេតិ។ តត្ថ កតមា មនោបុព្វង្គមា ធម្មា? មនោ តេសំ បុព្វង្គមំ, យថាបិ ពលស្ស រាជា បុព្វង្គមោ, ឯវមេវ ធម្មានំ មនោបុព្វង្គមា។ តត្ថ តិវិធានំ បុព្វង្គមានំ នេក្ខម្មច្ឆន្ទេន អព្យាបាទច្ឆន្ទេន អវិហិំសាច្ឆន្ទេន។ អលោភស្ស នេក្ខម្មច្ឆន្ទេន បុព្វង្គមា។ អទោសស្ស អព្យាបាទច្ឆន្ទេន បុព្វង្គមា។ អមោហស្ស អវិហិំសាច្ឆន្ទេន បុព្វង្គមា។ តត្ថ មនោសេដ្ឋាតិ

ยតសា ឰេย ឆยុា ឮស្សេ៍ ยេគត ចា គិยុិតា៎ ยេគាច ឰេยសំ ឆយុាគំ េសេដ្ឋាតិ ยេគាច ឰេยសំ ឆយុាគំ េសដ្ឋេឌេដ្ឋាតិ ยេគាច ឰេยសំ ឆយុាគំ អាធិបច្ចំ ពេទាតីតិ ยេគាេសដ្ឋា៎ ยេគាឌចាតិ ឃត្ថ ยេគា កច្ឆតិ៎ ឥត្ថ ឰេย ឆយុា កច្ឆត្តីតិ ยេគាឌចា៎ ឃថា ចាេតា ឃឹលឈ កច្ឆតិ អេញ្ញា ចា ខោឌី ឃឹលឈ កាយេកា ទុច្ចេត ចាឥឌេចាតិ បក្ខិកាយិេកាតិ, ឲចេยច ឰេย ឆយុា ยេគត សយ្យេឌាឃยាគា កច្ឆត្តិ, ឥត្ថ ឰេย ឆយុា កច្ឆត្តីតិ ยេគាឌចាតិ៎ េត ពិចិឆា ឈត្ថសមុទាគិតា អគាចិលតា ច សឌ្ឍេយ្យា៎ សត្តចិឆា ច កាឃិកំ ឃុចរិតំ ចាចឃិកំ ឃុចរិតំ, េត ឌស ក្សលកម្មបថា៎ ឥត្ថ ยតសា េច បសេត្ថតាតិ ยេគាកម្មុ៎ ការសតិ ចាតិ ចឌីកម្មុ៎ ពេទាតិ ចាតិ កាឃកម្មុ៎ ឰេยហិ ឰេยស្មិ ឃុត្តេ ឌស ក្សលកម្មបថា បេยាបិ សគ្គា ឃឹលចតា បេยា៎ េសា កចតិ ចិចត្តិឃំ គ េលាកតិឃ្យាគាឃ ចាសតាកាកិឃំ ឃុត្តិ កចតិ៎ អឃំ េឌសគា៎

ឥត្ថ កតេยា ចិចេឃា ហាេទា? ยេគាបុញ្ញុ៍ยា ឆយុាតិ ក្សលឃូលិគិ ច អដ្ឋ៍សមុត្តាគិ៎ ឰេឌំ ឃុត្តិ៎

ឃុត្តីតិ ឌសត្ថ ក្សលកម្មបថាគំ េឃា ចិបិេកា, េសា ឃុឈេចឌគឹេឃា អញ្ញាបិឌេស្សដ្ឋយាេគា៎ លាឃាច អគបិឃិគីតិ អត្យកច្ឆតិ អត្ថិ ឲសា ឃុត្តិ៎

បឌដ្ឋាគត្តិ អដ្ឋាេសត្ថ ยេគាបចិចាទាគំ បឌដ្ឋាគំ៎ ยេគាបុញ្ញុ៍ยា ឆយុាតិ សត្តក្សលបក្ខស្ស ឰេย ឆយុា បឌដ្ឋាគំ៎ ยតសា េច បសេត្ថតាតិ េឃា េចតេសា បសាេឌា, ឰេឌំ សឌ្ឌិត្រិយស្ស បឌដ្ឋាគំ៎ ការសតិ ចាតិ សយុាចាចាឃ៎ ពេទាតិ ចាតិ សយុាកម្មត្តស្ស ច សយុាចាឃាយស្ស ច បឌដ្ឋាគំ៎

លក្ខណោតិ ឰតិ បុញ្ញ៍ยា ឆយុាតិ េចឌគាបុញ្ញ៍ยាបិ ឲេត, សញ្ញាបុញ្ញ៍ยាបិ ឲេត, សង្ខាេបុញ្ញ៍ยាបិ ឲេត៎ េឃ ខោឌី ឆយុា សហឌាតា សេព្ពុ បុញ្ញ៍ยា ឲេតសំ ឆយុាគំ៎ ឥេតា គំ ឃុឈยេត្ថតីតិ េសាយគស្សយបិ គំ អេត្ថតិ ឃំ ឃុឃុឈច្ឆាឃា ឥឌាបិ គំ ឃុឈំ ឥឌបិ អេត្ថតិ៎

ឞ៍ៈ ឥត្ថ កតេยា ចតុញ្ញុហា ហាេទា? ยេគាបុញ្ញ៍ยាតិ គ ឰេឌំ ឲកាឌីចចគំ៎ កិំ កាេណា? សេព្ពុ េឃច ឰេย ឈចិញ្ញាណកាឃា, ឰេยបិ្យ កកចេតា េកា អធិប្យេឃា? េឃ ឃុេលគ អត្តិកា, េត ยគំ បសាេឌត្តីតិ អឃំ ឰេยបិ្យឃុត្តេ កកចេតា អធិប្យេឃា៎ អេត្ថ បុេព្ពុេឃច គិឌ្ឌិេឌ្ឋា៎

ឃាគិ ហិ ក្សលឃូលិគិ, ឥាគិ អដ្ឋាគិសំសយុត្តា េហតុ, អឃំ អដ្ឋឌ្ឋិេកា ยេក្ខា៎ ឌស ធាគាគិ េឌសគាេហតុគិ េឌសគាបច្ចយា គិេឌ្ឋសគា ច៎ ឥត្ថ ឃំ ยេញ្ញា ទុេក្ខគ សហ គាយទូបំ ចិញ្ញាណសច្ចត្តិ អេដ្ឋគ ក្សលឃូលំ បហឹឃតិ, អឃំ អប្យហឹគក្ខុឃិឃំ សមុឌេឃា៎ ឃំ េតសំ បហាគា, អឃំ គិេទាេឆា៎ ឰยាគិ ចត្តារិ សច្ចាគិ៎ អឃំ អាចេដ្ឋ ហាេទា៎

វិភត្តីតិ –

មនោបុព្វង្គមា ធម្មា, មនោសេដ្ឋា មនោមយា;

មនសា ចេ បសន្នេន, ភាសតិ វា ករោតិ វា;

តតោ នំ សុខមន្វេតិ, ឆាយាវ អនបាយិនីតិ។

តំ ន ឯកំសេន សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា បន ហោតិ។ តស្ស វា មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស សកាសេត្វ ចិត្តំ បសាទេតិ, តេន ច បសន្នេន ចិត្តេន ភាសតិ ព្យាករោតិ ន តំ សុខមន្វេតិ ន ឆាយាវ អនុគាមិនី, ទុក្ខមេវ តំ អន្វេតិ។ យថា វហន្តំ ចក្កំ បទមន្វេតិ, ឯវំ តំ វិភជ្ជព្យាករណីយំ។ មនសា ចេ បសន្នេន កាយិកំ ចេតសិកំ សុខវេទនីយន្តិ សម្មគ្គតេ សុខវេទនីយំ មិច្ឆគ្គតេ ទុក្ខវេទនីយំ, អយំ វិភត្តិ។

តត្ថ កតមោ បរិវត្តនោ ហារោ? មនោបុព្វង្គមា ធម្មាតិ យំ មនសា បទុដ្ឋេន ភាសតិ វា ករោតិ វា ទុក្ខមស្សានុគាមិនី, ឯតានិ ហេវ ទ្វេ សុត្តានិ ភាសិតានិ ឧភោ ឧភោ ន បដិបក្ខេ។ វេវចនន្តិ យទិទំ មនោ ចិត្តំ វិញ្ញាណំ មនិន្ទ្រិយំ មនោវិញ្ញាណធាតុ។

បញ្ញត្តីតិ មនោបុព្វង្គមា ធម្មាតិ អយំ មនោ កិច្ចបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តោ។ ធម្មាតិ កុសលកម្មបថបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ មនោសេដ្ឋាតិ វិសិដ្ឋបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ មនោជវាតិ សហជបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ ចិត្តន្តិ នេក្ខម្មបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ មនសា ចេ បសន្នេនាតិ សទ្ធិន្ទ្រិយបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ មនសា ចេ បសន្នេនាតិ អនាវិលសង្កប្បនិយ្យានបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ មនសា ចេ បសន្នេនាតិ អស្សទ្ធានំ បដិបក្ខបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ ភាសតិ វាតិ សម្មាវាចាបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ ករោតិ វាតិ សម្មាកម្មន្តបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ តតោ នំ សុខមន្វេតីតិ ផលានំ សមាធានំ ទ្វិន្ទ្រិយេសុ មនិន្ទ្រិយំ បដិច្ចសមុប្បាទេ វិញ្ញាណំ។ មនោបុព្វង្គមា ធម្មាតិ ខេត្តា ច យុត្តា ច ផស្សាទិកា ធម្មា ចតុក្ខន្ធបរិយាបន្នា ធាតូសុ ធម្មធាតុ, អាយតនេសុ ធម្មាយតនំ។ យំ កុសលំ ទ្វិន្ទ្រិយេសុ សុខិន្ទ្រិយញ្ច សោមនស្សិន្ទ្រិយញ្ច បដ្ឋានំ ទ្វិធា បដិច្ចសមុប្បន្នំ ផស្សបច្ចយា សុខវេទនីយោ ផស្សោ សុខវេទនា ឧប្បជ្ជតិ, សោមនស្សវេទនីយោ ផស្សោ ធម្មាវិសេសុ បដិសេសុ ច សោមនស្សវេទនីយស្មិំ។ ឥតិ អយំ ឱតរណោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? យំ អត្ថំ អារព្ភ គាថំ សុត្តំ ភាសិតំ, សោ អត្ថោ និយុត្តោ ឯតមត្ថំ អារព្ភ សុត្តំ, អយំ សោធនោ ហារោ។

១៤។ តត្ថ កតមោ អធិដ្ឋានោ ហារោ? មនោបុព្វង្គមា ធម្មាតិ វេវចនបញ្ញត្តិ, ន ឯកត្តបញ្ញត្តិ។ ធម្មាតិ ឯកតោ ន វេវចនបញ្ញត្តិ។ មនសា ចេ បសន្នេនាតិ សោ បសាទោ ទុវិធោ អជ្ឈត្តញ្ច អព្យាបាទាវិក្ខម្ភនពហិទ្ធា ច ឱកប្បនតោ។ សោ អជ្ឈត្តបសាទោ ទុវិធោ សម្បយុត្តបសាទោ ច វិក្ខម្ភនបសាទោ ច អព្យាបាទបរិយុដ្ឋានំ វិឃាតោ ន មូលបសាទោ ខាតមូលមេវ វា។ បសាទោ សព្យាបាទំ

ចិឈានេតគ៑ តេតា តំ សុខយន្តេតីតិ សុខំ កាយិកញ្ច ចេតសិកញ្ច អប្បិយវិប្បយោគោបិ បិយសម្បយោគោបិ នេក្ខម្មសុខម្បិ បុត្តសុខម្បិ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គម្បិ ចេតសិកំ សុខំ៑ យម្បិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទេតិ, យម្បិ កាយិកំ សុខំ វេទញ្ញា ច ចេតសិកំ សុខំ៑ យម្បិ បស្សទ្ធកាយោ សុខំ វេទេសិ, យម្បិ តញ្ច សុខបច្ចយានំ បញ្ញត្តិយា យថាវុត្តំ តំ អបរាមដ្ឋំ កុសលានំ ធម្មានំ៑ អត្ថេតីតិ អប្បនា សត្តិស្សតិ ន ចាយំ ចា បវត្តុក្ខតា អត្ថេតិ៑ តជ្ជំ សុត្តំ ទ្វីហិ អាការេហិ អធិដ្ឋាតព្ពំ៑ ហេតុតោ ច យោ បសន្ធាយតនោ ចិបាកោ ច យោ ទុក្ខចេតនីយោ៑

បរិក្ខារោតិ ករោទា បញ្ចសតេន កិក្ខុសង្ឃេន តតោ បចិសតិ ទានកហំ៑ តត្ថ យតុស្សោ បុក្កលោ ករោត្តំ បរិចិសតិ, តស្ស បសាទោ ដូប្បន្ត្តោ កុសលមូលបុត្តយោគាចរោបិ៑ សោ អនន្តរសញ្ចា អក្ខាតិ, ព្ពដំ ចាធំ ការេតិ លិកា តេសំ, យេសំ តិចេសតំ ករោទា បចិសតិ, អយញ្ញាម្បិ យធិ ករេច្ឆ្យ យយម្បិ ករោចតោ សំបសាធំ លទ្ធយ្យាតិ៑ យេត ករោទា តេតញ្ជលិំ បណាមេត្វា "តយោ ករោចតោ តយោ ករោចតោ"តិ អញ្ញាបិទយាតោ ឲុកយន្តេ អដ្ឋាសិ៑ តទត្តតូ ករោទា ព្ពុយំ សុត្តំ អការិត្វ "យតោបុព្ពង្គយា ធម្មា"តិ៑ សន្តំ សុត្តំ តទា យំ បទេសំ ការេតិ ព្ពដំ ចាចាកម្មំ៑ យំ អញ្ជលិំ បណាមេតិ, ព្ពដំ កាយកម្មំ៑ យោ យតោបសាទោ, ព្ពដំ យតោកម្មំ៑ តត្ថ យំ បទេសំ បកាសេតិ ការេតិ ចណ្ហំ៑ យេសំ ករោទា តិចេសតំ កច្ឆតីតិ៑ សន្តំ តស្ស អនេលិកោ កុសលមូលំ៑ យំ ករោតិ យេត្តចិត្តោ, តស្ស អទោសោ កុសលមូលំ ៑ យំ អញ្ជលិំ បណាមេតិ យាតព្ពា តិក្កណ្ហាតិ, តត្ថស្ស អមោហោ កុសលមូលំ បិតុកចតិ៑ យំ ដូត្យអាទបញ្ញា បដិលកតិ, ព្ពុមស្ស ជិដ្ឋិចិបល្លាសប្បហានំ៑ យំ តទាយេច សំចទោ ហោតិ, ព្ពុមស្ស សញ្ញាចិបល្លាសប្បហានំ៑ យំ យតស្ស បសាទតំ, ព្ពុមស្ស ចិត្តចិបល្លាសប្បហានន្តិ អកុសលចិបល្លាសានំ ចិក្ខម្ភនំ បហានំ បច្ចយោ៑ តីណិ កុសលមូលានិ យោ អតាចិលចិត្តសង្កប្បោ, សោ តស្ស យតសិការោតិ វុច្ចតិ៑ យំ កិលេសេហិ ចិក្ខម្ភនំ ព្ពុតិ ចិបល្លាសា ច អារម្មណា សប្បច្ចយតាយ បច្ចយោ កុសលមូលានិ ច សត្តិស្សយតាយ បច្ចយោ, សោ ច យតសិការោ ហេតុតា ព្ពុមិតា បច្ចយេត ចិត្តំ ដូប្បត្តំ៑ តត្ថ យំ សសត្វាទមូលំ ចិត្តំ បចត្តំ អយំ ពុទ្ធានុស្សតិ៑ យម្បិ ករោចតោ កុលោ យតសិការោតិ, អយមស្ស ធម្មានុស្សតិ៑ តត្ថ សតិសម្បជញ្ញំ ហេតុ, អយញ្ញា បច្ចយោ៑ ចាចា បញ្ញា ហេតុ ចិតក្កចិចារា បច្ចយោ៑ កាយសង្ខារា កម្មស្ស អភិសង្ខារោ តាយ ហេតុ ចា អប្បច្ចយោ សុខចេតនីយស្ស កម្មស្ស ដូបចយោ ហេតុកា កម្មស្ស បច្ចយោ៑

ប័៩៑ តត្ថ កតមោ សមារោបនោ ហារោ? យតសាយេច បសន្តេត សតោរោយចេត្វ បសន្តោ អបិ ច ចិត្តចោទាតា សត្តា ចិមុច្ចន្តីតិ តេត សត្តា ចិត្តបុព្ពង្គមា ចិត្តេត បសន្តេត ចេតតាបិ តត្ថ ចិត្តក្ខុតា កចត្តីតិ បដិឃា អយំ ចេតតានំ បសាទេត កាយោ ចស្ស បសាទោ , សោ ច អាទកតិ បសាទេត បសន្តោ សញ្ញាតត្តិ ចស្ស អចិបរីតា, សោ បញ្ចាចិតោ ចិក្ខម្ភតា, កាយបស្សម្ភតាយេចា បសាទោ ចិត្តសិតោ ចិត្តំ បត បុព្ពំយេច បសន្តំ៑ អយំ សមារោបតា៑ ឲុចំ បញ្ចាត្តម្បិ បសាទោ៑ តេតា តំ សុខយន្តេតីតិ កតមំ ករោទា តិដ្ឋសតិ? ត ហិ អត្តសន្ធំ តស្ស កម្មស្ស ចិបាកោ អត្ថេតិ៑ តស្ស ដូបិយោ អត្ថកន្តិ យទា សិតបច្ចយា ដូប្បជ្ជេត សោយតស្សំ អចិប្បដិសារោបិ អត្ថេតិ៑ អយំ សមារោបតោ ហារោ៑

មហាតាយ សក្កស្ស សុត្តំ [បស្ស ឋិ៑ តិ៑ ៑១០១លិ]៑ តស្មិំ ចេ សមយេ អស្សុតោ អសម្មោទោតោ កាលំ កទេយ្យ កាមេ កចតិ៑ អស្សុតោ អភិសមាហារោ យោ យា កាយំ, មហាតាយ, យំ តំ ចិត្តំ ឌីឃរត្តំ សទ្ធាបរិកាចិតំ សីលបរិកាចិតំ សុតចាកបរិកាចិតន្តិ ចិត្តោរេត កាតព្ពំ៑

ចាគេន ច បញ្ញាយ ច កិំ ទស្សេតិ? យា សទ្ធា, សា ចេតសោ បសាទោ។ យា អនាវិលសង្កប្បិតា, សា សទ្ធា កិំ ការណា?
អនាវិលលក្ខណា។ អនាវិលលក្ខណា ហិ សទ្ធា។ អបរេ អាហុ កុសលបរិយុដ្ឋិតិដ្ឋានេយនលក្ខណា, យថា អបរេ ចា ចេតបក្ខន្ទលក្ខណា
សទ្ធា។ អបរោ បរិយាយោ អត្តានំ យទិ ឯវំ ឧក្កមេយ្យតិ "តាហំ កិច្ចំ ជានាមីតិ ឯវា អហំ តត្ថ អត្តញ្ញាតា អតញ្ញាតា"តិ។ អយំ សទ្ធាតិ។
អបរោ បរិយាយោ ឯកសណ្ឋិយា ឥន្ទ្រិកតានំ អាទីនវានុបស្សនា អភិច្ឆន្ទក្ខយតត្តាតិ។ តេន ច បឥន្ទ្ថំ ភវតិ យថា កម្មំ ខេបេន្តេ ខេមំ
ទក្ខតា បស្សតិ ន ច ការេយន អភិសម្ពុន្ធាតិ។ ឯវមស្ស អរិយា និក្ខន្តក្ខន្តិយា ឥន្ទ្រិ ភវតិ, ន ច សដ្ឋិកតា។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធា។ សា ច
លោកិកា។ អបរោ បរិយាយោ ជយតិ បុថុជ្ជនភូតស្ស ចិរមតិ ចាតិ គោ សក្កាយាទិតា ន និរោធេសោ។ ន ឯតំ ឯកន្តិ នយសញ្ញា យថាភូតំ
ឥន្ទ្រិយា តុ ជលុ យុត្តហិ បញ្ចហិ ឥន្ទ្រិយេហិ ទស្សនបហេន បហីនា ភវន្តិ ឥន្ទ្រកដ្ឋា ច កិលេសា, អយំ សទ្ធា។

សោតាបត្តិយង្គានំ ក្យមំ បរិបុណ្ណា វុច្ចតិ។ តម្ហិយេច ក្យមំ សេក្ខសីលំ អរិយា កន្តិ វុច្ចតិ។ តម្ហិយេច ក្យមំ យុត្តបញ្ញា
បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ វុច្ចតិ។ តម្ហិយេច ក្យមំ ជេន្តហិ អតត្ថិកតា, អយំ ចាគោ។ តម្ហា សទ្ធា ចាគាធិដ្ឋានេន និន្ទ្រិមិតព្វា។ យតិកេន [តេន
(ក)] និយ្យា យតេន សា ហិស្ស ចិបរិតា ឥន្ទ្រិកា អស្សទ្ធា, សា នយតោបធិសុ បយត្តា សមាធិន្នា។ តត្ថ សទ្ធិន្ទ្រិយំ យោ កាយំ បរិចិស្សន្តិ
ព្ពតិ សត្តបិបបដិនិស្សគ្គា ន ចាគាធិដ្ឋានំ បញ្ញិន្ទ្រិយេន បញ្ញាធិដ្ឋានំ, សីលេន ឧបសមាធិដ្ឋានំ។ ព្ពលេ ចត្តារោ ធម្មា សីលំ បរិភាវយន្តិ
សទ្ធា សីលំ ចាគោ ច បញ្ញាតិ។ តត្ថ សទ្ធាយ ឆ្លុឈំ តរតិ។ យំ សីលំ, អយំ អប្បមាទោ។ យោ ចាគោ, ព្ពជំ បញ្ញាយ កម្មំ។ យា បញ្ញា, ព្ពជំ
បញ្ញិន្ទ្រិយំ, តត្ថ យំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ។ តំ តីសុ អវេច្ចប្បសាទេសុ។ យំ សីលំ, តំ សទ្ធិន្ទ្រិយេសុ។ យោ ចាគោ, សោ ចតូសុ ឈានេសុ។ យា បញ្ញា,
សា សច្ចេសុ, សតិ សព្ពត្ថកាមិនី។ តស្ស សេក្ខស្ស កន្តិកា ភតិ, កន្តិកោ អភិសម្បរាយោ។ តស្ស សម្មុដ្ឋស្សតិកស្ស សីលំ កម្មោតស្ស ន
កាយសម្មុដ្ឋស្សតិតាយ តានិ ចា ព្ពន្ទ្រិយានិ តំ ចា កុសលមូលំ កម្មចិបាកំ ភវតិ។ តស្ស តិកស្ស អត្ថនិទ្ទេសោ។ តត្ថ សទ្ធា សីលំ ចាគោ
បញ្ញា ចត្តារោ ធម្មា។ យា សទ្ធា យា ច បញ្ញា, ព្ពជំ មនោមុចរិតំ។ យំ សីលំ, ព្ពជំ កាយិកំ ចាចសិកំ សុចរិតំ។ យោ ចាគោ, ព្ពជំ
ចេតសិកំ អលោភោ សុចរិតំ។ ព្ពតិ និទ្ទេ ពហិតេ បញ្ចក្ខន្ធា ពហិតា ភវន្តិ។ ព្ពលេហិ ធម្មេហិ សុចរិតំ ព្ពជំ ទុក្ខញ្ញា អរិយសច្ចំ បទដ្ឋានំ
មគ្គស្ស។

បលិ។ តត្ថ កតមោ ចិចយោ ហារោ? យា ច សទ្ធា យញ្ញ សីលំ។ តំ កិស្ស ការោតិ? យា សទ្ធា តាយ ភវន្តិ អត្តស្សទិ មតត្តបិ ហត្ថិតា
សមាគតា, អស្ស គោ កុក្កុរា សច្ចំ សីលេន តប្បដិបជ្ជតិ ការេយន ចា ចាចាយ ចា ធាតុំ ចិសារទោ ភវតីតិ អចិប្បដិសារី បញ្ញា យស្ស
បញ្ញាតំ ឧបដ្ឋេបតិ។ តស្ស អលព្ធស្ស សីលំ យំ ន បត្តំ តស្សំ មោហស្ស អកុសលចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ មិច្ឆាឥន្ទ្រិសហគតំ ចា, អយំ ចិចយោ ហារោ។
ធម្មចាគិតោ កន្តិការាតិ ភវិស្សតិ អត្ថិ ឯវា យុត្តិ។

តត្ថ កតមោ បទដ្ឋានោ ហារោ? យមិទំ ចិត្តំ ឥឈរត្តំ បរិភាវិតំ សទ្ធាយ សីលេន ចាគេន បញ្ញាយ សមាធិតា បធមញ្ញានស្ស បទដ្ឋានំ។
យា សទ្ធា អស្ស អនាវិលសង្កប្បា, តំ ទុតិយញ្ញានស្ស បទដ្ឋានំ។ តីហិ ច អវេច្ចប្បសាទា យំ សីលំ, តំ អរិយកន្តំ, តំ សីលក្ខន្ធស្ស បទដ្ឋានំ។
យា បញ្ញា, សា បញ្ញាក្ខន្ធស្ស បទដ្ឋានំ។ ព្ពលេ ច ធម្មា ព្ពទញ្ញ ចិត្តំ ឧទកាទិភូតសមាធិស្ស បទដ្ឋានំ។ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស បទដ្ឋានំ។ ចាគោ
សមាធិន្ទ្រិយស្ស បទដ្ឋានំ។ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស បទដ្ឋានំ។ សទ្ធា ច បញ្ញា ច ចិបស្សនា បទដ្ឋានំ។ សីលញ្ញ ចាគោ ច សមថស្ស បទដ្ឋានំ។

ສທ຺ຘາ ຈ ປຎ຺ຎາ ຈ ອພິຊ຺ຊາ ວິຣາຄາຍ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປຈ຺ຈຍາ. ສີລຎ຺ຈ ຈາເຄາ ຈ ຣາຄວິຣາຄາຍ ເຈເຕາວິມຸຕ຺ຕິຍາ ປຈ຺ຈຍາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ລກ຺ຂເຓາ ຫາເຣາ? ວິຎ຺ຎາເຓ ວຸເຕ຺ຕ ສທ຺ຘາສຕິກາວິເຕ ສເຕ຺ຕ ປຕ຺ຕາກ຺ຂນ຺ຘາ ວຸຕ຺ຕາ ຄຈ຺ຈນ຺ຕິ. ສທ຺ຘາຍ ກຖິຕາຍ ສຕ຺ຕານິ ສຕ຺ຕ ຘນານິ ກຖິຕານິ ໂຫນ຺ຕິ ສທ຺ຘາຘນັ...ເປ... ສີລກ຺ຂເນ຺ຘ ວຸເຕ຺ຕ ສມາຘິກ຺ຂເນ຺ຘາ ຈ ປຎ຺ຎາກ຺ຂເນ຺ຘາ ຈ ວຸຕ຺ຕາ ຄຈ຺ຈນ຺ຕິ. ຍັ ຕັ ຈິຕ຺ຕັ ວີຣິເຍນ ປຣິຍາທິນ຺ນັ ປຕ຺ຖີຍເຕ ກາເລ ນ ຕທນຸປຣິວຕ຺ຕິ ກຣິສ຺ສຕີຕິ ເນຕັ ຖານັ ວິຊ຺ຊຕິ. ຕຕ຺ຖ ສຎ຺ຎາປິ ຕທນຸປຣິວຕ຺ຕີນີ ກເຣາຕິ. ເຍປິ ຕຊ຺ຊາຕິກາ ຘມ຺ມາ, ເຕປິ ຕທນຸປຣິວຕ຺ຕິເນາ ກເຣານ຺ຕິ. ຣູປສຎ຺ຎາ ຣູປສເຎ຺ຈຕນາຕນຸປສ຺ສນຍຕນິກາເຣາ ອຸປັ ລຕ຺ຘ ອາຍຕນານັ ວິຎ຺ຎາຓກາເຍ, ອຍັ ລກ຺ຂເຓາ ຫາເຣາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ຈຕຸພ຺ຍູເຫາ ຫາເຣາ? ອິທ ວຸເຕ຺ຕ ກາເຈເຕາ ເກາ ອຘິປ຺ປາເຍາ? ເຍ ກຕ຺ຖິຈິ ກຖີ ອາກງ຺ຂຍ຺ຍ ກຕ຺ຖິກຈ຺ຈາ ອຫິສມ຺ປຣາຍັ, ເຕ ສທ຺ຘີ ສີລັ ຈາຄັ ປຎ຺ຎາຍ ຍຕນ຺ຕິ ກຣິສ຺ສນ຺ຕິ, ອຍັ ອຘິປ຺ປາເຍາ. ເຍ ຈເຎ຺ຎາປິ ສຕ຺ຕາ ຕຈາຄຕສ຺ສ ສມ຺ມຸຂາ ນ ປຕິຍຸຎ຺ຊນ຺ຕາ, ອິມັ ອມ຺ມັ ໂສຕາ ອຘິປ຺ປຕິສາເຣເຕາ ກາລັ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີຕິ, ອຍັ ອຘິປ຺ປາເຍາ.

ປປ. ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ອາວເຕ຺ຕາ ຫາເຣາ? ອິທມ຺ປິ ຈຕ຺ຕາເຣາ ອມ຺ມາ ສທ຺ຘາ ຈ ປຎ຺ຎາ ຈ ອສ຺ສທ຺ຘິຍສ຺ສ ອວິຊ຺ຊາຍ ຫຕນ຺ຕິ. ສີລຎ຺ຈ ຈາເຄາ ຈ ຕຓ຺ຫາ ຈ ເທາສສ຺ສ ຫຕນ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ເທ຺ວ ມູລານິ ປຫີຍນ຺ຕິ. ຕຓ຺ຫາ ນິເຈຕ຺ຕຕິ ອປ຺ປຫີນກ຺ຂຸມິຍສ຺ສ ເທ຺ວມູລານິ ປສ຺ສນ຺ຕາ. ເທ຺ວ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ສມເຘາ ຈ ວິປສ຺ສນາ ຈ. ເທ຺ວ ເຕ຺ວ ມູລານິ ປຫານັ. ອິມານິ ເທ຺ວ ສຈ຺ຈານິ ນິເຣາຘາ ຈ ມເຄ຺ຄາ ຈ. ອຍັ ອາວເຕ຺ຕາ ຫາເຣາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ວິພຕ຺ຕິ? ຍັ ຕັ ຈິຕ຺ຕັ ສທ຺ຘາປຣິຍາທິນ຺ນັ...ເປ... ສເຈ ປຸຖຸຊ຺ຊນສ຺ສ ຕສ຺ສປິ ກຕ຺ຖິກາ ກຕິ ກຣິສ຺ສຕີຕິ ນ ອຸປ຺ເປຕ ຕສ຺ສ ກມ຺ມັ ວິເນ຺ຍ຺ເຍນ ມເຍ຺ຍ ວິປາກຕ຺ຕິ ປເຈ຺ຈສ຺ສຕິ, ອປເຣຍ຺ຍາ ປຣິຍາເຍ ກຣິສ຺ສຕິ. ຍັ ຈາ ອຕີຕັ ວິປາກາຍ ປຈ຺ຈຸປຕ຺ຖິຕັ, ຕປ຺ປຈ຺ຈຍານິ ເຈຕານິ, ເຍ ຍຈາ ຍຫາກມ຺ມູປຄເຕ "ເຕຕາຍັ ວິກຊ຺ຊາຍກຣູຫິເຍາ ກິເຣ຺ນເສາ ຂເຍ຺ຍາທາຣິເຕາ ຍາ ກຕ຺ຖິກາ ກຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ປຣິວຕ຺ຕນາ? ອສ຺ສທ຺ຘິຍັ ກຸສີຕັ ຍັ ຍເຕ຺ຖ ກຸປ຺ປຎ຺ຎາ ຈ [ກຸປ຺ປຎ຺ຎາຍັ (ກ.)] ຍຈ຺ຈາ ປຕິປກ຺ເຂນ ປຫີນາ ກຈນ຺ຕິ, ອຍັ ປຣິວຕ຺ຕນາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມັ ເວເວຈນັ? ຍັ ຕັ ຈິຕ຺ຕັ ວີຣິເຍນ ປຣິຍາທິຕັ ຈິຕ຺ຕັ ມເນາວິຎ຺ຎາຓັ...ເປ... ຍັ ສທ຺ຘາພລັ ສທ຺ຘິນ຺ຕ຺ຣິຍັ, ຍັ ສີລັ ຕັ ສຸຈຣິຕັ, ນິຍເມາ ກິຍເມາ ທເມາ ລທ຺ທາ ຄຸຍາຕິ ຕສ຺ສ ເວເວຈນານິ. ເຍາ ຈາເຄາ ເສາ ປຕິນິສ຺ສເຄ຺ຄາ ອເລາເພາ ເວາສເຄ຺ຄາ ຈາເຄາປິທ຺ທາເຕາ. ຍາ ປຎ຺ຎາ ສາ ປຎ຺ຎາຕາ ປຎ຺ຎາປຕາ ປຎ຺ຎິນ຺ຕ຺ຣິຍັ ປຎ຺ຎາພລັ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕິ? ຍັ ຕັ ຈິຕ຺ຕັ ທີຈະ ປຎ຺ຎຕ຺ຕິຍາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕັ. ປຣິກາຈນາ ຈາສນາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕິຍາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕິ. ສທ຺ຘາ ປສາທປຎ຺ຎຕ຺ຕິຍາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕາ. ສີລັ ສຸຈຣິຕປຎ຺ຎຕ຺ຕິຍາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕັ. ຈາເຄາ ປຸຎ຺ຎກິຣິຍປຎ຺ຎຕ຺ຕິຍາ ປຎ຺ຎເຕ຺ຕາ. ປຎ຺ຎາ ວິມຸສປຎ຺ຎຕ຺ຕິຍາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕາ. ອິເມ ຕເຍາ ຘມ຺ມາ ສທ຺ຘາ ສີລັ ຈາເຄາ ປຎ຺ຎາຈເຕາ ປາຣິສຸທ຺ຘິ ຄຈ຺ຈນ຺ຕິ.

តត្ថ កតមោ ឱតរណោ? យំ ចិត្តំ, តំ ខន្ធេសុ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ, ធាតូសុ មនោវិញ្ញាណធាតុ, អាយតនេសុ មនាយតនំ។ យេ ចត្តារោ ធម្មា, តេ ខន្ធេសុ សង្ខារក្ខន្ធេ បរិយាបន្នា...បេ... ធាតូសុ អាយតនេសុ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? ឥទំ ភគវតា ភាសិតំ មហាភាមេន សក្កេត បុទ្ធិតេន សត្ថំ តំ និយុត្តំ។

តត្ថ កតមោ អធិដ្ឋានោ? ឥទំ ចិត្តំ វេមត្តតាយ បញ្ញត្តំ អកុសលេហិ ចិត្តេហិ អបរិភាវិតេហិ បរិភាវិតត្តំ យាតិ បុន បរិភាវិតានិ អញ្ញាសយម្បិ តត្ថ ឧបិកាយ បញ្ញត្តំ សព្ពេបិមេ ចត្តារោ ធម្មា ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា។ ភណ្ឌិកា ភតីតិ កាមកោដិកោ តេច រូបធាតុ អរូបធាតុ មនុស្សាតិ សព្ពា ភណ្ឌិកា ភតិ តទេច កថាយ បញ្ញត្តំ, អយំ បញ្ញត្តិ។

តត្ថ កតមោ បរិក្ខារោ? ចិត្តស្ស ឋិតិយាតិ បច្ចយោ អាធិបតេយ្យបច្ចយតាយ មនសិការោ។ ហេតុបច្ចយតាយ បច្ចយោ។ សទ្ធាយ លោកិកា បញ្ញា ហេតុបច្ចយតាយ បច្ចយោ។ យោនិសោ ច មនសិការោ បច្ចយោ។ សីលស្ស បតិរូបទេសវាសោ បច្ចយោ។ អត្តសម្មាបណិធានញ្ច ហេតុ។ ចាគស្ស អលោភោ ហេតុ។ អវិប្បដិសារោ ច ហេតុបច្ចយោ។ បញ្ញា បរតោ ច ឃោសោ អជ្ឈត្តញ្ច យោនិសោ មនសិការោ ហេតុបច្ចយោ ច។

តត្ថ កតមោ សមារោបនោ? យំ តំ ចិត្តំ ទីឃរត្តំ បរិភាវិតត្តិ ចេតសិកាបិ។ ឯត្ថ សព្ពេ ធម្មា បរិភាវិតា ភណ្ឌិកា តេ ភតិ ភវិស្សតិ, ភណ្ឌិកា រូបបត្តិកោ អភិសម្បរាយា។ ឥតិ យេ កេចិ មនុស្សកា រូបលោកបរលោកា សព្ពេ ភណ្ឌិកា ភតិវេច, អយំ សមារោបនោ។

ប័ឆ៍។ ឧទ្ធំ អធោ សព្ពធិ វិប្បមុត្តោតិ គាថា [ឧទា. ៦១ ឧទានេ]។ តត្ថ កិំ ឧទ្ធំ នាម? យំ ឥតោ ឧទ្ធំ ភវិស្សតិ អនាគតំ, ឥទំ ឧទ្ធំ។ អធោ នាម យមតិក្កន្តមតីតំ, ឥទមេវាហ អនាគតត្តិ ឧទ្ធំ។ តត្ថ អតីតេន សស្សតទិដ្ឋិ បុព្ពន្តកប្បិកានំ អបរន្តទិដ្ឋិ ភវន្តិ, ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ យំ [ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយំ (ក។)] ចុត្តកប្បិកានំ ឥមា ចេវ ទិដ្ឋិយោ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ច សស្សតទិដ្ឋិ ច។ តត្ថាយំ សស្សតទិដ្ឋិ ឥមាតិ បន្នរស បទានិ សក្កាយទិដ្ឋិ សស្សតំ ភជន្តិ។ រូបវន្តំ មេ អត្តា, អត្តនិ មេ រូបំ, រូបំ មេ អត្តាតិ មជ្ឈេន បញ្ហា បរិទហត្តិ។ យា ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ សា បច្ចយតានិ ឧច្ឆេទំ ភជន្តិ។ តេ “តំ ជីវំ តំ សរីរ”ន្តិ បស្សន្តិ, រូបំ មេ អត្តាតិ តថារូបិ ចត្តាឡីសា សក្កាយទិដ្ឋិ ឧច្ឆេទេន ច សស្សតេន ច។ ឥទំ បញ្ចសុ ខន្ធេសុ វីសតិវត្ថុកាយ ទិដ្ឋិយា បន្នរស បទានិ សព្ពត្តំ ភជន្តិ។ សស្សតទិដ្ឋិយា បញ្ច បទានិ អបរន្តំ ភជន្តិ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា។ តត្ថ “អយមហមស្មី”តិ បស្សន្តា រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ, សោ ឧច្ឆេទវាទី រូបវន្តំ អត្តានំ, អត្តនិ ច រូបំ, រូបស្មិំ វា អត្តាតិ សោ បស្សតិ វាតិ ឥតិ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ច, អត្តតោ បដិស្សរតិ សស្សតទិដ្ឋិ បុព្ពន្តតោ ច បដិស្សរតិ។ “អយមហមស្មី”តិ ន សមនុបស្សតិ។ តស្ស ទិដ្ឋានុសយា បហានំ គច្ឆតិ។ សោ តីសុ អទ្ធាសុ បុព្ពន្តេ ច អបរន្តេ ច តេន តេន តិទិដ្ឋានេន ឧទ្ធំ អធោ សព្ពធិ វិប្បមុត្តោ “អហមស្មី”តិ ន អនុបស្សតីតិ ឥមិនា ទ្វារេន ឥមិនា បយោគេន ឥមិនា ឧបាយេន ឥទំ ទស្សនភូមិ ច សោតាបត្តិផលញ្ច សោ អរិយោ បយោគោ អនភាវំគតេន វិសារេន អបុនព្ភវាតិ យោ កោចិ អរិយោ បយោគោ បុនព្ភវាយ មុច្ចតិ វា បដិក្រិយាតិ មញ្ញតិ អធិមត្តាតិ វា សត្ថា អបុនព្ភវប្បហានាយ វិចត្តតិ។ អហត្តិ ទិដ្ឋោឃោ កាមោឃោ ភវោឃោ អវិជ្ជោឃោ ច ឱឃិសោ។ តត្ថ ទេសនាហារេ

ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩉᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮᨶ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨧ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩈᨾᩩᨴᨿᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨧ, ᩋᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ? “ᩋᨿᨾᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩈᨾᨶᩩᨷᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩦᨱᩥ ᨴᩔᨶᨷ᩠ᨸᩉᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨷᨩᩉᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ? ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩅᩥᨷᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨ ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨷᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨾᩩᨴᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩩᨴᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩉᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨲᩣᨿ ᨴᩔᨶᨽᩪᨾᩥᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩥ, ᩑᨠᨻᩦᨩᨠᩮᩣ ᨽᩅᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨮᨾᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨷᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨾᩩᨴᩪᩉᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩉᩥ ᨴᩔᨶᨽᩪᨾᩥᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨠᩮᩣᩃᩴᨠᩮᩣᩃᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨴᩔᨶᨽᩪᨾᩥᨾᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨷᩁᨾᩮᩣ ᨧ ᨽᩅᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᩈᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᩩᨴᩩᨾᨩ᩠ᨫᩣᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩉᩥ ᨾᩩᨴᩩᨾᨩ᩠ᨫᩣᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮᨶ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩥ ᨷᨩᩉᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᩣ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾᩁᩪᨷᩔ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨶᩣᨾᩁᩪᨷᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ ᩁᩪᨷᩦᨶᩥ ᩁᩪᨷᩁᩣᨣᩔ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩊᩣᨿᨲᨶᩴ ᩋᩉᩴᨠᩣᩁᩔ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ? ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᩈᩩ ᨷᩉᩦᨶᩣᩈᩩ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩥ ᨷᩉᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᩦ ᨧ ᩋᩮᨩᩣ ᨧ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨩᨶᩦᨿᩮᩈᩩ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨷᩁᨠ᩠ᨡᨾᩥᨿᩴ, ᩍᨴᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᩔᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨸᩣᨴᩴ ᩋᩣᨾᩈᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

᪕᪐᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ? ᩍᨾᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ? ᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮ ᨶᩣᨽᩥᩁᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷ᩠ᨸᩉᩣᨶᩣᨿ ᩅᩣᨿᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ? ᨿᩣᨶᩥᨾᩣᨶᩥ ᨾᩩᨴᩪᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᩒᩊᩣᩁᩥᨠᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ᪨ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨾᩪᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷ᩠ᨸᩥᨿᩅᩥᨷᩣᨠᩣ ᨧ ᨽᩅᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨹᩃᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨧᩁᩥᨲᩮᨶ ᨹᩃᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᨶᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨷ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨸᩣᨴᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩍᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩣᩁᩮᩣ? “ᩋᨿᨾᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᨾᨶᩩᨷᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩋᨽᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩥᨠᩣ ᨿᩴ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᨶ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨷᨩᩉᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨽᩪᨾᩥᨿᩣ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᨲᩥ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ ᨷᩣᩉᩩᩔᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩮᨶ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩋᨵᩥᨾᩣᨶᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩮᨧ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ

ភគវា ឥទំ សុត្តំ ភាសតិ។ សីលវា វតមេត្តកាតិ។ តត្ថ យេ អប្បត្តេ បត្តសញ្ញិនោ តស្ស យោ សមាធិ, សោ សាមិសោ កាបុរិសសេវិតោ

បន សោ កាបុរិសា វុច្ចន្តិ បុថុជ្ជនា។ អាមិសំ យថា អរិយបុគ្គលា លោកិកា អនរិយំ តេន សមាធិ ហោតិ អនរិយោ

កាបុរិសសេវិតោ។ យោ បន អរិយាការេន យថាភូតំ ន ជានាតិ ន បស្សតិ [ជានាតិ បស្សតិ (សី.)], សោ អធិគមតំ បជហតិ យោ

អរិយេន សមាធិនា អកាបុរិសសេវិតេន និរាមិសេន ឈាយតិ, តត្ថ អកាបុរិសា វុច្ចន្តិ អរិយបុគ្គលា។ យោ តេហិ សេវិតោ សមាធិ, សោ

អកាបុរិសសេវិតោ។ តស្មា វុត្តំ វិភជ្ជញ្ញាការេហិ “អសមយវិមុត្តិ”តិ អសមយចក្ខុបស្សេត្វា តថា បិទេតិ។

តត្ថ កតមា បរិច្ចត្តា? ឥមាយ ទស្សនភូមិយា កិលេសា បហាតព្វា, តេហិ បហីយន្តិ អតិក្កន្តាបិ ភគវតា និទ្ទិសិតព្វា យេ។

តត្ថ កតមំ វេវចនំ? យា សក្កាយទិដ្ឋិ យា អត្តទិដ្ឋិ។ អយំ ភូមិ។ យេ កិលេសា បហាតព្វា។ តេ អប្បហីយន្តិ អតិក្កន្តាបិ ភគវតា

សស្សតទិដ្ឋិ ច ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ច, សា បរិយត្តទិដ្ឋិ ច។ យា អបរិយត្តទិដ្ឋិ ច, សា សស្សតទិដ្ឋិ ច។ យា ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ, សា នត្ថិកា ទិដ្ឋិ។ យា

សស្សតទិដ្ឋិ, សា អកិរិយទិដ្ឋិ។ ឯវំ វេវចនំ។

តត្ថ កតមា បញ្ញត្តិ? តណ្ហា និក្ខេបបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ មគ្គោ បដិលាភបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តោ។ ភូមិយា បដិលាភបញ្ញត្តិយា

បញ្ញត្តាតិ។ តត្ថ កតមោ ឱតរណោ? សក្កាយោ ទុក្ខំ ទស្សនបហាតព្វោ។ សមុទយោ មគ្គោ។ ភូមិយាតិ ធាតុ ច និក្ខន្តាតិ

ឥត្ថាធាតុអាយតនេសុ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? យទិទំ អារព្ភ ភគវតា ឥទំ សុត្តំ ភាសិតំ, សោ អារព្ភោ និទ្ទិដ្ឋោ។ តត្ថ កតមោ បរិក្ខារោ? ភាវនាបស្ស

ហេតុបច្ចយោបិ វិញ្ញាណំ ហេតុ ធាតុ។ តេន អវិជ្ជា ច សង្ខារា ច បច្ចយោ។ និច្ចត្តិកេយា ន អបរោ បរិយាយោ សត្តសេវា, យេ ច

សត្តសេវស្ស ហេតុ បរតោឃោសបច្ចយោ យថា សម្មាទិដ្ឋិ បរតោ ច ឃោសោ យោនិសោ ច មនសិការោ បច្ចយោ។ យា បញ្ញា ឧប្បាទេតិ,

ឯសា ហេតុ សម្មាទិដ្ឋិយា សម្មាសង្កប្បោ ភវតិ, យា សម្មាសមាធិ [សម្មាទិដ្ឋិ (សី.)], អយំ បរិក្ខារោ។

តត្ថ កតមោ សមារោបនោ? “អសមយវិមុត្តិ”តិ អសមយចក្ខុ ទុក្ខតោ រោគតោ…បេ… បរតោ បលោកតោ។ សីលាទិ ភគវា កិរិយត្ថិយាតិ

កិរិយាទិសាតិ។ សីលាទិ, អាទត្ត, អធិប្បាយសារត្តាតិ យាវ និយុត្តិ។ តត្ថ ទុវិធោ អត្ថោ – បុរិសត្ថោ ច វេទនត្ថោ ច។

៥១. តត្ថ កតមោ បុរិសត្ថោ? យាសំ ន បច្ចត្តុតាបិតា អយំ អធិប្បាយសារោ, អយំ បុរិសត្ថោ។ យថា កោចិ ព្រាហ្មណោ ភវត្ថុមានសេវតិ

សោ ភគវា, កិញ្ចិ យមេត្ថ អធិគតំ តស្សត្ថាយ ភវំ កិរិយំ អារភតីតិ។ អយំ បុរិសត្ថោ។

តត្ថ កតមោ វេទនត្ថោ? សីលាទិ កាយិកំ វា វាចសិកំ វា សុចរិតំ អធិប្បាយសារោតិ។ តត្ថ សីលស្ស វតស្ស ច ភាវសារេវ។ អនញ្ញា

សុគតកម្មតា សុចរិតំ អយំ អធិប្បាយសារោ។ ឯវំ យាវ និយុត្តីតិ ឯកមេកស្មិំ បទេ ទ្វេ អត្ថា – បុរិសត្ថោ ច វេទនត្ថោ ច, យថា ភវមិទ្ធា

ສຸເຕ຺ຕ ວຸຈໍ ສເນ຺ຕາສຸ ສຸເຕ຺ຕສຸ ເຉ ເຉ ອຕ຺ຖາ. ອຍໍ ຫິ ປຣເຍຕ຺ວາ ຖຕ຺ຕຍເຕ຺ວາ ຈ. ຍໍ ນິຕ຺ຖານສນ຺ຕິກໍ ນິສ຺ສາຍ ຍໍ ສກໍ ສນ຺ຕິກາຄຕ຺ຖໍ ກຈຕິ, ເສາ ທຸກ຺ຂຕິ ກຕສ຺ສ [ສຕສ຺ສ (ກ.)] ກເຕ຺ວາຕິ. ອຍໍ ປຸຄ ເຈຈເຈຕໍ ສມ຺ປຊາຕາຕິ. ອິມິນາ ນິຍຸຕ຺ຕຕ຺ວຍກິລຕ຺ຖຕິ ຈເຈເຕ຺ວາ. ຕເຕ຺ຖ ຍໍ ອຕ຺ຖໍ ສາຈເກາ ອກິກຕ຺ຕຕິ. ຕສ຺ສ ເຍາ ປຊິລິເກາ, ອຍໍ ປຸຣິສເຕ຺ວາ. ຍໍ ຍໍ ກກຈາ ທຍຸໍ ເທເສຕິ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ທຍຸສ຺ສ ຍາ ອຕ຺ຖຈິຕ຺ຕາຕິ. ອຍໍ ອເຕ຺ຖາ, ຕເຕ຺ຖ ສີລິຕໍ ອທິປຊີສາເຣາ ອເຕ຺ວາປິ ອານິສໍເສາປີ. ວເສາ ຈ ອານິສໍເສາ ຍໍ ທຸກ຺ກຕໍ ນ ກນ຺ຖຕິ. ຍຖາ ຕໍ ກກຈຕາ ວສານິສໍເສາ ທເຍຸ ສຸຈິເຕ຺ຕ ນ ທຸກ຺ກຕໍ ກນ຺ຖຕິ ທຍຸຈາຣີ, ອຍໍ ອເຕ຺ວາ.

ຍໍ ປຸຣິເສາ ກາຈຕາກ຺ຂຸຍິຍໍ ສີລິຕິ ອາເທຕ຺ຖ ສີເລນ ສໍຍຸເຕ຺ຕາ ເຫາຕິ ວຸຈໍ ຍາຈ ນິຍຸຕ຺ຕິ ຕຖາ ສີລກ຺ຂເນ຺ຘາ. ຕເຕ຺ຖ ເຍາ ຈ ອທິປຊີສາເຣາ ອນຸສຍຈເສນ ນິທ຺ທິເຕ຺ຖາ, ຕຕ຺ຖາ ສີລໍ ອຍໍ ສີລກ຺ຂເນ຺ຘາ. ປາເມາຊ຺ຊປີຕິປສ຺ສທ຺ທິຕິ ຈ ສມາທິນ຺ທ຺ຣິເຍນ, ອຍໍ ສມາທິກ຺ຂເນ຺ຘາ. ຍໍ ສມາຫິເຕາ ຍຖາພູຕໍ ປຊານາຕິ, ອຍໍ ປຍ຺ຍາກ຺ຂເນ຺ຘາ. ອິເມ ຕເຍາ ຂນ຺ຘາ ສີລໍ ສມາທິ ປຍ຺ຍາ ຈ ຕຖາ ສີລໍ ປຣິປູເຣຕິ ຍໍ ວີຣິຍິນ຺ທ຺ຣິຍໍ ເຕນ ກາເຣເນນ ເສາ ສີລໍ ປຣິປູເຣຕິ, ອນຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຈ ອກຸສລສ຺ສ ອນຸປ຺ປາທາຍ ວາຍມຕິ, ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຈ ປຫານາຍ ອນຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຈ ກຸສລສ຺ສ ອຸປ຺ປາທາຍ, ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຈ ກຸສລສ຺ສ ພິເຍ຺ຍາພາວາຍ ອິຕິ ວີຣິຍິນ຺ທ຺ຣິຍໍ ນິທ຺ທິຕ຺ຖໍ. ຕເຕ຺ຖ ເຍາ ສມາທິກ຺ຂເນ຺ຘາ, ອິທໍ ສມາທິນ຺ທ຺ຣິຍໍ. ປຍ຺ຍາກ຺ຂເນ຺ຘາ ປຍ຺ຍິນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ຕໍ ຈຕູສຸ ສມ຺ມປ຺ປທາເນສຸ ທຕ຺ຖພ຺ພໍ. ຕຖາ ເຍາ ອນຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຈ ອກຸສລສ຺ສ ອນຸປ຺ປາທາຍ ວາຍມຕິ, ອິທໍ ປຖມໍ ສມ຺ມປ຺ປທານໍ. ຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ, ອິທໍ ທຸຕິຍໍ. ຈຕ຺ຕາຣິ ສມ຺ມປ຺ປທານານິ ຈຕູສຸ ສຕິປຏ຺ຐາເນສຸ ປສ຺ສິຕພ຺ພານິ. ຕຖາ ສີລກ຺ຂເນ຺ຘ ເນກ຺ຂມ຺ມທາຕຸ ຈ ອທິກາ [ອາທິກາ (ປີ.)], ຕເຍາ ຈ ວິຕກ຺ກາ ເນກ຺ຂມ຺ມວິຕເກ຺ກາ ອພ຺ຍາປາທວິຕເກ຺ກາ ອວິຫິໍສາວິຕເກ຺ກາ ຈ. ສາສາເຣາຫຸຕາ. ຍາ ປີຍາຍຍາຕສ຺ສ ປິເຍາເຊ຺ຊນ ອິທໍ ກາຍິກໍ ສຸຂໍ ອານິຕໍ ອນິຍປີຕິເປເຍນ, ອິທໍ ທຸກ຺ຂໍ ເຍາ ຕເຕ຺ຖ ອວິເກ຺ຂເປ, ອຍໍ ສມາທິ. ອິທໍ ປຍ຺ຍາຍິກໍ ປເສໍ ຌາເນ. ຍາ ເຈຕສິກາ ປສ຺ສທ຺ທິ ສວິຕກ຺ກ ສວິຈາເຣ ວິເຣາທຕິ, ເຍາ ກິເລເສາ ຈ ປຣິທາເຫາ, ເສາ ປເທເຍ ຌາເນ ນິຣຸເທ຺ຘາ. ຕຖາ ຍາ ຈ ກິເລສປສ຺ສທ຺ທິ ຍາ ຈ ວິຕກ຺ກວິຈາຣານໍ ປສ຺ສທ຺ທິ, ອູເນຍປິ ວເຕ ທເຍຸ ປສ຺ສທ຺ທາຍ. ຕຕ຺ຖ ກາຍສ຺ສ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ຈ ສຸຂໍ ສຸຂາຍຕາ, ອິທໍ ປີຕິສຸຂິເຕາ ປສ຺ສທ຺ທິ. ເຍາປິ ເອເກາທິພາເວາ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ, ເຕນ ເອເກາທິພາເວນ ຍໍ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ສມ຺ປສາທຕິ, ອິທໍ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານຄ຺ຄໍ. ອິຕິ ອຊ຺ຌຕ຺ຕໍ ສມ຺ປສາເທາ ເຈເຕເສາ ຈ ເອເກາທິພາເວາ ປີຕິ ຈ ສຸຂຍ຺ຈ, ອິທໍ ທຸຕິຍໍ ຌານໍ ຈຕຸຣຄ຺ຄິກໍ. ເຍາ ປສ຺ສທ຺ທກາເຍາ ສຸຂໍ ເວເທຕິ, ເຕນ ອທິມເຕ຺ຕນ ສຸເຂນ ຉຣິເຕ຺ວາ ສຸຂໍ ເວທນິກໍ ຍໍ, ເສາ ປີຕິວິຣາເກາ ວຸຈໍ ຕສ຺ສ ປີຕິວິຣາຄຕາຍ ອຸເປກ຺ຂໍ ປຕິລພຕິ. ເສາ ປີຕິຍາ ຈ ວິຣາຄາ ອຸເປກ຺ຂໍ ປຕິລພຕິ. ສຸຂຍ຺ຈ ປຕິສໍເວເທຕິ. ສຕິ ຈ ສມ຺ມາ ປຍ຺ຍາຍ ປຕິລພຕິ. ສເຈ ສຕິ ວຸກ຺ກຕາ, ອິທໍ ປຍ຺ຈຄ຺ຄິກໍ ຕຕິຍໍ ຌານໍ. ຍໍ ສຸຂິເຕາ ຈິຕ຺ຕໍ ສມາທິຍຕິ, ອຍໍ ວຸກ຺ກຕາຍ ປຣາຈິນາຕກາກິຍາ, ປເທເຍ ຌາເນ ອຕ຺ຖິ ຈິເຕ຺ຕກ຺ກຕາ ເຕາ ຈກ຺ຂສ຺ສ ເຈເທາ ສເຕ຺ຕ ປິຣິປູຣີ ກນ຺ຖຕິ. ຍຖາ ຈຕຸເຕ຺ຖ ຌາເນ, ຕຖາ ຍາ ອຸເປກ຺ຂາ ປສ຺ສຍຸຄ຺ຄໍ ສຕິສມ຺ປຊ຺ຊໍ ຈິເຕ຺ຕກ຺ກຕາ ຈ, ອິທໍ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ຌານໍ.

໕໑. ຍຖາ ສມາທິ ທສ຺ສຍິຕພ຺ພໍ, ຕຖາ ປຍ຺ຍິນ຺ທ຺ຣິຍໍ ຕໍ ຈຕູສຸ ອຣິຍສເຈ຺ຈສຸ ປສ຺ສິຕພ຺ພໍ. ຍໍ ສມາຫິເຕາ ຍຖາພູຕໍ ປຊານາຕິ, ສາ ປຊານນາ ຈຕຸພ຺ພິທາ ອສຸພເຕາ ທຸກ຺ຂເຕາ ອນຕ຺ຕເຕາ ຈ, ຍທາຣູຬ຺ຫໍ ຕໍ ທຸກ຺ຂໍ ອຣິຍສຈ຺ຈໍ, ຍໍ ປຊານເຕ຺ຕາ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ ນິຍ຺ຍຈ຺ຈຕິ ຕຖາ ຍໍ ກາມາສວສ຺ສ ປຫານໍ ພວາສວສ຺ສ ທິຕ຺ຖາສວສ຺ສ ອວິຊ຺ຊາສວສ຺ສ, ອຍໍ ນິເຣາເທາ ອປ຺ປຫີນກ຺ຂຍິຍໍ ອາສວສມຸທເຍາ. ອິມານິ ຈຕ຺ຕາຣິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ຍຖາ ປຍ຺ຍິນ຺ທ຺ຣິຍໍ ປສ຺ສິຕພ຺ພໍ. ຍຖາຍໍ ສມາຫິເຕາ ຍຖາພູຕໍ ປຊານາຕິ, ອຍໍ ທສ຺ສນພູມິ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລໍ ຍຖາພູຕໍ ປຊານເຕ຺ຕາ ນິພ຺ພິນ຺ທຕີຕິ, ອິທໍ ຕນຸກໍ ກາມຣາຄພ຺ຍາປາທໍ ສກທາຄາມິຜລໍ ຍໍ ນິພ຺ພິນ຺ທຕິ ວິຣຊ຺ຊຕິ, ອຍໍ ປຈ຺ຈຍ຺ຍາສກາຍຕາກ຺ຂຸຍິ ຈ ຣາຄວິຣາຄາ ເຈເຕາວິມຸຕ຺ຕິ

អភាកាយិចលទ្ធា៍ ឃំ ចិយុត្តិ ចិយុទ្ធតិ, អឃំ អចិន្ថាចិរាកា បញ្ញាចិយុត្តិ អរហត្តទ្ធា៍ ព្ទរេយ អចិប្បជិសារា ច ចិរិឃិន្ទ្រិយទ្ធា ចត្តារេរា សម្ពុប្បផាភា អចិប្បជិសារា តទ្ធា ប្ទបរិ ឃាច សមាធិ, ខុចំ តេ ចត្តារិ ឍសាភាតិ សមាធិន្ទ្រិយទ្ធា ឃំ សមាហិតោ ឃថាភូតំ បជាភាតិ៍ ព្ទរេយ ចត្តារេរា សតិបដ្ឋាភា សីលបរិបុទ្ធិយុបិកាឃ ធាកសំហិតេត ច តិតេ្តធិកាភទ្ធា តិយិត្តាតំ អភាចិលយភា, ព្ទគំ សតិន្ទ្រិយំ ចត្តារេរា សតិបដ្ឋាភា៍ ឃំ បុត ព្ទយាឃ ឆម្ពុផេសភាឃ ឍីសុ ផារេភសុ ជិរេដ្ឋាកយភកិន្ទ្រិយំ កិលេសបហាភេត ច សេក្ខសីលំ, ព្ទគំ សទ្ធិន្ទ្រិយំ៍ ចត្តារិ ច សោតាបត្តិយង្កាតិ ឋលិតិ៍ សមាធិន្ទ្រិយាតិ សោបតិឃាហារិតិ សត្ថសុត្តសុ តិក្ខិសិតត្ថាតិ៍ ឃំ ឍសាតំ បជិលកតំ ចិរិឃកហិតំឃេច ធាកាលំ បជិស្សរេតា, អឃំ សុតយឃឹ បញ្ញា៍ ឃោ សមាធិ បុត្ថាបរតិយិត្តាភាសោ អភោយកតិតាឃ ឃថាកាសោ, អឃំ ចិត្តាឃឃឹ បញ្ញា, ឃំ តធាសមាហិតោ ឃថាភូតំ បជាភាតិ, អឃំ ភាចភាឃឃឹ បញ្ញា៍ អឃំ សុត្តតិទេ្ទសោ៍

ព្ទយំ សុត្តំ តិតេ្តឆកាកិឃំ ពុត្តាការធិកំ ពុន្ទិញាត្តា៍ ឃេហិ អង្គេហិ សយត្ថាកតំ តំ ពុន្ទិស្សត្តិ តស្ស អង្គាតិ ពុន្ទិស្សត្តិ, តេត តៅត្តង្គា៍ តធា អាគិតោ ឃាច សីលំ ចតំ ចេតភា ករលិឃា, កិស្ស សីលាតិ បរិបុទេតិ៍ អភុប្បត្តស្ស ច អកុសលស្ស អភុប្បាទាឃ ប្បុប្បត្តស្ស ច អកុសលស្ស បហាភាឃ អភុប្បត្តស្ស កុសលស្ស ប្បុប្បាទាឃ ប្បុប្បត្តស្ស ច កុសលស្ស កិយ្យោភាចាឃ, ព្ទគំ ចិរិឃំ តស្ស តស្ស ពុន្ទិញាស្ស អង្គត្តិ៍ អឃំ ចិរិឃសម្ពោត្តង្គា៍ ព្ទយិភា ចិរិឃេភ ទេ្វ ឆម្ពុ អាគិតោ អចិប្បជិសារេរា បរិយោត្ថទ្ធា ឃា បុត បីតិ អចិប្បជិសារបច្ចឃា បរិយោត្ថបច្ចឃា, អឃំ បីតិសម្ពោត្តង្គា៍ ឃំ បីតិយភស្ស ការោឃា បស្សទ្ធិ៍ អឃំ បស្សទ្ធិសម្ពោត្តង្គា៍ តេត កាឃិកសុខយាតិតំ ឃំ សុខិតោ ចិត្តំ សមាធិយតិ, អឃំ សមាធិសម្ពោត្តង្គា៍ ឃំ សមាហិតោ ឃថាភូតំ បជាភាតិ, អឃំ ឆម្ពុចិចយសម្ពោត្តង្គា៍ ឃា សីលយុបិកាឃ បត្ថាត្ថំ តៅត្តង្គាតំ ប្បបិកាឃាភុលេិយតា តិយិត្តាឃភា បីតិកាកិឃាភទ្ធា ចិសេសកាកិឃាភទ្ធា អបិលិបភតា សហកតា ហោតិ អភចយក្កោ, អឃំ សតិសម្ពោត្តង្គា៍ ឃំ ឃថាភូតំ បជាភាតិ, អទ្ធារទ្ធចិរិឃំ ករោតិ៍ ប្បទ្ធទ្ធក្ខឹតិ កតា អភិបត្តិតំ បេសេតិ៍ ពោសត្ថក្ខឹតិ ករហិតោ រហិតេហិ អង្គេហិ ពុត្តាតិ ឃំ ចក្កសយឆបធំ, សា ប្បុបក្ខាតិ៍ តេត សា ប្បុបក្ខា តស្ស តៅត្តង្គស្ស អង្គត្តិ ករិត្វា ប្បុបក្ខាសម្ពោត្តង្គាតិ ចុច្ចតេ៍ ខុសោ សុត្តតិទេ្ទសោ៍

ឋខ្ញ៍ តត្ថ កតយា ទេសភា? អស្មិំ សុតេ្ត ចត្តារិ អរិយសច្ចាតិ ទេសិតាតិ៍ តត្ថ កតរេយា ចិធរេឃា? សីលចតោ អចិប្បជិសារេរា ឃាច ចិយុត្តិ ព្ទយិស្សាឃ បុត្ថាឃ យិតិកិយត្ថស្សយឹតិ ទេ្វ បជាតិ បុត្ថា ទេ្វ បជាតិ ចិសត្ថភាតិ ទ្វីហិ បទេហិ ទេ្វ អភិត្តា ទ្វីហិ ទេច បទេហិ ចិសត្ថភា កិំ បុត្ថតិ តិត្តាធិកំ កាឃក្ខឹ កម្ពុស្ស តធា ហិ បតិដ្ឋា ច អសេសេក្ខ ឆម្ពុ ប្បុប្បាទេតិ៍ តត្ថ កតយា ឃុត្តិ? សីលចតោ អចិប្បជិសារេរា ភចតិ កិំ តិទ្ធត្ថស្ស ច ចិរាកា អត្ថិ ខុសា ឃុត្តិ៍ តត្ថ កតយំ បទដ្ឋាតំ? ចិរិឃំ ចិរិឃិន្ទ្រិយស្ស បទដ្ឋាតំ៍ សមាធិ សមាធិន្ទ្រិយស្ស បទដ្ឋាតំ៍ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស បទដ្ឋាតំ៍ ចិរិឃំ អទោសស្ស បទដ្ឋាតំ៍ សមាធិ អលោភស្ស បទដ្ឋាតំ៍ បញ្ញា អមោហស្ស បទដ្ឋាតំ៍ ចិរិឃិន្ទ្រិយំ តិណ្ណំ យក្កង្គាតំ បទដ្ឋាតំ, សម្មាចាធាឃ សម្មាកម្មត្តស្ស សម្មាអាជីចស្ស៍ សមាធិន្ទ្រិយំ តិណ្ណំ យក្កង្គាតំ បទដ្ឋាតំ, សម្មាសង្កប្បស្ស សម្មាចាធាឃ សម្មាសមាធិតោ៍ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ទ្វិត្តំ យក្កង្គាតំ បទដ្ឋាតំ, សម្មាសតិឃា សម្មាទិដ្ឋិឃា ច៍

តត្ថ កតរេយា លក្ខណោ? សីលក្ខន្ធេ ចុតេ្ត សតេ្ថ តយោ ឍន្ធា ចុត្តា ភចត្តិ, សីលយេច ហិ សេសេលិបយតា ឃធា សេសេលិ សត្ថបច្ចត្តិកោហិ អករលិយោ ខុចំ តំ ចិត្តំ សត្ថកិលេសេហិ ភ កប្បតីតិ, អឃំ អយោហោ៍ ចិរត្តំ [បស្ស ប្បជា៍ ខ្ញ ប្បធាភបិឡព្ទឃំ] រជតិឃេស្ធតិ អឃំ

ᩋᩃᩮᩣᨽᩮᩣ᪨ ᨠᩮᩣᨸᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮ ᨶ ᨠᩩᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᨴᩮᩣᩈᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᩴ, ᩋᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᩋᩃᩮᩣᨽᩮᩣᨿᩮᩅ, ᩋᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩋᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨿᩮᩅ᪨ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᨾᩪᩃᩮᩉᩥ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩥᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩥᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᨽᩪᨾᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾᩪᩃᨾᩮᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩈᩣ ᨧ ᩈᨾᩣᨵᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᨬ᩠ᨧ ᨵᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᩴᩈᩣᩁᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨶᩅ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩥᨠᩮᨶ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᩈᩦᩃᨽᩣᩅᨶᩣ ᨠᩣᨿᨽᩣᩅᨶᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨽᩣᩅᨶᩣ ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩋᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ ᨧ ᩈᩦᩃᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾᩣᨵᩥ ᨧ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨽᩣᩅᨶᩣᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨧ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩈᨾᨳᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᩉᩣᨶᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᨸᩁᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩴᨿᩮᩅ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨿᩔ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩔᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨸᩥ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩔ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨲᩥᨸᩣᨲᩥᨠᩣᨲᩩ ᩋᨽᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨶᩴ ᩈᨾᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨸᩉᩣᨶᩴ ᨴᩮᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᨲᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶ ᩅᩮᨴᩥᨿᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨯᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ? ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩈ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᩅᩥᨧᨿᩮᩣ? ᩈᩮᩣ ᩋᩃᩮᩣᨽᨿᨲᩮᩣ ᨿᩮᩅ ᨿᩮᩅ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᨷ᩠ᨸᨠᨲᩣ, ᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩴ ᩅᩣᨲᩩᨸᩔᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩩᨸᨠᨲᩣ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶ ᩅᩮᨴᩥᨿᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᩔᩮᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩴ [ᨶᩴ (ᨠ᪨)] ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩔᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩦᩈᩩ ᨽᩣᩅᨶᩣᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨧ᪨ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨧ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᨧ᪨ ᨮᨸᩮᨲᩥ ᨿᩔᩮᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩣᨵᩥ ᨹᩃᩔ ᨸᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ? ᨿᩔᩮᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ [ᨸᩔ ᨮᨴᩣ᪨ ᩓᩴ ᨮᨴᩣᨶᨸᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ] ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩣᩅᩥᨲᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩦᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᩅᩮᨲᩈᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨲᩩᨸᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᨶᩣᨸᩥ ᨲᨳᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨸᩥ᪨ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨡᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᨲᩩᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩈᩩᨡᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ? ᨮᨸᨶ ᩁᨽᩅᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ? ᨿᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ ᩋᨵᩥᨠᩣ ᩁᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩑᩅᩁᩪᨸᩥᩉᩥ ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩁᨽᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨿᩮ ᨧ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮ ᩉᩥ ᩁᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩦᨲᩥᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ ᩁᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨽᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᨶᩔ ᨽᩪᨾᩥ᪨

ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᩔᩮᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣ – ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨧ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨧ᪨ ᨠᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩ? ᨿᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩮᩣᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᩉᩮᨲᩩ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨧ, ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᨠᨶᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩮᨠᨶᩥᨿᩣᨾᩥᨠᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ? ᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨽᩅᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ? ᨿᩮ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᨠᩁᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ, ᨲᩮ ᩈᩦᩃᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩦᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥ, ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩁᨽᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ...ᨸᩮ... ᩋᨿᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨿᩪᩉᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

តត្ថ កតមោ អាវដ្ដោ? ឯកំ សុត្តំ និទ្ទេសការិយំ យោ និទ្ទេសោ, អយំ និរោធោ យេន និព្ពុតិ, សោ មគ្គោ យំ និព្ពុតិ, តំ ទុក្ខំ យំ និទ្ទេសការិតា មគ្គេន បហីយតិ, សមុទយោយំ វុត្តោ។

តត្ថ កតមា វិភត្តិ? សីលវតោ អវិប្បដិសារោតិ វិភជ្ជមានេហិយំ, បរាមដ្ឋស្ស តត្ថ អវិប្បដិសារោ យាវ ទោសកតំ កាយេន វា វាចាយ វា អកុសលំ អារកតិ កិញ្ចិបិស្ស ឯវំ ហោតិ “សុកតមេតំ សុចរិតមេតំ សោ ចស្ស តេន អវិប្បដិសារេន បាមោជ្ជំ ជាយតិ យាវ វិមុត្តិ, តស្ស សីលវតោ អវិប្បដិសារោ”តិ វិភជ្ជមានេហិយំ, អយំ វិភត្តិហារោ។

តត្ថ កតមា បរិវត្តនា? កុសលេហិ ធម្មេហិ ឧបតិសាសមត្តិហិ ឯកាទស ឧបតិសា វិភត្តិយំ បទហានំ បទហត្តិ, អយំ បរិវត្តនា។

តត្ថ កតមា វេវចនា? កុសលេហិ អរិយធម្មានំ ពលវេពោជ្ឈង្គវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីនំ កុសលានិ វេវចនានិ។

តត្ថ កតមា បញ្ញត្តិ? សីលវតោ អវិប្បដិសារោតិ សីលក្ខន្ធេ តេក្ខបមបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តំ, និបព្ពបញ្ញត្តិ ច ឯវំ ទស អង្គានិ ទ្វីហិ ទ្វីហិ អង្គេហិ បញ្ញត្តានិ។

តត្ថ កតមា ឱតរណា? កុសលកាមិយសុត្តំ បញ្ចសុ ឱតិណ្ណំ យថា យំ បទំ និទ្ទិដ្ឋំ ឯវមិន្ទ្រិយានិពទ្ធធាតុអាយតនេសុ និទ្ទិសិតព្ពានិ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? សីលវតោ អវិប្បដិសារោតិ ន តាវ សុទ្ធោ អារព្ភោ អវិប្បដិសារិតោ បាមោជ្ជត្តិ ន តាវ សុទ្ធោ អារព្ភោ យាវ ឯកាទស បទានិ ទេសិតានិ យទា តទា សុទ្ធោ អារព្ភោ, អយំ សោធនោ។

តត្ថ កតមោ អធិដ្ឋានោ? សីលវេមត្តតាយ បញ្ញត្តំ ឯវំ ទស បទានិ សព្ពានិ សីលក្ខន្ធស្ស អានិសំសោ, តេ ច បតិរូបទេសវាសោ ច បច្ចយោ អត្តសម្មាបណិធានតា ហេតុ, សមាធិក្ខន្ធស្ស សុតំ ហេតុ បស្សទ្ធិ បច្ចយោ, យេន ញាណសមាធិ ច ញាណត្តិ ញាណង្គា អបរោ បរិយាយោ ការេយ្យ អាជីវចាតុបស្សតា សមាធិតោ បច្ចយោ តេក្ខមេ អានិសំសទស្សាវិតា ហេតុ។

តត្ថ កតមា សមារោបនា? យំ វីរិយិន្ទ្រិយំ, សោ សីលក្ខន្ធោ យំ សីលំ, តេ ចត្តារោ ឈានា បញ្ញាតា យំ ឈានានុឈានបដិបត្តិ, សោ បដិសេធក្ខន្ធចរោ។

៥៥. យស្ស សេរេបយំ និត្តត្តិ កាថា [បស្ស ភ្ញា ៦៣ ភ្ញាតេ], សេរេបយត្តិ ភ្ញបយា យថា សេរេ ចាតេន ន ករោតិ ន ភ្ញេណ្យ ន

សីទេន និកព្យតិ៑ ឃថា អនេកកា អនេចពកា, ទេព ស្ទេហ្យោន យិលិឃន្តិ, សីទេន អចយ្ស្សន្តិ, ចាទេន កដន្តិ៑ ន ឲចំ ទេសទេលិ ចិទត្តំ ទជតិទេឃស្ទ ទោធាសតិទេឃ ន ទ្យស្សតីតិ ការណំ ទោធាសតិទេឃ ទោធាយនស្សន្តិ, ន ទ្យទេដ្ឋន ចា កព្យតិ ស្ទេហ្យោន ចា, ទេសា យិលិឃតិ សីទេន ចា អចយ្ស្សតិ, ឲចំ ចិត្តំ ទាទេកន នាទ្យស្សតិ សីទេន កព្យតីតិ៑ កិំ ការណំ? ចិទត្តំ ទជតិទេឃស្ទ ទោធាសតិទេឃ ន ទ្យស្សតិ៑ កិំ ការណំ? ទោធាសតិទេឃ បនស្សន្តិ ន ទ្យស្សតិ, អទ្ទដ្ឋំ ចំ ន ទេកាសិស្សន្តិ, ទេពន ក្យប្យតិទេឃ ន ក្យប្យតិ, ឃទេស្សចំ កាចិចំ ចិត្តំ ក្យទេពា ចំ ទ្យប្លតិទេដ្ឋទេសា ច ក្យទេពា ឲចទ្វុបស្ស ទ្យប្លិ អាកយិស្សតីតិ តិឌ្ឌិដ្ឋំ៑

បទិចត្តតាតិ ក្យទេពា ចំ ទ្យប្លទេយស្សតីតិ ឃំ ទេចពសិកំ ស្ទលំ អនុបិឌិទេសទេសា អឃំ តត្តិ ទេសាបិឌិទេសទេសា អឃំ អត្តិ៑ បុន ឲចយាហំស្ទ ចំ លលំ ចំ យុហុត្តំ ស្កឃទេច អទេចឥឃិចំ ទេសាបិឌិទេសសំ ឃដ្ឋា អនុបិឌិទេសសំ ឃដ្ឋា ចំ លលំ ចំ យុហុត្តំ អនុបិឌិទេសសំ ឃដ្ឋា ទេសាបិឌិទេសសំ ច អទេចឥឃិចំ៑ ស្ទលយាបន្តស្ស អនាចត្តិកន្តិ អឃទេយត្ត ចិទេសទេសា បទិចត្តតា៑

ពត្ថ កពទេយា ទេចចទេនា? ឃទេស្សចំ កាចិចំ ចិត្តំ ចា កាចិចំ ស្ទកាចិចំ អន្ទដ្ឋិចំ ចត្តុកចំ ស្ទសយាទទ្ទំ៑ ចិត្តត្តិ យទេនា ចិន្តាណំ យតិវិ្ទឃំ យទេនាចិន្តាលធាពុ៑

ពត្ថ កពយា បញ្ញត្តិ? ចិត្តំ យទេនា សញ្ញាទា ទ្វបសយបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តំ៑ សយាធិ អទេសក្លបញ្ញត្តិយា បញ្ញាទេត្តា៑ ទ្យក្លំ ស្ទដ្ឋិនបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តំ៑

ពត្ថ កពទេយា ឌ្ឍពទទេណា? ចិទេត្ត តិឌ្ឌិទេដ្ឋ បញ្ញាក្លន្តា តិឌ្ឌិដ្ឋា ទេហាន្តិ, អឃំ លទេន្តស្ទ ឌ្ឍពទទេណា, យទេនាចិន្តាលធាពុយា តិឌ្ឌិដ្ឋាឃ អដ្ឋាទេស ធាពុទេឃា តិឌ្ឌិដ្ឋា ទេហាន្តិ, អឃំ ធាពុស្ទ ឌ្ឍពទទេណា៑ យនាឃពទេន តិឌ្ឌិទេដ្ឋ សញ្ញាតិ អាឃពនាតិ តិឌ្ឌិដ្ឋាតិ ទេហាន្តិ៑ ពត្ថ យនាឃពនំ នាយទ្វបស្ស បដ្ឋានំ៑ នាយទ្វបបច្ចុយា សញ្ញអាឃពនំ៑ ពថា បដិច្ចសយុប្បាទេធ៑ អឃំ ឌ្ឍពទទេណា៑ ពត្ថ កពទេយា ទេសាធទេនា ស្ទទេឌ្ឍទេឃច អាទេយ្គុទា៑

ពត្ថ កពទេយា អឌិដ្ឋាទេនា? លឡក្លឝ្រ្គឃំ កាចនា ឲកត្តាឃំ បញ្ញត្តិ លដ្ឋិទេពន ការទេឃា ឲកត្តាឃ បញ្ញាទេត្តា៑

ពត្ថ កពទេយា បទិក្ខាទេទា? ចិត្តស្ស បុព្ធទេហពុ សយុប្បាធាឃ យតសិកាទេទា ច ពទេប្យាលពា ច ឃំ អសយាហិពក្ខុយិឃំ ច ចិទេសសធយ្វាតិ អកាចិពត្តា ចិត្តសពចំ កច្ឆតិ, សទេច សយាធិទេនា ស្ទលំ ទេហពុ អចិប្បចិសាទេទា បច្ចុទេយា, អឃំ ទេហពុ អឃំ បច្ចុទេយា បទិក្ខាទេទា៑

ពត្ថ កពយា សយាទេទាបនា? ឃទេស្សចំ កាចិពត្តិ ពស្ស ធយ្វា សយាទេទាបឃិពន្តា៑ ការទេឃា សីលំ បញ្ញា កាចិពចិត្តត្តិ អនកឹទចំ អនបលចំ អទេនកំ អនុចំ អនាបន្នាសត្តំ អឃំ សយញ្ញាឃពនា ន ពស្ស ទេសក្លស្ស សយ្វាសយាធិ សទេត្តា អទេសក្លា ធស អទទេហត្តធយ្វា តិឌ្ឌិដ្ឋា ទេហាន្តិ៑ អទេសក្លកាកិឃាតិ ស្ទត្តាតិ៑

ឆ៩៉ យស្ស ភូត, ករត្ត, កាយកតាសតិ អភាវិតា, អយំ សោ អញ្ញាតរំ សម្ពាហុធាវិ [សម្ពាហុធាវិតំ (ក៉)] អាសជ្ជ សយាបជ្ជ អប្បដិគិសជ្ជ ឌគបឝធារិកំ បក្កេយ្យ, សោ អាយស្មា ព្តុយស្មិ ចិប្បដិឌាគាតិ ខ្វេ បឌាតិ បដិឌាគាតិ ចិត្តកាចគាយន្ថា ជិជ្ជិ ឃា បហាតំ, កាយកាចគាយន្ថា ជិជ្ជិប្បហាតំ, កាយកាចគាយន្ថា តញ្ជាបហាតំ, ឃំ បធយំ ភ្ចបយំ ពរទាតិ៉ អស្មុចិតាបិ ស្មុចិតាបិ បឆចិ៍ គេច អជិ ឃតិ គ ខិក្សាតិ គ បឹតិបិរេយាជ្ជ បដិលកតិ, ឲចរេច ហិ បឆចិ៍សរេគ សោ រចតសា អត្ថរេឃគ អប្បកេត អចេរេគ អញ្ជាបរេជ្ជគ ចិហទាយឹតិ៉ ព្តតិ សោ អាយស្មា កំ បដិឌាគាតិ, កាយកាចគាយ ស្មុលិត្រ្គិយបហាតំ បដិឌាគាតិ, ចិត្តកាចគាយ សោយគស្សិត្រ្គិយបហាតំ បដិឌាគាតិ៉ កាឃិកា រចឥតា ទាកាគុសឃយគុកតាតំ ស្មុលិត្រ្គិឃំ បដិក្លិបតិ៉ គ ហិ រចឥតាក្លត្តំ ឃា រចតសិកា ស្មុលរចឥតា តត្ត អយំ បដិលិកបន្ថយា ភ្ចប្បជ្ជតិ ស្មុលំ សោយគស្សំ៉ សោតំ បដិក្លិបតិ, គ ហិ យគោសយ្យស្សជំ រចឥតំ៉ តត្ត ចព្វស្មុ យហាភូតេស្មុ ទ្វបក្លត្តស្ស អគុសឃបដិឈបហាតំ កឈតិ៉ ការេយ ទ្វបន្ថា តន្ថា អរេសក្លក្ខុយិឃំ៉ ការេឃ កាឃាគុបស្សតា ជិជ្ជឆយ្យស្មុលចិហារន្ថា៉ ឌាលេគ ច ភ្ចស្សារេហគ ច សក្តំ យគសិ ពតត្តាតំ បហាតំ រេចំ ពតាលិកាឃ ច បុរិសេគ ច យណ្ឌគកឌាតិកោគ ច, ឲពេហិ ព្តយស្ស យាតាបិតុសម្ភុតំ បន្ថចក្លលំ, សោ ការេឃគ ច កាឃាគុបស្សតាឃ ច ចិរេត្តគ ច ចិត្តាគុបស្សតាឃ ច ខ្វេ ឆយ្យ ឆារទតិ៉ កាឃកិលេសចត្តុំ ចិរេត្តគ ច ចិត្តសត្តិស្សរេឃ ចិរេត្តគ ស្មុកាចិរេតគ សត្តត្តំ ច សយាបត្តឹតំ ចិហទិតុំ បដិឌាគាតិ៉

កហបតិបុរេត្តាបយតាឃ ច ឃធា កហបតិបុត្តស្ស តាគាទេក្កាតំ ចត្តូពទណ្ឌកោ បុណ្ណោ ករចយ្យ, សោ ឃំ ឃគេឆច ចត្តូឃុកំ បុត្តាឈាសយេឃ អាកច្ចតិ, បុត្តាឈាសយេឃ គិត្តាបេតិ, ឲចំ យជ្ជនិត្យាសយេឃ, សាឃគុ្យាសយេឃ, ឲចរេច សោ អាយស្មា ចិត្តស្ស ស្មុកាចិតត្តា ឃធាទូរបគ ចិហារេគ អាកច្ចតិ បុត្តាឈាសយឃំ ចិហទិតុំ, តធាទូរបគ [ឃធាទូរបគ (បិ៉ ក៉)] បុត្តាឈាសយឃំ ចិហទតិ, យជ្ជនិត្យាសយេឃ, សាឃគុ្យាសយេឃ៉ រេតគ រេចស អាយស្មុតា ភ្ចបយាឃ រេយ អាសិតាឃ បឆចិ៍ ចា អគុត្តទា ព្តត្រ្គិយកាចតា កាចិតចិរេត្តគ៉ រេតគ សោ អាយស្មា ព្តឥំ អជ្ជចិឆំ កាចតំ បដិឌាគាតិ ចព្វស្មុ យហាភូតេស្មុ, កាឃកាចតំ ភ្ចបកចណ្ឌាលំ បុរិសរេឃតកំ កចតលិកាស្មុ ចិត្តកាចតំ, ព្តយាហិ កាចតាហិ តាឃ កាចតាឃ ច សយធា បរិបុទិយរេត្តហិ៉ ព្តរេយហិ ចព្វហិ បញ្ញាបរិបុទិយរេត្តហិ៉

ឆលិ៍៉ ពធំ ភ្ចបកចណ្ឌាលំ បដិក្ឈលេស្មុ ឆរេយ្ចស្មុ អប្បដិក្ឈលសញ្ញី ចិហទតិ? ការេឃា បកតិឃា អប្បដិក្ឈលំ ការេឃ ភ្ចក្ខុយាតកសញ្ញា សំលិរេត្តគ គច សញ្ញា ព្តរេយ បដិក្ឈលិ ឆយ្ចា រេចរេសា អាយស្មា បដិក្ឈលរេតា អខិក្សិ្វរេតា កាឃកតាសតិឃា កាចតាគុរេឃាកយគុឃុរេត្តា ចិហទតិ, គ ហិ តស្ស ខិក្សប្បហាឃ ចិត្តំ បដិក្ឈលតិ៉

ពធំ អប្បដិក្ឈលេស្មុ ឆរេយ្ចស្មុ បដិក្ឈលសញ្ញី ចិហទតីតិ? ការេឃា សត្តុលេកិស្ស អប្បដិក្ឈលិ តំ សោ អាយស្មា អស្មុកសញ្ញាឃ ចិហទតិ៉ ឲចំ អប្បដិក្ឈលេស្មុ ឆរេយ្ចស្មុ បដិក្ឈលសញ្ញី ចិហទតិ៉

ពធំ បដិក្ឈលេស្មុ ច អប្បដិក្ឈលេស្មុ ច អប្បដិក្ឈលសញ្ញី ចិហទតីតិ អបិ សរេត្តាឃំ លេកិស្ស ឃយិឥំ យុណ្ឌា បត្តបិឈិ ក្ឈលេស្មុ បិណ្ឌាឃ ចិឆទតិ, រេតគ ច សោ អាយស្មា ស្មុចណ្ហា្តត្តារេណ្ហគ អប្បដិក្ឈលសញ្ញី ចិរេត្តគ ច ការេឃគ គិត្តិឆាសហករេតគ អប្បដិក្ឈលសញ្ញី, ឲចំ បដិក្ឈលេស្មុ អប្បដិក្ឈលេស្មុ ច ឆរេយ្ចស្មុ អប្បដិក្ឈលសញ្ញី ចិហទតិ៉

កថំ បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ សុខសញ្ញិតោ ញាតិត្វេប បដិក្កូលេសុ ច និក្ខិត្តោ ចិតិលកចិប្បន្តកេ តត្ថ យោ អាយស្មា បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។

កថំ បដិក្កូលេសុ ធម្មេសុ តទុភយំ អភិនិវជ្ជយិត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ ច? អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ សុខសញ្ញិតោ ញាតិត្វេប បដិក្កូលេសុ ច និក្ខិត្តោ ចិតិលកចិប្បន្តកេ តទុភយំ អភិនិវជ្ជយិត្វា 'នេតំ មម' 'នេសោហមស្មិ' 'នេសោ មេ' អត្តាតិ វិហរតិ។ ឯវំ តទុភយំ អភិនិវជ្ជយិត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ។

អបរោ បរិយាយោ។ នេធាតុកោ លោកសន្តិចារោ សព្ពពាលបុថុជ្ជនានំ អប្បដិក្កូលសញ្ញា។ តត្ថ ច អាយស្មា សារិបុត្តោ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ ឯវំ អប្បដិក្កូលេសុ ធម្មេសុ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។

កថំ បដិក្កូលេសុ ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? បដិក្កូលសញ្ញិតោ សព្ពសេក្ខា ញាណ កា នេធាតុកេ សព្ពលោកេ។ តត្ថ កនេយា ក្ខយិប្បេត្វា សមាធិផលេ សន្តិកតោ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? កិំ ការណា? ន ហិ តំ អត្ថិ មស្ស លោកស្ស បហាតព្ពំ បដិក្កូលសញ្ញី ឧប្បាទេយ្យ។

កថំ បដិក្កូលេសុ ច អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? នេធាតុកេ លោកសន្តិចារេ មាច កាមលោកក្ខមតា ហិ រាគានំ ចិតរាគានំ បដិក្កូលសមតា រូបារូបធាតុំ អប្បដិក្កូលសមតា។ តត្ថ ច អាយស្មា សារិបុត្តោ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ ឯវំ បដិក្កូលេសុ ច អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។

កថំ បដិក្កូលេសុ ច អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? យំ កិញ្ចិ បរតោ ទុរុត្តានំ ទុរាគតានំ វចនបថានំ តំ វចនំ អប្បដិក្កូលំ មាចតា ចាចរោ អប្បតិរូបំ នថា ឧនស្ស អប្បដិក្កូលសញ្ញា។ តត្ថ អាយស្មា សារិបុត្តោ អភិញ្ញាយ សន្តិកតោ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ, ឯវំ បដិក្កូលេសុ ច អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។

៥៤។ កថំ បដិក្កូលេសុ ច អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ តទុភយំ អភិនិវជ្ជយិត្វា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ? មញ្ញា នាមំ សមនុបស្សតិ យេ ធម្មា ទុក្ខិតា, នេ ធម្មា អប្បដិក្កូលា។ តត្ថ អាយស្មា សារិបុត្តោ ញាតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ យេ ធម្មា ទុក្ខិតា, នេ ធម្មា អតិក្កន្តបិបាកា។ យេ ធម្មា សុខិតា, នេ អាចយកាមិនោ។ សោ ច សុខិតំ អាចយកាមិតំ ករិត្វា ទុក្ខិតំ អតិក្កន្តបិបាកំ ករិត្វា តទុភយំ អភិនិវជ្ជយិត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ។

អថ បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលេសុ ច បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។ តស្មា បដិក្កូលធម្មា កិំ ការណា? តស្មាចនេន ហិ សត្តា ទ្វីហិ ធម្មេហិ

សត្តា, កពឡីការេ អាហារេ រសតណ្ហាយ សត្តា, ផស្សេ សុខសញ្ញាយ សត្តា។ តត្ថាយស្មា សារិបុត្តោ កពឡីការេ ច អាហារេ បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ, ផស្សេ ច ទុក្ខសញ្ញី វិហរតិ។ ឯវំ បដិក្កូលេសុ ច អប្បដិក្កូលេសុ ច បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។

កថំ បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? តណ្ហាក្ខយំ អត្តានំ និព្វានំ តថា ពាលបុថុជ្ជនានំ បដិក្កូលសញ្ញា បហតសញ្ញា ច។ តត្ថាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស អប្បដិក្កូលសញ្ញា អព្យាបាទសញ្ញា ច សាយំ បញ្ញាយ បស្សិត្វា ឯវំ បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។

កថំ បដិក្កូលេសុ ច អប្បដិក្កូលេសុ ច ធម្មេសុ អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ? តតិយេ ច និព្វានេន បដិក្កូលសញ្ញិនោ យសេន ច កិត្តិតិ ច អប្បដិក្កូលសញ្ញិនោ។ តត្ថាយស្មា សារិបុត្តោ អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ សម្មាបញ្ញាយ បដិខានេត្វា បដិក្កូលញ្ច អប្បដិក្កូលញ្ច ធម្មំ តទុភយំ អភិនិវជ្ជយិត្វា អប្បដិក្កូលសញ្ញី វិហរតិ។

កថំ បដិក្កូលំ អប្បដិក្កូលញ្ច ធម្មំ តទុភយំ អភិនិវជ្ជយិត្វា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ? សតោ ច សម្បជានោ ច, យញ្ច សមនុបស្សតិ អត្តនោ អប្បដិក្កូលេ ធម្មេ បដិឃោ ច បដិក្កូលេ ធម្មេ, តត្ថាយស្មា សារិបុត្តោ អត្តនោ បដិឃប្បហីនត្តា ឧបេក្ខកោ វិហរតិ សតោ សម្បជានោ ច។ យញ្ចស្ស សមនុបស្សតិ អយំ បញ្ចវិធា អត្តនោ ញត្តិយកាវតា។ អយំ សុត្តនិទ្ទេសោ។

៥៥។ តត្ថ កតមោ ទេសនាហារោ? ភគវតោ កិំ ទេសិតព្វំ? តត្ថ ទុក្ខេ, ភគវតោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ ទេសិតោ, តថា វិមុត្តិ ចិត្តំ បច្ចវេក្ខណា ច អភិបញ្ញាធម្មំ ទេសិតំ។

តត្ថ កតមោ វិចយោ? យេ កាយេ កាយានុបស្សិនោ វិហរន្តិ, តេសំ ចិត្តំ អត្ថប្បដិវេធេន ន វិហរតិ អត្ថប្បដិវេធេន ធាភិរេយ្យានស្ស ចិត្តំ សមគ្គំ ភវិស្សតីតិ ភាវនាយ ពលេន តំ, អយំ វិចយោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ យុត្តិហារោ? កាយភាវនាយ ច ចិត្តភាវនាយ ច ន កិញ្ចិ សព្រហ្មចារី អតិមញ្ញិស្សតីតិ។ អត្ថិ ឯសា យុត្តិ, អយំ យុត្តិហារោ។

តត្ថ កតមោ បទដ្ឋានោ ហារោ? កាយភាវនាយ បទយស្ស សតិ ឧបដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ។ យា បដិសេធចិត្តតា, សា អភិជ្ឈានុបស្សនាយ បទដ្ឋានំ។

តត្ថ កតមោ លក្ខណោ? យំ បដិសេធេន ចេតសា វិហរតិ អត្តានុបស្សី បដិសេធេន កិហិ វិហរតិ។ កោ អត្តា បដិសេធេនាតិ? យថា យេ ច សេវេបយតាយ អកម្មយុត្តា ឯវមេវ បដិសេធោ អយំ ហិរិយតាយ។ អយំ លក្ខណោ។

តត្ថ កតមោ ចតុព្យូហោ ហារោ? ឥមស្មិំ ព្យាករណេ កោ តស្ស អាយស្មតោ អធិប្បាយោ? យេ កេចិ អរហត្តា ផលត្ថិយកាចតំ អាកង្ខន្តិ, តេ បច្ឆិមកំ ភវិយំ អភិវិស្សន្តីតិ។ អយំ អធិប្បាយោ។

តត្ថ កតមោ អាវដ្ដោតិ? តត្ថ អាវដ្ដស្ស ភូមិ។

តត្ថ កតមោ វិភត្តិ? យោ កាយានុបស្សី វិហរតិ, សោ បច្ឆិមភវិកត្តំ បដិលភិស្សតីតិ ន ឯកំសេន។ កិំ ការណំ? យេ លុទ្ធកាទិលិង្គកាទិនោ, ន តេ បច្ឆិមភវិកត្តំ បដិលភន្តិ។ សព្វេ កាយគតាយ សេក្ខកាវតាយ តិដ្ឋន្តិ ផលំ, អយំ វិភត្តិ។

តត្ថ កតមោ បរិវត្តនោ ហារោ? យេ កាយានុបស្សិនោ វិហរិស្សន្តិ, តេសំយេវ កាយបច្ចយា ឧប្បជ្ជេយ្យុំ អាសវា វិឃាតបរិឡាហា, អយំ បរិវត្តនោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ វេវចនោ? បដិក្កូលា [សតិប្បុ ច បដិក្កូលា (បី.)] អសុចិពន្ធា [អវចិពន្ធា (បី.)] នានាវិធគន្ធិយាតិ, យថា វា យតិគន្ធិយំ, តំ មេទោធាតុ មេទាយតនញ្ច។ វា សមាធិគន្ធិយំ, តំ ឆល្ចធាតុ ឆល្ចាយតនញ្ច។ អយំ វេវចនោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? យេ ច មោហា វត្ថារោ ភាវេតព្វា, តេ សព្វេ ភាវិតា វា តំ មោហេ បហីនេ បត្តព្វំ សព្វេ ឯតស្ស ច អត្ថាយ អារព្ភា, សោ អត្ថោ សុទ្ធោ។ អយំ សោធនោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ អធិដ្ឋានោ? អយំ សព្វានិ ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា, វា កាយា ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា។ បញ្ញត្តិយាតិ រូបីតិ រូបកាយោ។ វា វេទនាកាយា វេទនាកាយោ។ វា សញ្ញាកាយា សញ្ញាកាយោ។ វា ចេតនាកាយា ចេតនាកាយោ។ វា វិញ្ញាណកាយា វិញ្ញាណកាយោ។ សព្វេបិ ឯតេ ធម្មា ធម្មកាយាត្វេវ សង្ខំ គច្ឆន្តិ។ អយំ អធិដ្ឋានោ។

បរិក្ខារោតិ សមាបត្តិកោសល្លំ វិធិកោសល្លំ [ឋិតិកោសល្លំ (បី.)] ហេតុ។ យង្គា កោចរកោសល្លំ យង្គា កល្លំ តំ កោសល្លំ បច្ចយោ។ ចោទកោសល្លំ ហេតុ, កល្លំ បច្ចយោ។ សុខំ ហេតុ, អព្យាបជ្ជំ បច្ចយោ។ អយំ បរិក្ខារោ។

តត្ថ កតមោ សមារោបនោតិ? យថា បថវី សុចិម្បិ និក្ខិបន្តេ អសុចិម្បិ និក្ខិបន្តេ តាទិសាយេវ ឯវំ កាយោ មនាបិកេហិបិ ផស្សេហិ អមនាបិកេហិបិ ផស្សេហិ តាទិសោយេវ បដិឃសម្បយុត្តា វា សុខាយ វេទនាយ តាទិសំ សោ ចិត្តំ ឋិតំ សុត្តំ វិមុត្តំ សព្វបយុំ សច្ឆិកតញ្ញស្ស បុគ្គលស្ស វិហារោ។ តត្ថ សមារោបនាយ អវកាសោ នត្ថិ។

໑໐໐. ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ສຸຕ຺ຕໍ ສໍກິເລສພາຄິຍໍ? ຍເຕາ ຈ ກຸສເລຫິ ຘມ຺ເມຫິ ນ ວິເຣາຘຕິ, ນ ຈທ຺ທຕິ, ປາປໍ ອາວີກເຣາຕິ ຍຖາ ເທເສຕິ, ຕສ຺ມາ ລກ຺ຂໍ ວິຈເຣຍ຺ຍ, ວິຈຍໍ ນາຕິຈສ຺ສຕິ, ຕເຕາ ອາວີກຈເຕາ ວິຈເຣຍ຺ຍາຕິ ຕໍ ຕີຫິ ຘມ຺ເມຫິ ນາກິນິສິຕາຕິ ອສຸຂສຍ຺ຍາຍ ຣາເຄນ ນາກິນິສິຍຕິ. ເປຕ຺ຕາຍ ເທາເສນ ນາກິນິສິຍຕິ. ວິປສ຺ສນາ ເມາເຫນ ນາກິນິສິຍຕິ. ອວິຍາສ຺ສ ເຍາ ເຍາ ຘມ຺ໂມ ປຕິປເກ຺ຂາ ຕຍິມາຍິຍາ ຘມ຺ໂມ ປຣິປູຣິສ຺ສຕິ. ເຍາ ຕສ຺ສ ຘມ຺ມສ຺ສ ອກຸສເລາ ຘມ຺ໂມ ປຕິປເກ຺ຂາ, ເຕນ ນາຘິຈາສິຍຕິ.

ອປເຣາ ປຣິຍາເຍາ. ເຍ ຫຼເຍ ຘມ຺ມາ ອຕ຺ຕນາ ນ ສເກ຺ກາຕິ ອຸຕ຺ຕາເນຕຸໍ, ເຕ ອເຕ ຘມ຺ມາ ເທສິຕາ. ລກ຺ຂຍິຕິຈສ຺ສຕີຕິ ເຕຫິ ວິຕກ຺ເກ ເຍນ ຈ ສກ຺ກາ ປູນ ເທສິຕໍ ວິຕ຺ຕໍ ວິກາເຈຕຸໍ ປຣິເຍາທາເປຕຸໍ ວິເຈກຕິຕ຺ຂສ຺ສ ວິເຈກເປມາສ຺ສ ວິເຈກປຕ຺ຕາເຣສ຺ສ ປຸທ຺ຘິ ວິຣຸຍ຺ຫິ ເວປຸລ຺ລໍ ອາປຊ຺ຊຕິ ກຸສເລສຸ ຘມ຺ເມສຸ, ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ຄຸຍ຺ຫໍ ວາ ກຸມຸທໍ ວາ ປທຸມໍ ວາ ຄເທເກ ສຸກ຺ກປເກ຺ຂ ຈເນ຺ທາ ຍາຈຣຕ຺ຕິ ຍາວຊີວເສາ ອາກຕ຺ຖຕິ, ຕສ຺ສ ປຸທ຺ຘິເຍວ ປາຕິກງ຺ຂິຕຕ຺ຕາ, ນ ປຣິຫານີ, ເອວເມວ ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ນາກິນິສິຍຕິ. ອປເຣາເປຕ຺ຖ ເຍາ ອກຸເຕາ ອສເທາ ອຍາຍາຈີ ຄຸທ຺ເທາ ປຸຣິເສາ ຍຖາກຸຕໍ ອຕ຺ຕານໍ ອາຈິກເຣາຕິ. ຕຕ຺ຖ ເຍາ ລາເທຕິ ຕສ຺ສ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ຈິຕ຺ຕໍ ອນຸສາຈນ຺ຕີ. ລກ຺ຂຍິຕິຈສ຺ສຕີຕິ ເຍາ ປນ ເຫາຕິ ອສເທາ ອກຸເຕາ ອຍາຍາຈີ ຄຸທ຺ເທາ ປຸຣິເສາ ຍຖາກຸຕໍ ອຕ຺ຕານໍ ອາຈິກເຣາຕິ. ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕໍ ອກຸສເລຫິ ຘມ຺ເມຫິ ນ ວິຈຊ຺ຊິຍຕິ, ອຍໍ ສຸຕ຺ຕເຕຖ.

໑໐໑. ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ເທສນາ? ຫຼຘ ເທສິຕາ ທສ ອກຸສລກຸມ຺ມປຖາ ອຘິປຍ຺ຍຕາຍ ທສ ກຸສລກຸມ຺ມປຖາ ອນຘິປຍ຺ຍຕາຍ ອກຸສເລຫິ ນ ວິສຸທ຺ຘາ. ຍຖາ ວຸຕ຺ຕໍ ພຄວຕາ "ຈິຕ຺ຕສໍກິເລສາ, ພິກ຺ຂເວ, ສຕ຺ຕາ ສໍກິລິສ຺ສນ຺ຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ວິຈເຍາ? ຍສ຺ມິໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຘິຈາສິຍຕິ, ຕສ຺ສ ປຸຍ຺ຍຕາຍ ຍໍ ກເຣຍ຺ຍ ກຸເຣຍ຺ຍ, ຕໍ ອາທິກ຺ຂິເຍນາປິ ສຕ຺ຕິ ວາ ຄຸຫາປກຍ຺ຍຕາຍ, ອຍໍ ວິຈເຍາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ຍຸຕ຺ຕີຕິ? ເອຈໍ ອນຘິຈສິຍຕ຺ຕ ຈິຕ຺ຕໍ ປຸທ຺ຘາຕິ. ປຸທ຺ຘໍ ປຕິປຸທ຺ຘຕິ ກຸສເລສຸ ຘມ຺ເມສູຕິ ອຕ຺ຖິ ເອສາ ຍຸຕ຺ຕິ.

ປທ຺ຘານນ຺ຕິ ລກ຺ຂຍິຕິຈສ຺ສຕີຕິ ລກ຺ຂໍ ອສໍເທາຕໍ ປທ຺ຘານໍ, ວິຈຍໍ ນາຕິຈສ຺ສຕີຕິ ອລກ຺ຂໍ ສໍເທາລາຕໍ. ຕສ຺ມາ ລກ຺ຂໍ ວິຈເຣຍ຺ຍ ວິຈຍໍ ນາຕິຈສ຺ສຕີຕິ ເທສນາຍ ປທ຺ຘານໍ.

ລກ຺ຂເຓາຕິ ລກ຺ຂຍິຕິຈສ຺ສຕີຕິ ເຍ ເກຈິ ວິວິຕ຺ເຕນ ລເກ຺ຂນ ອຣາລກ຺ຂລາ ຘມ຺ມາ ສເຕ຺ຕ ເຕ ອວິຕ຺ຖສິຍນ຺ຕີ. ຕສ຺ມາ ລກ຺ຂໍ ວິຈເຣຍ຺ຍ ວິຈຍໍ ນາຕິຈສ຺ສຕີຕິ ເຍ ເກຈິ ເຕນ ອນ຺ເຕນ ອຣາລກ຺ຂລາ ຘມ຺ມາ ສເຕ຺ຕ ເຕ ນາຕິຈສ຺ສນ຺ຕີຕິ ລກ຺ຂເຓາ ຫາເຣາ.

ຕຕ຺ຖ ກຕເມາ ຈຕຸພ຺ຍູເຫາ ຫາເຣາ? ຄູປນິສ຺ສເຕ຺ຕ ກາຈເນຕາ ເກາ ອຘິປ຺ປາເຍາ? ເຍນ ເກາສຊ຺ຊໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອກຸສລໍ ຘມ຺ມໍ ອຘິປຕິເທສິຕາ ເຕ ຍຖາຘມ຺ມໍ ປຕິກຣິສ຺ສນ຺ຕີຕິ ອຍໍ ຕຕ຺ຖ ກາຈເນຕາ ອຘິປ຺ປາເຍາ. ອຍໍ ຈຕຸພ຺ຍູເຫາ ຫາເຣາ.

អាវដ្ដោតិ យំ លោកេ តំ ទុវិធំ ការិយាតិ សម្ពន្ធិតព្វោ។ អាគន្តុវិសមាធិតំ។ តត្ថ បស្សទ្ធិយញ្ច មានោ អាសវេ វេទេតិ, អស្សទ្ធិយេន ច បមាទំ គច្ឆតិ, បមាទេន មោហយតិ, ខន្ធព្យាកតំ គច្ឆតិ។ វុត្តំ ហេតំ ភគវតា “ខន្ធព្យាកតំ បមត្តានំ តេសំ វឌ្ឍន្តិ អាសវា”តិ ចត្តារិ នាមានិ ខ្ទបាទានានិ, យានិ ចត្តារិ ខ្ទបាទានានិ, តេ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ភវន្តិ។ ឥមានិ សច្ចានិ ទុក្ខញ្ច សមុទយោ ច។ តស្មា លោកេ វិវរេយ្យាតិ យេន ហេតុនា, តេ អាសវា វឌ្ឍន្តិ។ តេសំ បហីនត្តា អាសវា បហីយន្តេ។ តត្ថ អប្បមាទេន អស្សទ្ធិយំ បហីយតិ ខន្ធព្យាកតព្យាហានេន ខ្ទព្យាទិកតា តស្ស ធម្មំ ធម្មា ន សមថោ ច ភាវនា ច បរិបូរិំ គច្ឆន្តិ។ យោ តេសំ អាសវានំ និរោធោ, អយំ និរោធោ។ ឥមានិ ចត្តារិ សច្ចានិ, អយំ អាវដ្ដោ។

តត្ថ កតមោ វិភត្តិ ហារោ? លក្ខយតិវស្សតីតិ ន ឯកំសោ។ កិំ ការណំ? យស្ស អស្សា និវត្តនា យថាបិ សេក្ខានំ។ យថាហ ភគវា –

“កិញ្ចាបិ សេក្ខោ បករេយ្យ បាបំ, កាយេន វាចាយ ឧទ ចេតសា វា;

អភព្វោ ហិ តស្ស បដិច្ឆទាយ, អភព្វតា ទិដ្ឋបទស្ស វុត្តា”តិ។

កិញ្ចាបិ តេសំ និវារណំ វិត្តំ ហោតិ។ អបិ តុ អប្បច្ចយា សមានេ ច តេ និទ្ទិសិតព្វា, អយំ វិភត្តិហារោ។

តត្ថ កតមោ បរិវត្តនោ ហារោ។ លក្ខយតិវស្សតីតិ យស្ស មេ ធម្មា សព្វា អនវិចវំ អតិវស្សិយតិ, វិវរំ នាតិវស្សតិ, អវច្ឆន្នំ នាតិវស្សតិ។ អយំ បរិវត្តនោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ វេវចនោ ហារោ។ លក្ខន្តិ អាវុតំ និវុតំ បិហិតំ បដិច្ឆន្នំ សញ្ឆន្នំ បទោធំ, វិវរំ នាតិវស្សតីតិ យស្ស តេ ធម្មា បញ្ញាទិតា វិវដា នាតិវស្សិតា វត្តិកតាតិ, អយំ វេវចនោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ បញ្ញត្តិ ហារោ។ លក្ខយតិវស្សតីតិ កិលេសភាវិយបញ្ញត្តិ វិវរំ នាតិវស្សតីតិ សមុទិច្ឆំ យំ បដិបទា បញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តិ, តស្មា ហិ លោកេ វិវរេយ្យាតិ អនុបាសនបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តិ, វិវរំ នាតិវស្សតីតិ និព្វានបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តិ, អយំ បញ្ញត្តិ ហារោ។

តត្ថ កតមោ ឱតរណោ ហារោ? លក្ខយតិវស្សតីតិ តយោ កិលេសា រាគោ ទោសោ មោហោ, តេ លោកស្ស សង្ខារក្ខន្ធា...បេ... តេ បុរា យថា និទ្ទិដ្ឋំ ធម្មធាតុអាយតនេសុ, អយំ ឱតរណោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ ហារោ? វេមតារម្ភេន ខ្ទធំ វុត្តំ ភាសតិ សោ អារម្ភោ និយុត្តោ។

អធិដ្ឋានតោតិ ឆន្នមតិវស្សតីតិ ឧកត្តតាយ បញ្ញត្តិ។ កិំការណា? ឥទំ ហិ អតិវស្សតីតិ ឥមស្ស ច អតិវស្សតិ ឧទ្ធំ អតិវស្សតីតិ អយំ វេមត្តតាយ យា សុណមានាធារេណេហិ លក្ខណេហិ បញ្ញាបិយតិ, សា ឧកត្តបញ្ញត្តិ។

តត្ថ កតមោ បរិក្ខារោ? យទ្ធា តំ អតិវស្សិមត្តំ, តស្ស ទ្វេ ហេតូ ទ្វេ បច្ចយា អកុសលបសុតេច ចាចគត្តាកិរតិ ច។ ឥមេ ទ្វេ អមោឃានិមោយតនិការោ ច កុសលំ ធម្មំ ចោបសគ្គា ច, ឥមេ ទ្វេ បច្ចយា។

តត្ថ កតមោ សមារោបណោ? ឆន្នមតិវស្សតីតិ វេមតិ បស្សតីតិ លទ្ធំ យំ បរិគ្គហិតំ យំ អជ្ឈសិតំ អប្បស្សុតំ យំ គណ្ឋិកា ទិក្ខេណ អកុសលមូលេន យំ តណ្ហាយ ច តេ ចន្ទតិ ចោរោតិ សត្តិត្វា តេ អប្បសក្ខេមន សង្ខារា។ សង្ខារបច្ចយា វិញ្ញាណំ យាវ ជរាមរណំ, អយំ សមារោបណោ។ យំ បុន ពទា ចេសតា, តស្សេវ អកុសលំ ធម្មំ វុទ្ធិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លតមាបជ្ជតិ តស្ស សង្ខារា និរោធា, អយំ សមារោបណោ។

១០៧។ ចត្តារោ បុគ្គលា [បស្ស អ។ និ។ ៤។ ៨៥] តមោ តមបរាយណោតិ...បេ... តត្ថ កតមោ វុច្ចតេ តមោ នាម? យោ តមោ អន្ធការោ, យថា វុត្តំ ភគវតា "យថា អន្ធការេ តម្ហិ ភយានកេ សកម្មិនាទបុរិសោ ន បស្សតិ, ឯវមេវ អញ្ញាណេន តមោបនន្ធការោ បិបាសកម្មសចិបិតំ ន សន្ធោ ហោតិ។ ឥតិ ឧបំ លក្ខណតោ អញ្ញាណំ តមោ អវិជ្ជា មោហោ, យេន សត្តា យថាភូតំ នប្បជានន្តិ, ឥតិ វុច្ចតិ តមោតិ។ សោ តិណ្ណំ ចក្ខូនំ តមោ មំសចក្ខុតោ ទិព្វចក្ខុតោ បញ្ញាចក្ខុតោ, ឥមេសំ ចក្ខូនំ ឥធ តមោ និទ្ទិសិយតិ អញ្ញាណន្តិ។ តត្ថ កតមំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ? អថ និស្សយេ យំ បុព្វន្តេ អញ្ញាណំ អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ ហេតុប្បន្នេ អញ្ញាណំ បច្ចយុប្បន្នេ អញ្ញាណំ តស្ស អញ្ញាណិតោ សមាធិក្ខតស្ស ឧបេក្ខា និស្សន្ទោ។ យំ ន ជានាតិ ឥទំ សេវិតព្វំ ឥទំ ន អតិសិតាតព្វន្តិ។ សោ តេន តមេន និទ្ទិសិយតិ តមោបិ យថា វុច្ចតិ។ មូឡ្ហោ ហោតិ ឥតិ ចេតនា។ តេន តមេន សោ បុគ្គលោ វុច្ចតិ។ តមោតិ សោ តេន តមេន អសម្មោហេតេន អសមុច្ឆិន្នេន តប្បរោ ភវតិ តប្បរាយណោ, អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ តមោ តមបរាយណោតិ។ បរាយណោតិ យេន ធម្មេន អតិសិតាតព្វោ សោ តមោ ធមតិ អញ្ញាចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ។ តេ ចស្ស ធម្មា និព្វានក្ខមន្តិ។ សោ សុតមាយ បញ្ញាយ សមនុបស្សតិ។

តត្ថ កតមោ តមោ ជោតិបរាយណោ? សោ តេន បញ្ញាចរេន ឥទ្រិយតិ ឧបំ តស្សេវ ឥទ្រិយត្តស្ស បរាយណោ ភវតិ។ អយំ វុច្ចតេ បុគ្គលោ តមោ ជោតិបរាយណោ។

តត្ថ កតមោ បុគ្គលោ ជោតិ ជោតិបរាយណោ [ជោតិបរាយណោ (បី។)]? តត្ថ វុច្ចតិ ជោតិ នាម យំ តស្ស ចេ តមស្ស បដិបក្ខេន ឯវ ច ធម្មំ អត្ថមសោ ញាណាលោកោ, សោ សុណធម្មោ បុគ្គលោ តមោ ជោតិបរាយណោ, តត្ថ វុច្ចតេ, យោយំ បុគ្គលោ តមោ ជោតិបរាយណោ, សោ យទិ តថារូបំ កល្យាណមិត្តំ បដិលភតិ, យោ នំ អកុសលតោ ច និវារេតិ កាចិតកុសលតាច ការិ និយោជេតីតិ។ ឧទ្ធំ សង្គំ ទេសេតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា, ឥមេ ធម្មា អកុសលា។ ឥមេ ធម្មា សាវជ្ជា, ឥមេ ធម្មា អនវជ្ជា។ ឥមេ ធម្មា សេវិតព្វា, ឥមេ ធម្មា ន សេវិតព្វា។ ឥមេ ធម្មា ភាវិតព្វា, ឥមេ ធម្មា ន ភាវិតព្វា។ ឥមេ ធម្មា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្វា, ឥមេ ធម្មា ន

ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពា។ ឥមេ ធម្មា សច្ឆិកាតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន សច្ឆិកាតព្ពាតិ។ បច្ចេត សញ្ញាយ យថា សញ្ញាយតិ សតិន្ទ្រិយានិ, សោ ឯវំ បជានាតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា, ឥមេ ធម្មា អកុសលា។ ឥមេ ធម្មា សាវជ្ជា, ឥមេ ធម្មា អនវជ្ជា។ ឥមេ ធម្មា សេវិតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន សេវិតព្ពា។ ឥមេ ធម្មា ភាវេតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន ភាវេតព្ពា។ ឥមេ ធម្មា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពា។ ឥមេ ធម្មា សច្ឆិកាតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន សច្ឆិកាតព្ពាតិ។ សោ តេ ធម្មេ សុស្សូសតិ, សោតំ ឱទហតិ, អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ, តេ ចស្ស ធម្មា កិជ្ជាកល្លមត្តិ, សោ សុតមយាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតោ សោ តេន បច្ចយវសេន វឌ្ឍិយតិ ឯវំ តស្សេវ វឌ្ឍិយត្តិ តប្បរមោ ភវតិ តប្បរាយណោ។ អយំ វុច្ចតេ បុគ្គលោ តមោ តមបរាយណោ។

តត្ថ កតមោ បុគ្គលោ ជោតិ តមបរាយណោ? ជោតិ នាម យា តស្សេវ តមស្ស បដិបក្ខត យេ ធម្មា អត្តមោ ញាណាលោកោ, សោ បុន ធម្មេ។ កតមា វុច្ចតេ? បញ្ញាយតោ បណ្ឌិតោតិ វុច្ចតេ, សោ ឯវំ បជានាតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា, ឥមេ ធម្មា អកុសលា។ ឥមេ ធម្មា សាវជ្ជា, ឥមេ ធម្មា អនវជ្ជា។ ឥមេ ធម្មា សេវិតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន សេវិតព្ពា។ ឥមេ ធម្មា ភាវិតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន ភាវិតព្ពា។ ឥមេ ធម្មា ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពា។ ឥមេ ធម្មា សច្ឆិកាតព្ពា, ឥមេ ធម្មា ន សច្ឆិកាតព្ពា។ ឥធ បន បាបមិត្តសំសេវនតោ បាបមិត្តវសានុគោ អកុសលេ ធម្មេ អភិវឌ្ឍេតិ, កុសលេ ធម្មេ បជហតិ។ សោ តេន បមាទេន បច្ចយសញ្ញា អមនសិកត្វា អស្សុតិអមយបញ្ញា អាសេវតិ។ តមា សោ បដិបក្ខោ តមោ, សោ បវឌ្ឍេតិ។ សោ តមាភិភូតោ បរាយណោ តមបរមោ ចេវ ភវតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ ជោតិ តមបរាយណោ។

១០៦។ តត្ថ កតមោ បុគ្គលោ ជោតិ ជោតិបរាយណោ? តត្ថ វុច្ចតេ សោយំ បុគ្គលោ កល្យាណមិត្តស្ស សន្តិស្សិតោ ភវតិ សក្កា និយោគី កុសលំ គវេសី, សោ កល្យាណមិត្តេ ឧបសង្កមិត្វា បរិបុច្ឆតិ, បរិបញ្ហាយតិ? កិំ កុសលំ, កិំ អកុសលំ? កិំ សាវជ្ជំ, កិំ អនវជ្ជំ? កិំ សេវិតព្ពំ, កិំ ន សេវិតព្ពំ? កិំ ភាវិតព្ពំ, កិំ ន ភាវិតព្ពំ? កិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពំ, កិំ ន ឧបសម្បជ្ជ វិហាតព្ពំ? កិំ សច្ឆិកាតព្ពំ, កិំ ន សច្ឆិកាតព្ពំ? កថំ សំកិលេសោ ហោតិ, កថំ វោទានំ ហោតិ? កថំ បវត្តិ ហោតិ, កថំ និវត្តិ ហោតិ? កថំ ពន្ធោ ហោតិ, កថំ មោក្ខោ ហោតិ? កថំ សក្កាយសមុទយោ ហោតិ, កថំ សក្កាយនិរោធោ ហោតិ? សោ ឯត្ថ ទេសិតំ យថា ឧបដ្ឋិតំ តថា សម្បដិបជ្ជេត្វា សោ ឯវំ បជានាតិ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា, ឥមេ ធម្មា អកុសលា។ ឯវំ...បេ... យាវ កថំ សក្កាយសមុទយោ ហោតិ, កថំ សក្កាយនិរោធោ ហោតីតិ វិត្ថារេន កាតព្ពំ។ សោ តេ ធម្មេ អធិបាដិកក្ខាតិ ឯវំ លក្ខណំ ញាណំ វិជ្ជា អាលោកំ វឌ្ឍេតិ។ សោ បុគ្គលោ តប្បរមោ ភវតិ តប្បរាយណោ, អយំ វុច្ចតេ បុគ្គលោ ជោតិ ជោតិបរាយណោ។

តត្ថ កតមោ បុគ្គលោ តមោ តមបរាយណោ? យោ អកុសលំ ធម្មំ ទីបេតិ។ តំ ភាវនាយ ហីនាយ គតីសុ ឧប្បត្តិ ទស្សតិ, តប្បរមោ ភវតិ តប្បរាយណោ។ អយំ វុច្ចតេ បុគ្គលោ តមោ តមបរាយណោ។

តត្ថ យោ បុគ្គលោ តមោ ជោតិបរាយណោ? សោ តមេន អកុសលស្ស កម្មស្ស វិបាកំ ទេស្សតិ។ តមេតិ យំ ចក្ក កល្យាណមិត្តស្ស សេវន អកុសលេ ធម្មេ បជហតិ, កុសលេ ធម្មេ អភិវឌ្ឍេតិ។

តត្ថ យោ ច បណីតាសុ គតីសុ ឧបបត្តិ ទស្សេតិ, តប្បរមោ តេន ទុក្ខេន តមោ ជោតិបរាយនោ។

តត្ថ យោ បុគ្គលោ ជោតិ តមបរាយនោ? កុសលស្ស កម្មវិបាកំ ទស្សេតិ។ យំ ចក្ខុ បាបមិត្តសំសគ្គេន បាបមិត្តុបសេវេន បាបមិត្តវសានុគោ អកុសលំ ធម្មំ អភិនន្ទតិ, តំ ភាវនាយ ហីនាសុ គតីសុ ឧបបត្តិ ទស្សេតិ។ តប្បរមោ តេន ទុក្ខេន ជោតិ តមបរាយនោ។

តត្ថ យោ បុគ្គលោ ជោតិ ជោតិបរាយនោ សោ ជោតិតា បភាតា [ជោតិតភាវនាយ (បី។)] យាវ បណីតាសុ គតីសុ ឧបបត្តិ ទស្សេតិ។ តប្បរមោ តេនាហ ជោតិ ជោតិបរាយនោ។

ជោតិតមបរាយនេន ទស អកុសលានំ កម្មានំ ផលំ ទស្សេតិ។ តមេន បុគ្គលេន អកុសលានំ កម្មានំ វិបាកំ ទស្សេតិ។ ន អកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកំ ទស្សេតិ។ តមេន អដ្ឋ មិច្ឆត្តានិ ទស្សេតិ។ ជោតិនា អដ្ឋ សម្មត្តានិ ទស្សេតិ។ ជោតិនា តមបរាយនេន ទស អកុសលកម្មបថេ ទស្សេតិ។ ជោតិនា បណីតត្តំ ទស្សេតិ។ តមេន ជោតិបរាយនេន អតបនីយំ ធម្មំ ទស្សេតិ។ ជោតិនា តមបរាយនេន តបនីយំ ធម្មំ ទស្សេតិ។ អយំ សុត្តត្ថោ។

១០៣។ តត្ថ កតមោ ទេសនា ហារោ? ឥមស្មិំ សុត្តេ កិំ ទេសិតំ? តត្ថ ទុក្ខេន ឥមស្មិំ សុត្តេ កុសលាកុសលា ធម្មា ទេសិតា។ កុសលាកុសលានញ្ច ធម្មានំ វិបាកោ ទេសិតោ។ ហីនប្បណីតានញ្ច សត្តានំ គតិ នានាការណំ ទេសិតំ។ អយំ ទេសនា ហារោ។

តត្ថ កតមោ វិចយោ ហារោ? អកុសលស្ស កម្មស្ស យោ វិបាកំ បច្ចនុភោតិ។ តត្ថ ជិនោ អកុសលេ ធម្មេ ឧប្បាទិយតិ វិចយត្តិ យុជ្ជតិ។ កុសលស្ស កម្មស្ស យោ វិបាកំ បច្ចនុភោតិ។ តត្ថ ជិនោ កុសលេ ធម្មេ ឧប្បាទិយតិ វិចយត្តិ យុជ្ជតិ។ អយំ វិចយោ យុត្តិ ច។

តត្ថ កតមោ បទដ្ឋានោ ហារោ? យោ បុគ្គលោ ជោតិ, សោ បច្ចវេក្ខណាយ បទដ្ឋានំ។ យោ បុគ្គលោ តមោ, សោ តមាជិត្ត ធាតុបស្សនាយ បទដ្ឋានត្តិ ទស្សេតិ។ តមេន ជោតិបរាយនេន អប្បមាទស្ស បទដ្ឋានំ ទស្សេតិ, តមោ អវិជ្ជាយ ច តណ្ហាយ ច បទដ្ឋានំ ទស្សេតិ។ ជោតិនា តមបរាយនេន បមាទស្ស ច តណ្ហាយ ច បទដ្ឋានំ ទស្សេតិ។ អយំ បទដ្ឋានោ។

តត្ថ កតមោ លក្ខណោ ហារោ? តមេន តមបរាយនេន តមោតិ អវិជ្ជាយ គិណ្ហាយ សព្ពកិលេសធម្មា គិណ្ហា ហោន្តិ។ តមេន ជោតិបរាយនេន ជោតិវិជ្ជាយ គិណ្ហាយ សព្វេ វោទានបក្ខិយធម្មា គិណ្ហា ហោន្តិ។ ជោតិតមបរាយនេន បមាទោ គិណ្ហេណ្ហា ហោតិ។ តមេន ជោតិបរាយនេន អប្បមាទោ គិណ្ហេណ្ហា ហោតិ។ អយំ លក្ខណោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ ចតុព្យូហោ ហារោ? ឥមម្ហិ សុត្តេ ភគវតោ កោ អធិប្បាយោ? យេ សត្តា តិព្វកិលេសា, ន តេ ឥមំ សុត្វា កុសលេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ។ យេ សត្តា មន្ទកិលេសា, តេ ឥមំ ធម្មទេសនំ សុត្វា ភិយ្យោសោ មត្តាយ កុសលេ ធម្មេ សមាទាយ វត្តិស្សន្តីតិ។ អយំ ចតុព្យូហោ ហារោ។ ភូមិយំ ឧបទេសោ។

តត្ថ កតមោ អាវដ្ដោ ហារោ? យា អវិជ្ជាតោ បភុតិ តណ្ហា, អយំ សមុទយោ។ យោ នយោ នយបរាយណោ, ឥទំ ទុក្ខំ។ ឥមានិ ទ្វេ សច្ចានិ ទុក្ខញ្ច សមុទយោ ច ខោតិ យេន សុត្តេន ធម្មេន បញ្ញាបិយតិ, សោ ធម្មោ បញ្ញត្តិយស្ស បទដ្ឋានំ។ តេន អយោគេន តីណិ កុសលមូលានិ បរិបូរិំ គច្ឆន្តិ សព្ពស្ស បទដ្ឋានំ។

តត្ថ កតមា វិភត្តិ? នយោ នយបរាយណោតិ ន ឯកំសេន។ កិំ ការណំ? អត្ថិ នយោ ច ភវោ អបរាបរិយវេទនីយេន ច កុសលេន ខោតិតា បុគ្គលេន សហាបត្តិការេ ច។ អត្ថិ ខោតិ ច ភវោ អបរាបរិយវេទនីយេន ច អកុសលេន នយេន បុគ្គលេន សហាបត្តិការេ ច បរិចត្តតា នយស្ស បដិបក្ខោតិ ខោតិតា នយបរាយណោ។

តត្ថ កតមោ វេវចនោ? យោ នយោ, សោ ឯវំ អត្តញ្ញាបិកាយ បដិបន្នោ, សោ អស្សទ្ធាយ ធាលេ អកុសលេ អញ្ញេត្វា អនាគតវស្សី។ យោ ខោតិ, សោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ បណ្ឌិតោ កុសលេ ញត្វា អាគតវស្សី។ អយំ វេវចនោ។

តត្ថ កតមា បញ្ញត្តិ? សោ បុគ្គលោ វិបាកបញ្ញត្តិយា បញ្ញាបិយតិ, អកុសលេ បរិយាទិន្នតា បញ្ញាបិយតិ។ ខោតិកុសលធម្មុប្បត្តិបញ្ញត្តិយា បញ្ញាបិយតិ កុសលធម្មវិបាកបញ្ញត្តិយា ចាតិ។

ឱតរណោតិ យេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា យញ្ច ឧបាទានំ យា ច អវិជ្ជា, តំ បទដ្ឋានំ, និទ្ទេសេន វិនិព្ភោគោ អវិជ្ជានិទ្ទេសោ យោ យាច ឧបាទាននិទ្ទេសោ, ឥធ ទេវ ធម្មា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា។ ធម្មធាតុ ធម្មាយតនញ្ច បទដ្ឋានំ និទ្ទេសេន ធាតូសុ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ? ឥមស្ស សុត្តស្ស ទេសិតស្ស អារព្ភោ។ អធិដ្ឋានោតិ នយោតិ ភគវា ព្រូតិ, ន ឯកំ បុគ្គលំ ទេសេតិ។ យាវតា សត្តានំ គតិ, តត្ថ យេ ទុច្ចរិតធម្មេន ឧបបន្នា, តេ ពាហុល្លនិចចរេន នយោ និទ្ទិសតិ។ យា ខោតិ សព្ពសត្តេសុ កុសលធម្មុប្បត្តិ សព្ពំ តំ ខោតីតិ អភិលបតិ អយមេកតា បច្ចយោ យោនិសោមនសិការបញ្ញត្តិ ចតុត្ថំ មហាភូតានំ បុគ្គលានំ។

តត្ថ កតមោ បរិក្ខារោ? អកុសលស្ស បាបមិត្តតា បច្ចយោ, អយោនិសោ មនសិការោ ហេតុ។ កុសលស្ស កល្យាណមិត្តតា បច្ចយោ, យោនិសោ មនសិការោ ហេតុ។

តត្ថ កតមោ សមារោបនាតិ? ឥធេកច្ចោ តីណិ ច កុលេ បច្ចាខាតោ ហោតីតិ តីណិ ច កុលេ បច្ចាខាតោ រូបេសុ សទ្ទេសុ គន្ធេសុ រសេសុ

ផស្សេសុ, សោ ឧបបន្នោ សព្ពាមិ មានុស្សកេ ឧបភោគបរិភោគេ ហោតិ បហីនេសុ កុសលេសុ ឧបបន្នោ សព្ពាមិ មានុស្សកេ ឧបភោគបរិភោគេ ឧបបន្នោតិ.

១០៨. តត្ថ កតមំ សំកិលេសភាគិយំ និព្ពេធភាគិយំ ច សុត្តំ? ន តំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរាតិ គាថា. កេន ការណេន តំ ពន្ធនំ ទឡ្ហំ? ចតូហិ ការណេហិ ឥស្សរិយេន សក្កា មោចេតុំ ធនេន វា អញ្ញេន វា យាចនាយ វា បលាយនេន វា. យេសុ ច អយំ រាគោ មណិកុណ្ឌលេសុ បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា, ឥមស្ស ចេតសិកពន្ធនំ តំ ន សក្កា ឥស្សរិយេន វា ធនេន វា អញ្ញេន វា យាចនាយ វា បលាយនេន វា មោចេតុំ. ន ច តត្ថ កោចិ អត្ថិ បដិភោគោ ឥមិនា ពន្ធនេន មោចយិត្វាតិ ទេវោ វា មនុស្សោ វា តាទិសំ ពន្ធនំ រាគានុសយេន ច ឯសុ ពាហិរេសុ ច អាយតនេសុ ពន្ធតិ. រូបេសុ រូបតណ្ហា ពន្ធតិ, យាវ ធម្មេសុ ធម្មតណ្ហា. យោ ឥធ លោកេ ពន្ធោ បរលោកម្បិ ពន្ធោ នីយតិ. សោ ពន្ធោ ជាយតិ, ពន្ធោ មីយតិ. ពន្ធោ អស្មា លោកា បរំ លោកំ គច្ឆតិ. ន សក្កា មោចេតុំ អញ្ញត្រ អរិយមគ្គេន ឥមស្មា ពន្ធនា. មហោភាវញ្ច ឧបបត្តិភាវញ្ច ភយតោ វិទិត្វា ឆន្ទរាគំ បជហតិ. សោ ឥមំ ឆន្ទរាគំ បជហិត្វា អតិក្កមតិ. អយញ្ច លោកោ ឥតោ បរំ ទុតិយោ.

តត្ថ យំ ពន្ធនាសង្ខារានំ បហានំ ឥទំ វុច្ចតិ ឧភយេសុ ឋានេសុ វីរិយំ, កត្តបរិចាគោ [កត្តបរិចេសោ (បី.) កត្តបរិច្ចេនោ (ក.)] សុមុនិ នោបលិប្បតិ. តថេវ បរិគ្គហេសុ បុត្តេសុ ទារេសុ ច អច្ឆព្ពេហោ សល្លាតិ តស្សេវ តណ្ហាយ បហានំ ទស្សេតិ. អយំ តណ្ហាមូលស្ស បហានា ចរេ [អហនាចរេ (បី.), អហនាចរោ (ក.)] អប្បមត្តោតិ កាយោ បមាទវត្តតិ បហានាយ នេក្ខម្មាភិរតោ អប្បមាទវិហារី ភវតិ. តស្ស អាសយំ បហានាយ នេវ ឥមំ លោកំ អាសីសតិ ន បរលោកំ. ន ឥធលោកំ និស្សិតំ, បិយរូបំ សាតរូបំ អាគច្ឆតិ. នាបិ បរលោកំ និស្សិតំ បិយរូបំ សាតរូបំ អាគច្ឆតិ, តេន វុច្ចតេ “នាសីសតេ លោកមិមំ បរញ្ច លោកញ្ចា”តិ. យំ តស្ស បហានំ តំ ឆេទនំ អដ្ឋកវគ្គិយេសុ មុនិ និទ្ទិដ្ឋោ. សោ ឥធ វិរោធោ អដ្ឋកវគ្គិយេសុ នាសីសតិ ឥធ អនាថោ. តថាយំ តណ្ហាយ តស្ស បរិគ្គហស្ស ចតុកាយស្ស ឯកគាថាយ ឯតេ សព្ពេ កាមា ទស្សិតា. តេន ភគវា ទេសេតិ “ឯតម្បិ ឆេត្វាន បរិព្ពជន្តិ អនបេក្ខិនោ សព្ពកាមេ បហាយា”តិ. ឥមិស្សា គាថាយ ទ្វិធា និទ្ទេសោ សំសត្តនិទ្ទេសោ ច សមយនិទ្ទេសោ ច, យថា អយំ គាថា សំកិលេសភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច, ឯវំ តាយ គាថាយ សំកិលេសភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច វិសជ្ជនា. ឯវំ គាថា សព្ពគាថាសុ ព្យាករណេសុ វា និទ្ទិដ្ឋំ សុត្តំ.

១០៩. តត្ថ កតមា ទេសនា? ឥទំ សុត្តំ កេនាភិប្បាយេន ទេសិតំ? យេ រាគចរិតា សត្តា, តេ កាមេ បជហិស្សន្តីតិ អយំ តត្ថ ភគវតោ អភិប្បាយោ.

តត្ថ កតមោ វិចយោ? យស្ស ទសវត្ថុកា កិលេសា ឧត្តិណ្ណា ចត្តា វិចិតា. កតមេ ទសវិធាតិ, កិលេសកាយា ច ធុរភាគិន្ទ្រិយាធុរភាគិយា ច សំយោជនា ទសវត្ថុកានិ អាយតនានិ, អយំ វិចយោ.

តត្ថ កតមា យុត្តិ? យេ ធម្មា តេ កាញហនត្ថេភភ នត្ថិ អត្ថិ ឯសា យុត្តិ។

តត្ថ កតមោ បទដ្ឋានោ? ធម្មោ យលិក្ខុលេសុ យមិការស្ស បទដ្ឋានំ អនន្តរាតិ អតីតចិត្តស្ស ធម្មាកស្ស បទដ្ឋានំ ឯតយ្យិ លេត្វាតិ ភាចតាយ បទដ្ឋានំ។

តត្ថ កតមោ លក្ខណោ? ធម្មត្ថិតោ យលិក្ខុលេសុ យោ អហិរិកេន ចិត្តេន យមិកេន ចិត្តេន, យោ បុព្វង្គមេន ធម្មោ។ លេត្វចត្តុឌ្ឍិ ធម្មោ។ អយំ លក្ខណោ ហារោ។

តត្ថ កតមោ ចតុព្យូហោ ហារោ? ព្យញ្ជនំ សុត្តេ ភាចតោ កោ អធិប្បាយោ។ យេ និទ្ទានេភ លក្ខិកា ភវិស្សន្តិ, តេ បុព្វង្គមេ តណ្ហា បដហិស្សន្តិ។ អយំ តត្ថ ភាចតោ អធិប្បាយោ។ ព្យយាតិ ចត្តារិ សច្ចានិ។

តត្ថ កតមោ អាវដ្ដោ? យា បុព្វង្គមេ តណ្ហា, អយំ សមុទយោ។ យេ ខ្ចិបីនិក្ខិត្តា, តេ យេ ច ធាហិរេសុ រូបេសុ រូបបរិក្ខេហោ, ព្វាធំ ទុក្ខំ, ឃំ តត្ថ លេខតឹឃំ, អយំ និរោធោ។ យេភ កិច្ចតិ, អយំ មគ្គោ។ ចិកត្តិតិ តត្ថ ចិកត្តិយា ក្ខុយិ, បរិចត្តនោតិ បដិបក្ខោ និទ្ទិដ្ឋោ។

តត្ថ កតមោ វេចចនោ? និទ្ទិដ្ឋោ វេចចនោ។ តត្ថ កតមា ឌ្ឍតរណោ? អត្ថិ តណ្ហា ឯកោ ធម្មោ ឌ្ឍតិណ្ណោ តប្បច្ចយា ចិន្នាណំ យាច ជរាមរណំ។ យា តត្ថ វេចនា, អយំ អចិន្នា ចិន្នុប្បាទា អចិន្នាតិរោធោ យាច ជរាមរណនិរោធោ។

តត្ថ កតមោ សោធនោ? បុព្ឋោ គាថាយ អារម្ភោ។ តត្ថ កតមោ អធិដ្ឋានោ? ភ ចំ ទញ្ហំ ចាត្តភយាហុ ឌីរាតិ ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា, ភ វេចយត្តតាយ។ ចត្តារោ រាគា កាមរាគោ រូបរាគោ ភចរាគោ និទ្ទិរាគោ ចាតិ ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តា។

តត្ថ កតមោ បរិក្ខារោ? យេយំ រាគោ យលិក្ខុលេសុ តស្ស សុភសញ្ញា ហេតុ, អយោនិសោមនសិការោ ច និមិត្តគ្គាហិតា បច្ចយោ។ ឃាយ តេ លិត្តាតិ តស្ស អសុភសញ្ញា ហេតុ, និមិត្តគ្គហណអយោនិសោមនសិការោ បច្ចយោ។

តត្ថ កតមោ សមារោបនោ? ធម្មោ យលិក្ខុលេសុ សមុញ្ហចិនោ ទដ្ឋាតិបិ ឯតយ្យិ [ឯចយ្យិ (បី៊ គ៊)] លេត្វាភ បរិញ្ញេយ្យន្តិ តំ បរិញ្ញាតត្ថំ បរិចជ្ជិតត្ថំ បដហិតា, អយំ សមារោបនោ។

១០លិ៍ ឃំ ចេតសិកំ ឃំ បគប្បិតំ ចិត្តេន បច្ចយោ, ឃំ ធា ចេតសិកំ កាយិកំ ចេតសិកំ គប្បំ កិការណា? ចេតសិកា ហិ ចេតនា យចេតោគប្បាតិ ទុក្ខេ, សា ចេតនាគប្បំ, ឃំ ចេតសិកំ ព្វាធំ កាយិកទុក្ខំ ធាចសិកទុក្ខំ ព្យយាតិ តីលិ គប្បាតិ និទ្ទិដ្ឋានិ។ កាយគប្បំ ចតឹគប្បទុក្ខំ តាតិ កុសលាតិ បិឃំ គារេយភ ច ធាធាយ ច អារភតិ បរាយសតិ, អយំ ទុក្ខតិ ឌីលក្ខតបរាយាសោ។ សក្កប្បតា តេ តិចិណា សត្តារា

បុញ្ញាយ វា អបុញ្ញាយ វា អានេញ្ជាយ វា, តប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ តេ អារម្មណមេតំ ហោតិ វិញ្ញាណស្ស ឋិតិយា។ យា សុភសញ្ញា សុខសញ្ញា អត្តសញ្ញា ច។ ឥទំ ចេតសិកំ។ យំ រូបូបគំ វិញ្ញាណំ តិដ្ឋតិ រូបារម្មណំ រូបបតិដ្ឋិតំ នន្ទូបសេចនំ វុឌ្ឍិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ អាបជ្ជតិ, អយំ សង្កប្បនា, ឥតិ យំ វិញ្ញាណដ្ឋិតីសុ ឋិតំ បដិសន្ធិនិព្ពត្តិអារម្មណភាវេន ឧបនីតំ, ឥទំ វុច្ចតិ ចេតសិកន្តិ។

តត្ថ ឋិតស្ស អរូបស្ស យា និកន្តិ អនុប្បាទេតំ, ឥទម្បិ វុត្តំ យថាបិ ភោតោ រូបេសុ បិយរូបសាតរូបេសុ អានេញ្ជោ, ឥទំ ចេតសិកំ។ យំ ចេតេតិ វត្ថូសុ [វត្ថូសុ (បី។)] យថាបិ ភោតោ អភិជ្ឈាកាយគន្ថោ បដិឃានុសយេសុ ព្យាបាទកាយគន្ថោ វត្ថុ ចត្តារោ គន្ថា, អយំ បញ្ចសុ កាយគុណេសុ បដិសន្ធិនិព្ពត្តិតោ វិត្តស្ស យា ចេតនា យស្ស តត្ថ អស្សាទានុបស្សិស្ស អនេកា បាបកា អកុសលា ធម្មា វិត្តំ អនុបចតិយោ ហោន្តិ។ បុគ្គលោ រាគានុបាតិក្កន្តោ តេហិ កិលេសការេហិ យថា កាយការណេយា, អយំ វុច្ចតេ ការេសុ បកប្បនា។ ឥធ វត្ថុ ចត្តារោ ឧបាយា។ យំ តេហិ ការេហិ សំយុត្តោ វិហរតិ គាថិតោ អជ្ឈោសន្នោ, អយំ ចេតនា។ យស្ស តថាយំ អធិគតរាគស្ស អនិពទ្ធបេមស្ស តស្ស វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្បជ្ជន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុបាយាសា ទុក្ខានុបរិវត្តិតំ វិញ្ញាណំ ហោតិ សរិតស្ស ចយធម្មវយប្បភោ វិត្តំ បរិយាទិយតិ, ឥទំ វុច្ចតិ បកប្បិតន្តិ។

ឯកមេកស្ស ចេតេតិ ច បកប្បេតិ ច វិញ្ញាណស្ស ឋិតិ យា ហោតិ, សា ច ឋិតិ ទ្វិធា អារម្មណដ្ឋិតិ ច អាហារដ្ឋិតិ ច។ តត្ថ យា អារម្មណដ្ឋិតិ, អយំ នាមរូបស្ស បច្ចយោ។ យា អាហារដ្ឋិតិ យា បុនព្ភវាភិនិព្ពត្តិកា ឋិតិ យា ច បរិនោកចិកា ឋិតិ, អយំ វុច្ចតិ អារម្មណំ។ តំ ហោតិ វិញ្ញាណស្ស ឋិតិយា តស្ស វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ យាវ ជរាមរណក្ខន្ធោ ចេតេតិ, អថ ច បុន បត្ថយតេ យតោ ន បរិនោកចិកា អនាគតចក្ខុយិ។ អយំ បដិបន្នោ និព្ពិន្ទោ ន ចេតេតិ ន បត្ថយតិ អថ ច ទុវសតីតិ ទុវិធោ និរោធោ។ អស្ស បុន ហោតិ តំ ចេតសិកំ តំ បកប្បិតំ អសមូហតំ តប្បច្ចយា, អយំ វិញ្ញាណស្ស ឋិតិ ហោតិ។

១០៥។ អថ វា តស្ស អនុសយា អាវិភវន្តិ តប្បច្ចយា តស្ស បុនព្ភវោ និព្ពត្តតិ។ អថ វា តំ និកាយេន អចេតេត្វា អាការេ វា, សុខុមា វា សន្តិ វា ន និកាយេន ការេ តំ ឥធ និទ្ទិសិ អាការេសុ ឥតោ ហោតិ។ តំ នយតិ យំ នោ កប្បេតុំ ឥធ សង្ខារា ចេតិតា បកប្បិតា ច អារម្មណភូតា ហោន្តិ, យា ច ចេតនា យា ច បកប្បនា យញ្ច ចត្ត និព្ពត្តំ, ឯកោបិ ឥតោ អារម្មណំ វិញ្ញាណស្ស តថា ចេតនាយ ច សង្កប្បនាយ ច បត្ថនាយ ច ភូតា សត្តា ចេតេតិ ច សង្កប្បេតិ ច។ យំ កតមោ ន ច ចេតេតិ ន ច សង្កប្បេតិ។ កតមេ ច សត្តា ភូតា? យេ ច តនុភាវអណ្ឌជាបិ អណ្ឌកា អនុភិន្នា និវេសនា ន ច សម្ភិន្នា ឥមេ ភូតា។ កតមេ សម្មុចេតិសោ គព្ភគតា អណ្ឌគតា និវុតត្តា ឥមេ ន ចេតេតិ ន បត្ថេតិ ន ច សង្កប្បេតិ។ អនុសយេ ន ច បុនព្ភវោ និព្ពត្តតីតិ? យេ ភូតា សត្តា យេ សម្មុចេតិសោ, តេ ធាតវោ។ យេ វា សតោ ចេតេន្តិ បត្ថេន្តិ ច យេ ធាតវោ។ តេ ន ច ចេតេន្តិ, ន ច បត្ថេន្តិ, ន ច សង្កប្បេន្តិ, អនុសយេន ច និវសន្តិ។

អបរោ បរិយាយោ។ យេ អរិយបុគ្គលា សេក្ខា, តត្ថ តេ ន ច ចេតេន្តិ, ន ច សង្កប្បេន្តិ, អនុសយេន បុន ឧប្បជ្ជន្តិ។

អបរោ បរិយាយោ។ សុខុមា បាណា ក្រិមិកា ឧច្ចាលិកា ចក្ខុតោ អាបាថំ នាគច្ឆន្តិ, តេ ន ច ចេតេន្តិ, ន ច សង្កប្បេន្តិ, អនុសយេន ច

និរោធេត្តិ

អបរោ បរិយាយោ ឆាហិកា វេត្តា កិច្ច អកិយាតិកា, ទេត ត ច ចេតេត្តិ, ត ច បត្ថយត្តិ, អនុសយេត ច និរោធេត្តិ, ត ច ចេតេត្តិ, ត ច វេប្បេត្តិ, ត ច អនុសេត្តិ អារម្មណមេត់ ត ទោតិ ចិញ្ញាណស្ស ឋិតិយា។

ត ច ចេតេតីតិ បរិយុដ្ឋានវេប្លាត់ ជេស្សេតិ។ ត ច អនុសេតីតិ អនុសយវេប្លាត់ ជេស្សេតិ ។ ត ច ចេតេតីតិ ឆ្លិប្បអាទិកាត់ កិលេសាត់ បហាត់ ជេស្សេតិ។ ត ច អនុសេតីតិ ឃុញ្ញាត់ កិលេសាត់ បហាត់ ជេស្សេតិ។ ត ច ចេតេតីតិ យេត ក្ញ ច ត ច បត្ថយត្តីតិ វេកតាកាយឹ អតាកាយឹ, ត ច អនុសេតីតិ អទហំ, ត ច ចេតេតីតិ សីលក្ខន្ធស្ស បដិបក្ខេត បហាត់ ជេស្សេតិ, ត ច បត្ថយតីតិ វេយាធិក្ខន្ធស្ស បដិបក្ខេត បហាត់ ជេស្សេតិ, ត ច អនុសយតីតិ បញ្ញាក្ខន្ធស្ស បដិបក្ខេត បហាត់ ជេស្សេតិ, ត ច ចេតេតីតិ អបុញ្ញាយយាត់ វេដ្ឋាទាត់ បហាត់ ជេស្សេតិ, ត ច បត្ថយតីតិ បុញ្ញាយយាត់ វេដ្ឋាទាត់ បហាត់ ជេស្សេតិ, ត ច អនុសេតីតិ អាតេញ្ជាយយាត់ វេដ្ឋាទាត់ បហាត់ ជេស្សេតិ, ត ច ចេតេតីតិ អតញ្ញាតញ្ញាស្សាមីតិន្ទ្រិយំ, ត ច បត្ថយតីតិ អញ្ញិន្ទ្រិយំ, ត ច អនុសយតីតិ អញ្ញាតាចិតោ ព្វន្ទ្រិយំ។ ត ច ចេតេតីតិ មុទុកា ព្វន្ទ្រិយកាចតា, ត ច បត្ថយតីតិ មជ្ឈិន្ទ្រិយកាចតា, ត ច អនុសេតីតិ អធិមត្តា ព្វន្ទ្រិយកាចតា។ អយំ វុត្តទេ្វា។

១០៨។ តត្ថ កតមា ទេសតា? ព្វធ វុទ្ធេ ចត្តារិ វេច្ចាតិ ទេសិតាតិ។ យញ្ច ចេតយិតំ យញ្ច បកប្បិតំ អត្ថិ ឲតំ អារម្មណំ ចិត្តំ បតិដ្ឋិតិ ចិចិតតិ [ចិចិតយតិ (បី។ ក។)] យុជ្ជតិ។ ត ច ចេតេតីតិ ត ច បត្ថយតីតិ អត្ថិ ឲចំ អារម្មណំ អនុសយេ ចិញ្ញាណមិតិ ចិចិតិយតិ យុជ្ជតិ ត ច ចេតេតិ ត ច បត្ថយតិ។ អនុសយប្បហាតា ចិញ្ញាណដ្ឋិតិ ត កេចេវេត្តិ, ចិចិយត្តិ យុជ្ជតិ។ អយំ យុត្តិចិចេយោ។

តត្ថ កតមោ បទដ្ឋាតោ? ចេតតា បរិយុដ្ឋាត់ ចេតតាបរិយុដ្ឋាតស្ស បទដ្ឋាត់។ វេប្បេត់ វ្រាបិកាតស្ស បទដ្ឋាត់។ អនុសយោ បរិយុដ្ឋាតស្ស បទដ្ឋាត់។ ទេតំ លក្ខាកចិតាវេឃ កាចតា កចទាកស្ស បហាត់។

តត្ថ កតមោ លក្ខណោ? យំ ចេតសិកត្តិ ចេជយិតំ បកប្បិតំ វ្រាហិតំ ចិញ្ញាតំ តត្តិញ្ញាណំ អារម្មណមេវ បច្ចយោបិ។

តត្ថ កតមោ ចតុព្យូហោ? ព្វធ វុទ្ធេ កកចទោតា ទេកា អធិប្បាយោ? យេ វុតត្តុចំ ត ព្វច្ឆត្តិ, ទេត ត ចេតយិស្សត្តិ ត ច បត្ថយិស្សត្តីតិ, អយំ អធិប្បាយោ។

អាចដ្ដោតិ យា ច ចេតតា បត្ថតា ច អនុសយោ ច ចិញ្ញាណដ្ឋិតិបហាតា ច, ព្វយាតិ ទេ្វ វេច្ចាតិ។ ចិកត្តីតិ តត្ថ ចិកត្តិយា ក្ញ។ បរិចត្តតា បត បដិបក្ខ វុត្តំ។

តត្ថ កតមោ ចេចចតោ? ចេតតា ទ្ញបវេទ្ធាតតា យាចឆម្មវេទ្ធាតតា។ យោ អនុសយោ, ទេត វេត្ត អនុសយា។

បញ្ញត្តីតិ ចេតនាបរិយុដ្ឋានំ បញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ សង្កប្បំ ឧបិដាតបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តំ។ អនុសយោ ហេតុបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តោ។ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ឧបបត្តិហេតុបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ ចេតនា សង្កប្បោ អនុសយោ សមុដ្ឋានោ លក្ខណវិភាវនបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តោ។ បធេយ ពេទិ ទ្វីហិ បរិចត្តពេហិ បដិច្ចសមុប្បាទោ ឧទ្ធប្បច្ចយតាយ យញ្ញបញ្ញត្តិ។

ឆត្តរណោតិ ទ្វីហិ បរិចត្តពេហិ ទុក្ខញ្ញា សមុទយោ ច មញ្ញ្ញរពហិ មគ្គោ ច និរោធោ ច។ វសាឆតោតិ សុត្តេ សុត្តស្ស អារម្មណោ។

អធិដ្ឋានតោតិ យទេ្វាតយិតំ សត្តា អធិដ្ឋានតេន ឯកត្តាយ បញ្ញត្តំ។ សង្កប្បិតត្តិ ឧបិដាតកត្តាយ បញ្ញត្តំ។ វិញ្ញាណំ ឯកត្តាយ បញ្ញត្តំ។

បរិក្ខារោតិ សុខញ្ញា អារម្មណំ អយោនិសោ មនសិការោ ចេតនា ហេតុបច្ចយតាយ បច្ចយោ។ វិញ្ញាណស្ស បតិដ្ឋានោ ធម្មោ អារម្មណបច្ចយតាយ បច្ចយោ។ តស្ស មនសិការោ ហេតុបច្ចយតាយ បច្ចយោ។

តត្ថ កតមោ សមារោបនោ? ឧក្ខំ សុត្តំ សន្តិតំ តត្ថ ចេតេតិ វិសជ្ជនា ឧទិតិ និទ្ទិសិតព្ពា។ តស្ស ដ្ឋិយា វិញ្ញាណបច្ចយា នាមរូបំ យាវ ជរាមរណំ, អយំ សមារោបនោ។ អារម្មណមេតំ ន ហោតិ វិញ្ញាណស្ស ឋិតិយា, វិញ្ញាណនិរោធា នាមរូបនិរោធោ, នាមរូបនិរោធា យាវ ជរាមរណនិរោធោ។

១១០។ តត្ថ កតមំ សំកិលេសភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច អសេក្ខភាគិយញ្ច សុត្តំ? អយំ ទេសនា [បស្ស ឧទា។ ៦០ ឧទានេ]

សត្តាបរាធេតា យាវ ទេ ហិ ពេទិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កេចេ កចស្ស វិប្បមោក្ខមាហំសុ។ សំកិលេសភាគិយំ ឧបធិំ ហិ បដិច្ច ទុក្ខមិទំ សម្ភោតិ, យា វា បន តណ្ហា បហីយន្តិ, កថំ នាភិនន្ទតីតិ និព្ពេធស្ស និព្ពាតស្ស [និព្ពុតស្ស (បី។ ក។)] និក្ខោតា អនុបាទាយ បុនព្ភវោ ន ហោតិ។ ឧបច្ចកា សត្តកថានិ តាទីតិ អសេក្ខភាគិយំ។

តត្ថ សត្តាបរាធេតាតិ រាគរោទា សត្តាបិ ទោសរោទា មោហរោទាតិ។ តេសំ សត្តានំ ធាតំ ឥស្សតិ ។ ទេសនា សត្តាបរាធេតាតិ ជស្សា តិវិធា សុខវេទនីយោ ទុក្ខវេទនីយោ អទុក្ខមសុខវេទនីយោ។ តត្ថ សុខវេទនីយោ ជស្សា រាគសត្តាបិ, ទុក្ខវេទនីយោ ទោសសត្តាបិ, អទុក្ខមសុខវេទនីយោ មោហសត្តាបិ។ យថា ច កកចា អាហ បធមកស្ស ចលិហកស្ស កោមរក្ក [កោមរក្ក (បី។ ក។) បស្ស អ។ និ។ ៦។៦៥] ឯហិ កហបតិបុត្ត រាគរោហិ ទោសរោហិ មោហរោហិ សត្តារបហិ ទុក្ខំ សុបតិ, តេ មម សត្តាបិ ន សន្តិ។

រោគំ ចរតិ អត្តតោតិ តេហិ សត្តារបហិ សត្តាបីតោ តិវិធំ វិបល្លាសំ បដិលភតិ សញ្ញាវិបល្លាសំ ចិត្តវិបល្លាសំ ទិដ្ឋិវិបល្លាសំ។ តត្ថ អសុភេ សុភន្តិ សញ្ញាវិបល្លាសោ។ ទុក្ខេ សុខន្តិ ចិត្តវិបល្លាសោ។ អនិច្ចេ និច្ចន្តិ អនត្តនិ អត្តាតិ ទិដ្ឋិវិបល្លាសោ។

ឃថា ចិត្តស្ស ចិបល្លាសោ សញ្ញាឪដ្ឋិទេ ពិចិឝា ចិតក្កា – ចិត្តចិតក្កោ ចិបល្លាសោ សញ្ញាចិតក្កោ ចិបល្លាសោ ឪដ្ឋិចិតក្កោ ចិបល្លាសោបិ៑ តត្ថ អចិជ្ជា ចិបល្លាសោ គោចរា ពតិបទេឃ្យក្ខុយិ, ឃថា ហិ ត់ សព្ជាតាតិ ឃថា ចិឌាតាតិ ឃថា សព្ជាតាតិ ច ចិឌាតាតិ ច៑ ឃថា ឍត្តិ ចេចេតតិ ត្ថាឃ ចត្តារោ ចិបល្លាសា សត្តា ឃេហិ ចតុត្ថិង៌ អត្តភាចចត្ថុំ ទោកក្ខុំ ពល្ជក្ខុំ “អត្តា”តិ ចឝត្តិ៑ ទោព់ ចឝតិ អត្តតោតិ អយំ អាចេដ្ឋា៑ ឃេត ឃេត ហិ យព្ជាតិ តតោ ត់ ហោតិ អព្ជាឆាតិ ស្ញកត្តិ យព្ជាតិ ត តថា ហោតិ៑ ឲចំ ស្ញឍត្តិ តិដ្ឋំ អត្តាតិ សោ អព្ជាឆា កចយេច សត្តំ អតាពត់ កចំ បត្តឃតិ, តេត ចុដ្ឋតិ “កចរោពា”តិ៑ កចយេចាកិតត្តតិ, ឃំ អកិតត្តតិ, ត់ ចុព្ឋត្តិ បជ្ចាព្ឋទេត្ត តិខ្ចិសិឃតិ៑ ឃជ្ចា តប្យជ្ចឃា សោពបទិខេចចុព្ឋិ តស្ស ហិ តាចេស្សតិ៑ ឲត្តាចតា សំពិលេសោ ហោតិ៑ បហាតត្តំ ឈោ បត ច្រាហូចទិឃំ ចុស្សតិ៑ តិព្ឋុ សត្តាបិត់ ឍត្តទោពចិតឃោ ហោតិ៑

ស្តបង៌ ហិ បចិដ្ឋ ចុព្ឋយិង៌ កចតីតិ ឃេ កចយេចាកិតត្តត្តិ ឃស្ស តាចេស្សតិ, ត់ ចុព្ឋិ តស្ស ចុព្ឋស្ស បហាតយាហ៑ សច្ចោសោ ស្តបិតាតជ្ជា ឃំ តត្តិ ចុព្ឋស្ស សម្កចោតិ ចត្តារោ ចិបល្លាសា ឃថា តិខ្ចិទ្ទ្រាបិតាតយាហ៑ តស្ស បឍោយោ ចិបល្លាសោ ពាយុបិតាត់, ចុតិឃំ ឪដ្ឋុបិតាត់, តតិឃំ សីលព្ឋតុបិតាត់, ចតុត្ថំ អត្តចាចុបិតាត់, តេសំ ឃោ ឍឃោ តត្តិ ចុព្ឋស្ស សម្កចោ ស្តបង៌ តិតាត់ ចុព្ឋតិទោឆយាហ៑ ឲចយេត់ ឃថាក្ខុំ សម្ភប្បញ្ញាឃ បស្សតោ ចិកចតញ្ញា ត ហោតិ៑ ចិកចំ តាកិតត្តតីតិ ចស្សតក្ខុយិ យទេត្តតិ សច្ចោសោ តញ្ញព្ឋឃំ តិថ្ពាតត្តិ ចេដ្ឋ ចិយុត្តិឃោ ពេឆតិ ទោពចិទោពជ្ចា អចិជ្ជាចិទោពជ្ចា៑ តស្ស កិព្ឋុតោតិ អតុបិឌិយេសតិថ្ពាតឆាតុំ យទេត្តតិ៑ អយំ ស្ញត្តស្ស អត្តតិទ្ទេសោ៑

១១៣៑ តត្ថ ពតយោ ចិចយោ? ឃស្ស ឃត្ថ បទិឡអាហេតិ តស្ស បទិឃឍ្ឍត្តស្ស សោ ឃថាក្ខុំ តត្តិ តិត្ថិត្តតិ ច, អយំ ចិចយោ ច យុត្តិ ច៑ បឝដ្ឋាតេតា ទោពេឌា បទិឡអាហោ ស្ញលិត្ត្រិយស្ស ឆោយតស្សិត្ត្រិយស្ស ច បឝដ្ឋាត៑ ឆោសេឌា បទិឡអាហោ ស្ញលិត្ត្រិយស្ស ឆោយតស្សិត្ត្រិយស្ស ច បឝដ្ឋាត៑ យោហេឌា បទិឡអាហោ ស្តបព្ឋិត្ត្រិយស្ស ឆោយតស្សិត្ត្រិយស្ស ច បឝដ្ឋាត៑

តត្ថ ពតយោ លព្ឋណោ ហារោ? ឲស្សបទេតា ចេឝតាបទេតា សញ្ញាបទេតាបិ សព្ជាទបទេតាបិ ឃេត ឃេត យព្ជាតិ ឃឌិ ស្ញកតិយិទេត្តត ឃឌិ ស្ញឍតិយិទេត្តត ឃឌិ តិដ្ឋតិយិទេត្តត ឃឌិ អត្តតិយិទេត្តត អស្ញេក ស្ញកត្តិ យព្ជាតិ, ឲចំ សច្ចា ទោពេឌ បទិឡអាហេ ចុទេត្ត ចត្តារោ បទិឡអាហា ចុត្តា កចត្តិ៑ ទោពេឌា ឆោសេឌា យោហេឌា ឪដ្ឋិឌា ច ទោព់ ចឝាយីតិ អត្តតោ ចឝតិ៑ សច្ចាតិ បត្តុស បឝាតិ អតិដ្ឋំ ចុព្ឋត្តិ៑

តត្ថ ពតយោ ចតុព្យុហោ? ត្ថាឆ ស្ញទេត្ត កពចតោ ពោ អឆិប្បាយោ? ឃេ បទិឡអាហេត ត អដ្ឋត្តិ តេ កចំ តាកិតត្តត្តិ៑ ឃេ កចំ តាកិតត្តត្តិ, តេ បទិតិថ្ពាឃិស្សត្តិ៑ អយំ អឆិប្បាយោ៑

តត្ថ ពតយោ អាចេដ្ឋោ? សំពិលេសភាពិឃេត ចុព្ឋជ្ចា សមុឝឃជ្ចា តិខ្ចិសតិ៑ តិទេព្ឋឆភាពិឃេត យព្គជ្ចា តិទោឆជ្ចា៑

តត្ថ ពតយា ចិកត្តិ? សត្តាបឌាតោ ទោពឌាតោ ទោព់ ចឝតិ អត្តតោ ត់ ត ឲព់សេត ហោតិ អយតសិពារា សត្តាបឌាតោ ឈោ ត ច

លោភំ អត្តនោ ចជតិ។

តត្ថ កតមោ បរិចត្តតោ? បក្ខបដិបក្ខភិជស្សភត្ថំ ក្ខមិ បរិចត្តតាយ។

តត្ថ កតមោ ចេចចនោ ហារោ? លោភញ្ច អត្តនោ ចជតិ បរស្ស អត្តនោ ចជតិ។ បត្តុរ បជាតិ សន្តាតិ ចត្តន្តាតិ។

តត្ថ កតមា បញ្ញត្តិ? វិត្ថារតោតិ ធោមតស្សបដ្ឋានំ។ វត្ថុ ចជតបញ្ញត្តិយា បញ្ញបេតិ។ លោភំ ចជតិ អត្តនោ ចិបល្លាសោ វិកិលេសបញ្ញត្តិយា បញ្ញបេតិ។ ឃំ ភាគិភគ្គតិ, តំ ទុក្ខន្តិ ចិបល្លាសភិក្ខុបបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា។ តេ អកតសត្តា លោកា មញ្ញេភ ចេមត្តតាយ បញ្ញត្តា។

តត្ថ កតមោ ខណ្ឌតោ? វិត្ថារតោតិ តីណិ អកុសលមូលានិ, តេ សង្ខារា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា, ធាតូសុ ធម្មធាតុ, អាយតនេសុ ធម្មាយតនំ។ ឥន្ទ្រិយេសុ ឥន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយញ្ច បដ្ឋានំ។

តត្ថ កតមោ វោធនោ? សុទ្ធោ សុត្តស្ស អារម្ភោ។

តត្ថ កតមោ អធិដ្ឋានតោ ហារោ? បរិយាហេតាតិ វេយ សត្តា លោកា ឯកត្តបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា, តេ អកតសត្តា លោកា មញ្ញេភ ចេមត្តតាយ បញ្ញត្តា។

តត្ថ កតមោ បរិក្ខារោ? វិត្ថារតោតិ អយោនិសោ មនសិការោ ហេតុ, ចិបល្លាសញ្ច បច្ចយោ។ តត្ថ ឌ្វីហិ ធម្មេហិ អត្តា អភិនិចិដ្ឋោ ចិត្តញ្ច ចេតសិកញ្ច ធម្មេ រូបករោតិ តស្ស ចិបរីតេភ បរាមសតោ។ អបរោ បរិយាយោ, ចេតសិកេហិ ធម្មេហិ អត្តសញ្ញា អភត្តសញ្ញា សមុប្បជ្ជតេតិ។ អបរោ បរិយាយោ។ អនិច្ចសញ្ញា ចេតសិកេសុ ធម្មេសុ, ត ចុ អត្តសញ្ញា។ ឃំ ចុច្ចតិ ចិត្តន្តិ ចា មនោតិ ចា ចិញ្ញាណន្តិ ចា ឃំ ទីឃរត្តំ អជ្ឈោសិតំ មមំ មម, ឯសោហមស្មិ, ឯសោ មេ អត្តាតិ។ តត្ថ ចេតសិកា ធម្មាភុបស្សភា ឯសាបិ ធម្មសញ្ញា។ តស្ស កោ ហេតុ, កោ បច្ចយោ? អវិជ្ជាហេតុ, មនសិការោ បច្ចយោ។

តត្ថ កតមោ សមារោបនោ? អយំ លោកោ វិត្ថារតោតិ អកុសលំ មនេត្តតិ ចិញ្ញាណំ ភាវន្ទុបស្ស បច្ចយោ យាវ ជរាមរណន្តិ, អយំ សមារោបនោ។

១០៦។ ឯចមេតំ យថាភូតំ, សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ អកុសលមូលានំ បហានំ។ តត្ថ អបិជ្ជាតិវោធោ អបិជ្ជាតិវោធោ យាវ ជរាមរណតិវោធោ, អយំ សមារោបនោ។

ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຸຄ຺ຄລາ [ປສ຺ສ ອ. ນິ. ໔.໕] – ອນຸໂສຕຄາມີ ປຏິໂສຕຄາມີ ຐິຕຕ຺ໂຕ, ຕິຓ຺ໂຓ ປາຣງ຺ຄໂຕ ຖເລ ຕິຏ຺ຐຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓຕິ.

ຕດ຺ຖ ໂຍ ອນຸໂສຕຄາມີ ອຍໍ ກາເມ ເສວຕິ ປາປຎ຺ຈ ກມ຺ມໍ ກໂຣຕິ ໂຍ ຈ ກາເມ ປຏິເສວຕິ. ອິທໍ ໂລໂພ ອກຸສລມູລໍ, ໂສ ເຍວ ຕຓ຺ຫາ, ໂສ ເຕຫິ ກາເມຫິ ວຸຍ຺ຫຕິ ອນຸໂສຕຄາມີຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ໂຍ ປຸຄ຺ຄໂລ ຕາຫິ ຄທິໂຕ ຕປ຺ປຈ຺ຈຍາ ຕສ຺ສ ເຫຕຸ ອກຸສລກມ຺ມໍ ກໂຣຕິ ກາເຍນ ຈ ວາຈາຍ ຈ, ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປາປກມ຺ມໍ ກໂຣຕີຕິ. ຕສ຺ສ ຕີຓິ ໂສຕານິ ສກ຺ກາຍທິຏ຺ຐິ ວິຈິກິຈ຺ຉາ ສີລພ຺ພຕປຣາມາໂສ. ອິເມຫິ ຕີຫິ ໂສເຕຫິ ຕິວິທທາຕຸຍໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ ກາມທາຕຸຍໍ ຣູປທາຕຸຍໍ ອຣູປທາຕຸຍໍ. ເຕນ ປຏິປກ຺ເຂນ ໂຍ ກາເມ ນ ປຏິເສວຕິ. ໂຍ ສີລວໍ ນ ປຣາມສຕິ. ໂຍ ສກ຺ກາຍທິຏ຺ຐິໍ ປຫານາຍ ກາເມສຸ ຍຖາວຕໍ ອາທີນວໍ ປສ຺ສຕິ. ໂຍ ນ ຈ ເຕ ທມ຺ເມ ປຏິເສວຕິ. ຍຎ຺ຈ ຕປ຺ປຈ຺ຈຍາ ຕິຏ຺ຐຕິ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓຕິ ອຣຫໍ ກິຣ. ຕດ຺ຖ ອຣຫໍ ຕສ຺ສ ປາຣງ຺ຄໂຕ ໂຫຕິ, ປາຣງ຺ຄຕສ຺ສ ຖເລ ຕິຏ຺ຐຕິ ໂສປາທິເສສາ ນິພ຺ພານທາຕຸ. ອນຸໂສຕຄາມີຕິ ທສ຺ສນປ຺ຫາຕພ຺ພານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ອປ຺ປຫານາຍາຫ. ປຏິໂສຕຄາມີຕິ ຜເລ ຐິເຕ຺ຕ ກ຺ຕາຕ຺ຕາ ກິເລສານໍ ປຫານາຍາຫ, ຐິຕຕ຺ເຕນ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ພາຄິຍານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຫານາຍາຫ. ຕດ຺ຖ ອນຸໂສຕຄາມິກາ ຍຄ຺ຄຸປິຍາຫ. ປຏິໂສຕຄາມິກາ ຐິຕຕ຺ເຕນ ຈ ຍຄ຺ຄິຕິຍາຫ. ປາຣງ຺ຄເຕນ ສາວກາ ອເສກ຺ຂາ ຈ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ທາ ຈ ວຸຕ຺ຕາ. ອນຸໂສຕຄາມິກາ ສກ຺ກາຍສມຸທຍຄາມິນີ ປຏິປທາຍາຫ. ປຏິໂສຕຄາມິກາ ຐິຕຕ຺ເຕນ ສກ຺ກາຍນິໂຣທຄາມິນີ ປຏິປທາຍາຫ. ປາຣງ຺ຄເຕນ ທສ ອເສກ຺ຂາ ອຣຫຕ຺ຕາ ທມ຺ມາ ວຸຕ຺ຕາ. ອຍໍ ສຸຕ຺ຕຕ຺ໂຖ.

໑໑໗. ຕດ຺ຖ ກຕມາ ເທສນາ? ອິມສ຺ມິໍ ຫິ ສຸເຕ຺ຕ ຈຕ຺ຕາຣິ ອຣິຍສຈ຺ຈານິ ເທສິຕານິ. ເຕທາຕຸກໂລກສມຕິກ຺ກມຕ຺ຖໍ.

ຕດ຺ຖ ກຕໂມ ວິຈໂຍ ຫາໂຣ? ໂຍ ກາເມ ປຏິເສວຕິ ປາປໍ [ປາປກໍ (ປີ.)] ກເຣຍ຺ຍາຕິ ໂຍ ຈ ກາເມ ນ ປຏິເສວຕິ ໂສ ປາປກມ຺ມໍ ນ ກເຣຍ຺ຍາຕິ ໂຍ ຈ ອິເມຫິ ຕີຫິ ທ຺ວີຫິ ອຸຕ຺ຕິຓ຺ໂຓ ປາຣງ຺ຄໂຕຕິ ຍາ ວີມໍສາ ອຍໍ ວິຈໂຍ.

ຍຸຕ຺ຕີຕິ ຍຸຊ຺ຊຕິ ສຸເຕ຺ຕສຸ, ນາຍຸຊ຺ຊຕີຕິ ຍາ ວີມໍສາຍ, ອຍໍ ຍຸຕ຺ຕິ. ປທ຺ຐາເນຕິ ອນຸໂສຕຄາມິກາ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປທ຺ຐານໍ. ອກຸສລສ຺ສ ກິຣິຍາ ອກຸສລສ຺ສ ມູລານໍ ປທ຺ຐານໍ. ປຏິໂສຕຄາມິກາ ຍຖາວຕທສ຺ສນສ຺ສ ປທ຺ຐານໍ. ຐິຕຕ຺ເຕນ ອນາຫາຣິຍາຍ [ອສຫາຣິຍາຍ (ປີ.)] ປທ຺ຐານໍ. ປາຣງ຺ຄໂຕຕິ ກທາທິ ກ຺ຂຍິຍາ ປທ຺ຐານໍ.

ຕດ຺ຖ ກຕໂມ ລກ຺ຂໂຓ ຫາໂຣ? ໂຍ ອນຸໂສຕໍ ຄຈ຺ຉຕິ ຕຓ຺ຫາວເສນ. ສເທ຺ຖສ຺ມິໍ ກິເລສານໍ ວເສນ ຄຈ຺ຉຕິ. ໂຍ ປຏິໂສຕໍ ວາຍມຕິ. ຕຓ຺ຫາຍ ສເທ຺ຖສ຺ມິໍ ໂສ ກິເລສານໍ ວາຍມຕິ ປຏິໂສຕໍ. ໂຍ ອຕ຺ຕນາ ຐິໂຕ ກາເມສຸປິ ໂສ ຐິໂຕ ວາຈາທິເຕ຺ຕສຸປິ ໂສ ຐິໂຕ. ອຍໍ ລກ຺ຂໂຓ ຫາໂຣ.

ຕດ຺ຖ ກຕໂມ ຈຕຸພ຺ຍູໂຫ? ອິທ ສຸເຕ຺ຕ ພຄວໂຕ ໂກ ອທິປ຺ປາໂຍ? ເຍ ອນຸໂສຕຄາມິກາ ປຏິປທາຍ ຕາກິຣຍິສ຺ສນ຺ຕິ, ເຕ ປຏິໂສຕໍ ວາຍມິສ຺ສນ຺ຕີຕິ ຍາວ ກທາທິ ກ຺ຂຍິໍ, ອຍໍ ອທິປ຺ປາໂຍ. ອາວເຍ຺ຍາຕິ ອິທ ສຸເຕ຺ຕ ຈຕ຺ຕາຣິ ສຸຕ຺ຕານິ ເທສິຕານິ.

តត្ថ កតមោ ចិកត្តិ ហានោ? យោ កាយេ បដិសេវតិ បិបក្ខា កម្មំ ករោតិ៍ សោ អនុសោតគាមីតិ ន ឯកំសេន សោតាបន្នោបិ កាយេ បដិសេវតិ៍ តំ កាកិយក្ខា បិបកម្មំ ករោតិ៍ កិច្ចាបិ សេវេន្តាបិ ករេយ្យ បាបំ យថា ឃុតេត្ត តិដ្ឋិដ្ឋោ ន ច សោ អនុសោតគាមី, ឰានំ ចិកដ្ឋញ្ញាកសិមំ៍ ន ច កាយេ បដិសេវតិ ន ច បិបកម្មំ ករោតិ បដិសោតគាមី ន ច ឯកំសេន សន្តោ ជាហិរេកា កាយេសុ ឋិតរានេកា ន ច កាយេ បដិសេវតិ, តេន ច បិបកម្មំ ករោតិ អនុសោតគាមី បដិសោតគាមី, អយំ ចិកត្តិ៍

តត្ថ កតមោ បរិចត្តនោ ហានោ? តិដ្ឋិដ្ឋោ បដិបន្នោ៍ ចេចចនោតិ កាយេសុ ចត្តកាយាបិ កិលេសកាយាបិ ន្ទុបសង្គកន្ទសេមស្សបុត្តគារគារសកម្មករបេរិសក្ខា បរិគ្គហា៍

បញ្ញត្តីតិ សន្តោ បុគ្គលា ឲកត្តាយ បញ្ញត្តា៍ អនុសោតគាមីតិ កិលេសសមុទាចារបញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា៍ យេ បត សេក្ខា បុគ្គលា, តេ តិដ្ឋាគបញ្ញត្តិយា [តិដ្ឋាគបញ្ញត្តិយា (ក៍)] បញ្ញត្តា៍ យេ បត អគាកាមី, តេ អសំហារិយ បញ្ញត្តិយា បញ្ញត្តា, អយំ បញ្ញត្តិ៍

ឱតរណោតិ យោ អនុសោតគាមី, សោ ទុក្ខ៍ យេ តស្ស ឆម្មា, តេ ទុក្ខស្ស សមុទយោ៍ យំ ទុបំ, អយំ ទុបក្ខន្ធោ, ឲចំ បញ្ចាបិ ឧន្ធា បដិច្ចសមុប្បាទោ, តេ កិលេសា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ធម្មាយតនំ ធម្មធាតុ ព្រត្តិយេសុ ច បញ្ញត្តា៍

សោធនោតិ យេនាទម្ពេន ឰានំ សុត្តំ ទេសិតំ, សោ អារម្ភោ សន្តោ សុទ្ធោ៍

អធិដ្ឋានោតិ បដិសោតគាមិកា សន្តោ សោតាបន្នា ឲកទេត្តន ចា តិដ្ឋិដ្ឋា រាគានុសយបដិសោតគាមិនោ សេក្ខាច យគ្គោ ច សេក្ខោ ច បុគ្គលោ ឋិតត្តោតិ៍

ឋិតរានេកា ឲកត្តាយ បញ្ញត្តា៍ បារគ្គតោតិ សន្តោ អរហន្តោ សន្តោ បច្ចេកពុទ្ធា សម្មាសម្ពុទ្ធា ច ឲកត្តាយ បញ្ញត្តា៍

បរិក្ខារោតិ អនុសោតគាមិនោ បិបមិត្តបច្ចយោ កាយបរិយុដ្ឋានំ ហេតុ៍ បដិសោតគាមិនោ ឆេក ហេតុ ឆេក បច្ចយា ច យាវ សម្មាទិដ្ឋិយា ឋប្បាទាយទិដ្ឋិ [ឋុបិទាយទិដ្ឋិ (បឹ៍)], តស្ស បដិលទ្ធមគ្គោ ហេតុ អារម្ភោ បច្ចយោ កាយិកោ ចេតសិកស្ស គោដ្ឋានេសា ច៍ សមារោបនោតិ ចិកត្តិ ឰានំ សុត្តំ តត្ថ សមារោបនាយ ភូមិ៍

១០៣៍ បច្ចាតិសំសា សោតាត្បាតានំ ធម្មានំ [បស្ស អ៍ តិ៍ ៣៍១៨៤១] យាវ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិចិទ្ធានំ សុត្តំ ចិត្តានេន កាតព្ពា៍ យុត្តោតា ឈេដេត្តស្ស ចាយមេតា កិលិនោ មរណកាលេ ទេចរូតោ បច្ចេកទៅឌិ បិបុណាតិ៍ សោតាត្បាតាតិ សទ្ទម្មស្សចនេត កតំ ហោតិ៍ ន ច អធិបញ្ញាធម្មចិបស្សនាយ តស្ស ចិត្តំ តសិតំ ហោតិ, ន ច អតិត្តិដ្ឋត្តំ, ឰានំ ច សុត្តំ បច្ចត្តំ បុគ្គលិកំ ទេសិតំ, សង្គានុសារិនោ មុទិព្រិយស្ស

តិក្ខត្តិយស្ស ច ឆព្វាត្សបារិតោ តិក្ខត្តិយស្ស ឃុតិត្តិយស្ស ច។ យោ បត យោហចវិតា បុក្កលោ ត វក្កោតិ ឃុញ្ញាតុំ ឈេតុំ ចាឃមិតុំ ឃចាក្ខុំ ឃចាឃយាឆិកា ខិឃុត្តុំ តំ លណំ តំ លយំ តំ ឃុហុត្តុំ ឲលំ ជស្សេតិ។ ឃាឆុ បរិហាឃតិ បរោ តំ ក្ខឃ្យំតិ, តោ ឲ្យ ឃុលអខិបាកិតិ កចតិ ៉ តស្ស ខិវេដ្ឋ យេច ច ឆព្វេ ង្គបបជ្ជអបរាបរិឃចេឆតិឃំ។ តត្ថ យោ បុក្កលោ ឆព្វាត្សបារិ តស្ស ឃតិ សោតាត្ុកតា ឆព្វា ហោត្តិ សោ ឃុញ្ញាត្តា បិឃុលាតិ។ យោ ឆព្វាត្សបារិ ឃុតិត្តិយោ, សោ កិលេតោ បិឃុលាតិ។ យោ វឌ្ឍាត្សបារិ តិក្ខត្តិយោ, សោ ឃរលាកាលវឃយេ បិឃុលាតិ។ យោ ឃុតិត្តិយោ, សោ ឆេចក្សតា បិឃុលាតិ។ ឃតា ឆេចក្សតា ត បិឃុលាតិ, ត សោ តេតតច ឆព្វាកេត តាឃ ឆព្វត្តិយា បេច្ចកេនាំខ បិឃុលាតិ។ យោ សោតាត្ុកេតស្ស ឃុញ្ញាតិ ឈេតេតិ ចាឃមតិ, សោ បុត្តាបេត្តត ខិសេវំ វញ្ញាតាតិ, វញ្ញាតេត្តា បិឃុលាតិ។ វចេ បត កិលេតស្ស ឃតវិកាទោ ហោតិ, តត្ថ ឃុញ្ញាត្តា បិឃុលាតិ។ វចេ បតស្ស ឃរលាកាលេ វំខិក្កោ ហោតិ, តត្ថ ឃុញ្ញាត្តា បិឃុលាតិ។ វចេ បត ត ពត្ថធិ [ពត្ថ (បឺ។ ក។), តត្ថ (ក។)] វំចេចកោ ហោតិ, តស្ស ឆេចក្សតស្ស ឃុលិតោ ឆព្វក្សតា បិឌា ឲុចំ អខិលបតិ។ សោ ឲុចំ ឌាតាតិ "អឃំ សោ ឆព្វខិតយោ ឃត្ថ ឃឃំ បុឌ្ឋោ ឃត្សស្សក្សតា ទ្រាហូចរិឃំ ចរិឃ្យាំ"តិ។ អច ឆេចក្សតា បិឃុលាតិ។ ខិឌ្ឋាឃុ ចា បញ្ចាឃុ កាឃព្ាហោឃុ អឌ្ឍ្យាវិតោ ហោតិ បយាឆខិហារិ, សោ តេត ព្ឃលឃុលេត បេច្ចកេនាំខ បិឃុលាតិ។

ឃា បចេតាឆឈាសេត ចចវា ឃុបរិខិតា, អឃំ ឃុតាឃឃិ បឌ្ឋា។ យេ បត ឆព្វា ហោត្តិ ឃតវា អត្សបក្កិតា, អឃំ ខិត្តាឃឃិ បឌ្ឋា។ ឃំ ខិខ្ជិ ឃា ឃុប្បជិខិឌ្ឍា, អឃំ កាចតាឃឃិ បឌ្ឋា ៉ ឃំ សោតាត្ុកតា ចចវា បរិខិតា ហោត្តិ, សោ ច ខិវេដ្ឋ យេច ឆព្វេ បរិតិត្តាឃឃិ, អឃំ អទហំ បុក្កលោ។ យោ ង្គបបជ្ជតិ ឆេចក្សតា បិឃុលាតិ, តត្ថ ច បរិតិត្តាឃតិ, អឃំ អតាកាឃិ។ យោ តេត ព្ឃលឃុលេត បេច្ចកេនាំខ បិឃុលាតិ, អឃំ បុត្តយោកឃព្វាវឃព្វតា បុក្កលោ។

សោតាត្ុកតា ឆព្វាតិ បចឃំ ខិឃុត្តាឃតត់, ចចវា បរិខិតាតិ ក្ខតិឃំ តតិឃដ្ឋា ខិឃុត្តាឃតត់, ឃតវា អត្សបក្កិតាតិ ចឲ្យត្ថំ ខិឃុត្តាឃតត់ ខិខ្ជិ ឃា ឃុប្បជិខិឌ្ឍាតិ បញ្ចាឃំ ខិឃុត្តាឃតត់។

សោតាត្ុកតាឃ ខិឃុត្តិឃា ចចវា ឃា ចាចា ឃុប្បជិខិឌ្ឍា អត្សបុត្តឆព្វស្ស សោតេត ឃុត្វា ឃឹលក្ខេត្ត បរិឃុទេតិ, ឃតវា អត្សបក្កិតា វយាឆិក្ខត្ត បរិឃុទេតិ, ខិខ្ជិ ឃា ឃុប្បជិខិឌ្ឍា បញ្ញាក្ខត្ត បរិឃុទេតិ។

សោតាត្ុកតា ឆព្វា ពាហុស្សុតា ហោត្តិតិ ខិត្វាទេត កាតត្ថា។ ខ្លាធំ បចឃំ វឌ្ឍាបជាត់ ឃតវា អត្សបក្កិតាតិ បជិវល្លាតតាហុលោ ខិហទតិ, ខិត្វាទេត កាតត្ថា។ ខ្លាធំ ក្ខតិឃំ វឌ្ឍាបជាត់ ខិខ្ជិ ឃា ឃុប្បជិខិឌ្ឍាតិ អតាឃចា ចេតាខិឃុត្តិឃា តាបទំ ខ្លាត្តាឃាតិ បដាតាតីតិ។ ខ្លាធំ តតិឃំ វឌ្ឍាបជាត់។

សោតាត្ុកតា ឆព្វាតិ សេក្ខ វត្វា ជស្សេតិ។ ឃតវា អត្សបក្កិតាតិ អទហត្តំ វត្វា ជស្សេតិ។ ខិខ្ជិ ឃា ឃុប្បជិខិឌ្ឍាតិ តចាកាតំ អទហត្តំ វព្វាឃព្វធ្ឍ វត្វា ជស្សេតិ។

សោតានុគតា ធម្មាតិ កាមានំ និស្សរណំ ជនេស្សតិ។ មនសា អនុបេក្ខិតាតិ រូបធាតុយា និស្សរណំ ជនេស្សតិ។ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធាតិ តេធាតុកានំ និស្សរណំ ជនេស្សតិ។ អយំ សុត្តត្ថោ។

១៣៥។ តត្ថ កតមោ ទេសនាហារោ? ឥមស្មិំ សុត្តេ តយោ ឯសនា ទេសិតា សោតានុគតេហិ ធម្មេហិ វចសា បរិចិតេហិ កាមេសនាយ សមថមគ្គោ។ ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធេហិ ព្រហ្មចរិយេសនាយ សមថមគ្គោ។

វិចយោតិ យថា សុត្តំ មនសិការោន្តោ វិចិនន្តោ សុតមយិបញ្ញំ បដិលភតិ។ យថា ច សោ មនសិការោតីតិ យថា សុតធម្មា តថា ចិន្តាមយិបញ្ញំ បដិលភតិ។ យថា ទិដ្ឋេ ច ធម្មេ មនសិការោតិ តថា ភាវនាមយិបញ្ញំ បដិលភតិ។ អយំ វិចយោ។

សុតេន សុតមយិបញ្ញំ បដិលភតិ។ ចិន្តាយ ចិន្តាមយិបញ្ញំ ភាវនាយ ភាវនាមយិបញ្ញំ បដិលភតិ។ អត្ថិ ឯសា យុត្តិ។

បទដ្ឋានោតិ សោតានុគតា ធម្មាតិ ធម្មស្សវនស្ស បទដ្ឋានំ។ វចសា បរិចិតាតិ យុញ្ជនាយ បទដ្ឋានំ។ មនសា អនុបេក្ខិតាតិ ធម្មានុធម្មាយ វិបស្សនាយ បទដ្ឋានំ។ ទិដ្ឋិយា អនុបេក្ខិតាតិ បញ្ញាយបិ អនុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយាបិ អនុបេក្ខិតា។

ចតុព្យូហោតិ ឥមស្មិំ សុត្តេ ភគវតោ កោ អធិប្បាយោ? យេ ឥមាហិ ទ្វីហិ បញ្ញាហិ សមន្នាគតា តេហិ...។

ស និព្ពុតោតិ មគ្គផលំ អនុបាទិសេសញ្ច និព្ពានធាតុំ មន្តេតិ, ទានេន ឱឡារិកានំ កិលេសានំ បហានំ មន្តេតិ។ សីលេន មជ្ឈិមានំ, បញ្ញាយ សុខុមកិលេសានំ មន្តេតិ, រាគទោសមោហក្ខយា ស និព្ពុតោតិ គតា ច ភូមិ។

ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ, សំយមតោ វេរំ ន ចីយតិ;

កុសលោ ច ជហាតិ បាបកន្តិ មគ្គោ វុត្តោ;

រាគទោសមោហក្ខយា ស និព្ពុតោតិ មគ្គផលមាហ។

ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ, សំយមតោតិ តីហិ បទេហិ លោកិយំ កុសលមូលំ វុត្តំ។ រាគទោសមោហក្ខយា ស និព្ពុតោតិ លោកុត្តរំ កុសលមូលំ វុត្តំ។

ជននោតា បុញ្ញា បចន្ទតិ, ឯឃយនោតា ខេចទ៍ ត ឌីឃតីតិ បុទ្ធដ្ឋតក្ខុយិ យនេត្តតិ៍ ក្បុងលោ ច ឌហាតិ បិបកត្តិ នេងក្លក្ខុយិ យនេត្តតិ៍ ទាកនោងនយោហក្លឃា ង តិឡ្ហនោតាតិ អនេងក្លក្ខុយិ ចុត្តា៍

ជននោតា បុញ្ញា បចន្ទតិ, ឯឃយនោតា ខេចទ៍ ត ឌីឃតីតិ យក្កតិឃា បឌិបគា ចុត្តា៍ ក្បុងលោ ច ឌហាតិ បិបកត្តិ នេងក្លចិយុត្តិ៍ ទាកនោងនយោហក្លឃា ង តិឡ្ហនោតាតិ អនេងក្លចិយុត្តិ៍

ជននោតា បុញ្ញា បចន្ទតិ, ឯឃយនោតា ខេចទ៍ ត ឌីឃតីតិ ជាតកចំ ឞីលកចំ យក្កចំ លោកិកាតំ ឆយ្ទាតំ នេងតយាហ៍ ក្បុងលោ ច ឌហាតិ បិបកត្តិ លោកេ អាឌីតចាតុបឃ្យតា៍ ទាកនោងនយោហក្លឃា ង តិឡ្ហនោតាតិ ងាយក្លិងកាឃ ឆយ្ទនេងតាឃបិ បឌិចិន្ទា៍

ជននោតា បុញ្ញា បចន្ទតីតិ បិលាតំ អកឃជានេតត បិលាតិបិតា ខេចទយហិងត្តាតំ អកឃំ នេតិ៍ ៦ចំ ងន្តាតិ ឞិក្លាបជាតិ កាតន្តាតិ៍ ឯឃយនោតា ខេចទ៍ ត ឌីឃតីតិ ឞីលេ បតិដ្ឋាឃ ចិត្តំ ឯឃនេយតិ, តឃ្ស ឯឃយនោតា បិទិប្ទុទិ៍ កន្តតិ៍ ទាកនោងនយោហក្លឃា ង តិឡ្ហនោតាតិ នេ្ទ ចិយុត្តិនេយា៍ អឃំ ងុត្តតិឌ្ឌេងា៍

១១៩៍ តត្ត កតយា នេងតា? ខ្ទួយបិប្បុនេត្ត កំ នេងិតំ? នេ្ទ ងុកតិនេយា នេចា ច យតុឃ្យា ច, ឌិន្តា ច បត្ថាកាយក្បុលា, យាតុឃ្យកា ច៍ ខ្ញុំហិ បនេហិ តិឌ្ឌេងា៍ ជននោតា បុញ្ញា បចន្ទតិ, ឯឃយនោតា ខេចទ៍ ត ឌីឃតិ, ក្បុងលោ ច ឌហាតិ បិបកត្តិ យក្កោ ចុនេត្តា៍ ទាកនោងនយោហក្លឃា ង តិឡ្ហនោតាតិ នេ្ទ តិន្តាតឆាត្យនោយា នេងិតា នេងាបិឌិនេងងា ច អតុបិឌិនេងងា ច៍ អឃំ នេងតា៍

ចិននោយាតិ ជននោតា បុញ្ញា បចន្ទតីតិ ខ្លយិតា បឆនេយត បនេឆត ជាតយឃិកបុញ្ញាកិទិឃចត្តុ ចុត្តំ៍ ខេតឃ្ស អាតត្តទិឃាតំ ក្បុងលិតំ ឆយ្ទាតំ៍ ចុតិនេឃត បនេឆត... ឃត្តិ, តិឃ្យាតីកំ ងាងតត្តិ, អឃំ អឌិប្យានេយា៍ អឃ្យចនេតត ច អយតងិកានេត ច អប្យឌិនេចឆេត ច ងក្លាឃងយុត្ឃកាយិតី បឌិបគា ចុត្តា៍ ងចនេតត ច យតងិកានេត ច បឌិនេចឆេត ច ងក្លាឃតិនោទាឆកាយិតី បឌិបគា ចុត្តា៍ អឃំ អាចនេដ្ឋា៍

ចិកត្តីតិ ៦កំងញ្យាកនេហីនេយា៍ តត្តិ តត្ត ចិកត្តិឃា ក្ខុយិ៍ បទិចត្តតាតិ នេឃ បត្ថាតិឯងា, នេត បត្ថាឌិតា បឌិបនេក្លត ខេតនេតច ឌិនេដ្ឋច ឆនេយ្ទ បិបុលាតិ, តំ ដ្ឋបបជ្ឈាតា អបនេទា បទិឃានេយា៍

នេចចតត្តិ នេងាតាត្យកាតា ឆយ្ទាតិ ឃំ ងុត្តំ ឌិដ្ឋយិ បញ្ញិត្តិឃំ ចិឡ្ហាតុយិ ឌិដ្ឋិឃា ងុប្បឌិចិន្ទយិ ចិកាចិតយិ៍

បញ្ញាត្តីតិ នេងាតាត្យកាតាឆយ្ទាតិ នេងតា អចិដ្ឋាបញ្ញាត្តិឃា បញ្ញាត្តំ៍ យតងិកានេទា បិនេយាឌ្ឍបញ្ញាត្តិឃា បញ្ញានេត្តា, ឌិដ្ឋឆយ្ទាបិ អាតិឯងបញ្ញាត្តិឃា បញ្ញាត្តា៍

ឧត្តរេណាតិ តិវិធា បញ្ញា វចសា បរិចិតេសុ សុតមយីបញ្ញា មនសា អនុបេក្ខិតេសុ ចិន្តាមយីបញ្ញា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធេសុ ភាវនាមយីបញ្ញា។ ទ្វយានិ អរិយសច្ចានិ ទ្វត្តិយានិ វិជ្ជុប្បាទា អវិជ្ជានិរោធោ បដិច្ចសមុប្បាទោ ទ្វត្តិយេសុ តីហិ ទ្វត្តិយានិ, អាយតនេសុ ឆឡាយតនបរិយាបន្នា ធាតូសុ ឆធាតុបរិយាបន្នាតិ។ ឯវាគតោតិ ឯវា អាគន្ត្វា សុត្តស្ស បវេសនា និយុត្តា។

អធិដ្ឋានាតិ បញ្ចានិសំសាតិ វេមត្តតាយ បញ្ញត្តា អានិសំសា ឯកត្តា អនុគតាតិ វេមត្តតាយ អរិយវោហារោ បញ្ញត្តោ, ធម្មោ ច សច្ចន្តិ ឯកត្តតាយ បញ្ញត្តំ។

បរិក្ខារោតិ ធម្មស្សវនស្ស បយិរុបាសនា បច្ចយោ, សទ្ធា ហេតុ។ មនសា អនុបេក្ខិតាតិ អត្ថុបបរិក្ខណា បច្ចយោ, ធម្មូបបរិក្ខណា ហេតុ, ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធាតិ សទ្ធម្មស្សវនញ្ច មនសិការោ ច បច្ចយោ, សុតមយី ចិន្តាមយី បញ្ញា ហេតុ។ សមារោបនោតិ វិវត្តំ សុត្តំ អបរោ បរិយាយោ និទ្ទិដ្ឋំ ឥទម្បិ តត្ថ តត្ថ សមារោបនាយ ភូមិ។

១៤៤. តត្ថ កតមំ វាសនាភាគិយញ្ច និព្ពេធភាគិយញ្ច សុត្តំ? ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតីតិ គាថា។ ទទតោតិ ទានមយិកបុញ្ញកិរិយវត្ថុ វុត្តំ។ សំយមតោ វេរំ ន ចីយតីតិ សីលមយិកបុញ្ញកិរិយវត្ថុ វុត្តំ។ កុសលោ ច ជហាតិ បាបកន្តិ លោភស្ស ច មោហស្ស ច ព្យាបាទស្ស ច បហានាយាហ។ រាគទោសមោហក្ខយា ស និព្ពុតោតិ លោភស្ស ច មោហស្ស ច ព្យាបាទស្ស ច អនវសេសប្បហានាយាហាតិ។ ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតីតិ គាថា អលោភោ កុសលមូលំ ភវតិ។ សំយមតោ វេរំ ន ចីយតីតិ អទោសោ កុសលមូលំ ភវតិ។ សំយមតោ វេរំ ន ចីយតីតិ អវេរា អសបត្តា អព្យាបជ្ជតាយ សដា។ កុសលោ ច ជហាតិ បាបកន្តិ ញាណុប្បាទា អញ្ញាណនិរោធោ។ ចតុព្ពិធេន រាគទោសមោហក្ខយេន រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ មោហក្ខយេន អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តិ, អយំ វិចយោ។

យុត្តីតិ ទានេន ឋិតោ ឧភយំ ហិ បរិបូរេតិ។ មច្ឆរិយញ្ច បជហតិ។ បុញ្ញញ្ច បសវតិ។ អត្ថិ ឯសា យុត្តិ។

បទដ្ឋានន្តិ ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតីតិ ចាគាធិដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ។ សំយមតោ វេរំ ន ចីយតីតិ បញ្ញាធិដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ។ កុសលោ ច ជហាតិ បាបកន្តិ សច្ចាធិដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ។ រាគទោសមោហក្ខយា ស និព្ពុតោតិ ឧបសមាធិដ្ឋានស្ស បទដ្ឋានំ។ អយំ បទដ្ឋានោ។

តត្ថ កតមោ លក្ខណោ? ទទតោ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ សំយមតោ វេរំ ន ចីយតិ។ ទទតោបិ វេរំ ន ចីយតីតិ កុសលោ ច ជហាតិ បាបកំ រាគទោសមោហក្ខយា ស និព្ពុតោ រូបក្ខយាបិ វេទនក្ខយាបិ, ឯវំ រូបេន ទិដ្ឋំ, តេន តទាការេន បញ្ញាបេន្តោ បញ្ញាបេយ្យ រូបស្ស ខយា វិរាគនិរោធាតិ អយំ លក្ខណោ។

ចតុព្យូហោ ហារោ ភគវតោ កោ អធិប្បាយោ? ឥមេ មហាភោគា បត្ថយិស្សន្តិ? តេ ទានំ ទស្សន្តិ បរិស្សយបហានាយ, ឥមេ

ອເຈຣາກິເລສ຺ກາ, ເຕ ປຍ຺ຍາ ເຈຣາຕິ ປະຫີຍ຺ຍນ຺ຕິ, ເຍ ກຸສລິກິເລສ຺ກາ, ເຕ ອຕ຺ຖິກໍ ຍກ຺ກ ກາເຈຍ຺ຍນ຺ຕິ ອຕ຺ຖນ຺ ຍິນ຺ທຕ຺ຕາຕໍ ປທາກາຍ` ເຍ ຄິຕ຺ຕາຍິຕຸກາຍາ, ເຕ ຣາກເຄາສເຍາທໍ ປະຫີຍ຺ຍນ຺ຕີຕິ ອຍໍ ຫກເຈເຕາ ອຄິປ຺ປາເຍາ`

ອາເຈເຍ຺ຍາຕິ ຍຍ຺ຍ ອເຄເຄຕາ ຍທ຺ທຣິຍໍ ຍຍ຺ຍ ອນິຍຍເຕາ ເຈຣ໌ ຍຍ຺ຍ ອກຸສລສ຺ສ ປິປສ຺ສ ອປ຺ທາຄໍ, ອຍໍ ຣຸກ຺ລຄິເຕ຺ຄເສາ ຄ ສຍຸເຄເຍາ` ອເລິເກຄ ຈ ອເຄາເສຄ ຈ ອເຍາເທຄ ຈ ກຸສເລຄ ຕ຺ລຍາຄິ ທີທິ ກຸສລຍ຺ລິຄິ` ເຕນໍ ປທ຺ທເຍາ ອຕ຺ຖ ສຍຸຕ຺ຕາຄິ, ອຍໍ ຍເກ຺ກ` ເຕນໍ ຣາກເຄາສເຍາທາຄໍ ຕຍາ, ອຍໍ ຄິເຣາເຄາ`

ຍິກຕ຺ຕີຕິ ເຄເຄຕາ ປຸຍ຺ຍາ ປເຈທ຺ທີຕິ ຄ ໂຍກໍເສຄ ເຍາ ຣາຂເຄຫ຺ທກເຍຄ ເຄຕິ, ເຍາ ຈ ອກປ຺ປິຍສ຺ສ ປຣິເກາເກຄ ນີລເຈເຕ຺ຕສຸ ເຄຕິ, ຄ ຕສ຺ສ ປຸຍ຺ຍາ ປເຈທ຺ທີຕິ ເສາ ເຈຕໍ ຄາຄໍ ອກຸສເລຄ ເຄຕິ, ເຄຫ຺ທຄາຄໍ ສຕ຺ຕຄາຄໍ ອປຸຍ຺ຍາຍໍ ປເຈທ຺ທຕິ, ຄ ປຸຍ຺ຍາ` ນິຍຍເຕາ ເຈຣ໌ ຄ ຂີຍຕີຕິ ຄ ໂຍກໍເສຄ ກິ ກາຣທໍ ຍຍ຺ຍ ເຍາ ປທໍ ຂິເຕ຺ຄສຍິກໍ ປສ຺ສຕິ ຍຂີ ຍຍ ຣາຂາເຄາ ກເທຕ຺ຕາ ທຕ຺ຕ໌ ຈາ ລິເຕ຺ຄຍ຺ຍ...ເປ... ຄ ເຕຄ ນິຍເຍຄ ເຈຣ໌ ຄ ກເຣາຕິ` ເຍາ ຕຸ ໂຍຈໍ ສຍາຂີຍຕິ ປິຫາຕິປິຕສ຺ສ ປິປເກາ ຍິປິເກາຕິ, ຂິເຄ຺ຄ ເຍຈ ເສຍ຺ຍ ອກິສຍ຺ຍາເຍ ຈ ໂຍຈໍ ສຕ຺ຕສ຺ສ ອກຸສລສ຺ສ ເທຕຸເຕາ ອາຣຕິ` ຕ຺ລຍິຄາ ນິຍເຍຄ ເຈຣ໌ ຄ ຂີຍຕິ`

ປຣິຈຕ຺ຕຄາຕີ ເຄເຄຕາ ປຸຍ຺ຍາ ປເຈທ຺ທີຕິ ອເຄເຄຕາ ປຸຍ຺ຍາ ຄ ປເຈທ຺ທຕິ` ຍໍ ຄາຄຍໍ, ທໍ ນິຍຍເຕາ ເຈຣ໌ ຄ ຂີຍຕິ, ອນິຍຍເຕາ ເຈຣ໌ ກຣີຍຕິ` ກຸສເລິ ຈ ຂທາຕິ ປິປກໍ ອກຸສເລິ ຄ ຂທາຕິ` ຣາກເຄາສເຍາທກ຺ລຍາ ສຄິຕ຺ຕເຕາຕິ ຄ຺ສທໍ ເປເສຕ຺ຕາ ປຫີທໍ ເປເສຕ຺ຕາປິ ຄ ປເກ຺ກາສາຍິ, ເສາ ສຍເຍຈ ປຄ ຍທາກິກ຺ລສສ຺ສປຣິຈາເຣາ ອຍຸກໍ ຈສຄເຍ຺ຄາຄໍ ສຍຸເຕ຺ຕາ ອເຍຕ຺ຕິ ຈ ສຕ຺ຕາກາຣສາລິ [ສຕ຺ຕາກາຣສາລິ (ກ`)] ກາຣີຕາ, ໂຍຕ຺ຕ ຍຍໍ ຄສທລໍ ອາເຣຄຕ຺ຕາ ຍກ຺ກລໍ ຫທາເຣຍາຕິ ຂິເຣຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຂູປສຄ຺ກຍິສຸ` ເຍຄ ສຕ຺ຕາກາຣໍ ເຕຄຸປສຄ຺ກຍິສຸຕິ ທໍ ຂິຈສໍ ກິຣ ສຕ຺ຕາກາເຣ ຍິຕ຺ຕກຍໍ ຄິເຄ຺ຄາເປຕ຺ຕາ ອເຄ຺ກາ ຍຸຕ຺ຕຍຕ຺ຕາ ເທາຕ຺ຕິ` ຕຸເທ຺ທາ ຄາຍ ອຣເຕ຺ຕາຕ຺ຕາສຍາ ອຣເຕ຺ຕາຣາຍາ ອເຕ຺ຕາກາເຣຍ ຈເສຍ຺ຍ ຈາ ເຄາ ຈາຕິ ຕສ຺ສາ ຫກເຈເຕາ ຍຄໍ ຂາຄິຕ຺ຕາຈ ປຂິຂກ຺ກິສ຺ສາຍາຕິ ຂິເຣຕ຺ຕຕ຺ຕາ ເຕ ຫກເຈຕ຺ຕ ຂູປສຄ຺ກຍິສຸ` ຕ຺ລຄາຄິ ປຄ ຍຄໍ ລກິຕ຺ຕາ ປຂິຂກ຺ກິຕຸກາຍາ ເຍຄ ສຕ຺ຕາກາຣໍ, ເຕຄຸປສຄ຺ກຍິສຸ` ສຕ຺ຕສຕ຺ຕຣິຕ຺ຕິ ຍທາ ສຕ຺ຕ ສຕ຺ຕໍ ເທາຕິ ໂຍຈໍ ເຍຄ ຫກຈາ ເຕຄຸປສຄ຺ກຍິສຸຕິ` ໂຍຕ຺ຕ ປຄ ເຕ ຍລ຺ລຣາຂາເຄາ ສຕ຺ຕາກາຣໍ ປຂິຂກ຺ກິຕ຺ຕາ ຄກຣຈີຈິເຍາປິ ສຍຸຂ຺ຂາເປຕ຺ຕາ ເຄເຂ ຂູສ຺ສາເປຕ຺ຕາ ສຸຈເຫ຺ຫຍຂີກເຄລິເຍາ ຈ ເຄປິເປຕ຺ຕາ ສກລຄກາຣ໌ ຂີປຍາລິທິ ຍິປ຺ປກິເຫ຺ຫຕາຣກໍ ຍິຍ ກຕ຺ຕາ ລີຣປເກ [ລີຣຸປເກ (ປີ` ກ`)] ຄາຣເກ ລີຣ໌ ປິເຍຈ, ເຄທເຣ ກຸຍາເຣ ລທໍ ລທໍ ເກາຂາເປຕ຺ຕາ ສຍາເປຈ, ຂູທ຺ທາສທ຺ຄ໌ ຍາກຣິ, ອຂ຺ຂ ໂຍກຣຕ຺ຕິ ສຕ຺ຕ ອເຕ຺ຕາກາເຣຍຈ ຈສິສ຺ສຕິ, ຕຸເທ຺ທາ ຄາຍ ອປ຺ປສເທ຺ຄກາຍາ ເທາຕ຺ຕີຕິ ເກຣິ` ຈເຣາເປຕ຺ຕາ ສຍໍ ເຄຫ຺ທກຂີປິກາ ອາເຄາຍ ເຍຄ ຫກຈາ ເຕຄຸປສຄ຺ກຍິສຸ` ຫກຈຕ຺ຕ ເຍຈ ປຸຣກ຺ລຕ຺ຕາຕິ ຫກຈຕ຺ຕ ປຸເຣເຕາ ກຕ຺ຕາ, ຕຕ຺ຕ ຫກຈາ ກິກ຺ລຄເຍ຺ຍາຈ ຂູປິສກາຄຍ຺ຍ ຍເຍ຺ຍ ຄິສິເຕ຺ຄາ ອຕິຍິຍ ຍິເຣາຈຕິ` ສຍຕ຺ຕປິສາຂີເກາ ສຸຈເຫ຺ຫຈເຫ຺ຫາ ອກິສ຺ຣເປິ ເຄສ຺ສຕີເຍາ ປຸຣຕ຺ຕິຍກາຍເຕາ ສຸຈເຫ຺ຫຈເຫ຺ຫາ ຣສ຺ສິ ຂູເຄ຺ຄທິຕ຺ຕາ ກກຄຕເລ ອສີຕິທຕ຺ຕ໌ ຄາຄໍ ກຫ຺ຍາຕິ` ປສ຺ສິຍກາຍເຕາ ເຄກ຺ລຫທຕ຺ຕເຕາ ຈາຍທຕ຺ຕເຕາ ສຸຈເຫ຺ຫຈເຫ຺ຫາ ເທເຄ຺ຄາ ປິເຄຕເລທິ ປຈາຍ຺ຍອຈເຫ຺ຫຣສ຺ສິ ຂູເຄ຺ຄທິຕ຺ຕາ ຍຄປເຈຂິຍໍ ອສີຕິທຕ຺ຕ໌ ຄາຄໍ ກຫ຺ຍາຕິ, ໂຍຈໍ ສຍຕ຺ຕາ ອສີຕິທຕ຺ຕຍຕ຺ຕ໌ ຄາຄໍ ລຕ຺ຕາຫ຺ຫຸເທ຺ທຣສ຺ສິເຍາ ຍິເຂ຺ຂາຕຍາຄາ ຍິຕເຫ຺ທຍາຄາ ຍິຄາຈຕ຺ຕິ, ສເຕ຺ຕ ຂິສາກາກາ ສຸຈເຫ຺ຫຈຍຸກປຸເປຸທິ ຍິກິຣີຍຍາຄາ ຍິຍ ສຸຈເຫ຺ຫຍເຂເຕາ ຄິກ຺ຫຕ຺ຕສຸຈເຫ຺ຫຣສຄາຣາທິ ສິຍ຺ຍາຍາຄາ ຍິຍ ປສາຣິຕສຸຈເຫ຺ຫປຂປຣິກ຺ລຕ຺ຕາ ຂິຍ ເຈຣສ຺ຸຄາຕສຍຸເຄ຺ຄຕກິສຸກກິສຸກາຣກທິກາຣປຸປຸເຫ຺ຫສເຍາກິເຫ຺ຫາ ຍິຍ ຍິປຸກສຕ຺ຕ

អសីតិអនុព្យញ្ជនព្យាមប្បភា ឧត្តិវេទេលក្ខណវសេន ហរិទំ វេឡុក្កុតាការេ ចិឃ ពពភតលំ ចិពលិតមិច បក្ខយចតំ វន្តុមាលិក្ខុល្លោ ចិឃ ឃោងតវតិកោ បរិទន្ធុត្តកោ បដិបាទិឃា ធបិតាតំ ឧត្តិវេចត្តាតំ ឧត្តិវេស្វរិឃាតំ ឧត្តិវេចក្កចត្តីតំ ឧត្តិវេឌេចទោងាតំ ឧត្តិវេយហាថ្រាហ្វាតំ តិន្ទុតោ អនេវក្ខុស្ស តត្តិ តិន្ទុតិ។

ចេចចតត្តិ ឥងតោ បុញ្ញា បចន្ធតិ, អនុយោងតោបិ បុញ្ញា បចន្ធតិ។ ចិត្តស្ស វយាងហតោបិ ចេឃ្យាចន្ទកិរិឃាឃបិ បុញ្ញា បចន្ធតីតិ។

បញ្ញាត្តីតិ ឥងតោ បុញ្ញា បចន្ធតិ, អលេខិកស្ស បដិតិស្សឃឈាតបញ្ញាត្តិឃា បញ្ញាត្តំ។ សំឃយតោ ចេទំ ត ចីឃតីតិ អទោងវស្ស បដិតិស្សឃឈាតបញ្ញាត្តិឃា បញ្ញាត្តំ ក្យវលេ ច ឌហាតិ បិបកត្តិ អយោហស្ស បដិតិស្សឃឈាតបញ្ញាត្តិឃា បញ្ញាត្តំ។

ឌួតទណោតិ បង្គាសុ ឌ្លក្លែយេសុ ឥងតោ បុញ្ញា បចន្ធតិ, សំឃយតោ ចេទំ ត ចីឃតិ សំឃយេត មិលក្ខុទន្តា។ ឌួតិណ្ណោ លេសុ ឌ្លក្លែយេសុ សំចទោ, អយំ វយាឌិក្ខុទន្តា, ឃំ ក្យវលេ ច ឌហាតិ បិបកំ, អយំ បញ្ញាក្ខុទន្តា, ទាកទោងវយោហក្ខុឃា វ តិន្ទុតោតិ ចិយុត្តិក្ខុទន្តា។ ឆាត្វាសុ ឆយុឆាត្វ, អាឃតទេតសុ យតាឃតតំ។

វោឆទតោតិ ឃេតាទក្ខុទេត ឌ្លុងំ សុត្តំ ឌេសិតំ វោ អាទក្ខុទា សុទន្ធា។

អឆិដ្ឋានេតា ឆាតត្តិ ឲកត្តតាឃ បញ្ញាត្តំ។ ចាទកោ បរិន្ធូទកោ ឆយុឆាតំ អាយិវឆាតំ, អដ្ឋ ឆាតាតិ ចិត្តាទេត កាតន្ទាតិ, អយំ ចេយត្តតា។ ត ច ឥងតោ ឲកត្តបញ្ញាត្តិឃា បញ្ញាត្តំ។ លត្តិ អតចន្ជត្តិ បញ្ញាត្តិឃា បញ្ញាត្តំ។ ទាកទោងវយោហក្ខុឃា វ តិន្ទុតោតិ ទោឆចិទិឃបញ្ញាត្តិឃា [ឃោឆ ចិទិឃបញ្ញាត្តិឃា (បី។ ក។)] បញ្ញាត្តា។

បរិក្ខុទោតិ ឆាតស្ស បិយោឌ្ឋ បង្គយោ, អលេខិកា ទេហតុ។ សំឃយតោ ឃោតិវោ យតសិកាទោ ទេហតុ, បរិន្ធូទកោ បង្គយោ។ ក្យវលេ ច ឌហាតិ បិបកត្តិ ឃឆាក្យតឥស្សតំ បង្គយោ, ឆាណប្យដិលេខិកា ទេហតុ។ ទាកទោងវយោហក្ខុឃា វ តិន្ទុតោតិ បទេតា ច ឈោវោ អញ្ញត្តញ្ញា ឃោតិវោ យតសិកាទោ យទក្កា ច ទេហតុ ច បង្គយោ ច។

វយាទោបតោតិ ឥងតោ បុញ្ញា បចន្ធតីតិ កាឆា តស្ស មីលយ្យិ ចន្ធតិ។ សំឃយោបិ ចន្ធតិ។ សំឃយតោ ចេទំ ត ចីឃតីតិ។ អទេញ្ញាបិ កិលេសា ត ចីឃត្តិ ឃេបិស្ស តប្យង្គឃា ឌ្លប្យឌ្ឋេឃ្យុំ អាវចា ចិឈាតា, តេបិស្ស ត ឌ្លប្យជ្ជត្តិ។ ទាកទោងវយោហក្ខុឃា វ តិន្ទុតោតិ ទាកទោងវស្សាបិ លឃា ទាកាត្យវឃស្សាបិ លឃា ទោងវស្ស យោហស្សាបិ វ តិន្ទុតោតិ វោបិដិវេសា តិន្ទាតឆាត្វ អត្យបិដិវេសាបិ។ អយំ វយាទោបតោ។

ចេទស្ស យហាកន្ធាឃតស្ស វេបដកោបទេស

ហារន្ន នយ្យាតក្ខុយិ នយត្តា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ប៉ ឃុត្តខេកក្ខុំ

១១ប៉ ឃុគ្គា ខោរ៉ េ ត បញ្ញាយតិ អចិន្ទ្វាយ ច កចតល្យាយ ច តត្ត អចិន្ទ្វាតឹចទលាតំ តល្យាឃំខយាឌតាតំ ឃត្តាតំ ឃុគ្គខោរ៉េ ត បញ្ញាយតិ តត្ត ខយ ឃត្តា តល្យាឃំខយាឌតា, ខត អខ្លោ្យឃាតពាហុលិ យត្ថចិឃឃ្យកា ខយ បត ស្ឃ្យត្តន៊ិន៊្ធកា ឃត្តា, ខត ចិឃឃ្យតាពាហុលិ យត្ថខ្លោ្យឃាតា

តត្ត តល្យាចទិតា ឃត្តា ឃត្តឃញ្ញាកិតិចិន្ធ្វា អត្យប្យាតចយតស្សិខតា ខត បញ្ញាឃុ លខត្តឃុ អត្តាតំ ឃយត្យឃ្យត្តិ "ទ្វបចត្តំ ចា អត្តាតំ, អត្តនិ ចា ទ្វបំ, ទ្វបស្មិំ ចា អត្តាត"ត្តិ ឲចំ បញ្ញាលក្ខត្តា អខ្លោហិ លខត្តហិ អត្តាតំ ឃយត្យឃ្យត្តិ តឃ្យ ស្ឃ្យត្តន៊ិន៊្ធកា ឃត្តា ចិឃឃ្យយាតា លខត្ត ស្ខុ អត្តខតា ឃយត្យឃ្យត្តិ ខត ទ្វបំ អត្តខកា ឃយត្យឃ្យត្តិ យំ ទ្វបំ, ខឃា អត្តា ខយា អហំ, តំ ទ្វបំ ខឃា ទ្វបចិតាឃំ បឃ្យតិ, អយំ ស្ខច្ចចចាតឹ ប្ហតិ បញ្ញាត្តំ លត្តាតំ បចយាកិតិបិតា ឃក្កាយន៊ិន៊្ធខយា បញ្ញា ស្ខច្ចតំ កឌត្តិ "តំ ឌីចំ តំ ឃទឹទ"ត្តិ ឲកខយកយិញ្ញខត្ត តឹហិ បខចហិ បច្ឆិយខកហិ ឃឃ្យតំ កឌតិ "អត្តា ឌីចំ អត្តា ឃទឹទ"ត្តិ ប្ហខតា ពាហិត្តខត បត្តុចិតា តល្យាចទិតា កាយឃុលល្លិកាត្យខយាកយត្យយុត្តា ចិហទត្តិ ខតាត ខយ ច តិឃ្យខត្តត ន៊ិន៊្ធចទិតា អត្តកិលយចាត្យខយាកយត្យយុត្តា ចិហទត្តិ ខតាត ខយច ន៊ិន៊្ធ ឃុខលត ឲត្តាចតា ពាហិទខកា បខយាខកា

តត្ត ន៊ិន៊្ធចទិតា ឃត្តា ខយ អទិយឆយូចិតយំ ឆ្លាតទត្តិ, ខត ឆយូាត្យឃាទិខតា ខហាត្តិ ខយ តល្យាចទិតា ឃត្តា អទិយំ ឆយូចិតយំ ឆ្លាតទត្តិ, ខត ឃត្តាត្យឃាទិខតា ខហាត្តិ

តត្ត ខយ ន៊ិន៊្ធចទិតា ឃត្តា, ខត កាខយឃុ ខកាឃន៊ិន៊្ធ, ត ច ខយ កាខយឃុ អត្យឃយា ឃទ្ធហតា, ខត អត្តកិលយចាត្យខយាកយត្យយុត្តា ចិហទត្តិ ខតឃំ ឃត្តា ឆយូ ខឌខឃតិ អខ្លោ ចា ឃាចខកា កាខយហិ តត្តិ អខត្តាតិ ខត ច ឃុខត្តខយច កាខយហិ អតត្តិកា ប្ហតិ កាខយ អប្យកឃិខទត បនិតិឃ្យន្ចត្តិ ខត ខចតឃិខកត ត្យខក្លត អតខ្លោ្យឃិតា ខតាត ចុច្ចតិ "ឃុលា បនិបតា"តិ ខយ បត តល្យាចទិតា ឃត្តា, ខត កាខយឃុ អខ្លោ្យឃិតា, ខតឃំ ឃត្តា ចា ឆយូ ខឌខឃតិ អខ្លោតខទា ចា កិត្តុ កាខយហិ តត្តិ អខត្តាតិ, ខត បិឃទ្វបំ ត្យខក្លត បនិតិឃ្យន្ចត្តិ ខតាត ចុច្ចតិ "ត្យក្លា បនិបតា"តិ ប្ហតិ ប្ហខយ ឃត្តឃត្តា ខ្លឹឃុ បនិបតាឃុ ឃខយាឃខលំ កច្ឆត្តិ ត្យក្លាយញ្ញា ឃុលាយញ្ញា

តត្ត ខយ ន៊ិន៊្ធចទិតា ឃត្តា, ខត ខ្លិឆា យុន៊ិត្រ្តិយា ច តិក្កត្រ្តិយា ច តត្ត ខយ ន៊ិន៊្ធចទិតា ឃត្តា តិក្កត្រ្តិយា ឃុខលត បនិតិឃ្យន្ចត្តិ, លិប្យញ្ញា អកិឃខយត្តិ, ខតាត ចុច្ចតិ "លិប្យាកិញ្ញា ឃុលា បនិបតា"តិ តត្ត ខយ ន៊ិន៊្ធចទិតា ឃត្តា យុន៊ិត្រ្តិយា បចយំ តិក្កត្រ្តិយំ ស្ខបិតាយ ចត្តតាទំ អកិឃខយត្តិ, ខត ឃុខលត បនិតិឃ្យន្ចត្តិ, ចត្តញ្ញា អកិឃខយត្តិ ខតាត ចុច្ចតិ "ឃុលា បនិបតា ចត្តាកិញ្ញា"តិ តត្ត តល្យាចទិតា ឃត្តា ខ្លិឆា តិក្កត្រ្តិយា ច យុន៊ិត្រ្តិយា ច តត្ត ខយ តល្យាចទិតា ឃត្តា តិក្កត្រ្តិយា ត្យខក្លត បនិតិឃ្យន្ចត្តិ, លិប្យញ្ញា អកិឃខយត្តិ ខតាត ចុច្ចតិ "ត្យក្លា បនិបតា លិប្យាកិញ្ញា"តិ តត្ត ខយ តល្យាចទិតា ឃត្តា យុន៊ិត្រ្តិយា បចយំ តិក្កត្រ្តិយំ ស្ខបិតាយ ចត្តតាទំ អកិឃខយត្តិ, ខត ត្យខក្លត បនិតិឃ្យន្ចត្តិ, ចត្តញ្ញា អកិឃខយត្តិ ខតាត ចុច្ចតិ "ត្យក្លា បនិបតា ចត្តាកិញ្ញា"តិ ប្ហយា ចតខឃ្យា បនិបតាខយា អបញ្ញាយា អលន្ធ្វា ខយ ហិ ខកចិ តិត្តុតា

ນິຏ຺ຐາຍິສ຺ສນ຺ຕີ ຈາ ຎາຍາຫິ ຈຕູຫິ ປຕິປທາຫິ ອທຎ຺ຎາຫິ ອຍໍ ປຕິປທາຈຕຸເກ຺ກນ ກິເລເສ ນິຏ຺ຐຍຕີ໌ ຍາ ຈຕຸກ຺ກປເກ຺ກນ ອຣິຍສເຍຸ໌ນ ນິຏ຺ຐິຕຕ຺ຖາ, ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ສີຫວິກ຺ກີຬິຕເຕາ ນາມ ນເຍາ໌

໑໘໕໌ ຕຕ຺ເຖວ ຈຕ຺ຕາເຣາ ອາຫາເຣາ໌ ຈຕ຺ຕາເຣາ ວິປ຺ລາສາ ຣູປາທິກາ ເຍາຄາ ຄນ຺ຖາ ອາສວາ ໂອຄາ ສລ຺ລາ ວິຎ຺ຎານຏ຺ຐິຕິເຍາ ອຄຕິຄມນານິ, ເອວໍ ຎາຍານິ ສຕ຺ຖານິ ທສ ປທານິ໌ ອຍໍ ສຸຕ຺ຕສ຺ສ ສໍສຕ຺ຖາ໌

ຈຕ຺ຕາເຣາ ອາຫາເຣາ໌ ຕຕ຺ຖ ເຍາ ຈ ກພຬີງ຺ກາເຣາ ອາຫາເຣາ ເຍາ ຈ ຜເສ຺ສາ ອາຫາເຣາ, ອິເມ ຕຓ຺ຫາຈຣິເຕນ ປຫາຕພ຺ພາ໌ ຕຕ຺ຖ ເຍາ ຈ ມເນາສເຍ຺ຈຕນາຫາເຣາ ເຍາ ຈ ວິຎ຺ຎາຓາຫາເຣາ, ອິເມ ທິຏ຺ຐິຈຣິເຕນ ປຫາຕພ຺ພາ໌

ປຐເມາ ອາຫາເຣາ ປຐເມາ ວິປ຺ລາເສາ, ທຸຕິເຍາ ອາຫາເຣາ ທຸຕິເຍາ ວິປ຺ລາເສາ, ຕຕິເຍາ ອາຫາເຣາ ຕຕິເຍາ ວິປ຺ລາເສາ, ຈຕຸເຕ຺ຖາ ອາຫາເຣາ ຈຕຸເຕ຺ຖາ ວິປ຺ລາເສາ໌ ອິເມ ຈຕ຺ຕາເຣາ ວິປ຺ລາສາ ອປຍ຺ຈາຍາ ອເຓ຺ຐາ໌ ອິທຍ຺ຈ ປຍາຓາ ຈຕ຺ຕາເຣາ ອາຫາເຣາ໌

ຕຕ຺ຖ ປຐເມ ວິປ຺ລາເສ ຐິເຕາ ກາເມ ຣູປິທິຍຕິ, ອິທໍ ກາຍຸປາທານໍ໌ ທຸຕິເຍ ວິປ຺ລາເສ ຐິເຕາ ອນາຄຕໍ ຘວໍ ຣູປິທິຍຕິ, ອິທໍ ສີລພ຺ພຕຸປາທານໍ໌ ຕຕິເຍ ວິປ຺ລາເສ ຐິເຕາ ວິປຣີເຕາ ທິຏ຺ຐິ ຣູປິທິຍຕິ, ອິທໍ ທິຏ຺ຐຸປາທານໍ໌ ຈຕຸເຕ຺ຖ ວິປ຺ລາເສ ຐິເຕາ ຂເນ຺ທ ອຕ຺ຕເຕາ ຣູປິທິຍຕິ, ອິທໍ ອຕ຺ຕວາທຸປາທານໍ໌

ຕຕ຺ຖ ກາມຸປາທາເນ ຐິເຕາ ກາເມ ອພິຊ຺ຊາຍຕິ ຄເນ຺ຖຕິ, ອຍໍ ອພິຊ຺ຊາກາຍຄເນ຺ຖາ໌ ສີລພ຺ພຕຸປາທາເນ ຐິເຕາ ພ຺ຍາປາທໍ ຄເນ຺ຖຕິ, ອຍໍ ພ຺ຍາປາທກາຍຄເນ຺ຖາ໌ ທິຏ຺ຐຸປາທາເນ ຐິເຕາ ປຣາມາສໍ ຄເນ຺ຖຕິ, ອຍໍ ປຣາມາສກາຍຄເນ຺ຖາ໌ ອຕ຺ຕວາທຸປາທາເນ ຐິເຕາ ປປຍ຺ເຈຕ຺ຕາ ຄເນ຺ຖຕິ, ອຍໍ ອິທໍສຈ຺ຈາພິນິເວເສາ ກາຍຄເນ຺ຖາ໌

ຕສ຺ສ ຄນ຺ຖິຕາ ກິເລສາ ອາສວນ຺ຕິ໌ ກິຕ຺ຖໍ ປນ ວຸຈ຺ຈຕິ ວິປ຺ປຕິສາເຣາ໌ ເຍ ວິປ຺ປຕິສາຣາ [ເຍາ ວິປ຺ປຕິສາເຣາ (ປີ໌ ກ໌)] ເຕ ອນຸສຍາ໌ ຕຕ຺ຖ ອພິຊ຺ຊາກາຍຄເນ຺ຖນ ກາມາສເວາ, ພ຺ຍາປາທກາຍຄເນ຺ຖນ ຘວາສເວາ, ປຣາມາສກາຍຄເນ຺ຖນ ທິຏ຺ຐາສເວາ, ອິທໍ ສຈ຺ຈາພິນິເວສກາຍຄເນ຺ຖນ ອວິຊ຺ຊາສເວາ໌

ເຕ ຈຕ຺ຕາເຣາ ອາສວາ ເວປຸລ຺ລຕໍ ຄຕາ ໂອຄາ ເຫານ຺ຕິ, ເຕນ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ "ໂອຄາ"ຕິ໌ ຕຕ຺ຖ ກາມາສເວາ ກາເມາເຄາ, ຘວາສເວາ ຘເວາເຄາ, ອວິຊ຺ຊາສເວາ ອວິເຊ຺ຊາເຄາ, ທິຏ຺ຐາສເວາ ທິເຏ຺ຐາເຄາ໌

ເຕ ຈຕ຺ຕາເຣາ ໂອຄາ ອາສເຍ ອນຸສເຍ ອນຸປວິຏ຺ຐາ ອນຸສຍສຫຄຕາ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ໌ ສລ຺ລາຕິ ຫທຍໍ ອາຫຈ຺ຈ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕາ໌ ຕຕ຺ຖ ກາເມາເຄາ ຣາຄສລ຺ລໍ, ຘເວາເຄາ ເທາສສລ຺ລໍ, ອວິເຊ຺ຊາເຄາ ເມາຫສລ຺ລໍ, ທິເຏ຺ຐາເຄາ ທິຏ຺ຐິສລ຺ລໍ໌

ឥមេហិ ចតូហិ សល្លេហិ បរិយាទិន្នំ វិញ្ញាណំ ចតូសុ ធម្មេសុ តិដ្ឋតិ រូបេ វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ។ ឥមា ចតស្សោ វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ។ តត្ថ រាគសល្លេន នន្ទូបសេចនេន រូបូបគំ វិញ្ញាណំ តិដ្ឋតិ។ ទោសសល្លេន វេទនូបគំ មោហសល្លេន សញ្ញូបគំ ទិដ្ឋិសល្លេន នន្ទូបសេចនេន សង្ខារូបគំ វិញ្ញាណំ តិដ្ឋតិ។

ចតូហិ វិញ្ញាណដ្ឋិតីហិ ចតុព្ពិធំ អគតិំ គច្ឆន្តិ ឆន្ទា ទោសា ភយា មោហា។ រាគេន ឆន្ទា អគតិំ គច្ឆតិ, ទោសេន ទោសា អគតិំ គច្ឆតិ, មោហេន មោហា អគតិំ គច្ឆតិ, ទិដ្ឋិយា ភយា អគតិំ គច្ឆតិ។ ឥតិ ឥទញ្ច កម្មំ ឥមេ ច កិលេសា។ អយំ សំសារស្ស ហេតុ។

១១០។ តត្ថិមា ចតស្សោ ទិសា កពឡីការាហារោ "អសុភេ សុភ"ន្តិ វិបល្លាសោ កាមុបាទានំ កាមយោគោ អភិជ្ឈាកាយគន្ថោ កាមាសវោ កាមោឃោ រាគសល្លំ រូបូបគា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ឆន្ទា អគតិគមនំ។ អយំ បឋមា ទិសា។

ផស្សោ អាហារោ "ទុក្ខេ សុខ"ន្តិ វិបល្លាសោ សីលព្ពតុបាទានំ ភវយោគោព្យាបាទោ កាយគន្ថោ ភវាសវោ ភវោឃោ ទោសសល្លំ វេទនូបគា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ទោសា អគតិគមនំ, អយំ ទុតិយា ទិសា។

មនោសញ្ចេតនាហារោ "អនត្តនិ អត្តា"តិ វិបល្លាសោ ទិដ្ឋុបាទានំ ទិដ្ឋិយោគោ បរាមាសកាយគន្ថោ ទិដ្ឋាសវោ ទិដ្ឋោឃោ ទិដ្ឋិសល្លំ សញ្ញូបគា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ភយា អគតិគមនំ។ អយំ តតិយា ទិសា។

វិញ្ញាណាហារោ "អនិច្ចេ និច្ច"ន្តិ វិបល្លាសោ អត្តវាទុបាទានំ អវិជ្ជាយោគោ ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ អវិជ្ជាសវោ អវិជ្ជោឃោ មោហសល្លំ សង្ខារូបគា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ មោហា អគតិគមនំ, អយំ ចតុត្ថី ទិសា។ ឥតិ ឥមេសំ ទសន្នំ សុត្តានំ បឋមេន បទេន បឋមាយ ទិសាយ អាលោកនំ។ អយំ វុច្ចតិ ទិសាលោកនា។

ចតូហិ វិបល្លាសេហិ អកុសលបក្ខេ ទិសាវិលោកនា កិលេសំ សំយោជេត្វា អយំ អកុសលបក្ខេ ទិសាវិលោកនាយ ភូមិ បច្ចត្តំ ទសន្នំ សុត្តានំ យានិ បឋមានិ បទានិ ឥមេសំ ធម្មានំ កោ អត្ថោ? ឯកោ អត្ថោ, ព្យញ្ជនមេវ នានំ។ ឯវំ ទុតិយា ឯវំ តតិយា ឯវំ ចតុត្ថី។ អយំ បឋមា សំសន្ទនា។

ឥមិនា បេយ្យាលេន សព្វេ កិលេសា ចតូសុ បទេសុ បក្ខិបិតព្វា។ តថា កុសលបក្ខេ ចតស្សោ បដិបទា ចត្តារិ ឈានានិ ចត្តារោ សតិបដ្ឋានា ចត្តារោ វិហារា ទិព្វោ ព្រហ្មា អរិយោ អានេញ្ជោ ចត្តារោ សម្មប្បធានា ចត្តារោ អច្ឆរិយា អព្ភុតធម្មា ចត្តារោ អធិដ្ឋានា ចត្តារោ សមាធយោ ឆន្ទសមាធិ វីរិយសមាធិ ចិត្តសមាធិ វីមំសាសមាធិ។ ចត្តារោ ធម្មា សុខភាគិយា នាញ្ញត្រ ពោជ្ឈា នាញ្ញត្រ តបសា នាញ្ញត្រិន្ទ្រិយសំវរា នាញ្ញត្រ សព្វនិស្សគ្គា ចត្តារិ អប្បមាណានិ។

តត្ថ ទុក្ខា បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា ភាវិយមានា ពហុលីករិយមានា បឋមំ ឈានំ បរិបូរេតិ, បឋមំ ឈានំ បរិបុណ្ណំ បឋមំ សតិបដ្ឋានំ បរិបូរេតិ , បឋមំ សតិបដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ បឋមំ វិហារំ បរិបូរេតិ, បឋមោ វិហារោ បរិបុណ្ណោ បឋមំ សម្មប្បធានំ បរិបូរេតិ, បឋមំ សម្មប្បធានំ បរិបុណ្ណំ បឋមំ អច្ឆរិយំ អព្ភុតធម្មំ បរិបូរេតិ, បឋមោ អច្ឆរិយោ អព្ភុតោ ធម្មោ បរិបុណ្ណោ បឋមំ អធិដ្ឋានំ បរិបូរេតិ, បឋមំ អធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ ឆន្ទសមាធិំ បរិបូរេតិ, ឆន្ទសមាធិ បរិបុណ្ណោ ឥន្ទ្រិយសំវរំ បរិបូរេតិ, ឥន្ទ្រិយសំវរោ បរិបុណ្ណោ បឋមំ មេត្តាអប្បមាណំ បរិបូរេតិ។ ឯវំ យាវ សព្ពនិស្សគ្គោ ចតុត្ថំ អប្បមាណំ បរិបូរេតិ។

តត្ថ បឋមា ច បដិបទា បឋមញ្ច ឈានំ បឋមញ្ច សតិបដ្ឋានំ បឋមោ ច វិហារោ បឋមញ្ច សម្មប្បធានំ បឋមោ ច អច្ឆរិយោ អព្ភុតោ ធម្មោ សច្ចាធិដ្ឋានញ្ច ឆន្ទសមាធិ ច ឥន្ទ្រិយសំវរោ ច មេត្តា ច អប្បមាណំ។ អយំ បឋមា ទិសា។

ទុក្ខា ច [ទុតិយា ច (ក។)] បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ទុតិយំ ឈានំ ទុតិយញ្ច សតិបដ្ឋានំ ទុតិយោ ច វិហារោ ទុតិយញ្ច សម្មប្បធានំ ទុតិយោ ច អច្ឆរិយោ អព្ភុតោ ធម្មោ ចាគាធិដ្ឋានំ ចិត្តសមាធិ ចត្តារោ ពុទ្ធិបិទា ករុណា ច អប្បមាណំ, អយំ ទុតិយា ទិសា។

សុខា ច [តតិយា ច (ក។)] បដិបទា ទន្ធាភិញ្ញា តតិយញ្ច ឈានំ តតិយញ្ច សតិបដ្ឋានំ តតិយោ ច វិហារោ តតិយញ្ច សម្មប្បធានំ តតិយោ ច អច្ឆរិយោ អព្ភុតោ ធម្មោ បញ្ញាធិដ្ឋានញ្ច វីរិយសមាធិ ច ពោជ្ឈង្គា ច មុទិតា ច អប្បមាណំ។ អយំ តតិយា ទិសា។

សុខា ច [ចតុត្ថី ច (ក។)] បដិបទា ខិប្បាភិញ្ញា ចតុត្ថំ ឈានំ ចតុត្ថញ្ច សតិបដ្ឋានំ ចតុត្ថោ ច វិហារោ ចតុត្ថញ្ច សម្មប្បធានំ ចតុត្ថោ ច អច្ឆរិយោ អព្ភុតោ ធម្មោ ឧបសមាធិដ្ឋានញ្ច វីមំសាសមាធិ ច សព្ពនិស្សគ្គោ ច ឧបេក្ខា អប្បមាណញ្ច។ អយំ ចតុត្ថី ទិសា។ ឥមាសំ ចតស្សន្នំ ទិសានំ អាលោកនា។ អយំ វុច្ចតិ ទិសាលោកនោ នាម នយោ។

តត្ថាយំ យោជនា។ ចត្តារោ ច អាហារា ចតស្សោ ច បដិបទា, ចត្តារោ ច វិបល្លាសា ចត្តារោ ច សតិបដ្ឋានា, ចត្តារិ ច ឧបាទានានិ ចត្តារិ ច ឈានានិ ចត្តារោ ច យោគា វិហារា ច, គន្ថា ច សម្មប្បធានា ច, អាសវា ច អច្ឆរិយា អព្ភុតធម្មា ច, ឱឃា ច អធិដ្ឋានានិ ច, សល្លា ច សមាធយោ, វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ ចត្តារោ ច សុខភាគិយា ធម្មា, ចត្តារិ ច អគតិគមនានិ ចត្តារិ ច អប្បមាណានិ ឥតិ កុសលាកុសលានំ បដិបក្ខេន យោជនា, អយំ វុច្ចតិ ទិសាលោកនោ នាម នយោ។

តស្ស ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ បរិយោសានំ, យោ ច ធម្មោ កុសលាកុសលតិកេន បឋមោ ទិសាតិកេន, ឥមស្ស សោតាបត្តិផលំ បរិយោសានំ ទុតិយំ សកទាគាមិផលំ, តតិយំ អនាគាមិផលំ, ចតុត្ថំ អរហត្តផលំ។

តត្ថ កតមោ តិបុក្ខលោ នយោ? យោ ច ទុក្ខាយ បដិបទាយ ទន្ធាភិញ្ញាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ ច និយ្យាតិ ទ្វេ បុគ្គលា, យោ ច សុខាយ

បដិបទាយ ទន្ធាភិញ្ញាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ ច និយ្យន្តិ ទ្វេ បុគ្គលា។

ឥមេសំ ចតុន្នំ បុគ្គលានំ យោ បុគ្គលោ សុខាយ បដិបទាយ ទន្ធាភិញ្ញាយ និយ្យាតិ, យោ ច បុគ្គលោ ទុក្ខាយ បដិបទាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ និយ្យាតិ។ ឥមេ ទ្វេ បុគ្គលា ភវន្តិ។ តត្ថ យោ សុខាយ បដិបទាយ ខិប្បាភិញ្ញាយ និយ្យាតិ , អយំ ឧគ្ឃដិតញ្ញូ។ យោ បច្ឆិមោ បុគ្គលោ សាធារណោ, អយំ វិបញ្ចិតញ្ញូ។ យោ បុគ្គលោ ទន្ធាភិញ្ញាយ ទុក្ខាយ បដិបទាយ និយ្យាតិ, អយំ នេយ្យោ។ ឥមេ ចត្តារោ ភវិត្វា តីណិ ហោន្តិ, តត្ថ ឧគ្ឃដិតញ្ញុស្ស សមថបុព្វង្គមា វិបស្សនា, នេយ្យស្ស វិបស្សនាបុព្វង្គមោ សមថោ, វិបញ្ចិតញ្ញុស្ស សមថវិបស្សនា យុគនន្ធា។ ឧគ្ឃដិតញ្ញុស្ស មុទុកា ទេសនា, នេយ្យស្ស តិក្ខា ទេសនា, វិបញ្ចិតញ្ញុស្ស តិក្ខមុទុកា ទេសនា។

ឧគ្ឃដិតញ្ញុស្ស អធិបញ្ញាសិក្ខា, នេយ្យស្ស អធិចិត្តសិក្ខា, វិបញ្ចិតញ្ញុស្ស អធិសីលសិក្ខា។ ឥតិ ឥមេសំ បុគ្គលានំ ចតូហិ បដិបទាហិ និយ្យានំ។

តត្ថ អយំ សំកិលេសោ, តីណិ អកុសលមូលានិ តយោ ផស្សា តិស្សោ វេទនា តយោ ឧបវិចារា តយោ សំកិលេសា តយោ វិតក្កា តយោ បរិឡាហា តីណិ សង្ខតលក្ខណានិ តិស្សោ ទុក្ខតាតិ។

តីណិ អកុសលមូលានីតិ លោភោ អកុសលមូលំ, ទោសោ អកុសលមូលំ, មោហោ អកុសលមូលំ។ តយោ ផស្សាតិ សុខវេទនីយោ ផស្សោ, ទុក្ខវេទនីយោ ផស្សោ, អទុក្ខមសុខវេទនីយោ ផស្សោ។ តិស្សោ វេទនាតិ សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា។ តយោ ឧបវិចារាតិ សោមនស្សាបវិចារោ ទោមនស្សាបវិចារោ ឧបេក្ខាបវិចារោ។ តយោ សំកិលេសាតិ រាគោ ទោសោ មោហោ។ តយោ វិតក្កាតិ កាមវិតក្កោ ព្យាបាទវិតក្កោ វិហិំសាវិតក្កោ។ តយោ បរិឡាហាតិ រាគជោ ទោសជោ មោហជោ។ តីណិ សង្ខតលក្ខណានីតិ ឧប្បាទោ ឋិតិ វយោ។ តិស្សោ ទុក្ខតាតិ ទុក្ខទុក្ខតា វិបរិណាមទុក្ខតា សង្ខតទុក្ខតា។

តត្ថ លោភោ អកុសលមូលំ កុតោ សមុដ្ឋិតំ? ទិវិធំ អារម្មណំ មនាបិកំ អមនាបិកំ ឧបេក្ខាឋានិយញ្ច។ តត្ថ មនាបិកេន អារម្មណេន លោភោ អកុសលមូលំ សមុដ្ឋហតិ។ ឥតិ មនាបិកា អារម្មណា សុខវេទនីយោ ផស្សោ, សុខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ សុខវេទនា, សុខវេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ សោមនស្សូបវិចារោ, សោមនស្សូបវិចារំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ រាគោ, រាគំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ កាមវិតក្កោ, កាមវិតក្កំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ រាគជោ បរិឡាហោ រាគជំ បរិឡាហំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ ឧប្បាទោ សង្ខតលក្ខណោ, ឧប្បាទំ សង្ខតលក្ខណំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ វិបរិណាមទុក្ខតា។

ទោសោ អកុសលមូលំ កុតោ សមុដ្ឋិតំ? អមនាបិកេន អារម្មណេន ទោសោ អកុសលមូលំ សមុដ្ឋិតំ។ ឥតិ អមនាបិកា អារម្មណា ទុក្ខវេទនីយោ ផស្សោ, ទុក្ខវេទនីយំ ផស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ ទុក្ខវេទនា, ទុក្ខវេទនំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ ទោមនស្សូបវិចារោ, ទោមនស្សូបវិចារំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ ទោសោ, ទោសំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ ព្យាបាទវិតក្កោ, ព្យាបាទវិតក្កំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ ទោសជោ បរិឡាហោ, ទោសជំ បរិឡាហំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ ឋិតស្ស អញ្ញថត្តំ សង្ខតលក្ខណំ, ឋិតស្ស អញ្ញថត្តំ សង្ខតលក្ខណំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតេ

ทุกฺขทุกฺขตา เวทนา ฯ

โมโห อกุสลมูลํ กุโต สมุฏฺฐิตํ? อุเปกฺขาฐานิเยน อารมฺมเณน โมโห อกุสลมูลํ สมุฏฺฐิตํ ฯ อิติ อุเปกฺขาฐานิยา อารมฺมณา อทุกฺขมสุขเวทนีโย ผสฺโส, อทุกฺขมสุขเวทนียํ ผสฺสํ ปฏิจฺจ อุปฺปชฺชติ อทุกฺขมสุขา เวทนา, อทุกฺขมสุขเวทนํ ปฏิจฺจ อุปฺปชฺชติ อุเปกฺขุปวิจาโร, อุเปกฺขุปวิจารํ ปฏิจฺจ อุปฺปชฺชติ โมโห, โมหํ ปฏิจฺจ อุปฺปชฺชติ วิหิํสาวิตกฺโก, วิหิํสาวิตกฺกํ ปฏิจฺจ อุปฺปชฺชติ โมหโช ปริฬาโห, โมหชํ ปริฬาหํ ปฏิจฺจ อุปฺปชฺชติ วโย สงฺขตลกฺขณํ, วยํ สงฺขตลกฺขณํ ปฏิจฺจ อุปฺปชฺชติ สงฺขตทุกฺขตา, อิติ อยํ ติณฺณํ กิเลสานํ นิทฺเทโส, อยํ วุจฺจเต กุสลปกฺเข ติปุกฺขโล นโย ฯ

อิติ ตีณิ อกุสลมูลานิ น วุตฺตานิ น ปฏฺฐมานิ, ตโย ผสฺสาติ ติสฺโส เวทนา ยาว สงฺขตทุกฺขตาติ, โย โกจิ อกุสลปกฺโข, สพฺโพ โส ตีสุ อกุสลมูเลสุ สโมสรติ ฯ

ตตฺถ กตโม กุสลปกฺโข? ตีณิ กุสลมูลานิ, ติสฺโส ปญฺญา สุตมยี ปญฺญา จินฺตามยี ปญฺญา ภาวนามยี ปญฺญา ฯ ตโย สมาธี สวิตกฺกสวิจาโร...เป... ติสฺโส สิกฺขา อธิสีลสิกฺขา...เป... สิกฺขา ฯ ตีณิ นิมิตฺตานิ สมถนิมิตฺตํ ปคฺคหนิมิตฺตํ อุเปกฺขานิมิตฺตํ ฯ ตโย วิตกฺกา เนกฺขมฺมวิตกฺโก...เป... อวิหิํสาวิตกฺโก ฯ ตีณิ อินฺทฺริยานิ อนญฺญาตญฺญสฺสามีตินฺทฺริยนฺติ วิตฺถาโร ฯ ตโย อุปวิจารา เนกฺขมฺมุปวิจาโร อพฺยาปาทุปวิจาโร อวิหิํสุปวิจาโร ฯ ติสฺโส เอสนา กาเมสนา ภเวสนา พฺรหฺมจริเยสนา ฯ ตโย ขนฺธา สีลกฺขนฺโธ สมาธิกฺขนฺโธ ปญฺญากฺขนฺโธ ฯ

ตตฺถ ยํ อโลโภ กุสลมูลํ, ตํ สุตมยึปญฺญํ ปริปูเรติ, สุตมยี ปญฺญา ปริปุณฺณา สวิตกฺกํ สวิจารํ สมาธึ ปริปูเรติ, สวิตกฺโก สวิจาโร สมาธิ ปริปุณฺโณ อธิจิตฺตสิกฺขํ ปริปูเรติ, อธิจิตฺตสิกฺขา ปริปุณฺณา สมถนิมิตฺตํ ปริปูเรติ, สมถนิมิตฺตํ ปริปุณฺณํ เนกฺขมฺมวิตกฺกํ ปริปูเรติ, เนกฺขมฺมวิตกฺโก ปริปุณฺโณ อนญฺญาตญฺญสฺสามีตินฺทฺริยํ ปริปูเรติ, อนญฺญาตญฺญสฺสามีตินฺทฺริยํ ปริปุณฺณํ เนกฺขมฺมุปวิจารํ ปริปูเรติ, เนกฺขมฺมุปวิจาโร ปริปุณฺโณ กาเมสนํ ปชหติ, กาเมสนปฺปหานํ สมาธิกฺขนฺธํ ปริปูเรติ ฯ

อโทโส กุสลมูลํ จินฺตามยึปญฺญํ ปริปูเรติ, จินฺตามยี ปญฺญา ปริปุณฺณา อวิตกฺกวิจารมตฺตํ สมาธึ ปริปูเรติ ฯ อวิตกฺกวิจารมตฺโต สมาธิ ปริปุณฺโณ อธิสีลสิกฺขํ ปริปูเรติ, อธิสีลสิกฺขา ปริปุณฺณา อุเปกฺขานิมิตฺตํ ปริปูเรติ, อุเปกฺขานิมิตฺตํ ปริปุณฺณํ อพฺยาปาทวิตกฺกํ ปริปูเรติ, อพฺยาปาทวิตกฺโก ปริปุณฺโณ อญฺญินฺทฺริยํ ปริปูเรติ, อญฺญินฺทฺริยํ ปริปุณฺณํ อพฺยาปาทุปวิจารํ ปริปูเรติ, อพฺยาปาทุปวิจาโร ปริปุณฺโณ ภเวสนํ ปชหติ, ภเวสนปฺปหานํ สีลกฺขนฺธํ ปริปูเรติ ฯ

อโมโห กุสลมูลํ ภาวนามยึปญฺญํ ปริปูเรติ, ภาวนามยีปญฺญา ปริปุณฺณา อวิตกฺกอวิจารํ สมาธึ ปริปูเรติ, อวิตกฺโก อวิจาโร สมาธิ ปริปุณฺโณ อธิปญฺญาสิกฺขํ ปริปูเรติ, อธิปญฺญาสิกฺขา ปริปุณฺณา ปคฺคหนิมิตฺตํ ปริปูเรติ, ปคฺคหนิมิตฺตํ ปริปุณฺณํ

អញ្ញាតាចិនោ ព្ទ្រិយំ បរិប្ងូរេតិ, អញ្ញាតាចិនោ ព្ទ្រិយំ បរិបុណ្ណំ អចិហិម្មុបចិធារ៌ បរិប្ងូរេតិ, អចិហិម្មុបចិធារេរា បរិបុណ្ណោ ព្រហ្មចរិយេវេសត៌ បរិប្ងូរេតិ, ព្រហ្មចរិយេវេសតា បរិបុណ្ណោ បញ្ញាក្ខន្ធ៌ បរិប្ងូរេតិ៓

ព្ទតិ ព្ទេយ តេយោ ឆយ្ពា ក្សលបក្ខិកា វេទ្ធោ ក្សលេរ ឆយ្ពា តិហិ តិកតិច្ឆេរហិ គិទ្ឌិមិយត្តិ តិហិ ចិរេយាក្ខយុសាតិ តេម្ស បវិរេយាវេរាត៌ តត្ថ បេឆេយត អប្បហិហិតំ, ទុតិយេត ម្មុញ្ញតំ, តតិយេត អគិមិត្តំ៓ អយំ ទុច្ចតិ ទុតិយោ តិបុក្ខលេរ គាយ តេយោ៓

តត្ថ រេយ ព្ទេយ តេយោ បុក្កលេរ ស្ត្រូច្ចិតញ្ញា ចិបញ្ចិតញ្ញា រគេយ្យាតិ៓ ព្ទេយសំ តិណ្ណំ បុក្កលត៌ រេយ ច បុក្កលេរ ម្មុលាយ បដិបធាយ តិប្បាកិញ្ញាយ, ម្មុលាយ បដិបធាយ ឆត្តាកិញ្ញាយ ច គិយ្យត្តិ, រតា ធេច្ច បុក្កលេ៓ រេយ ច ធេច្ច បុក្កលេរ ទុក្ខាយ បដិបធាយ តិប្បាកិញ្ញាយ, ទុក្ខាយ បដិបធាយ ឆត្តាកិញ្ញាយ ច គិយ្យត្តិ , ព្ទេយ ចត្តារេរា រតត ចិរេសរេត ធេច្ច កចត្តិ ឌិដ្ឋិចរិរេតា ច តណ្ហាចរិរេតា ច៓ ព្ទេយ ចត្តារេរា កចិត្វា តេយោ កចត្តិ, តេយោ កចិត្វា ធេច្ច កចត្តិ៓ ព្ទេយសំ ច្ឆិត្តំ បុក្កលត៌ អយំ សំកិលេសោ, អចិជ្ជា ច តណ្ហា ច, អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច, អម្សតិ ច អសម្បជញ្ញញ្ច, តិចរលាតិ ច សំរេយាឌតាតិ ច, អឌ្ឍោសាគញ្ច អភិតិរេចរេសា ច, អហំការោ ច មមំការោ ច, អម្សត្តិយញ្ច រោចម្សញ្ច, រកោមជ្ជញ្ច អរេយាតិរេសា ច មតនិការោ, ចិចិកិច្ឆា ច អតិជ្ញា ច, អសទ្ធម្មម្សចតញ្ច អមមាបត្តិ ច៓

តត្ថ អចិជ្ជា ច អហិរិកញ្ច អម្សតិ ច តិចរលាតិ ច អឌ្ឍោសាគញ្ច អហំការោ ច អម្សត្តិយញ្ច រកោមជ្ជញ្ច ចិចិកិច្ឆា ច អសទ្ធម្មម្សចតញ្ច, អយំ ឲកោ ឌិសោ៓

តណ្ហា ច អនោត្តប្បញ្ច អសម្បជញ្ញញ្ច សំរេយាឌតាតិ ច អភិតិរេចរេសា ច មមំការោ ច រោចម្សតា ច អរេយាតិរេសា មតនិការោ ច អតិជ្ញា ច អមមាបត្តិ ច, អយំ ទុតិយា ឌិសា៓ ឆសត្តំ ទុកាតំ ឆស បធាតិ បឆយាតិ កាតព្ទាតិ៓ សំលិរេត្តត អត្ថំ ធាររេបត្តិ បដិបក្ខេ កណ្ហាបក្ខស្ស វេទ្ធោសំ ទុកាតំ ឆស បធាតិ ទុតិយកាតិ, អយំ ទុតិយា ឌិសា៓

ព្ទតិ អក្សលតំ ឆយ្ពាតំ ទុក្ខតិច្ឆេរោ, អយំ វេយុធេយោ៓ យំ តំ ឆយ្ពំ អឌ្ឍោចវេតិ គាយញ្ញា ទ្វបញ្ញា ព្ទគំ ទុក្ខំ ព្ទតិ អយញ្ញា វេយុធេយោ, ព្ទធញ្ញា ទុក្ខំ, ព្ទយាតិ ធេច្ច វេច្ចាតិ ទុក្ខញ្ញា វេយុធេយោ ច តត្តិយាចដ្ឋម្ស តយម្ស បឆយតិច្ឆេរោ៓

តត្ថ កតរេយា ក្សលបក្ខោ? វេយធោ ច ចិបម្សតា ច, ចិជ្ជា ច ចរលាញ្ញា, វេតិ ច វេម្បជញ្ញញ្ញា, ហិរី ច ឱត្តប្បញ្ញា, អហំការប្បហាតញ្ញា មមំការប្បហាតញ្ញា, វេយ្ពាធាឃារេយា ច រេយាតិរេសា ច មតនិការោ, វេយ្ពាវេតិ ច វេយ្ពាវេយាឆិ ច, បញ្ញា ច តិត្ថិធា ច, វេយាបត្តិ ច វេទ្ធម្មម្សចតញ្ញា, រេវាមតម្សញ្ញា ឆយ្ពាត្តឆយ្ពប្បដិបត្តិ ច៓

តត្ថ វេយធោ ច ចិជ្ជា ច វេតិ ច ហិរី ច អហំការប្បហាតញ្ញា វេយ្ពាធាឃារេយា ច វេយ្ពាវេតិ ច បញ្ញា ច វេយាបត្តិ ច រេវាមតម្សញ្ញា, ព្ទេយ ឆយ្ពា ឲកោ ឌិសោ៓ ចិបម្សតា ច ចរលាញ្ញា វេម្បជញ្ញញ្ញា ឱត្តប្បញ្ញា មមំការប្បហាតញ្ញា រេយាតិរេសា មតនិការោ ច វេយ្ពាវេយាឆិ ច តិត្ថិធា

ច សទ្ធម្មស្សវនញ្ច ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ ច, អយំ ទុតិយា ទិសា។ ឥតិ កុសលបក្ខេ ច អកុសលបក្ខេ ច នន្ទិយាវដ្ដស្ស បន នយស្ស ចតស្សោ ទិសា។

តាសុ យានិ អកុសលបក្ខស្ស បឋមានិ បទានិ អកុសលានិ កុសលេហិ បហានំ គច្ឆន្តិ, តានិ កុសលបក្ខេ ទុតិយេហិ បទេហិ បហានំ គច្ឆន្តិ។ តេន បហានា រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ។ យានិ អកុសលបក្ខស្ស ទុតិយានិ អកុសលបទានិ បហានំ គច្ឆន្តិ, តានិ កុសលបក្ខស្ស បឋមេហិ បទេហិ បហានំ គច្ឆន្តិ។ តេន បហានា អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តិ បរិយោសានំ។ ឥមេសំ តិណ្ណំ នយានំ បឋមោ នយោ សីហវិក្កីឡិតោ នាម។ អដ្ឋ បទានិ ចត្តារិ ច កុសលានិ ចត្តារិ ច អកុសលានិ ឥមានិ អដ្ឋ បទានិ មូលបទានិ, អត្ថនយេន ទុតិយោ តិបុក្ខលោ។ សោ ទសហិ ធម្មេហិ នេតិ កុសលមូលានិ ច នេតិ អកុសលមូលានិ ច, ឥតិ ឥមានិ ទស បទានិ បុរិមកានិ ច អដ្ឋ មូលបទានិ ឥមានិ ទុទ្ទស បទានិ អដ្ឋារសន្នំ មូលបទានំ។ តត្ថ យោ បច្ឆិមកោ នយោ នន្ទិយាវដ្ដោ, សោ ចតូហិ ធម្មេហិ នេតិ។ អវិជ្ជាយ ច តណ្ហាយ ច សមថេន ច វិបស្សនាយ ច, ឥមេ ចត្តារោ ធម្មា ឥមានិ អដ្ឋារស មូលបទានិ តីសុ នយេសុ និទ្ទិដ្ឋានិ។

តត្ថ យានិ នវ បទានិ កុសលានិ, តត្ថ សព្វំ កុសលំ សមោសរតិ។ តេសំ នវន្នំ មូលានំ ចត្តារិ បទានិ សីហវិក្កីឡិតនយេ តីណិ តិបុក្ខលេ ទ្វេ នន្ទិយាវដ្ដេ, ឥច្ចេតេ កុសលស្ស បក្ខា។ តត្ថ យានិ នវ បទានិ កុសលានិ, តត្ថ សព្វំ កុសលំ យុជ្ជតិ។ តត្ថ សីហវិក្កីឡិតេ នយេ ចត្តារិ បទានិ តីណិ តិបុក្ខលេ ទ្វេ នន្ទិយាវដ្ដេ ឥមានិ នវ បទានិ កុសលានិ និទ្ទិដ្ឋានិ។

តត្ថ យានិ នន្ទិយាវដ្ដេ នយេ ចត្តារិ បទានិ, តត្ថ អដ្ឋារស មូលបទានិ សមោសរន្តិ។ យថា កថំ, សមថោ ច អលោភោ ច អទោសោ ច អសុភសញ្ញា ច ទុក្ខសញ្ញា ច ឥមានិ កុសលបក្ខេ បញ្ច បទានិ សមថំ គច្ឆន្តិ។ វិបស្សនា ច អមោហោ ច អនិច្ចសញ្ញា ច អនត្តសញ្ញា ច ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ វិបស្សនំ គច្ឆន្តិ។ ឥមានិ នវ បទានិ កុសលានិ ទ្វីសុ បទេសុ យោជិតានិ, តត្ថ អកុសលបក្ខេ នវន្នំ អកុសលមូលបទានំ យា ច តណ្ហា យោ ច លោភោ យោ ច ទោសោ យា ច សុភសញ្ញា យា ច សុខសញ្ញា, ឥមានិ បញ្ច បទានិ តណ្ហំ គច្ឆន្តិ។ យា ច អវិជ្ជា យោ ច មោហោ យា ច និច្ចសញ្ញា យា ច អត្តសញ្ញា, ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ អវិជ្ជំ គច្ឆន្តិ។ ឯតានិ នវ បទានិ អកុសលានិ សុនិលិត្តានិ។ ឥតិ នយោ នយា ឯកំ នយំ ន បវិដ្ឋា។ ឯវំ អដ្ឋារស មូលបទានិ នន្ទិយាវដ្ដនយេ និទ្ទិសិតព្វានិ។

កថំ អដ្ឋារស មូលបទានិ, តិបុក្ខលេ នយេ យុជ្ជន្តិ? នវន្នំ បទានំ កុសលានំ, វិបស្សនា ច អមោហោ ច អនិច្ចសញ្ញា ច អនត្តសញ្ញា ច, ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ; អមោហោ ច សមថោ ច អលោភោ ច អសុភសញ្ញា ច, ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ; លោភោ ច ទោសោ ច, ឯវំ ឥមានិ នវ បទានិ តីសុ កុសលេសុ យោជេតព្វានិ។ តត្ថ នវន្នំ បទានំ អកុសលានំ តណ្ហា ច លោភោ ច សុភសញ្ញា ច សុខសញ្ញា ច, ឥមានិ ចត្តារិ បទានិ លោភោ អកុសលមូលំ; អវិជ្ជា ច មោហោ ច និច្ចសញ្ញា ច អត្តសញ្ញា ច អយំ មោហោ អយំ ទោសោ, យេ ច ឥមានិ នវ បទានិ តីសុ អកុសលេសុ យោជិតានិ។ ឯវំ អដ្ឋារស មូលបទានិ កុសលមូលេសុ ច យោជេត្វា តិបុក្ខលេន នយេន និទ្ទិសិតព្វានិ។

ពង៌ អដ្ឋារស មូលបទានិ និទ្ទិសិតព្វានិ ហោន្តិ? ពណ្ហា ច សុភសញ្ញា ច, អយំ បឋមោ វិបល្លាសោ។ លោភោ ច សុខសញ្ញា ច, អយំ ទុតិយោ វិបល្លាសោ។ អវិជ្ជា ច និច្ចសញ្ញា ច, អយំ តតិយោ វិបល្លាសោ។ មោហោ ច អត្តសញ្ញា ច, អយំ ចតុត្ថោ វិបល្លាសោ។

ឥតិ ហេច បទានិ អកុសលមូលានិ ចតុសុ បទេសុ ហោន្តិ។ តត្ថ ហេចន្នំ មូលបទានំ កុសលានំ សមថោ ច អសុភសញ្ញា ច, ឥទំ បឋមំ សតិបដ្ឋានំ។ អលោភោ ច ទុក្ខសញ្ញា ច, ឥទំ ទុតិយំ សតិបដ្ឋានំ។ វិបស្សនា ច អនិច្ចសញ្ញា ច, ឥទំ តតិយំ សតិបដ្ឋានំ។ អមោហោ ច អនត្តសញ្ញា ច, ឥទំ ចតុត្ថំ សតិបដ្ឋានំ។ ឥមានិ អដ្ឋារស មូលបទានិ និទ្ទិសិតព្វានិ អនុបស្សិត្វានំ។ ឥមេសំ តិណ្ណំ ហោនំ យោ ភូមិ ច

មោ នាមោ ច មោ ទោសោ ច ឯកំ ហេតំ បចិសតិ។ ឯកស្ស ហេតុស្ស អកុសលេ ចា ធម្មេ កុសលេ ចា ធម្មេ វិញ្ញាណេ បដិបក្ខោ

អនត្តសិតព្វោ, បដិបក្ខោ អនត្តសិត្វា សោ ហេតោ និទ្ទិសិតព្វោ, តយិមេហេតុ និទ្ទិដ្ឋោ។ យថា ឯកាយិមេហេតុ សព្វេ ហេតា បចិដ្ឋា តថា

និទ្ទិសិតព្វោ។ ឯកាយិមេ ហេតុ អដ្ឋារស មូលបទានិ បចិដ្ឋានិ, តយិមេហេតុ វិញ្ញាណេ សព្វេ ធម្មា វិញ្ញាតា ហោន្តិ។ ឥមេសំ តិណ្ណំ ហោនំ

និទ្ទិសិតព្វានំ ចត្តារិ ផលានិ បរិយោសានំ។ បឋមាយ ទិសាយ បឋមំ ផលំ, ទុតិយាយ ទិសាយ ទុតិយំ ផលំ, តតិយាយ ទិសាយ

តតិយំ ផលំ, ចតុត្ថាយ ទិសាយ ចតុត្ថំ ផលំ។ តិបុក្ខលស្ស ហេតុស្ស តីហិ វិមោក្ខមុខានិ បរិយោសានំ។ បឋមាយ ទិសាយ អប្បណិហិតំ,

ទុតិយាយ ទិសាយ សុញ្ញតំ, តតិយាយ ទិសាយ អនិមិត្តំ។ ហត្ថិយានចក្កស្ស ហេតុស្ស រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ អវិជ្ជាវិរាគា ច បញ្ញាវិមុត្តិ

បរិយោសានំ ។ បឋមាយ ទិសាយ រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ, ទុតិយាយ ទិសាយ អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តិ។ ឥមេ ហេហោ ហេតុ

ឥមេសំ តិណ្ណំ ហេតុនំ អដ្ឋារសន្នំ មូលបទានំ អានេលិកតា, អយំ ទុច្ចតិ ទិសាលោចនតា [ទិសាលោចនតា (ក។)] ហេតោ។ អានេលិកត្តាន

ធាតាតិ “អយំ ធម្មោ ឥធំ ធម្មំ ភជតី”តិ សម្មា ហោធតា។ កុសលបក្ខោ អកុសលបក្ខោ ច អយំ ហេតោ អង្គុសោ ភាម។ ឥមេ បញ្ច ហេតុ។

តតិយា ហារកោធា

ពណ្ហា ច អវិជ្ជាបិ ច, លោភោ ទោសោ តថេវ មោហោ ច;

ចត្តារោ ច វិបល្លាសា, កិលេសភូមី ហេច បទានិ។

ហេ ច សតិបដ្ឋានា, សមថោ ច វិបស្សនា កុសលមូលា;

ឯតំ សព្វំ កុសលំ, ឥន្ទ្រិយភូមី ហេច បទានិ។

សព្វកុសលំ ហេចហិ បទេហិ ហោន្តិ, ហេចហិ ចេវ អកុសលំ;

ឯតេ តេ មូលបទា, ភវតោ អដ្ឋារស បទានិ។

ຕຓ຺ຫາ ເຈວ ອວິຊ຺ຊາ ຈ, ສມເຖາ ຈ ວິປສ຺ສນາ;

ເຍາ ເນຕິ ສເຈ຺ຈສຸ ເຍາຄຍຸເຕ຺ຕາ, ອຍໍ ນເຍາ ນນ຺ທິຍາວເຏ຺ຏາ.

ຍໍ ກຸສລມູເລຫິ, ນຍຕິ ກຸສລອກຸສລມູເລຫິ;

ຠູຕໍ ຕຖໍ ອວິຕຖໍ, ຕິປຸກ຺ຂລໍ ຕໍ ນຍໍ ອາຫຸ.

ເສາ ເນຕິ ວິປລ຺ລາເສຫິ, ກິເລສິນ຺ທ຺ຣິເຍຫິ ຈ;

ຂເມ຺ທ ຕໍ ນຍໍ ວິນຍມາຫຸ, ສີຫວິກ຺ກີຬິຕໍ ນາມ.

ເວຍ຺ຍາກຣເຓ ວຸເຕ຺ຕ, ກຸສລຕາຫິ ອກຸສລຕາຫິ ຈ;

ຕເຍາ ອາເລາກຍຕິ, ອຍໍ ນເຍາ ທິສາເລາຈເນາ ນາມ.

ອເລາເກຕ຺ວາ ທິສາເລາຈເນນ, ອຸກ຺ຂິປິຍ ຍໍ ສມາເນຕິ;

ສເພ຺ພ ກຸສລາກຸສເລ, ອຍໍ ນເຍາ ອງ຺ກຸເສາ ນາມ.

ນຍສມຸຏ຺ຐານໍ.

ເປຏເກາປເທເສ ມຫາກຈ຺ຈາຍນສ຺ສ ເຖຣສ຺ສ ສຸຕ຺ຕວິຠງ຺ຄສ຺ສ

[ເວຠງ຺ຄິສ຺ສ (ປີ. ກ.)] ຂສ຺ສນໍ ສມຕ຺ຕໍ.

ຍານິ ຈຕຸກ຺ການິ ອກຸສລານິ ກຸສລານິ ຈ ສີຫວິກ຺ກີຬິເຕ ນເຍ ນິທ຺ທິຏ຺ຐານິ, ຕິການິ ກຸສລານິ ຈ ອກຸສລານິ ຈ ຕິປຸກ຺ຂເລ ນເຍ ນິທ຺ທິຏ຺ຐານິ, ທຸການິ ກຸສລານິ ຈ ອກຸສລານິ ຈ ນນ຺ທິຍາວເຏ຺ຏ ນເຍ ນິທ຺ທິຏ຺ຐານິ. ເຍສຸ ທ຺ວີສຸ ຂເມ຺ທສຸ [ວິສຸທ຺ທີສຸ (ກ.)] ກຸສເລສຸ ເສາ ອເຕ຺ຖາ ຕິເກສຸ ວິຠຊ຺ຊມານສ຺ສ ຠວຠູມິ, ອຖ ຈ ສເຏ຺ຐາ [ປຸເຏ຺ຐາ (ກ.)] ຈ ອເຕ຺ຖາ ຕີຫິ ຎ຺ຎາເນຫິ ນິທ຺ທິສຕິ. ຕຕ຺ຕການິ ວຸຏ຺ຐນິ. ເຍາ ອເຕ຺ຖາ ຈຕູຫິ ປເທຫິ

អដ្ឋចឹសតិការេកហិ តត្ថិក្ខុយិ តិដ្ឋិសិត្យំ, អចឆរេត្តាច ចត្យហិ បរេឆហិ តិដ្ឋិសតិ៍ ដ្ឋតិ ឃំ ឃឆាតិដ្ឋិដ្ឋស្ស អចិរេកាសតា ដ្ឋឆំ បយាលាំ៍ ឃឆា សរេដ្ឋា សយាឆរេឃា តឹសុ សយាឆឹសុ បរិរេឃសិតដ្ឋា, សចិតក្កសចិចារេទ អចិតក្កចិចារយរេត្ត អចិតក្កអចិចារេទ ដ្ឋឆំ បយាលាំ, តត្ថិ ចត្យរេត្ថា សយាឆិ៍ តឆា តិរេស្សា បញ្ញា ចិត្តាយឃឹ សុតយឃឹ កាចតាយឃឹ សញ្ញាសុ បញ្ញាសុ តិដ្ឋិសតិ, តត្ថិ ចត្យត្ថិ បញ្ញា ត ចិត្តាយឃឹ ត សុតយឃឹ ត កាចតាយឃឹ, បញ្ញា តាស្ស អត្ថិ ដ្ឋរេយសំ ឆយ្ខាតំ ឃា អចិរេក្ខបតា, ដ្ឋឆំ ចុច្ចតិ បយាលាត្តិ៍

រេឆរស្ស យហាកច្ចាឃតស្ស ឌយ្ខចតចាសិរេតា រេបឌរេកាបរេឆរេសា

សយរេត្តា៍

រេបឌរេកាបរេឆសបករេលាំ តិដ្ឋិតាំ៍